

ЗВІТ
про хід і результати виконання
Програми діяльності
Кабінету Міністрів України
у 2019 році

Зміст

ВСТУП	6
1. Міністерство освіти і науки	26
Ціль 1.1. Кожна дитина має доступ до якісної дошкільної освіти	26
Ціль 1.2. Випускники школи є самодостатніми, творчими та креативними особистостями, які мають ґрунтовні знання та володіють компетентностями, що потрібні у сучасному світі	28
Ціль 1.3. Випускники шкіл мають широкий вибір закладів для здобуття якісної професійної освіти з подальшим працевлаштуванням	34
Ціль 1.4. Випускники закладів вищої освіти є конкурентоспроможними фахівцями на ринку праці	36
Ціль 1.5. Українські вчені мають належні умови для досліджень та інтегровані у світовий науковий простір	39
2. Міністерство охорони здоров'я	44
Ціль 2.1. Люди менше хворіють	44
Ціль 2.2. Люди, які захворіли, швидше одужують	47
Ціль 2.3. Люди довше живуть	53
3. Міністерство соціальної політики	57
Ціль 3.1. Людина з інвалідністю, яка може та хоче працювати, має для цього всі можливості, а людина, яка не може працювати за станом здоров'я, отримує гідний рівень утримання та догляду. Наявність інвалідності не повинна бути причиною бідності та ізоляції від суспільства	57
Ціль 3.2. Кожна дитина зростає та виховується в родині або в умовах, максимально наближених до сімейних, у благополучному, доброзичливому та безпечному середовищі, де дбають про потреби та інтереси дітей	58
Ціль 3.3. Сім'ї, що опинилися в складних життєвих обставинах, зокрема через низькі доходи, отримують своєчасну та професійну допомогу, включаючи фінансову, яка спрямована на швидкий вихід із кризи та подолання складних життєвих обставин	60
Ціль 3.4. Для людей похилого віку створено умови для активного життя, вони мають кваліфікований та сучасний догляд і гідне матеріальне забезпечення. Створено умови для безпечного добровільного пенсійного накопичення	62
4. Міністерство культури, молоді та спорту	65
Ціль 4.1. Українці відчують свою приналежність до єдиного українського культурного простору	65
Ціль 4.2. Люди мають вибір і можливість споживати доступні культурні послуги	69
Ціль 4.3. Українці (особливо молодь) мають можливість брати активну участь у суспільному житті	71
Ціль 4.4. Українці розуміють важливість фізичної активності і регулярно займаються нею	72
Ціль 4.5. Українець рідше стикається з маніпулятивними та фейковими новинами, повідомленнями та матеріалами	75
Ціль 4.6. Люди активно подорожують Україною в цілях туризму	76
5. Міністерство у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб	79

Ціль 5.1. Ветерани війни повернулися до повноцінного мирного життя та стали перевагою для суспільства, а не його проблемою	79
Ціль 5.2. Ветерани та члени їх родин, а також родини загиблих відчують шанобливе ставлення в суспільстві	82
Ціль 5.3. Внутрішньо переміщені особи та мешканці тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим, що реінтегровані до сучасного українського простору	83
6. Міністерство фінансів	90
Ціль 6.1. Українці живуть в державі, яка передбачувано розпоряджається публічними фінансами	90
Ціль 6.2. Платники податків мають нижче податкове навантаження та значно менше часу витрачають на їх адміністрування	95
Ціль 6.3. Добросчесні експортери та імпортери та громадяни України мають прозорі, прості та передбачувані правила митного контролю та митного оформлення, при цьому їх економічні інтереси та інтереси щодо рівності конкурентних умов захищені	101
Ціль 6.4. Бізнес та громадяни мають доступ до значно дешевших фінансових ресурсів	106
Ціль 6.5. Витрати платників податків на обслуговування боргів зменшуються	113
Ціль 6.6. Українці та добросовісний бізнес захищені від фінансового шахрайства	116
7. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства	119
Ціль 7.1. Українці не втрачають від заборони розпоряджатися своїм майном	119
Ціль 7.2. Українські споживачі отримують безпечні товари та послуги	123
Ціль 7.3. Українські працівники мають легальну роботу та витрачають менше часу на пошук нової легальної роботи	126
Ціль 7.4. Українці отримують більше доходів від управління державною власністю в їх інтересах	128
Ціль 7.5. Українці не переплачують за послуги та товари, що придбає в їх інтересах держава	132
Ціль 7.6. Український експортер отримує кращі умови для роботи за рахунок зменшення бар'єрів для експорту українських товарів та послуг	134
Ціль 7.7. Українці захищені від зловживань монополістів	139
Ціль 7.8. Власники творів та винаходів захищені та отримують справедливу винагороду	141
Щодо створення передбачуваного регуляторного середовища та можливостей для розвитку легального бізнесу	143
Щодо залучення інвестицій	146
8. Міністерство інфраструктури	149
Ціль 8.1. Українські пасажери та вантажовідправники мають доступ до якісної, безпечної залізниці	149
Ціль 8.2. Українці витрачають менше часу на дорогу автомобільним транспортом та мають менші ризики потрапити в ДТП	152
Ціль 8.3. Український пасажир та бізнес має доступ до водного транспорту (перевезень річкою та морем)	160
Ціль 8.4. Українці частіше і дешевше користуються авіатранспортом	163
Ціль 8.5. Українці мають доступ до якісної поштової послуги	165

9. Міністерство енергетики та захисту довкілля	168
Ціль 9.1. Менша кількість українців перебуває за межею енергетичної бідності та підвищено енергоефективність економіки	168
Ціль 9.2. Українські споживачі та український бізнес сплачують справедливую ціну за якісні енергетичні товари	171
Ціль 9.3. Українцю не загрожують ризики залишитись без енергозабезпечення	176
Ціль 9.4. Українець живе у сприятливому та чистому навколишньому середовищі	182
Ціль 9.5. Українці менше страждають від накопичення відходів	183
Ціль 9.6. Українці більш ефективно та ощадливо використовують природні ресурси	184
Ціль 9.7. Українці зберігають природні екосистеми для нащадків	190
Ціль 9.8. Українець усвідомлює наслідки глобальних змін клімату, вживає заходів для їх запобігання, проте готовий до них адаптуватись	193
10. Міністерство розвитку громад та територій	197
Ціль 10.1. Українці живуть у комфортних містах та селах	197
Ціль 10.2. Українці, що мешкають в “депресивних регіонах”, мають достатні можливості для розвитку	199
Ціль 10.3. Українці мають реальну можливість впливати на організацію свого життєвого простору як мешканці спроможних громад	204
Ціль 10.4. Українці мають комфортне та доступне житло	207
Ціль 10.5. Українці отримують якісні комунальні послуги	208
Ціль 10.6. Українці зменшують втрати при споживанні тепла, гарячого водопостачання та інших енергетичних ресурсів в будинках	211
Ціль 10.7. Українці відповідально поведуться з побутовими відходами та не засмічують навколишній життєвий простір	213
11. Секретаріат Кабінету Міністрів	214
Ціль 11. Людина живе в державі, яка ставить перед собою реалістичні цілі та досягає їх з використанням розумно необхідних для цього ресурсів	214
12. Міністерство юстиції	230
Ціль 12.1. Люди захищені від шахрайства та введення в оману щодо юридично значущої інформації (про права на нерухомість, транспортні засоби, корпоративні права та інші вартісні об’єкти)	230
Ціль 12.2. Сторона договору захищена від його невиконання	236
Ціль 12.3. Українці рідше стикаються із злочинами завдяки зменшенню кількості рецидивів (повторних злочинів)	241
Ціль 12.4. Людина, яка опинилась у складній життєвій ситуації, отримує від держави юридичний захист	245
13. Міністерство внутрішніх справ	252
Ціль 13.1. Кожен українець відчуває себе захищеним від фізичних загроз	252
Ціль 13.2. Людина, яка потрапила в біду (надзвичайну чи іншу життєву ситуацію, що загрожує її життю чи здоров’ю), отримує допомогу навіть у найвіддаленіших куточках країни	253
Ціль 13.3. Українці та їх майно убезпечено від пожеж та аварій	256
Ціль 13.4. Українці захищені від організованої злочинності та масових заворушень	257

Ціль 13.5. Українці захищені надійним кордоном та задоволені сервісом при його перетині	259
14. Міністерство цифрової трансформації	262
Ціль 14.1. Українцям доступні всі публічні послуги онлайн	262
Ціль 14.2. Українці можуть користуватися високошвидкісним Інтернетом на всіх міжнародних автошляхах та в усіх населених пунктах	267
Ціль 14.3. Українець, який хоче мати цифрові навички, може їх вільно набути	269
15. Міністерство оборони	272
Ціль 15.1. Українець є більш захищеним від воєнних загроз через нову оборонну політику	272
Ціль 15.2. Сили оборони України досягли нових визначених спроможностей, що відповідають військовим критеріям членства України в НАТО	273
Ціль 15.3. Українці мають реальні інструменти цивільного контролю над силами оборони	276
Ціль 15.4. Військовослужбовець має можливості професійного зростання та особливого соціального захисту	278
Ціль 15.5. Рівень корупції в силах оборони суттєво знижено	281
16. Міністерство закордонних справ	284
Ціль 16.1. Українці задоволені тим, як держава захищає їх за кордоном	284
Ціль 16.2. Українці вільно подорожують світом без віз	286
Ціль 16.3. Український бізнес, культура та спорт отримують гідну підтримку за кордоном	288
Щодо взаємодії з ключовими міжнародними партнерами з метою протидії російській агресії, посилення міжнародного тиску на Російську Федерацію та відновлення суверенітету і територіальної цілісності України	292
Щодо притягнення Російської Федерації до міжнародно-правової відповідальності за порушення міжнародного права	295
Щодо розвитку партнерських добросусідських відносин із сусідніми державами	296
17. Європейська та євроатлантична інтеграція	298
Ціль 17.1. Україна відповідає критеріям членства в Європейському Союзі	298
Ціль 17.2. Україна відповідає принципам та критеріям, необхідним для набуття членства в Організації Північноатлантичного договору	307

ВСТУП

Програма діяльності Кабінету Міністрів України, схвалена Верховною Радою України 4 жовтня 2019 р., визначила чіткі цілі, основні орієнтири та напрями роботи урядової команди, спрямовані на вирішення конкретних проблем громадян та створення умов для забезпечення позитивних зрушень у повсякденному житті українців.

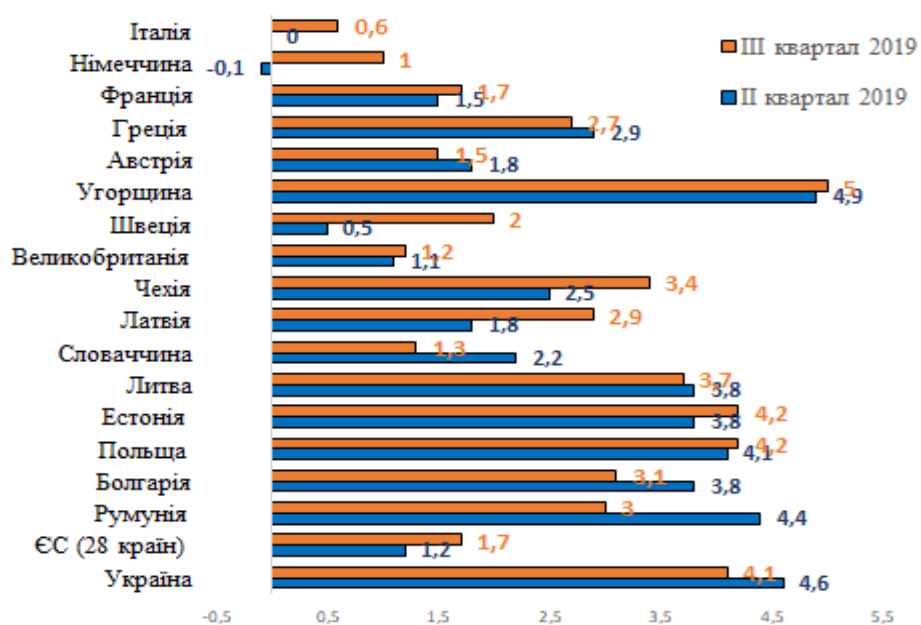
Уряд лише на початку цього шляху, і за багатьма напрямками тільки закладає основу для подальших змін, проте і за цей короткий період роботи вдалося досягнути низки вагомих результатів, які вже зараз здатні суттєво покращити життя наших громадян.

Уряд наполегливо працював у напрямку удосконалення системи надання медичних послуг та забезпечення більшої доступності ліків, підвищення якості освіти, забезпечення захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. З метою недопущення зниження рівня добробуту українців ми створили умови для зменшення сум в платіжках за теплову енергію, що вже стало реальністю для значної частини домогосподарств.

Також Уряд значну увагу приділяв питанням забезпечення макроекономічної стабільності, підвищенню інвестиційної привабливості та покращенню умов ведення бізнесу.

Так, у 2019 році економіка України зростала високими темпами. У II і III кварталах темпи зростання ВВП перевищили 4% і були одними з найвищих у Європі.

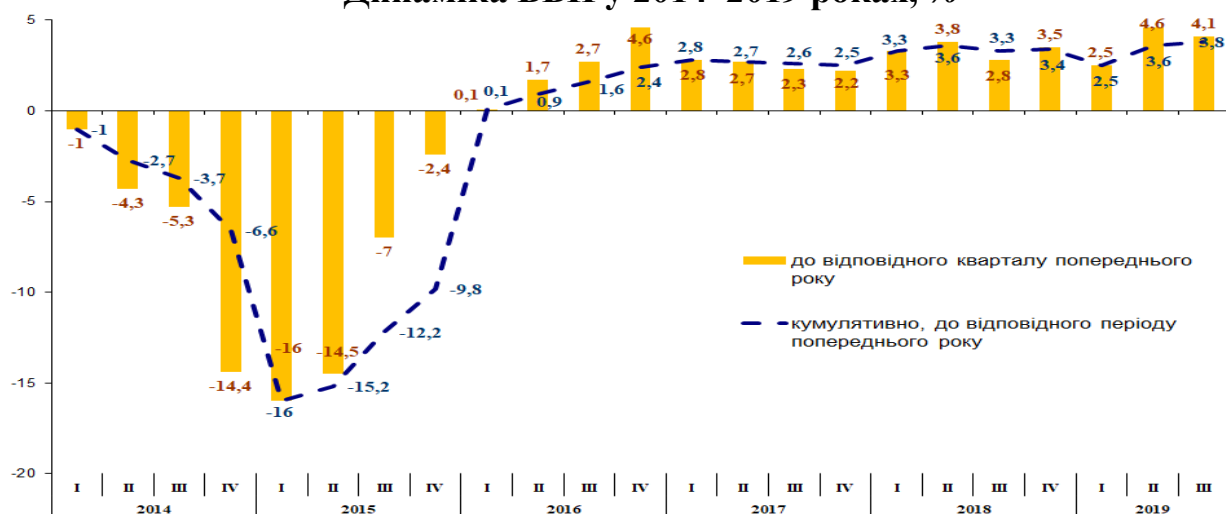
Динаміка ВВП в Україні та країнах ЄС у II та III кварталах 2019 року, у % до відповідного кварталу попереднього року

Джерело: Держстат, Євростат

За підсумком 2019 року очікується зростання ВВП на рівні близько 3,3–3,5 % (оцінки Мінекономіки).

Динаміка ВВП у 2014–2019 роках, %

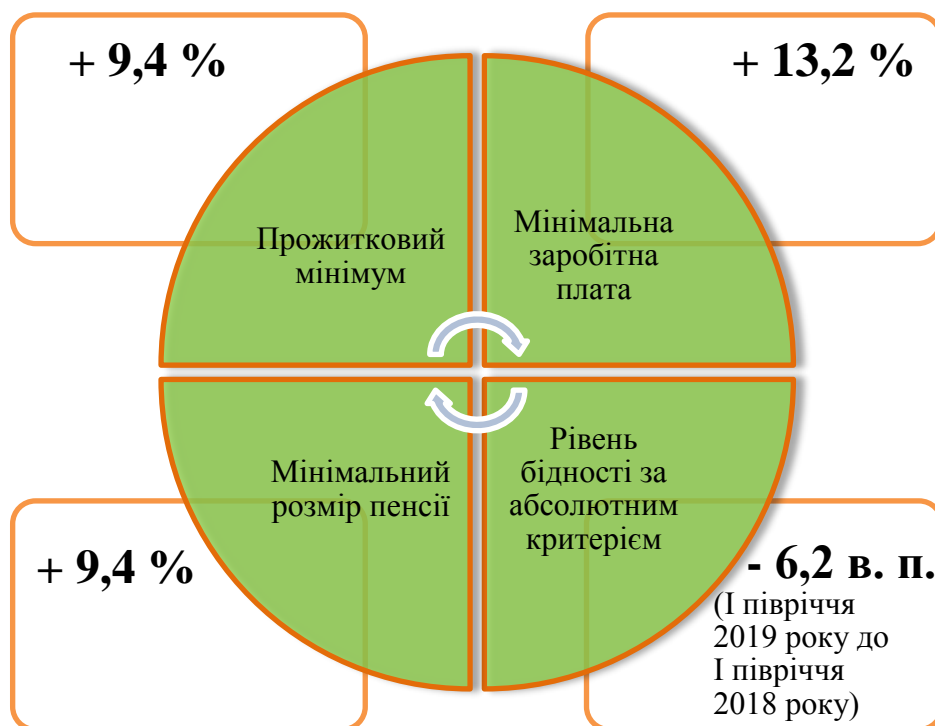
Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки (дані щодо квартальної динаміки ВВП у 2018 році наведено відповідно до уточненого звіту Держстату, дані за 2018 рік в цілому – відповідно до остаточних даних Держстату)

Як і в попередніх роках, зростання у 2019 році підтримувалося розширенням внутрішнього попиту – як споживчого, так і інвестиційного. На відміну від 2018 року додатковою підтримкою виступав зовнішній попит.

Збереження високої споживчої активності домогосподарств (зростання кінцевих споживчих витрат домогосподарств у січні-вересні 2019 року за розрахунками Мінекономіки склало 10,2 % проти 9 % у відповідному періоді 2018 року) підтримувалося стійкою тенденцією зростання грошових доходів населення та розширенням споживчого кредитування на тлі уповільнення цінової динаміки.

Так, номінальні доходи населення, за розрахунками Мінекономіки на основі шокквартальних даних Держстату, у січні-вересні 2019 року зросли на 15 % порівняно з відповідним періодом 2018 року, наявний дохід, який може бути використаний населенням на придбання товарів та послуг – на 15,7 %, а реальний наявний, визначений з урахуванням цінового фактору – на 6,3 % відповідно. Така динаміка протягом 2019 року забезпечена зростанням всіх видів доходів населення, насамперед за рахунок підвищення державних соціальних стандартів та гарантій, заробітної плати, пенсії та різних видів соціальної допомоги.

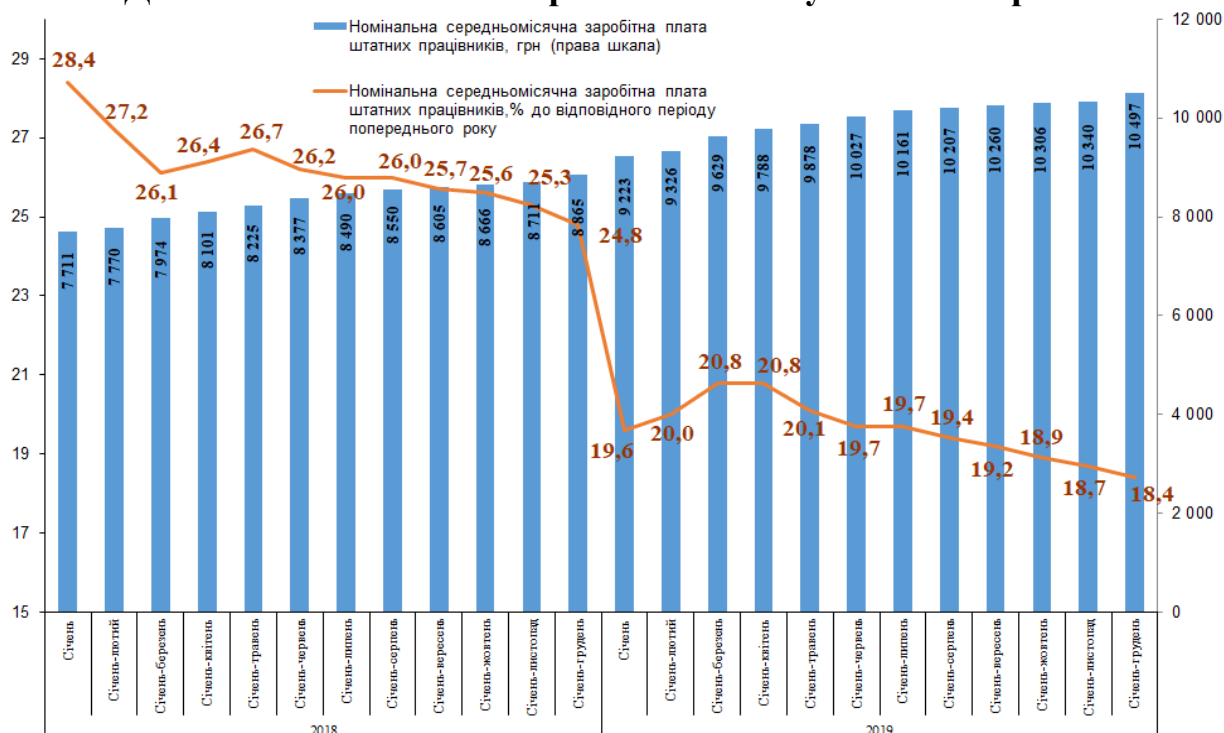
Підвищення державних соціальних стандартів та гарантій, зниження рівня бідності (станом на 1 січня 2020 р. порівняно з 1 січня 2019 р.)

Джерело: Мінсоцполітики

У 2019 році заробітна плата продовжувала зростати високими темпами. У 2019 році номінальна середньомісячна заробітна плата штатних працівників збільшилась на 18,4 % до 10 497 грн., реальна заробітна плата зросла на 9,8 %.

Динаміка номінальної заробітної плати у 2018–2019 роках

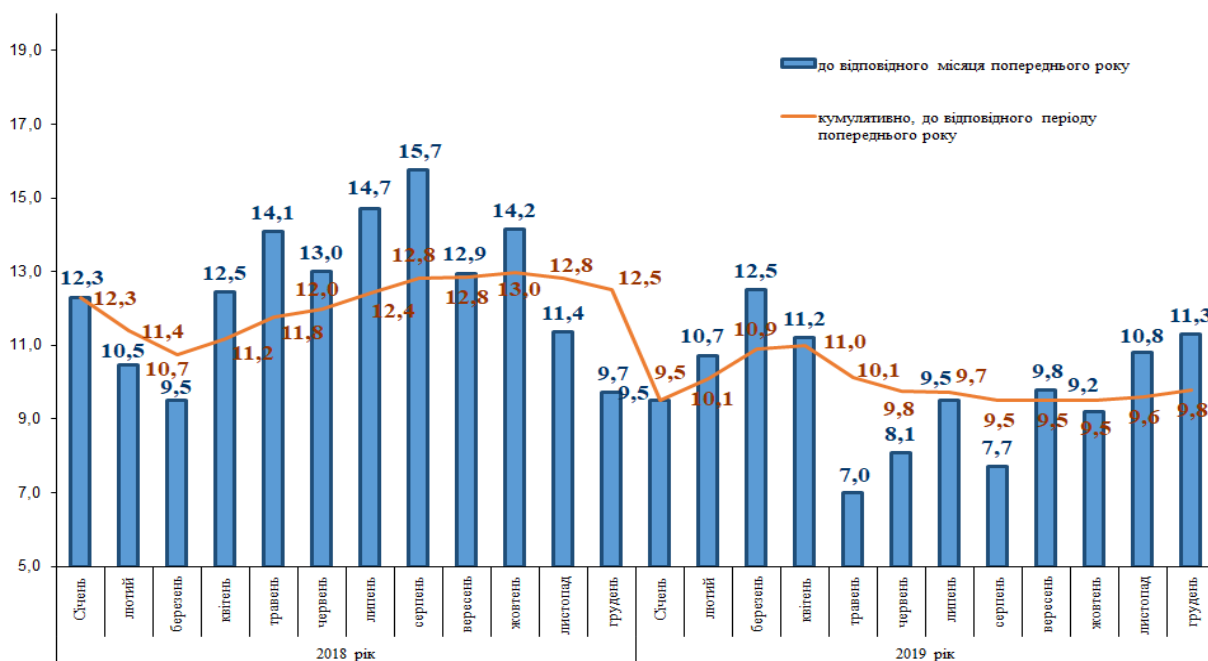

Джерело: Держстат

Зростання середньомісячної заробітної плати відбувалось, в першу чергу, під впливом високої конкуренції за кваліфіковану робочу силу з іноземними роботодавцями та високої економічної активності суб'єктів господарювання, а також в умовах підвищення рівня державних соціальних стандартів, зокрема мінімальної заробітної плати.

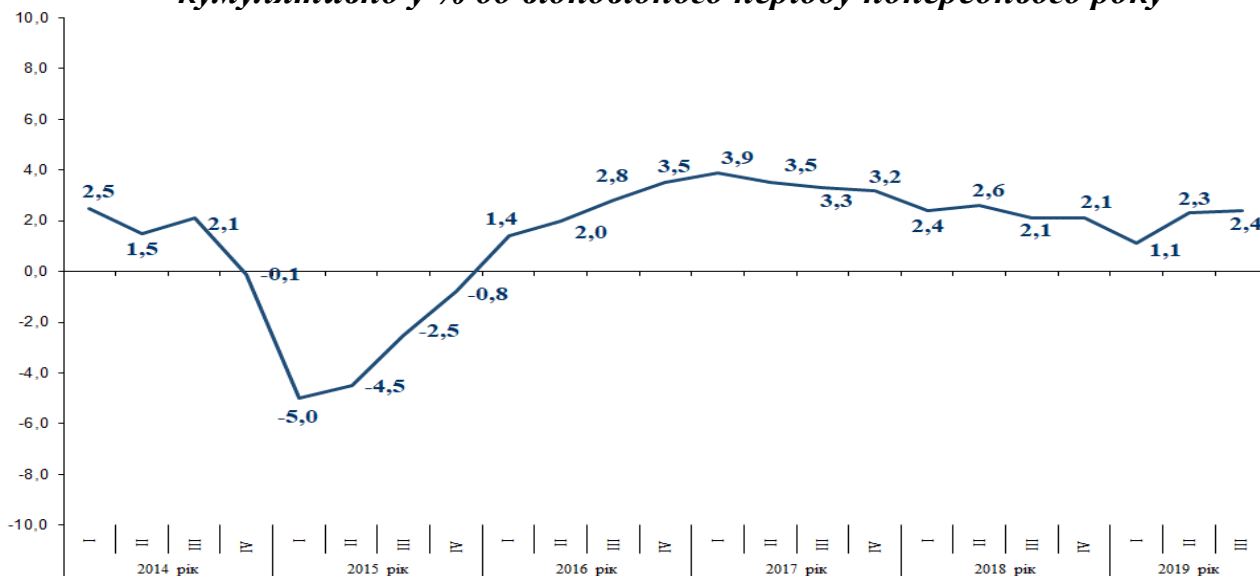
Динаміка реальної заробітної плати у 2018–2019 роках, %

Джерело: Держстат

Темпи приросту реальної заробітної плати у 2019 році продовжували перевищувати темпи приросту продуктивності праці.

Динаміка продуктивності праці у 2014–2019 роках, кумулятивно у % до відповідного періоду попереднього року

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки (щоквартальні показники у 2018 році розраховано з урахуванням уточненого звіту Держстату щодо ВВП, дані за 2018 рік в цілому – з урахуванням відповідних остаточних даних Держстату)

Відповідно до зростання прожиткового мінімуму у 2019 році було збільшено і мінімальну пенсію – на 9,4 %. Середній розмір пенсії станом на 1 січня 2020 р. становив 3083 грн., що на 16,5 % більше порівняно з 1 січня 2019 р. (2646 грн.).

Підвищення рівня пенсійного забезпечення

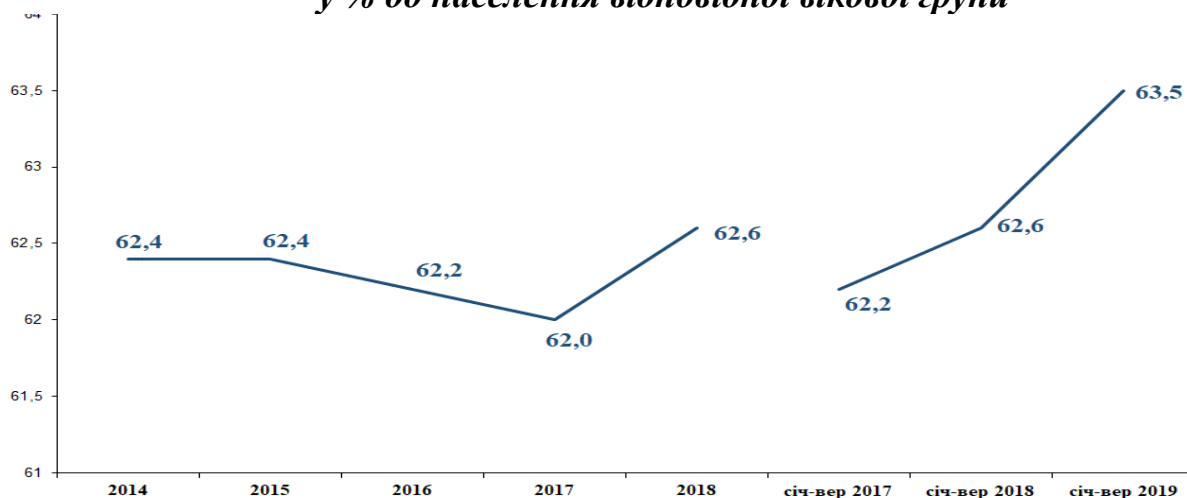

Джерело: Мінсоцполітики

Підвищення рівня доходів усіх верств населення, зростання показників економічного розвитку сприяло зниженню показників бідності. Рівень бідності за абсолютним критерієм (доходи нижче фактичного прожиткового мінімуму) за даними I півріччя 2019 року знизився на 6,2 відсоткового пункту і становив 25,5 % проти 31,7 % у I півріччі 2018 року.

Висока динаміка зростання рівня оплати праці, що поєдналася з впливом подальшого підвищення страхового стажу, необхідного для виходу на пенсію, та збереження позитивної динаміки економічного розвитку сприяло збільшенню обсягів пропозиції робочої сили на ринку праці. Рівень участі населення у робочій силі зростає вже другий рік поспіль.

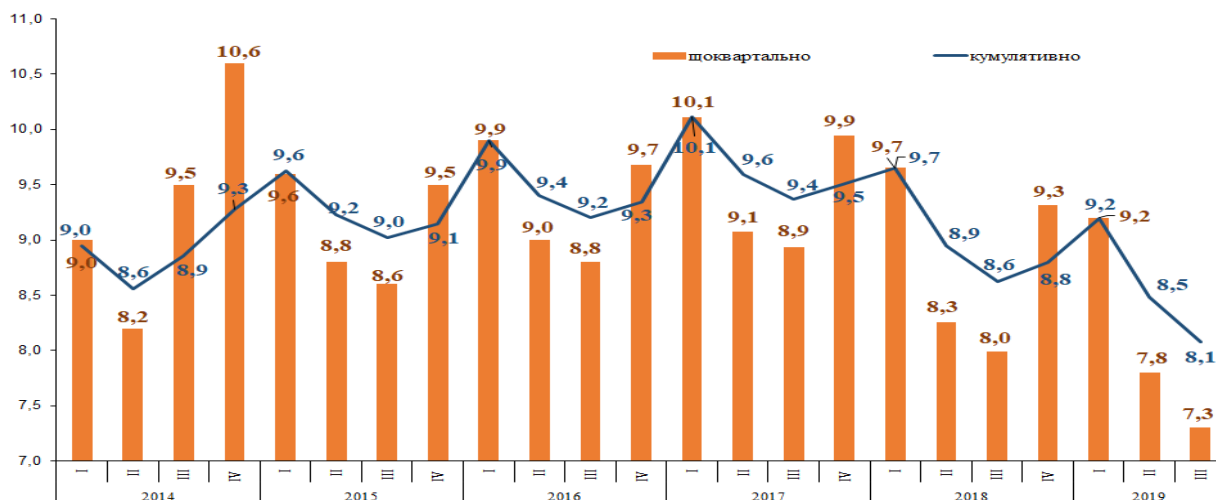
Рівень участі населення в робочій силі у віці 15–70 років, у % до населення відповідної вікової групи

Джерело: Держстат

Відповідно продовжував скорочуватися рівень безробіття населення у віці 15–70 років, який за підсумком січня-вересня 2019 року становив 8,1 % проти 8,6 % у відповідному періоді 2018 року, що є найнижчим показником за останні 6 років.

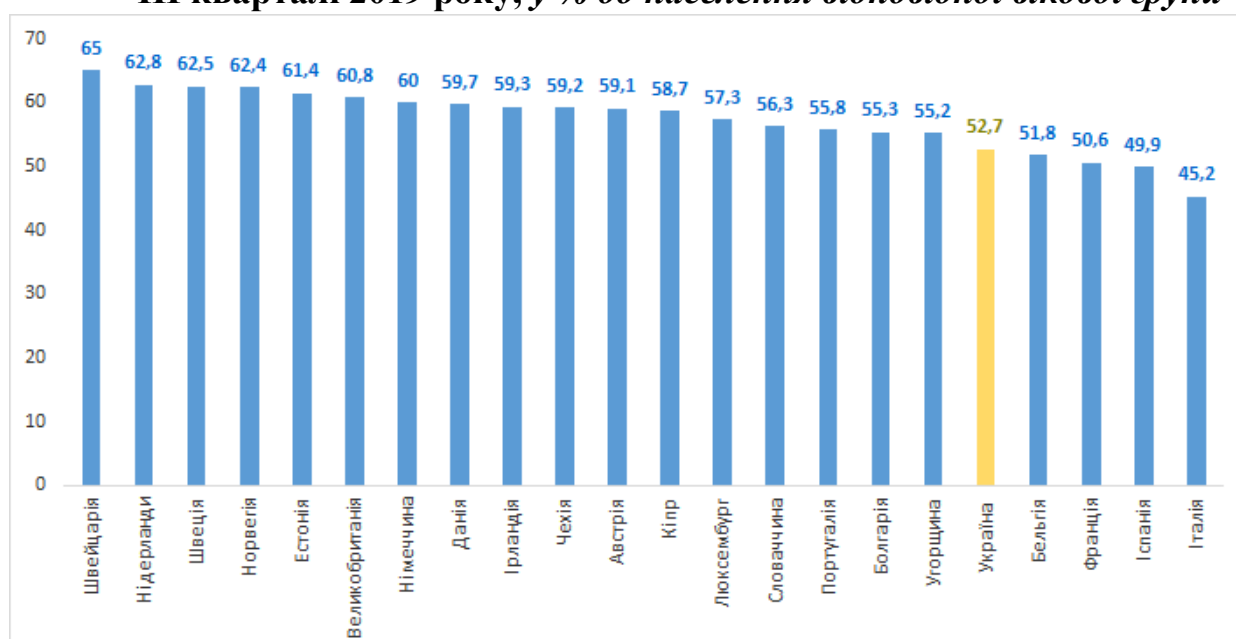
Рівень безробіття населення у віці 15–70 років (за методологією МОП) у 2014–2019 роках, у % до робочої сили відповідного віку

Джерело: Держстат

Також продовжував зростати і рівень зайнятості населення у віці 15–70 років (до 58,3 % у січні-вересні 2019 року проти 57,2 % у відповідному періоді 2018 року), проте у порівнянні з більшістю країн ЄС Україна все ще знаходиться серед аутсайдерів за рівнем зайнятості населення.

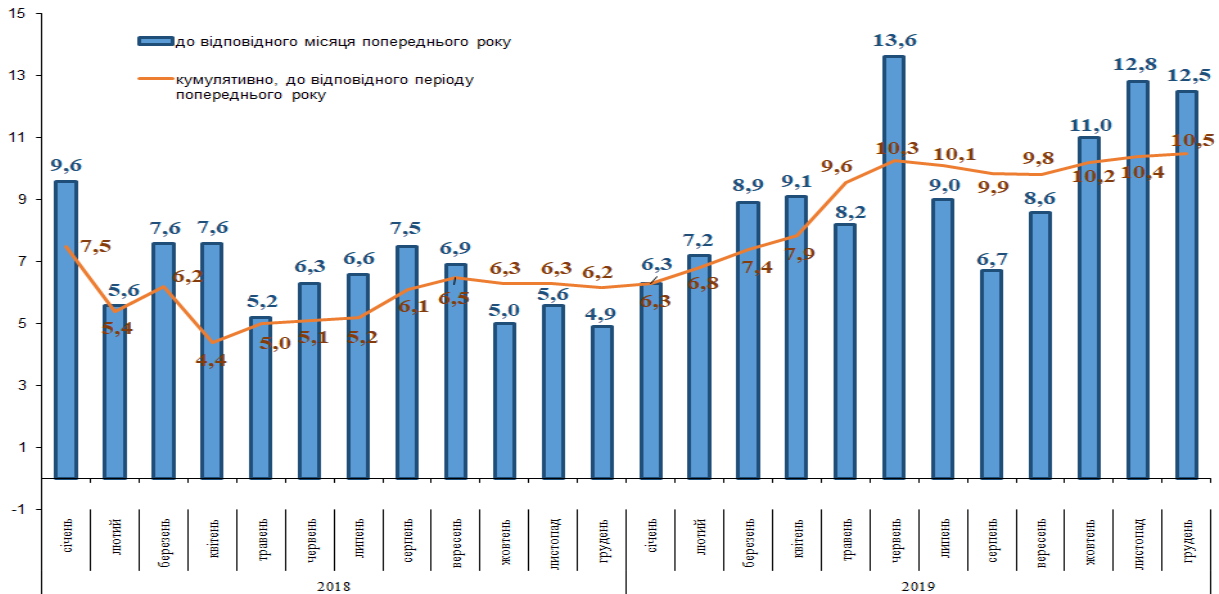
Рівень зайнятості населення у віці 15 років і старше в Україні та країнах ЄС у III кварталі 2019 року, у % до населення відповідної вікової групи

Джерело: Держстат, Євростат

Висока динаміка розширення споживчого попиту на тлі зростаючої купівельної спроможності населення сприяла формуванню відповідних позитивних тенденцій у роздрібному сегменті внутрішньої торгівлі. Так, за підсумками 2019 року у цьому сегменті ринку зафіксовано найвищі, починаючи з 2012 року, темпи зростання обороту роздрібної торгівлі (на 10,5 % порівняно з 6,2 % у 2018 році). При цьому, період з вересня по грудень 2019 року став одним з періодів найінтенсивнішого розвитку сфери роздрібної торгівлі впродовж останніх двох років.

Динаміка обороту роздрібної торгівлі у 2018–2019 роках, %

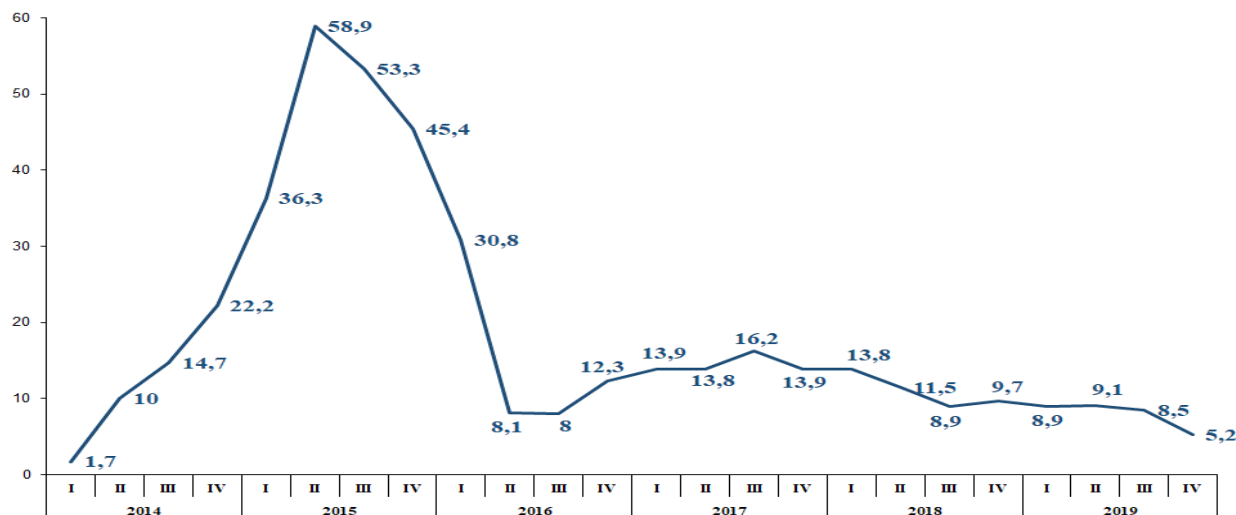
Джерело: Держстат

Водночас продовжилося суттєве зниження інфляційного тиску, що випереджало прогнозні показники. Стійка тенденція уповільнення цінової динаміки на споживчому ринку стала результатом монетарної політики НБУ, спрямованої на досягнення цінової стабільності в поєднанні з виваженою фіскальною політикою, тривалого зміцнення гривні, що поєдналося зі зниженням світових цін на енергоносії.

За підсумком 2019 року зростання споживчих цін уповільнилося до 4,1 % у розрахунку грудень до грудня попереднього року та було близьким до нижньої межі цільового діапазону 5 % +/- 1 в. п.

При цьому зростання споживчих цін у IV кварталі 2019 року порівняно з відповідним кварталом попереднього року (за розрахунками Мінекономіки на 5,2 %) було найнижчим, починаючи з II кварталу 2014 року, на тлі суттєвого зміцнення гривні в цей період (за розрахунками Мінекономіки у IV кварталі 2019 року гривня зміцнилася порівняно з відповідним кварталом попереднього року на 13,2 %).

**Динаміка споживчих цін у 2014–2019 роках,
у % до відповідного кварталу попереднього року**

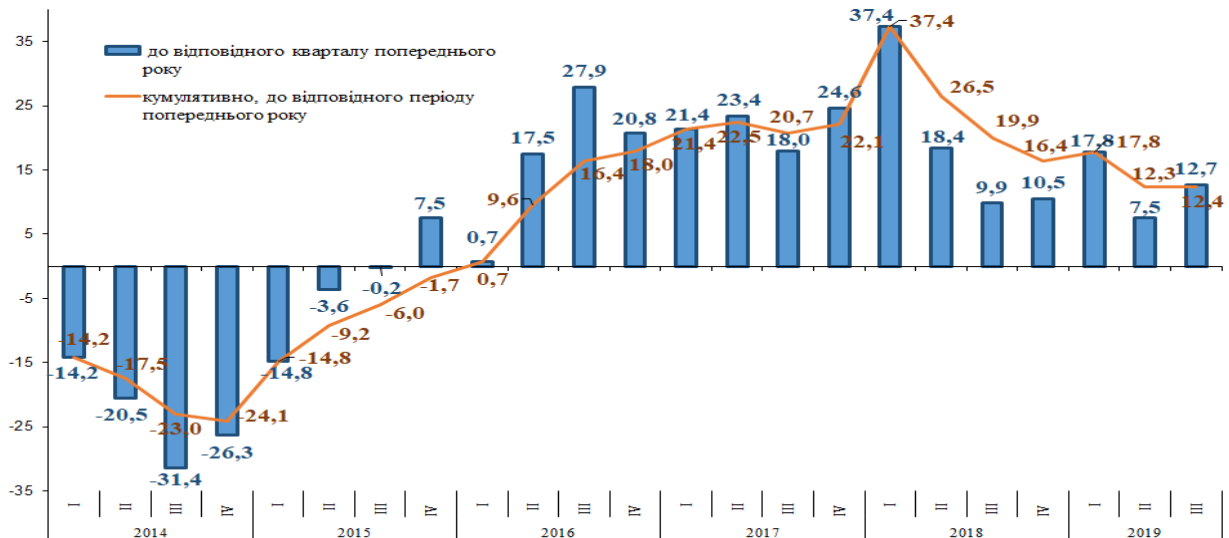
Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Також у грудні вперше була зафіксована нетипова для цього місяця дефляція на споживчому ринку – ціни знизилися на 0,2 % (раніше у грудні фіксувалося лише зростання цін, зокрема, найнижче зростання становило 0,2 % в 2011–2012 роках). Це, окрім курсової динаміки, було обумовлено: по-перше – зниженням ціни на природний газ для потреб населення; по-друге – насиченням окремих сегментів продовольчого ринку, що дозволило зламати сезонність продовольчого ринку і залишити ціни в грудні незмінними.

За підсумками 2019 року індекс цін виробників промислової продукції знизився на 7,4 % у розрахунку грудень до грудня попереднього року.

В умовах збереження макроекономічної стабільності та зменшення інвестиційних ризиків тривали позитивні зміни в інвестиційній сфері, що виступало підтримкою економічного зростання у 2019 році. Так, у 2019 році четвертий рік поспіль тривало нарощування обсягів капітальних інвестицій завдяки високій активності вітчизняних інвесторів – бізнесу і державного сектору. У січні-вересні 2019 року зростання обсягів освоєних капітальних інвестицій становило 12,4 %, яке тривало на тлі значних темпів зростання, а відповідно і високої порівняльної бази, сформованої у січні-вересні 2018 року (зростання на 19,9 %).

Динаміка капітальних інвестицій у 2014–2019 роках, %

Джерело: Держстат

Основними джерелами зростання інвестицій виступали ресурси сектору нефінансових корпорацій та бюджету (державного та місцевих), драйверами – переважно суб’єкти промислового виробництва, а також транспорту, державного управління й оборони.

Динаміка капітальних інвестицій за видами економічної діяльності у січні-вересні 2018-2019 років, у % до відповідного періоду попереднього року

Джерело: Держстат

В умовах покращення фінансового стану підприємств основним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишались власні кошти підприємств (питома вага у загальному обсязі капітальних інвестицій у січні-вересні 2019 року становила 71,4 % проти 73,2 % у січні-вересні 2018 року). Так, у січні-вересні 2019 року спостерігалось суттєве прискорення зростання обсягів прибутків великих та середніх підприємств до 28,9 % проти 2,6 % у відповідному періоді 2018 року при одночасному скороченні обсягів збитків на 28,3 % проти їх зростання на 29,9 % відповідно (показники за січень-вересень 2019 року визначені з урахуванням положень Закону України від 5 жовтня 2017 р. № 2164-VIII “Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” щодо удосконалення деяких положень”).

Разом з тим, про збільшення прибутковості підприємств свідчить зростання рівня рентабельності їх діяльності. Так, у січні-вересні 2019 року рівень рентабельності операційної діяльності великих та середніх підприємств зріс до 10,2 % проти 7,9 % у відповідному періоді 2018 року. Причому, позитивна динаміка спостерігалася у переважній більшості видів економічної діяльності.

Рівень рентабельності операційної діяльності великих та середніх підприємств за видами економічної діяльності у січні-вересні 2018–2019 років, %

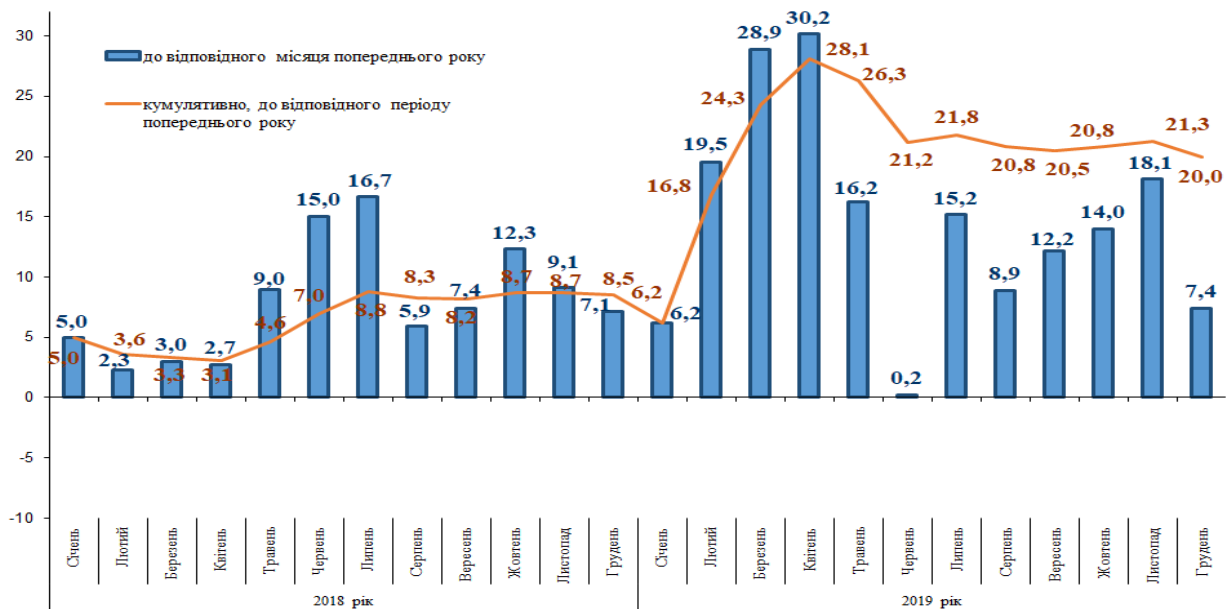
Джерело: Держстат

Поряд з високою активністю внутрішнього інвестора у 2019 році спостерігалось підвищення зацікавленості іноземних інвесторів. Так, збільшився приплив іноземних інвестицій в Україну. У 2019 році чистий приплив прямих іноземних інвестицій становив 2,5 млрд. доларів США порівняно з 2,4 млрд. доларів США за 2018 рік (за методологією платіжного балансу).

Разом з тим спостерігалось активне збільшення портфельних інвестицій. Чистий приплив портфельних інвестицій за 2019 рік становив 5,1 млрд. доларів США порівняно з припливом 2,1 млрд. доларів США за 2018 рік.

Відтак, висока інвестиційна активність сприяла позитивному розвитку будівельної галузі, яка у 2019 році продемонструвала найвищу динаміку серед основних видів економічної діяльності. Після призупинення темпів нарощування будівельних робіт у 2018 році, зростання у будівництві у 2019 році прискорилося до 20 % (на 8,5 % у 2018 році). Дані результати, в першу чергу, обумовлені значним збільшенням обсягів будівництва інженерних споруд (на 23,3 % у 2019 році) та нежитлових будівель (на 27,4 % відповідно) в умовах проведення активних робіт з оновлення та розширення транспортної та енергетичної інфраструктури, а також робіт з модернізації та розширення виробництва, зокрема промислових підприємств. При цьому впродовж вересня-листопада 2019 року у розрахунку місяць до відповідного місяця 2018 року спостерігалось прискорення темпів зростання у всіх підвидах будівельних робіт на тлі сприятливих для проведення будівельних робіт погодних умов.

Динаміка будівництва у 2018–2019 роках, %

Джерело: Держстат

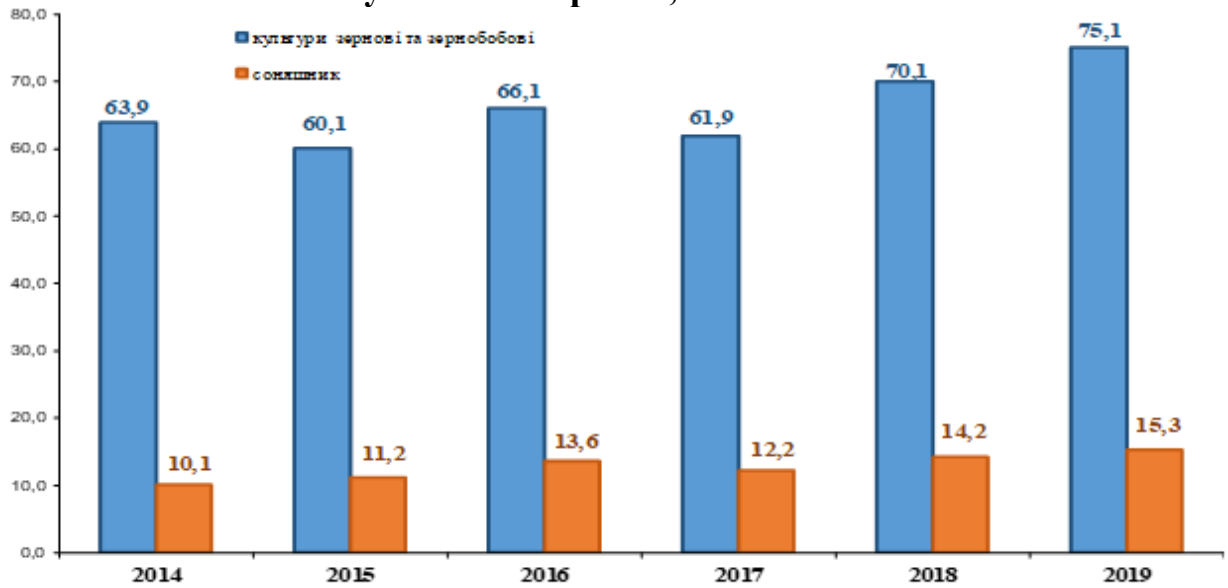
Позитивні тенденції розвитку у 2019 році тривали і в інших сферах економічної діяльності, зокрема у сільському господарстві та транспорті.

За попередніми даними Держстату у 2019 році обсяги виробництва сільськогосподарської продукції збільшилися на 1,1 %. Зростання зафіксовано як у виробництві рослинницької продукції (на 1,3 % проти 10,7 % у 2018 році), так і у тваринництві (на 0,5 % проти 1,5 % відповідно).

Динаміка показників рослинництва формувалася в умовах отримання рекордних обсягів виробництва зернових культур та соняшнику на тлі сприятливих погодних умов для даних культур у період вегетації, дозрівання та збирання.

Обсяги врожаю зернових культур та соняшнику у 2014–2019 роках, млн. тонн

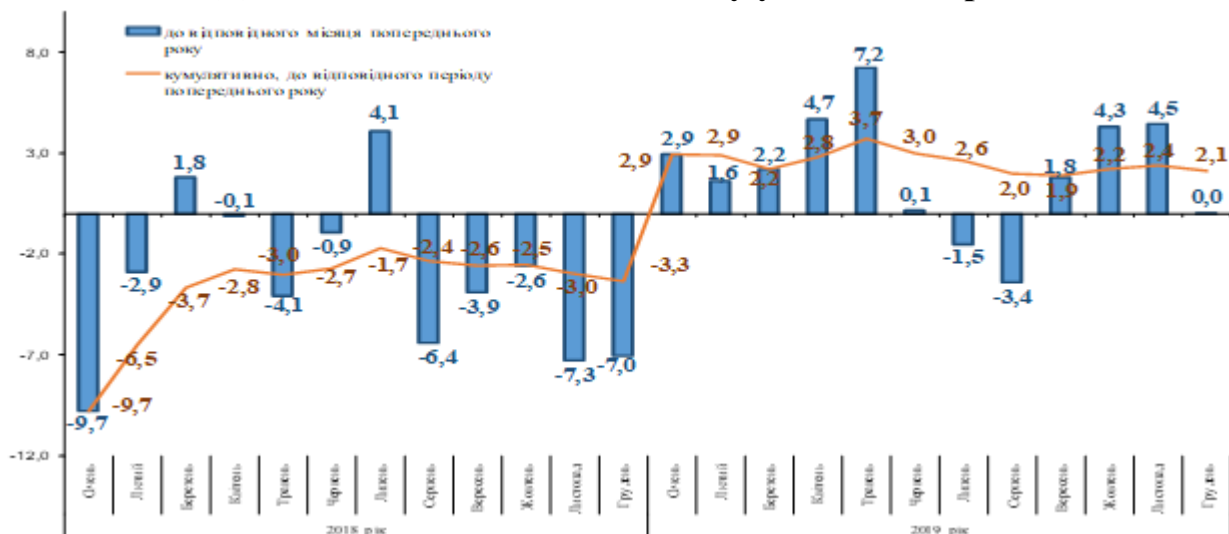

Джерело: Держстат

Підтримкою зростання обсягів виробництва тваринницької продукції виступав розвиток птахівництва в умовах стабільного зовнішнього та внутрішнього попиту на продукцію цієї галузі та покращення ситуації у свинарстві на тлі зменшення випадків АЧС.

У транспортній сфері у 2019 році також спостерігалися позитивні тенденції. За підсумками 2019 року, на противагу 2018 року, відбулося зростання обсягів вантажообігу (на 2,1 % проти скорочення на 3,3 % у 2018 році), що підтримувалося високим попитом з боку агровиробників в умовах отримання рекордних обсягів врожаю зернових культур, будівельних підприємств на тлі активних робіт, зокрема з ремонту та будівництва інфраструктурних об'єктів, а також попитом на природний газ у країнах ЄС на тлі низької його вартості.

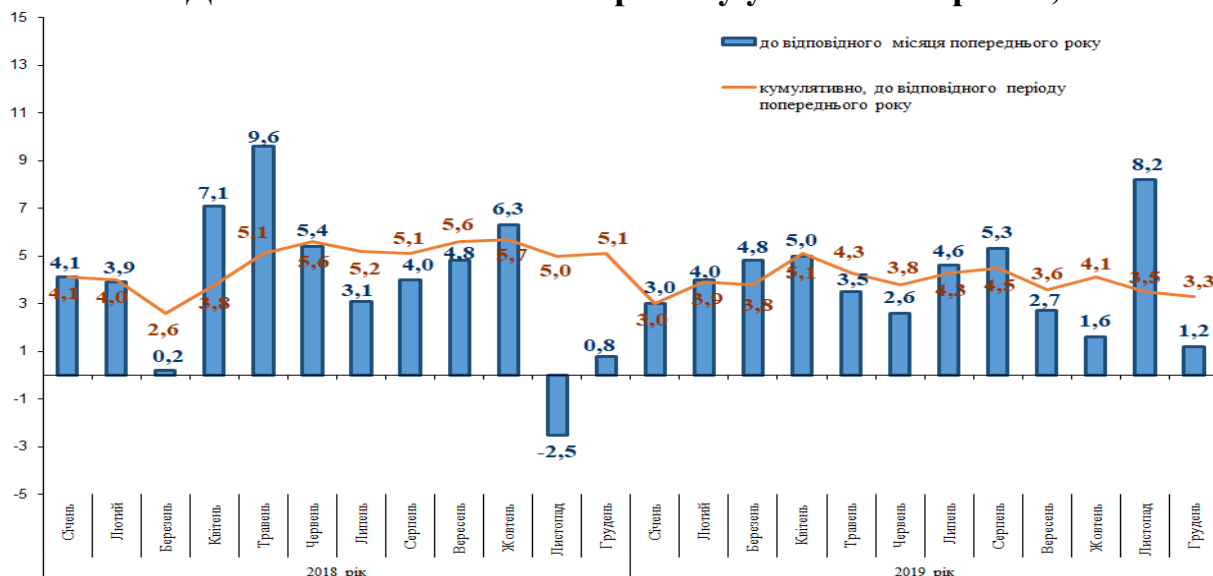
Динаміка обсягів вантажообігу у 2018–2019 роках, %

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Продовжилося зростання обсягів пасажирообігу (на 3,3 % проти 5,1 % у 2018 році), яке підтримувалося, в більшій мірі, завдяки стабільному розвитку авіаційного транспорту в умовах лібералізації ринку авіаперевезень, зокрема активного функціонування лоукост-компаній, на тлі збільшення купівельної спроможності населення та пропозиції рейсів.

Динаміка обсягів пасажирообігу у 2018–2019 роках, %

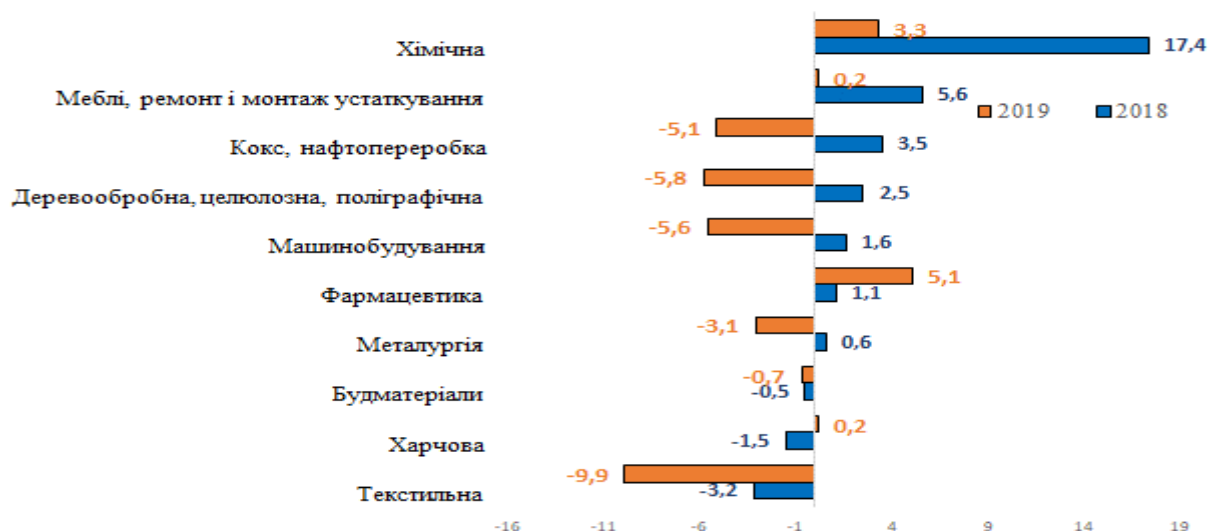

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Водночас, після трирічного зростання, за підсумком 2019 року, за попередніми даними Держстату, обсяги промислового виробництва зменшилися на 1,8 %, зокрема, у постачанні електроенергії, газу та пари – на 4,1 %, переробній промисловості – на 2 %. В той же час, у добувній промисловості обсяг виробництва не змінився.

У переробній промисловості за підсумками 2019 року позитивні показники спостерігалися у високотехнологічних виробництвах – фармацевтичному виробництві (зростання на 5,1 %), виробництві комп’ютерів, електронної та оптичної продукції (на 4,3 %), хімічному виробництві (на 3,3 %), а також у виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (на 0,2 %) та виробництві меблів, іншої продукції, ремонту і монтажу (на 0,2 %). Саме ці виробництва мали змогу ефективно конкурувати на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Динаміка обсягів виробництва за галузями переробної промисловості у 2018–2019 роках, у % до попереднього року

Джерело: Держстат

Розуміння того, що загострення конкурентної боротьби та перехід на нові технології вимагає технологічного переозброєння, спонукало частину великих промислових підприємств проводити модернізацію, що негативно позначилося на їх поточній виробничій діяльності, але створило умови для відновлення виробництва конкурентоспроможної продукції та зайняття нових сегментів зовнішніх та внутрішніх ринків у перспективі. Саме модернізація і тимчасові зупинки промислових потужностей були однією з причин в цілому негативної промислової динаміки у 2019 році.

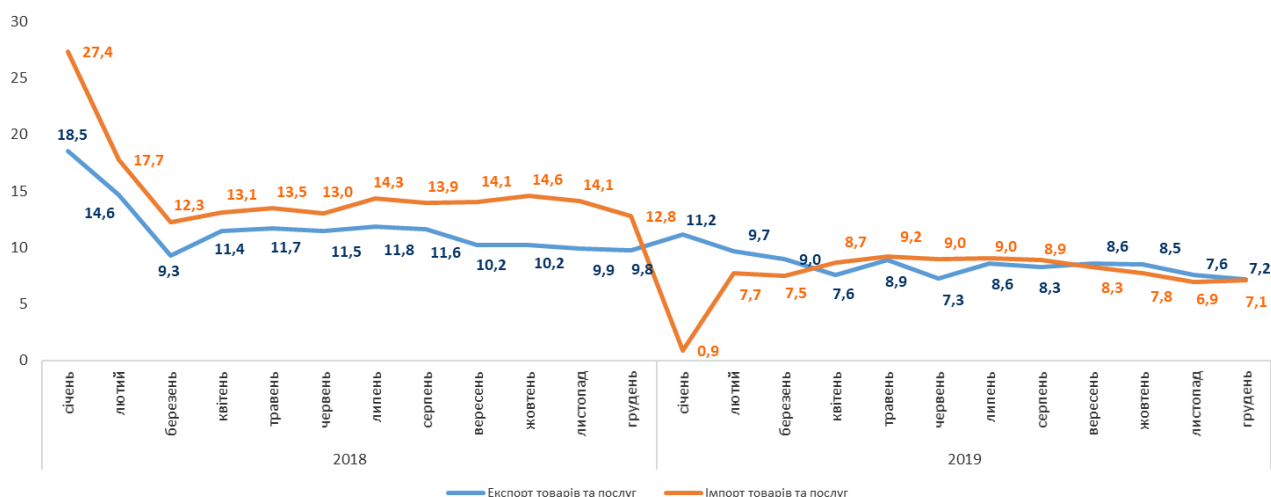
Але найбільш негативний вплив спричинили інші фактори, які діяли протягом останніх семи місяців і їх дії посилились у грудні 2019 року. Це: погіршення зовнішньої кон'юнктури на світовому ринку чорних металів (за даними Світового банку у 2019 році порівняно з 2018 роком середні ціни на базові метали знизилися на 9,9 %) та протекціоністські заходи з боку США, ЄС, Єгипту (металургійне виробництво), які додатково негативно вплинули на виробництво та експорт продукції української металургії як до цих країн, так і на інші ринки через загострення конкуренції між постачальниками металургійної продукції; скорочення попиту на енергоресурси внаслідок теплих погодних умов (енергетика); нестабільні замовлення на внутрішньому ринку та торговельні обмеження з боку Російської Федерації на продукцію машинобудування українського походження; збереження логістичних проблем на залізничному транспорті (складнощі відвантаження продукції ГМК, затримка рухомого складу "Укрзалізниці" в морських портах), а також суттєве зміцнення гривні, що послаблювало конкурентоспроможність українських виробників як на зовнішньому, так і внутрішньому ринку.

Незважаючи на погіршення цінової кон'юнктури на окремих світових товарних ринках (чорні метали, пшениця, добрива), а також негативний вплив зміцнення гривні, експорт товарів та послуг у 2019 році продовжував зростати помірними темпами.

У 2019 році порівняно з 2018 роком за даними Національного банку вартісний обсяг експорту товарів та послуг збільшився на 7,2 %, переважно за рахунок зростання обсягів експорту продукції агропромислового комплексу в умовах рекордного обсягу врожаю зернових культур та соняшнику (зростання на 19 % за агрегованою групою “Продовольчі товари та сировина для їх виробництва” проти 4,8 % у 2018 році), залізної руди (зростання на 13,5 % за агрегованою групою “Мінеральні продукти” проти 10,4 % відповідно) на тлі високої цінової динаміки на цю продукцію на світовому ринку, а також машинобудівної продукції (зростання на 13,6 % за агрегованою групою “Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади” проти 4,8 % відповідно).

В той же час, несприятлива цінова ситуація на ринку чорних металів обумовила негативну динаміку обсягів експорту металургійної продукції (скорочення на 12,3 % за агрегованою групою “Чорні й кольорові метали та вироби з них” проти зростання на 15,3 % у 2018 році).

Динаміка вартісних обсягів експорту та імпорту товарів та послуг у 2018–2019 роках, кумулятивно % до відповідного періоду попереднього року

Джерело: Національний банк України, розрахунки Мінекономіки

При цьому, за розрахунками Мінекономіки відповідно до даних Держстату, за вересень-листопад 2019 року порівняно з відповідним періодом 2018 року відбулось прискорення позитивної динаміки експорту товарів до 4,9 % проти 4,2 % у вересні-листопаді 2018 року, зокрема за рахунок відновлення позитивної динаміки експорту насіння і плодів олійних рослин (на 54,1 % проти скорочення на 13,4 % у вересні-листопаді 2018 року) на тлі рекордного врожаю соняшника, а також добрив (у 32,7 рази проти скорочення на 91,3 % відповідно) в умовах відновлення роботи Одеського припортового заводу. Разом з тим, за цей період прискорились темпи зростання обсягів експорту машинобудівної продукції (до 4,1 % проти 2,3 % у вересні-листопаді 2018 року).

Розширення внутрішнього попиту сприяло нарощуванню обсягів імпорту товарів та послуг. Вартісні обсяги імпорту товарів та послуг за даними Національного банку у 2019 році порівняно з 2018 роком збільшились на 7,1 % (на 12,8 % у 2018 році), переважно за рахунок нарощування обсягів імпорту машинобудівної продукції (зростання на 21 % за агрегованою групою “Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади” проти 17,9 % у 2018 році), зокрема в умовах продовження процесів модернізації виробничих потужностей. Водночас, в умовах зменшення цін на енергоресурси відбулося скорочення їх вартісних обсягів імпорту (скорочення на 7,3 % за агрегованою групою “Мінеральні продукти” проти зростання на 13,5 % у 2018 році).

Така динаміка експорту-імпорту сформувала від’ємне сальдо торгівлі товарами та послугами (за даними Національного банку) у 2019 році на рівні 12 117 млн. доларів США (“мінус” 11 367 млн. доларів США у 2018 році).

Незважаючи на те, що в цілому розвиток економіки у 2019 році був позитивний і очікуване зростання ВВП за підсумком 2019 року є вищим за показник, врахований у бюджетних розрахунках на 2019 рік на рівні 3 %, бюджетний 2019 рік був сповнений викликів, з якими Уряд впорався. За результатами року було забезпечено фінансування захищених статей видатків, а також низки інших видатків, які сприяють розвитку економіки та добробуту громадян. При цьому було забезпечено утримання дефіциту бюджету в межах, визначених законом та узгоджених з МВФ. Разом із зменшенням рівня державного боргу до ВВП це створює підґрунтя для підтримки макроекономічної стабільності як необхідної передумови стійкого економічного розвитку та підвищення добробуту громадян.

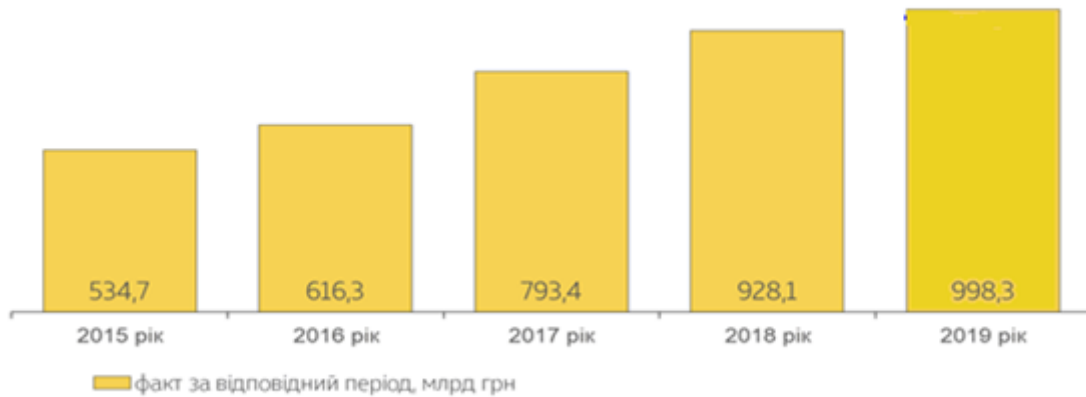
За даними Державної казначейської служби доходи державного бюджету за 2019 рік становили 998,3 млрд. грн. та зросли проти відповідного періоду 2018 року на 70,2 млрд. грн. (або на 7,6 %), переважно за рахунок частини чистого прибутку господарських організацій (державних унітарних підприємств та їх об’єднань) та дивідендів (“+6,6” млрд. грн.), коштів, що були перераховані Національним банком України (“+20,3” млрд. грн.), податків та зборів з доходів фізичних осіб (“+18,2” млрд. грн.), податку на прибуток підприємств (“+10,2” млрд. грн.) та ПДВ з вироблених товарів з урахуванням бюджетного відшкодування (“+9,8” млрд. грн.), акцизному податку (“+4,5” млрд. грн.) та ввізному миту (“+3,3” млрд. грн.).

Водночас зниження відбулось за рахунок ПДВ із ввезених товарів (“-5,6” млрд. грн.).

У підсумку виконання затвердженого Законом України “Про Державний бюджет України на 2019 рік” показника дохідної частини державного бюджету становило 99,1 % (затверджено – 1007,3 млрд. грн., недовиконання – 9 млрд. грн.). Основними причинами недовиконання були: міцніший обмінний курс гривні, нижча ціна на природний газ, зменшення обсягів розмитненого імпортного природного

газу та його вартості, а також видобутку природного газу, повільніші темпи зростання імпорту товарів, менші обсяги виробництва тютюнових виробів, ніж враховано при розрахунку бюджетних показників.

Доходи Державного бюджету України за 2015-2019 роки

Джерело: Державна казначейська служба України

Видатки державного бюджету за 2019 рік становили 1072,9 млрд. грн. та зросли проти 2018 року на 87 млрд. грн., або на 8,8 %. Без урахування видатків на обслуговування боргу, видатки державного бюджету у 2019 році становили 953,6 млрд. грн. та зросли проти 2018 року на 83,2 млрд. грн., або на 9,6 %.

Видатки загального фонду державного бюджету за 2019 рік становили 953 млрд. грн. та зросли проти 2018 року на 68,8 млрд. грн., або на 7,8 %. При цьому виконання розпису становило 97 %, обсяг недовиконання – 29,6 млрд. гривень.

**Видатки загального фонду Державного бюджету України
за основними категоріями у 2018-2019 роках, млрд. гривень**

Джерело: Державна казначейська служба України

Видатки загального фонду державного бюджету становили:

на обслуговування державного боргу за 2019 рік – 119,2 млрд. грн. та зросли проти 2018 року на 3,8 млрд. грн., або на 3,3 %;

на заробітну плату з нарахуваннями – 201,4 млрд. грн. та зросли проти 2018 року на 34,9 млрд. грн., або на 21 %;

на соціальне забезпечення (пенсії, допомоги, стипендії) – 215,5 млрд. грн. та збільшились проти 2018 року на 49,1 млрд. грн., або на 29,5 %. Видатки державного бюджету на трансферт Пенсійному фонду за 2019 рік були профінансовані у обсязі 182,3 млрд. грн. та зросли порівняно із 2018 роком на 32,2 млрд. грн., або на 21,4 %.

Довідково: за січень-грудень 2019 року до загального фонду місцевих бюджетів надійшло 275,0 млрд. грн. (101,9 % до затвердженого місцевими радами річного обсягу надходжень). Приріст проти відповідного періоду 2018 року – +17,6 % або +41,1 млрд. грн. (у співставних умовах).

Позитивним аспектом реформи міжбюджетних відносин, яка триває, є щорічне збільшення інвестиційних ресурсів місцевих бюджетів. Обсяг капітальних видатків за січень-грудень 2019 року склав 99,8 млрд. грн., що на 8,6 млрд. грн. або на 9,5 % більше у порівнянні з відповідним періодом 2018 року. У розрізі рівнів бюджетів найвищий темп росту капітальних видатків у порівнянні з відповідним періодом 2018 року відбувся по бюджетах об'єднаних територіальних громад – на 36,2 % (у 2018 році найбільше зростання мало місце по обласних бюджетах – на 45,8 %).

Частка капітальних видатків у загальному обсязі видатків місцевих бюджетів (загальний та спеціальний фонд разом) збільшилась проти відповідного періоду

2018 року на 1,6 % та становить 17,6 % (для порівняння: у 2015 році частка капітальних видатків складала 11,6 %).

Відбулись зміни в структурі видатків місцевих бюджетів. Поступово зменшується питома вага основної статті витрат місцевих бюджетів – видатків на оплату праці, що свідчить про більш гнучку структуру видатків. Тобто зростає частка видатків на виконання самоврядних повноважень, що свідчить про підвищення видаткової автономності місцевих бюджетів та ефективності використання бюджетних коштів на місцевому рівні.

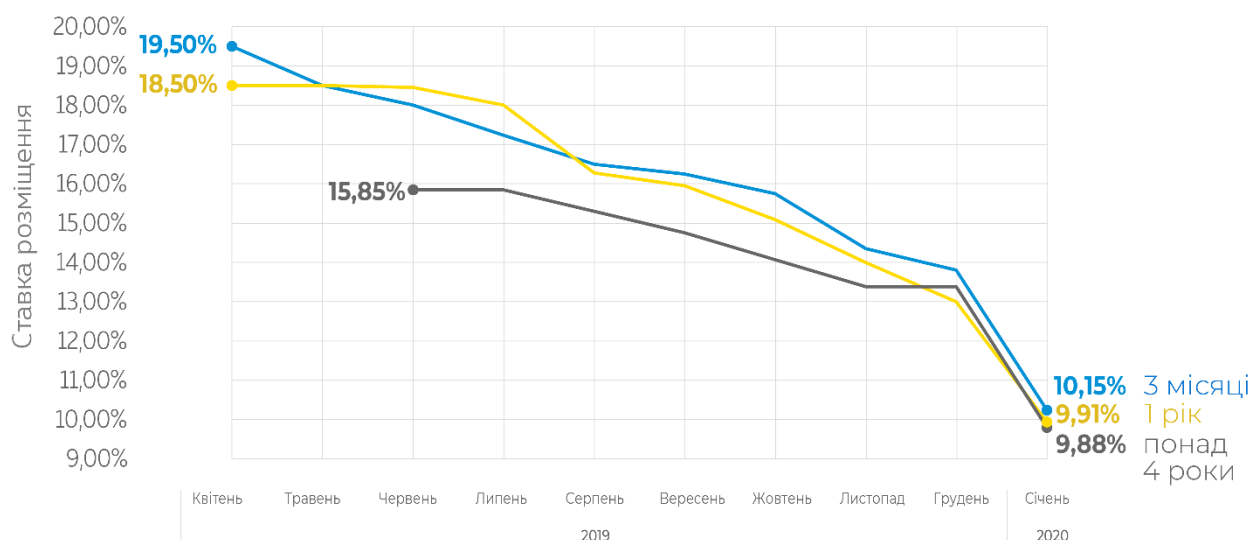
Фактично державний бюджет за підсумками року виконано з дефіцитом у сумі 78 млрд. грн., що знаходиться в межах затвердженого законом показника, у тому числі загальний фонд – з дефіцитом у сумі 68,8 млрд. грн. проти запланованого на цей період дефіциту у сумі 69,6 млрд. гривень.

Фінансування за борговими операціями державного бюджету за 2019 рік здійснювалося шляхом запозичення на фінансування загального фонду на загальну суму 409,8 млрд. грн., або 101,2 % від плану звітного періоду, у тому числі на внутрішньому ринку – 345,9 млрд. грн., або 101,4 % від плану звітного періоду.

Створено умови для залучення понадпланових державних запозичень у 2019 році за сприятливих умов на фінансових ринках (розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2019 р. № 1279). Фактично було здійснено понадпланових державних запозичень на суму 4,7 млрд. грн., що надало можливість створити резервний залишок бюджетних коштів та сприяло збереженню стабільної позиції Уряду, запобіганню криз ліквідності та платоспроможності на початку 2020 року.

Зростання попиту на ОВДП було зумовлене забезпеченням макроекономічної стабільності на фоні приєднання України до мережі Clearstream. Це дозволило знизити дохідність ОВДП як у доларах, так і у гривні.

Динаміка зниження вартості гривневих запозичень в залежності від терміну обігу облигацій (на 28 січня 2020 р.)

Джерело: Мінфін

Другий рік поспіль Україна – серед країн з найбільшим прогресом в щорічному рейтингу Інституту міжнародних фінансів, що оцінює якість взаємодії суверенних емітентів з міжнародними портфельними інвесторами та якість поширення даних країн, що розвиваються. Україна отримала 40 балів з 42 (на 3,5 балів більше, ніж в попередньому році) за оцінку практик в сфері відносин з інвесторами та 36 балів з 44 (на 4 бали більше, ніж в 2018 році) за відкритість даних.

За оперативною оцінкою державний борг на кінець 2019 року скоротився по відношенню до ВВП до 43,8 % (на кінець 2018 року він становив 52,2 % від ВВП).

Частку державного боргу, номінованого в національній валюті, збільшено до 41 % порівняно з 33 % на початок року.

Протягом року кредитні рейтинги України були покращені: з В- до В (Standard & Poor's); з В-до В, а також покращено прогноз зі стабільного на позитивний (Fitch), покращено прогноз зі стабільного на позитивний (Moody's), з ССС+ до В (Rating and Investment Information).

Всі платежі з погашення державного боргу були виконані вчасно та в повному обсязі.

Фактичний обсяг видатків з обслуговування державного боргу у 2019 році порівняно із запланованим обсягом на початку 2019 року склав на 26 млрд. грн. менше, зокрема, за рахунок ефективного управління державним боргом (скориговано графік запозичень, знижено середньозважені ставки за запозиченнями як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, а також здійснено перехід на випуск довгих інструментів), а також на 7 млрд. грн. за рахунок зміцнення курсу гривні по відношенню до іноземної валюти.

Отже, загальна ситуація, яка склалася в економіці України у 2019 році, незважаючи на збереження низки істотних проблем та ризиків, свідчить про поступове формування якісного підґрунтя для подальшого стабільного економічного розвитку.

Таким чином, від початку своєї діяльності Уряд сконцентрував увагу на двох важливих напрямках – системному вирішенні найгостріших проблем українців та створенні умов для підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості української економіки.

1. Міністерство освіти і науки

Ціль 1.1. Кожна дитина має доступ до якісної дошкільної освіти

Розпочато роботу над комплексною реформою дошкільної освіти:

➤ розроблено проект Концепції розвитку дошкільної освіти, в основу якої покладено нове бачення розвитку якісної дошкільної освіти, спрямованої на розвиток первинного соціального досвіду та позитивних особистісних якостей як передумови формування наскрізних умінь та ключових компетентностей;

➤ розроблено проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про дошкільну освіту”, який передбачає призначення керівників закладів дошкільної освіти за конкурсом, зменшення тижневого навантаження та збільшення відпустки педагогічним працівникам закладів освіти до 56 календарних днів, фінансову автономію закладів дошкільної освіти, основні вимоги до забезпечення якості дошкільної освіти, а також шляхи забезпечення доступності здобуття дошкільної освіти;

➤ проведено публічні консультації з питань забезпечення якісної та доступної дошкільної освіти за участі близько 3 тис. представників батьківської спільноти, громадських організацій, освітян та освітніх управлінців у м. Києві, Харкові, Дніпрі, Одесі, Львові та Тернополі, а також у форматі онлайн-опитування. Результати консультацій враховано під час формування державної політики у сфері дошкільної освіти;

➤ з метою проведення оцінки якості дошкільної освіти за шкалами дослідження ECERS (Early Childhood Environment Rating Scale) видано наказ МОН від 12 грудня 2019 р. № 1561 “Про організацію та проведення у 2020 році моніторингового дослідження якості дошкільної освіти з використанням міжнародної методики ECERS”.

Дошкільна освіта стає більш доступною:

➤ чергу на влаштування до закладів дошкільної освіти протягом 2019 року скорочено на 19,8 тис. місць – саме стільки місць було створено шляхом відкриття новобудов, реорганізації закладів із утворення у них дошкільних відділень, відкриття приватних закладів дошкільної освіти, реконструкції, відкриття закладів дошкільної освіти у пристосованих приміщеннях, а також додаткових груп у функціонуючих закладах освіти, відкриття груп із короткотривалим перебуванням. Таким чином черга до закладів дошкільної освіти скоротилась до 26 783 місця.

➤ за оперативною інформацією станом на 15 грудня 2019 р. охоплення дітей 3–5 років дошкільною освітою у міській та сільській місцевості становить 88 %, що на 0,5 % більше, ніж станом на 15 грудня 2018 р.; частка 5–6 (7)-річних дітей, які здобувають дошкільну освіту в закладах дошкільної освіти становить 96,9 %, що на 0,6 % більше, ніж станом на 15 грудня 2018 року. Протягом 2019 року кількість

дітей з особливими освітніми потребами, що навчаються інклюзивно, збільшилась на 95 % (з 2190 до 4278).

Довідково: відкрито 17 новобудов закладів дошкільної освіти, у тому числі приватних, у яких стали доступні 1765 місць;

реорганізовано 51 заклад освіти із створенням дошкільних відділень (таким чином створено 1364 місця);

утворено 135 закладів дошкільної освіти приватної форми власності на 5874 місця;

реконструйовано та добудовано 37 закладів дошкільної освіти та дошкільних відділень при закладах загальної середньої освіти на 3153 місця, у пристосованих приміщеннях відкрито 28 закладів дошкільної освіти на 749 місць, додаткових груп у функціонуючих закладах освіти – 236, що додатково створило 4964 місця, а також відкрито 107 груп із короткотривалим перебуванням на 1938 місць.

Так, наприклад, 19 грудня 2019 р. на Львівщині відкрили заклад дошкільної освіти “Сонечко”, розташований у м. Новий Калинів на Самбіриці, розрахований на 145 дітей (6 вікових груп).

Подальші заплановані дії

- Лібералізація вимог до відкриття та функціонування приватних закладів дошкільної освіти (внесення змін до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності), а також встановлення пільгової плати за оренду приміщення таким закладам освіти, що розширить доступ до дошкільної освіти.

- Оновлення державного стандарту у сфері дошкільної освіти – Базового компонента дошкільної освіти.

- Затвердження Положення про заклад дошкільної освіти та критеріїв якості дошкільної освіти.

- Закупівля необхідного спеціального обладнання для надання корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами дошкільного віку.

- Затвердження професійного стандарту вихователя та стандартів вищої освіти зі спеціальності “Дошкільна освіта”.

- Зменшення обсягу педагогічного навантаження та збільшення тривалості відпустки для педагогів закладів дошкільної освіти, а також запровадження механізму надання одноразової грошової виплати молодим педагогам закладів дошкільної освіти.

- Проведення оцінки якості дошкільної освіти за шкалами дослідження ECERS.

Ціль 1.2. Випускники школи є самодостатніми, творчими та креативними особистостями, які мають ґрунтовні знання та володіють компетентностями, що потрібні у сучасному світі

Верховною Радою України 16 січня 2020 р. прийнято Закон України “Про повну загальну середню освіту”, яким запроваджується низка новацій для всіх учасників освітнього процесу, зокрема, започаткування педагогічної інтернатури та визначення умов для запровадження старшої профільної школи, забезпечення фінансової автономії шкіл, розширення можливостей для професійного зростання та збільшення зарплат вчителів, відкриття можливостей для учнів обирати курси, навчальні предмети (інтегровані курси), а також свою освітню траєкторію, отримувати у разі потреби індивідуальні та/або групові консультації на базі школи за рахунок держави та гарантування зарахування дітей до початкової школи без жодних конкурсів. Закон встановлює право учнів на справедливе, неупереджене, об’єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброзичесне оцінювання результатів навчання, незалежно від виду та форми здобуття ними освіти, а також визначає адаптаційні цикли навчання, що враховуватимуть особливості найбільш вразливих для учнів років навчання (1–2 класи, 5–6 класи та 10 клас). Також Законом підтримано учнівське самоврядування шляхом розширення прав: права учнів через своїх представників брати участь у засіданнях педагогічної ради, право керівника учнівського самоврядування на невідкладний прийом керівником закладу освіти тощо. Новоприйнятий Закон відкриває можливість стати вчителем людині не лише з педагогічною вищою освітою та створює більше можливостей для чесних і прозорих виборів директора школи, зокрема йдеться про обов’язкову відеофіксацію або відеотрансляцію та обов’язковість представлення стратегічного плану розвитку школи.

Здійснено пілотний проект сертифікації педагогічних працівників – з 857 зареєстрованих успішно пройшли сертифікацію 705 вчителів початкової школи, які з 1 січня 2020 р. отримуватимуть щомісячну доплату у розмірі 20 % до посадового окладу протягом строку дії сертифіката (тобто 3 роки) та будуть впроваджувати і поширювати методики компетентнісного навчання й нові освітні технології. Успішне проходження сертифікації зараховується як проходження чергової (позачергової) атестації педагогічним працівником з присвоєнням йому наступної категорії педагогічного працівника або підтвердженням наявної вищої категорії.

Довідково: сертифікацію було здійснено в три етапи: 1 – експертне оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації шляхом вивчення практичного досвіду їх роботи; 2 – самооцінювання учасником сертифікації власної педагогічної майстерності (e-портфоліо); 3 – оцінювання фахових знань та умінь учасників сертифікації шляхом їх незалежного тестування.

За результатами пілоту оновлено процедуру проведення сертифікації вчителів (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1094). Передбачено, зокрема, інший порядок етапів сертифікації: першим етапом тепер буде незалежне тестування, після якого буде здійснюватися самооцінювання педагогічної майстерності та робота експертів з вивчення практичного досвіду, що дозволить здійснювати відбір учасників за результатами кожного етапу. Визначено граничну кількість педагогічних працівників, які можуть у 2020 році пройти сертифікацію (наказ МОН від 26 грудня 2019 р. № 1634 “Про деякі питання проведення сертифікації в 2020 році”). На сертифікацію у 2020 році зареєстровано 1711 вчителів початкових класів.

Розпочато роботу Служби освітнього омбудсмена (4 листопада 2019 року), що забезпечило створення належних умов для реалізації права особи на освіту: захист прав в освіті; соціально-психологічна підтримка у закладах освіти; протидія булінгу та насильству; консультативна допомога педагогам в конфліктний та постконфліктний період.

У 101 закладі загальної середньої освіти у 2020 році відбудеться інституційний аудит, який на відміну від старої процедури атестації закладів, що мала наглядово-контрольні функції, є інструментом підтримки закладів загальної середньої освіти. Оцінювання управлінського та освітнього процесів буде здійснюватися відповідно до Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти. Державна служба якості освіти спільно з Університетом менеджменту освіти Національної академії педагогічних наук України з 20 по 24 січня 2020 року провела перший етап підготовки 100 регіональних тренерів-експертів з питань проведення інституційного аудиту, створення і розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти в закладах загальної середньої освіти. До кінця лютого планується підготувати 200 регіональних тренерів-експертів з питань проведення інституційного аудиту.

Запроваджено систему супервізії – затверджено програму підготовки супервізорів та програму проведення супервізії, що забезпечить професійну підтримку, індивідуальний супровід та наставництво для педагогічних працівників та допоможе реалізовувати цілі реформи, долати труднощі та рости професійно (наказ МОН від 18 жовтня 2019 р. № 1313 “Деякі питання організації та проведення супервізії”). Спеціалісти допомагатимуть вчителям протидіяти стресу, запобігати професійному вигоранню та зміцнювати позитивну самооцінку. Окрім того, супервізори матимуть функцію фасилітаторів та допомагатимуть налагоджувати педагогіку партнерства.

Створено умови для покращення соціального захисту окремих категорій педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти – в 2020 році передбачено виплату допомоги у десятикратному розмірі прожиткового мінімуму вчителям закладів загальної середньої освіти, які мають стаж педагогічної роботи до 10 років (постанова Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2019 р. № 1028

“Про виплату допомоги вчителям закладів загальної середньої освіти”). Фінансове заохочення отримують близько 74 тис. молодих вчителів.

Забезпечено умови для обрання педагогічними працівниками конкретних форм, видів, напрямів та суб'єктів надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації (постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1133). Крім цього, постановою визначено коло суб'єктів підвищення кваліфікації, вимоги щодо змісту, обсягу та порядку затвердження програми підвищення кваліфікації, порядок планування підвищення кваліфікації працівників закладу освіти.

Запроваджено окрему субвенцію “Спроможна школа для кращих результатів” у державному бюджеті, кошти якої буде спрямовано на розвиток опорних і великих шкіл.

Внесено зміни до Державного стандарту початкової школи, що забезпечило диференційований підхід до вивчення української мови здобувачами класів з навчанням мовами національних меншин та корінних народів, збільшення кількості навчальних годин з математики, виведення інформатики з інтегрованого курсу “Я досліджую світ” в окремий предмет.

Затверджено Стандарт спеціалізованої освіти наукового спрямування (наказ МОН від 16 жовтня 2019 р. № 1303), відповідно до якого здобувачі освіти наукового спрямування отримали чіткі вимоги до результатів дослідницької діяльності, що забезпечить підвищення якості їх навчальних досягнень та підготовку до подальшої наукової діяльності.

Забезпечено учнів та вчителів перших класів Нової української школи ігровими наборами LEGO, що надало можливість впроваджувати ігрові та діяльнісні методи навчання.

Кількість опорних шкіл протягом 2019 року зросла на 139 закладів та складає 887. Збільшення кількості опорних шкіл підвищить якість навчання та зменшить непродуктивні витрати держави на утримання малокомплектних шкіл. Для довозення дітей та вчителів придбано 381 шкільний автобус.

Упродовж 2019 року за кошти освітньої субвенції та кошти місцевих бюджетів у 778 закладах загальної середньої освіти було облаштовано внутрішні санвузли. З них у 442 – облаштовано внутрішні вбиральні, у 336 – проведено ремонтні роботи у наявних внутрішніх вбиральнях.

Розширено базу (зі 100 до 143 шкіл) пілотування Нової української школи для залучення до навчання за новим Державним стандартом початкової освіти ширшого кола учнів.

Проведено дослідження інтересів та запитів учнів пілотних класів, результати якого стали ключовими для розроблення тем для модельних програм 3–4 класів Нової української школи.

Запроваджено механізм навчання при лікарнях, завдяки якому було охоплено загальною середньою освітою 804 здобувачі за очною формою, а також 327 за індивідуальною формою навчання.

Україна приєдналася до Декларації про безпеку шкіл (Safe Schools Declaration) і стала сотою країною, що підтримала положення цього документа. Важливим аспектом приєднання до декларації є відновлення освітньої інфраструктури, забезпечення психологічної реабілітації учнів, батьків і вчителів, сприяння проведенню тренінгів із безпеки та охорони здоров'я тощо.

20 січня 2020 р. МОН та Британська Рада підписали меморандум, в якому визначено пріоритети співпраці до 2024 року. Серед них: викладання і вивчення англійської мови, вдосконалення підготовки вчителів англійської мови у закладах вищої освіти, розроблення національних професійних стандартів для вчителів іноземної мови та систем оцінювання рівня володіння англійською мовою серед учнів та студентів згідно з рекомендаціями Ради Європи.

3 грудня 2019 р. опубліковано звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 (у 2018 році Україна вперше взяла участь у міжнародному дослідженні якості освіти PISA). У звіті представлено детальну інформацію про результати навчальних досягнень українських 15-річних підлітків у таких галузях, як читання, математика та природничо наукові дисципліни, станом на 2018 р., а також про ті чинники, від яких залежить рівень читацької, математичної та природничо-наукової грамотності українських учнів. Базового рівня сформованості читацької грамотності досягли 74,1 % українських 15-річних підлітків, математичної – 64 % та природничо-наукової 73,6 %. Середній бал українських учнів / студентів із читання становить 466, з математики – 453, з природничо-наукових дисциплін – 469. Крім того, у звіті на підставі аналізу результатів України в PISA-2018 й дієвих міжнародних практик окреслено конкретні пропозиції щодо політик, реалізація яких має сприяти зменшенню розриву в навчальних досягненнях українських учнів / студентів різних категорій і забезпечити підвищення якості загальної середньої освіти в Україні (http://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/PISA_2018_Report_UKR.pdf).

Утворено державну установу “Український інститут розвитку освіти”, одне з головних завдань якої – стати впроваджувальною агенцією для реалізації докорінних освітніх реформ, зокрема концепції “Нова українська школа”.

24 грудня 2019 р. проведено Національний урок “Моє майбутнє в Україні” з метою допомогти учням 9–11 класів сформуванню уявлення про майбутню професію та зробити перший крок до неї.

Вироблено чіткі механізми та алгоритми взаємодії батьків та педагогічних працівників для створення безпечного освітнього середовища в закладах освіти та охорони психічного здоров'я дітей (наказ МОН від 28 грудня 2019 р. № 1646, зареєстрований в Мін'юсті 3 лютого 2020 р. за № 111/34394).

В рамках створення національної системи протидії та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти МОН за підтримки Міжнародного фонду “Відродження” та українського громадського проекту відкритих онлайн-курсів Prometheus створено онлайн-курс з протидії та попередження булінгу (цькування) для освітян, на який протягом 2019 року зареєструвалося близько 100 тис. слухачів.

У сфері інклюзивної освіти:

- створено у 2019 році 86 інклюзивно-ресурсних центрів;
- вперше закуплено інструментарій міжнародного рівня та всі 699 комплектів сучасних методик для комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дітей доставлені до діючих інклюзивно-ресурсних центрів;
- у вересні 2019 року завершено першу хвилю навчання за кошти державного бюджету 896 психологів інклюзивно-ресурсних центрів щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини та проведено зовнішнє незалежне комп’ютерне оцінювання отриманих педагогічними працівниками знань;
- вперше педагогічні працівники (507 фахівців інклюзивно-ресурсних центрів) отримали сертифікати міжнародного зразка, які підтверджують їх право на користування методиками для комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дітей;
- з метою діджиталізації послуг забезпечено функціонування системи автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів. Через портал “Україна. Інклюзія. Система автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів” (<http://ircenter.gov.ua/>) надається допомога батькам, закладам освіти та керівникам інклюзивно-ресурсних центрів щодо роботи з дітьми з особливими освітніми потребами;
- створено 1079 ресурсних кімнат у школах з метою розбудови інклюзивного освітнього середовища, що дає додаткові можливості розвитку для всіх учнів;
- восени 2019 року закуплено за кошти держави 30 назв підручників для учнів з особливими освітніми потребами загальним накладом 85 544 примірники;
- підготовлено 75 тренерів з використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров’я дітей і підлітків, які в подальшому проводитимуть навчання на своїх територіях;
- затверджено Типову програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників інклюзивно-ресурсних центрів відповідно до концепції “Нової української школи” (наказ МОН від 13 січня 2020 р. № 32);
- видано спільний наказ МОН і Мінсоцполітики від 4 лютого 2020 р. № 67/125 “Про апробацію проекту державного стандарту супроводу під час інклюзивного навчання”. Апробація дозволить врахувати всі проблемні питання міжвідомчої взаємодії та є практичним кроком для впровадження послуг асистента дитини в

зкладах освіти, забезпечення міжнародних стандартів освіти для осіб зі складними порушеннями розвитку, що сприятиме зменшенню навантаження на батьків.

Створення та розвиток територіально доступної мережі інклюзивно-ресурсних центрів, забезпечення її інструментарієм для оцінки та сертифікованими психологами; осучаснення нормативно-правової бази, забезпечення в закладах загальної середньої освіти корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять; створення ресурсних кімнат; забезпечення підручниками осіб з особливими освітніми потребами; підвищення кваліфікації педагогічних працівників для роботи з учнями з особливими освітніми потребами, сприяло:

- збільшенню у 2019/2020 н. р. у порівнянні з 2018/2019 н. р. кількості учнів в інклюзивних класах в 1,6 раза (з 11 866 до 18 546 учнів);
- збільшенню кількості інклюзивних класів на 60 % (з 8417 до 13 443).

Подальші заплановані дії

- Затвердження Державного стандарту базової середньої освіти.
- Розроблення системи оцінювання компетентностей, набутих на рівні базової середньої освіти.
- Схвалення Концепції розвитку природничо-математичної та STEM-освіти, а також організація та проведення у 2020–2021 навчальному році року математики в Україні.
- Забезпечення шкіл електронними освітніми ресурсами, комп'ютерним та мультимедійним обладнанням, сучасними меблями, обладнанням для природничо-математичних кабінетів, у тому числі для STEM-лабораторій.
- Організація навчання педагогічних працівників з питань підтримки дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі та запобігання проявам насильства.
- Підвищення кваліфікації вчителів, організація супервізії, проведення сертифікації вчителів початкової школи.
- Затвердження Положення про центри професійного розвитку педагогічних працівників.
- Затвердження Положення про педагогічну інтернатуру.
- Затвердження професійного стандарту за професією “Вчитель закладу загальної середньої освіти”.
- Затвердження дорожньої карти впровадження старшої профільної школи та надання підтримки з формування мережі ліцеїв.

Ціль 1.3. Випускники шкіл мають широкий вибір закладів для здобуття якісної професійної освіти з подальшим працевлаштуванням

Розширено мережу навчально-практичних центрів галузевого спрямування: за рахунок коштів державного бюджету на базі діючих закладів професійної (професійно-технічної) освіти у 2019 році створено 45 навчально-практичних центрів. Всього впродовж 2016–2019 років утворено 145 центрів. У державному бюджеті 2020 року на створення таких центрів закладено у 5 разів більше коштів – 259 млн. гривень. Ці кошти вперше планується розподіляти за новим Порядком, який передбачає підготовку конкретних проектних заявок та обов'язкове співфінансування від регіонів.

Довідково: навчально-практичні центри забезпечують модернізацію навчально-виробничої інфраструктури закладів освіти; впровадження в освітній процес новітніх виробничих технологій із застосуванням сучасного обладнання, інструментів і матеріалів; високу якість підготовки учнів та дорослого населення; підвищення кваліфікації педагогічних працівників; тісний зв'язок із ринком праці, що сприяє швидкому працевлаштуванню після закінчення навчання; проведення профорієнтаційної роботи; підвищення престижності професійної освіти.

Зокрема, 10 грудня 2019 р. на базі Львівського вищого професійного політехнічного училища відкрили навчально-практичний центр “Слюсарна справа”. Навчально-практичний центр створений для спеціальностей: слюсар-ремонтник, слюсар механоскладальних робіт, слюсар-інструментальник, слюсар з ремонту колісних транспортних засобів. Для відкриття центру було виділено понад 800 тис. грн. з державного та місцевого бюджетів, коштів спеціального фонду закладу та приватних партнерів.

19 грудня 2019 р. на базі Чернівецького вищого професійного училища радіоелектроніки відкрито навчально-практичний центр електротехнічного напрямку та 23 грудня 2019 р. проведено майстер-клас для педагогічних працівників “Схема підключення вуличного освітлення на сонячній панелі”.

За кошти приватних партнерів у 2019 році створено сім навчально-практичних центрів (ТОВ “Сініат” – 2, ТОВ “Сніжка-Україна” – 2, ТМ “Будмайстер” – 1, Фонд ім. Ебергарда Шьока – 2) та шість територій професійних компетентностей, створених за підтримки ТОВ “Фамальгаут-Полімін”.

Здобувачі освіти навчаються за сучасними стандартами професійної (професійно-технічної) освіти – оновлено підходи до змісту професійної освіти. У 2019 році затверджено 69 стандартів професійної (професійно-технічної) освіти, розроблених на основі компетентнісного підходу. Всього таких стандартів затверджено 179.

Видано 6 найменувань підручників та посібників для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти загальним накладом 96 275 примірників.

Затверджено Типове положення про регіональну раду професійної (професійно-технічної) освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1002), у якому закріплено статус, процедуру формування, основні завдання, що покладаються на регіональні ради професійної (професійно-технічної) освіти, а також їх права щодо формування та реалізації регіональної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти.

З 1 вересня 2019 р. елементи дуальної форми здобуття освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти впроваджують 262 заклади, 1000 роботодавців, здійснюється підготовка зі 190 робітничих професій, навчається за програмами дуальної освіти 12 000 учнів.

Запроваджено сучасні механізми професійної орієнтації здобувачів освіти та популяризації робітничих професій:

➤ з метою підвищення престижності робітничих професій проведено I (відбірковий) етап Всеукраїнського конкурсу професійної майстерності “WORLD SKILLS UKRAINE”. Всього у конкурсі за 17 компетенціями взяла участь 1191 особа. У 2020 році для проведення II (фінального) етапу Всеукраїнського конкурсу у державному бюджеті передбачено 2,2 млн. гривень;

➤ 750 осіб взяли участь у вебінарі для навчання керівників психологічних служб та практичних психологів закладів освіти з питань професійної орієнтації;

➤ для допомоги молоді свідомо обрати майбутній фах лише у грудні 2019 року проведено 1266 профорієнтаційних тренінгів за різними професіями у 1028 закладах середньої освіти із залученням 33 916 учнів 8–11 класів;

➤ у закладах професійної (професійно-технічної) освіти стартували Дні відкритих дверей. Прийти на День відкритих дверей у заклад можуть вступники, їх батьки та всі, хто хоче підвищити кваліфікацію або змінити фах, опанувавши робітничу професію. 17 січня 2020 р. МОН оприлюднено графік таких заходів у 21 регіоні України <https://mon.gov.ua/ua/news/u-zakladah-profosviti-pochinayu-t-provoditi-dni-vidkritih-dverej-oprilyudneno-grafik>.

Розпочато реалізацію Програми ЄС “EU4Skills: Кращі навички для сучасної України” із загальним обсягом 58 млн. євро. Передбачено низку заходів, спрямованих на покращення управління системою та закладами професійної (професійно-технічної) освіти, вивчення та прогнозування ринку праці, розроблення професійних та освітніх стандартів, підвищення кваліфікації керівників та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Крім того, розроблено проект Закону України “Про професійну освіту”, яким передбачено створення єдиної системи професійної освіти, що поєднує професійну (професійно-технічну) та фахову передвищу освіту, є ефективною та відповідає потребам ринку праці.

Подальші заплановані дії

- Законодавче врегулювання створення єдиної системи професійної освіти – прийняття Закону України “Про професійну освіту”.
- Проведення аудиту регіональних мереж професійної освіти та розроблення рекомендацій з оптимізації мережі закладів професійної освіти державної та комунальної форми власності.
- Надання методичної допомоги з розроблення регіональних планів розвитку професійної освіти членам регіональних рад професійної (професійно-технічної) освіти.
- Прискорення передачі закладів професійної освіти з державної у комунальну власність.
- Модернізація інфраструктури закладів професійної освіти.
- Оновлення змісту професійної освіти, зокрема, розроблення стандартів професійної освіти, стандартів оцінювання та освітніх програм на компетентнісній основі.
- Створення інструментів оцінювання якості професійної освіти.
- Залучення представників бізнесу до освітнього процесу у закладах професійної освіти.
- Комунікація реформи професійної освіти та престижності робітничих професій.

Ціль 1.4. Випускники закладів вищої освіти є конкурентоспроможними фахівцями на ринку праці

Запроваджено фінансування закладів вищої освіти за результатами їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1146 “Про розподіл видатків державного бюджету між закладами вищої освіти на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності”). Починаючи з 2020 року, заклади вищої освіти отримують державне фінансування не в залежності від штатного розпису, а в залежності від результатів своєї діяльності. Протягом наступних трьох-чотирьох років вага кількості студентів у фінансуванні закладу вищої освіти зменшиться з майже 100 %, як було дотепер, до 50 % і менше. Щороку “полювання” за кількістю студентів буде відходити в минуле на користь роботи над якістю вищої освіти. Заклади вищої освіти будуть намагатись підвищити якість надання освітніх послуг, адже від цього буде залежати обсяг їх державного фінансування. Як наслідок це збільшуватиме кількість випускників, що є конкурентоспроможними фахівцями на ринку праці.

24 січня 2020 р. МОН вперше опубліковано детальний розподіл коштів з державного бюджету між закладами вищої освіти за формулою, затвердженою Урядом у грудні 2019 року. Кожен університет отримав фінансування залежно від результатів своєї роботи та стимул розвиватися динамічніше (наказ МОН від 23 січня 2020 р. № 76).

Довідково: всього на університети у 2020 році МОН витратить 16,26 млрд. гривень. Фінансування за формулою отримають 136 закладів вищої освіти та 12 їх філій, які мають власні кошториси. У 2020 році 94 заклади отримають 100–120 % від бюджету 2019 року, а 54 заклади – 95–99 % від бюджету 2019 року.

Зокрема, завдяки розрахунку фінансування за формулою у 2020 році 17 університетів отримали збільшення фінансування на понад 15 млн. гривень. 3-поміж них – Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського, Львівська політехніка, Харківський політехнічний інститут, Сумський державний університет, Ужгородський національний університет тощо. Розрахунок обсягу фінансування у 2020 році робився МОН за конкретними показниками, серед яких: масштаб університету; контингент; регіональний коефіцієнт; позиції у міжнародних рейтингах; обсяг коштів на дослідження, які університет залучає від бізнесу чи з міжнародних грантів. З 2021 року до цих показників додасться працевлаштування випускників, які МОН буде відслідковувати через онлайн-систему. Для поступовості переходу у 2020 році були запроваджені обмеження для мінімальної та максимальної зміни бюджету кожного закладу вищої освіти – 95 % та 120 % від 2019 року відповідно.

Верховною Радою України прийнято Закон України “Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти” (№ 392-ІХ від 18 грудня 2019 р.), який передбачає зміни відразу за кількома напрямками: дерегуляція ліцензування, відхід від дипломів державного зразка та обов’язкова акредитація освітніх програм, запровадження дуальної форми здобуття вищої освіти, ширші можливості для міждисциплінарних програм, ключові показники ефективності для контрактів з ректорами, розширення простору для застосування технологій ЗНО, можливість (не обов’язок) використання мотиваційного листа при вступі, розширення доступу для вступників з окупованих територій та інші важливі зміни.

Розпочато пілотний проект із дуальної освіти у закладах фахової передвищої та вищої освіти. Протягом 4 років у 44 закладах фахової передвищої та вищої освіти буде втілюватись експеримент із впровадження дуальної освіти, тобто студенти отримуватимуть теоретичну підготовку в закладі освіти і водночас проходитимуть навчання на підприємствах, або в установах чи організаціях обсягом до 70 % часу програми.

Вперше за тривалий період було виділено 27,75 млн. грн. на оновлення 79 кабінетів та лабораторій у 35 закладах вищої освіти для фахівців природничих та педагогічних спеціальностей.

Довідково: оновлено 27 кабінетів фізики (виділено 11,7 млн. грн.), 23 кабінети хімії (виділено 6,9 млн. грн.) та 29 кабінетів біології (виділено 8,4 млн. грн.) у таких закладах вищої освіти як Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського (оновлення кабінетів/лабораторій фізики, хімії, біології – 1,05 млн. грн.), Центральноукраїнський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка (оновлення кабінетів/лабораторій фізики, хімії, біології – 1,05 млн. грн.), Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Франка (оновлення кабінетів/лабораторій фізики, хімії, біології – 1,05 млн. грн.), Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини (оновлення кабінетів/лабораторій фізики, хімії, біології – 1,05 млн. грн.), Бердянський державний педагогічний університет (осучаснення фізичної лабораторії, 0,45 млн. грн.) та інші.

Внаслідок оновлення лабораторій та аудиторій здобувачі вищої освіти педагогічних спеціальностей мають доступ до сучасних навчальних кабінетів.

Також заклади вищої освіти отримали 421,9 млн. грн. на капітальні видатки. Зокрема завершено будівництво нового навчального корпусу та реконструйовано гуртожиток Національного університету “Острозька академія” (10 млн. грн.), реконструйовано аварійну будівлю для створення учбового корпусу, завершено будівництво науково-виробничого корпусу Сумського державного університету (15 млн. грн.), а також відбулись капітальні ремонти, проектні роботи в Університеті митної справи та фінансів (15 млн. грн.), Білоцерківському національному аграрному університеті (13 млн. грн.), Київському національному університеті будівництва і архітектури (7,4 млн. грн.), Національному технічному університеті “Дніпровська політехніка” (9,8 млн. грн.), Львівському національному університеті ім. Івана Франка (18,7 млн. грн.) та інших закладах. Завдяки цьому здобувачі мають можливість навчатися та проживати в оновлених комфортних будівлях, а студенти природничих та педагогічних спеціальностей мають доступ до сучасних навчальних кабінетів та лабораторій.

Створено можливості для приватних закладів вищої освіти отримувати бюджетне фінансування та бути виконавцями державного замовлення на підготовку фахівців: внесено відповідні зміни до Бюджетного кодексу (підпункт “в” пункту 7 частини першої статті 87) та Закону України “Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів”.

Завершується робота над впровадженням індикативної собівартості здобуття вищої освіти, яка дозволить привести плату за навчання на окремих спеціальностях у відповідність до фактичних витрат. Запровадження індикативної собівартості

означатиме, що мінімальна ціна контрактного навчання становитиме для тих закладів, які навчатимуть хоча б одного “бюджетника”:

2020 рік – 60 % від державного фінансування на 1 студента,

2021 рік – 70 % від державного фінансування на 1 студента,

2022 рік – 80 % від державного фінансування на 1 студента.

Водночас вартість навчання буде корелюватись із офіційними доходами людей у регіоні. Буде продовжувати діяти так звана податкова знижка та можливість отримати державний пільговий кредит на здобуття вищої освіти. Зміни будуть стосуватись новонабраних студентів, починаючи від вересня 2020 року. Студенти-контрактники, які навчаються зараз, будуть продовжувати навчання на умовах своїх чинних договорів. Підвищення ціни на контрактне навчання на окремих спеціальностях сприятиме відновленню умов для справедливої конкуренції між закладами вищої освіти (зупинить демпінг), відповідальному ставленню здобувачів до свого навчання, а також дасть можливість закладам підвищувати заробітну плату викладачам.

Подальші заплановані дії

- Імплементация формули фінансування закладів вищої освіти за результатами їх діяльності, запровадження індикативної собівартості.

- Реалізація фінансової автономії закладами вищої освіти.

- Деретуляція ліцензійних умов та запровадження електронного ліцензування діяльності у сфері вищої освіти.

- Зміна підходів до управління університетами (ключові показники ефективності для керівників, наглядові ради в системі управління закладами вищої освіти, управлінська автономія закладів вищої освіти, антикризовий менеджмент, кадровий резерв).

- Розвиток освіти дорослих.

Ціль 1.5. Українські вчені мають належні умови для досліджень та інтегровані у світовий науковий простір

Зменшено бюрократичні процедури для вчених, зокрема скасовано застарілі норми щодо обов’язкового погодження міжнародних відряджень з МОН, а також скасовано обмеження щодо збільшення штатної чисельності працівників підпорядкованих установ (постанова Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 р. № 930).

Завершено всі процедури для запуску Національного фонду досліджень України – призначено голову та виконавчого директора Національного фонду

досліджень, а також затверджено порядки формування та використання коштів фонду та конкурсного відбору й фінансування проектів (постанови Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1007 та від 27 грудня 2019 р. № 1170). У державному бюджеті на 2020 рік для забезпечення діяльності Національного фонду досліджень та надання ним грантової підтримки наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок закладено понад 525 млн. гривень. Таким чином у 2020 році частка грантового фінансування в загальному обсязі фінансування наукових досліджень та розробок становить 4,95 %, що на 2,15 % більше, ніж у 2019 році.

Збільшено бюджет конкурсу молодих вчених у понад 8 разів – до 100 млн. гривень. Кошти на це передбачені у державному бюджеті на 2020 рік. Завдяки цьому у 2020 році МОН профінансує 199 наукові проекти молодих вчених – 152 перехідні з минулих років та 47 нових. У 2020 році на підтримку молодих вчених буде спрямовано близько 144 млн. гривень.

Загалом, у 2019 році частка видатків на фінансування наукових проектів, грантових та стипендіальних програм для молодих вчених у загальному обсязі видатків державного бюджету на науку становила 1,6 % (у 2018 році – 1,53 %).

Запущено новий пошуковий сервіс для науковців – Open Ukrainian Citation Index. Від інших подібних сервісів OUCI відрізняється тим, що він є повністю некомерційним, тобто доступ до нього безкоштовний та відкритий для всіх. Водночас наповнення бази відбувається за прозорими принципами і вона має зрозумілий механізм захисту від маніпуляцій з цитуваннями. Він допомагає шукати наукові документи та аналізувати цитування вчених. OUCI є першим елементом майбутньої Національної електронної науково-інформаційної системи.

У 2019 році створено 13 центрів колективного користування науковим обладнанням у закладах вищої освіти (у 2018 році – 9 центрів), 6 з яких вже розпочали свою роботу. У центрах сконцентроване найкраще сучасне наукове обладнання за певним напрямом, працювати на якому можуть вчені з різних університетів, а також наукових установ. На даний час у закладах вищої освіти відкрито 15 таких центрів.

Довідково: на створення та функціонування центрів колективного користування науковим обладнанням було виділено 30,3 млн. гривень.

Основними завданнями центрів колективного користування науковим обладнанням є: сприяння реалізації державних цільових наукових і науково-технічних програм та наукових (науково-технічних) проектів за визначеними пріоритетними тематичними напрямками наукових досліджень і науково-технічних розробок; залучення студентів, магістрів, аспірантів та молодих вчених до науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт; проведення спільних наукових досліджень українськими та іноземними науковими

установами і закладами вищої освіти; сприяння міжнародному науково-технічному співробітництву.

У 2019 році розпочали роботу шість центрів колективного користування науковим обладнанням:

- “Морська біологія, екологія та біотехнологія”, Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова;
- “Створення та дослідження аерокосмічних об’єктів та систем”, НАКУ ім. М. Є. Жуковського “Харківський авіаційний інститут”;
- “Інноваційні технології в ракетно-космічній галузі”, Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара;
- “Дослідницький центр лазерних та оптоелектронних технологій”, Харківський національний університет радіоелектроніки;
- “Агропромисловий комплекс, лісове і садово-паркове господарство, ветеринарна медицина”, НУБіП України;
- “Центр цифрових технологій в гуманітаристиці”, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова.

Так, ЦККНО “Морська біологія, екологія та біотехнологія” Одеського національного університету імені І. І. Мечникова закуплено: рідинний хроматограф Agilent 1260 Infinity II, Agilent Technologies (Німеччина); газовий хроматограф Agilent 7890A з інжектором Split/Splitless і полум’яно-іонізаційним детектором виробник Agilent Technologies (США) Ферментер BioFlo 310, New Brunswick (Великобританія); обладнання для дослідження полімеразно-ланцюгової реакції у реальному часі Real time PCR cFX96, CFX Manager (США/Bio Rad); комплект люмінесцентного спектрофлуориметра FL 6500, PerkinElmer (США), Флуоресцентний спектрометр PerkinElmer FL6500 з планшетним рідером, PerkinElmer (США).

Забезпечено можливість доступу за кошти бюджету до міжнародних баз даних Scopus та Web of Science для всіх державних та комунальних закладів вищої освіти та наукових установ – незалежно від відомчого підпорядкування. Доступ отримали вже близько 400 університетів та наукових установ України. У 2019 році кількість публікацій у Scopus та WoS – 27 104 (у 2018 році – 24 338). На даний час кількість цитувань у Scopus у 2019 році – 7482, однак дані за 2019 рік ще надходять до баз до травня 2020 року, тому цей показник буде уточнюватися (кількість цитувань у Scopus у 2018 році – 29 212).

Створено нормативну базу щодо запуску нового конкурсу для українських науковців – за рахунок коштів допомоги, яку ЄС надав Україні за програмою “Горизонт 2020” (7 млн. євро) (постанова Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2019 р. № 971). Старт першого конкурсу планується на весну 2020 року. За його підсумками вчені зможуть отримати кошти на дослідження та розвиток інфраструктури.

Проведено атестацію 176 наукових установ за новими правилами – єдиними прозорими критеріями та долученням незалежних експертів. Найвищу категорію одержала 31 установа.

Проведено першу частину масштабної модернізації української антарктичної станції “Академік Вернадський”. Ремонт почався вперше з часів передачі станції Україні (1996 рік), на нього держава передбачила майже 35 млн. гривень.

Здійснено заходи щодо стимулювання винахідників та інноваторів до налагодження комунікації з потенційними інвесторами та пошуку можливостей застосування створених за бюджетні кошти технологій у реальному секторі економіки. З прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1030 мінімальна ставка винагороди для авторів технологій має бути не меншою, ніж 20 % коштів, отриманих за договорами про трансфер технологій, а мінімальна ставка винагороди для осіб, які здійснюють фахове супроводження трансферу технологій – не меншою 2 % коштів, отриманих за договорами про трансфер технологій (раніше мінімальні ставки сукупної винагороди авторам технологій і особам, які здійснюють їх трансфер, становили від 0,5 % до 3 % коштів, отриманих за договорами про трансфер технологій).

Підготовлено зміни до законодавства щодо активізації діяльності наукових парків та удосконалення механізмів трансферу технологій:

➤ розроблено проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо активізації діяльності наукових парків”, яким передбачається спрощення процедури створення наукового парку, запровадження механізмів підтримки діяльності, розширення переліку джерел фінансування наукового парку. Прийняття Закону сприятиме перетворенню наукових парків в ефективний елемент інноваційної інфраструктури, який допомагатиме фахівцям закладів вищої освіти та наукових установ комерціалізувати результати наукових досліджень та розробок, перетворювати інноваційні ідеї в кінцевий продукт;

➤ розроблено проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання діяльності у сфері трансферу технологій”, яким передбачається внести зміни до законодавства в частині надання державної підтримки патентуванню інтелектуальної власності українських інноваторів за кордоном на умовах співфінансування та запровадженню інноваційного ваучера на фінансування робіт, спрямованих на трансфер та комерціалізацію технологій та/або її складових.

Подальші заплановані дії

• Приєднання України до рамкової програми “Горизонт Європа” (Horizon Europe) та розширення співпраці з Європейським Союзом у сфері науки та інновацій.

- Затвердження концепції державної політики розвитку дослідницької інфраструктури, формування національної дорожньої карти дослідницьких інфраструктур.
- Здійснення інвентаризації інноваційної інфраструктури у закладах вищої освіти і наукових установах та визначення нових механізмів її функціонування.
- Забезпечення фінансової підтримки пріоритетних напрямів наукових досліджень закладів вищої освіти за результатами їх державної атестації.
- Проведення Національним фондом досліджень конкурсів для надання грантової підтримки.
- Скасування оподаткування іноземних грантів на проведення наукових досліджень і розробок.
- Розширення обсягів фінансування та диверсифікація інструментів підтримки молодих вчених (грантових, стипендіальних програм тощо) та забезпечення переходу до державної підтримки молодих вчених на основі застосування критерію ідентифікації за етапами розвитку наукової кар'єри.
- Розроблення та затвердження нової системи пріоритетних напрямів розвитку науки та інновацій, що орієнтована на досягнення Цілей сталого розвитку.
- Проведення інформаційних заходів щодо популяризації науки, заохочення до обрання молоддю професії науковця та щодо дотримання принципів академічної доброчесності.
- Початок робіт зі створення Національної електронної науково-інформаційної системи, що міститиме профілі всіх українських вчених та комплексну систему порівнюваних результативних показників.

2. Міністерство охорони здоров'я

Ціль 2.1. Люди менше хворіють

Прийнято низку актів, спрямованих на боротьбу з інфекційними та неінфекційними захворюваннями:

➤ Стратегію забезпечення біологічної безпеки та біологічного захисту за принципом “єдине здоров'я” на період до 2025 року та план заходів щодо її реалізації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1416). Заходи, передбачені Стратегією, мають підвищити рівень біологічної безпеки та біологічного захисту в Україні. Пріоритетом стане узгодження українського законодавства з нормами міжнародного права у сфері біобезпеки та біозахисту.

➤ Стратегію розвитку імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб, яким можна запобігти проведенням імунопрофілактики, на період до 2022 року та план заходів щодо її реалізації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1402).

Довідково: важливим компонентом Стратегії є реалізація комунікаційної програми, зокрема:

- проведення інформаційної кампанії серед медичних працівників та населення щодо вакцинації дорослих та дітей за Календарем профілактичних щеплень;

- інформаційні заходи, спрямовані на підвищення вакцинації серед малюків. Адже щеплення дозволяють попередити близько 17 % випадків дитячих смертей у віці до 5 років. Це забезпечує захист не лише від таких захворювань як дифтерія, кашлюк, правець, поліомієліт, а й ускладнень від цих захворювань, наприклад пневмонії, яка є причиною більшості випадків смертності серед дітей раннього віку у світі;

- оприлюднення доступної та правдивої інформації для медичних працівників та населення щодо вакцин, імунологічних біологічних препаратів, що застосовуються при вакцинації.

Також в Стратегію додані заходи для посилення ефективності системи нагляду за інфекційними захворюваннями. Це сприятиме збільшенню показників охоплення щепленнями – українці стануть більш захищені від небезпечних інфекційних хвороб.

Щорічно завдяки імунізації можна попередити від 2 до 3 млн. смертей у всьому світі. Саме тому маємо підвищити рівень вакцинації до 95 %, щоби елімінувати спалахи вакцинокерованих інфекцій в Україні.

➤ Державну стратегію протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1415), головною метою якої є подолання епідемій ВІЛ/СНІДу, туберкульозу та вірусних гепатитів В та С. Реалізація заходів

сприятиме покращенню якості та тривалості життя, зменшенню захворюваності, інвалідизації та смертності від цих хвороб.

➤ Державну стратегію розвитку системи протитуберкульозної медичної допомоги населенню (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1414), яка встановлює рамку структурної реформи протитуберкульозних закладів, які зможуть брати участь у програмі медичних гарантій, а також передбачає заходи з удосконалення системи організації та надання протитуберкульозної допомоги в нових умовах реформованої медичної сфери.

Довідково: в Україні за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я щороку своєчасно не виявляють близько 23 % випадків туберкульозу. Це одна із причин подальшого поширення хвороби серед населення. Тому Стратегією передбачено врегулювання та розроблення систем моніторингу хвороби і надання вчасної якісної допомоги тим верствам населення, які в силу обставин не підписали декларацію з лікарем.

➤ План заходів щодо зниження рівня опромінення населення радоном та продуктами його розпаду, мінімізації довгострокових ризиків від поширення радону в житлових і нежитлових будівлях, на робочих місцях на 2020–2024 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1417), спрямований на підвищення рівня радіаційного захисту населення України до світових та європейських стандартів, розроблено на виконання Національного плану боротьби з неінфекційними захворюваннями. Одним із важливих аспектів Плану є створення інформаційного забезпечення населення: підвищення ефективності інформування громадян щодо радіаційних ризиків; інформування про розташування радіаційно-небезпечних територій; інформаційні кампанії щодо впливу радіації на здоров'я.

Проведено роботу щодо закупівлі вакцини проти кору, краснухи та паротиту – близько 1,2 млн. доз вакцин ЮНІСЕФ поставить в Україну у 2020 році за графіками, узгодженими МОЗ, що дозволить вакцинувати всіх, хто потребує вакцинації, та тих хто, не був вакцинований у попередні роки.

Лабораторію ДУ “Центр громадського здоров'я МОЗ України” забезпечено сучасними діагностичними препаратами для досліджень зразків від хворих на гарячки Західного Нілу, денге, Чікунгунья, Зіка, Ебола, Крим-Конго геморагічної гарячки, а також кліщового енцефаліту і геморагічної гарячки з нирковим синдромом.

В рамках співпраці з міжнародними агенціями створено регіональний та централізований запаси сироватки проти дифтерії.

Вперше за програмою “Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями” у бюджет 2020 року включено 37,6 млн. грн. на профілактику неінфекційних захворювань (НІЗ). 83 % українців хронічно хворіють і помирають саме від неінфекційних хвороб: патологій серцево-судинної системи, цукрового діабету,

онкології, хронічних обструктивних захворювань легень, розладів психічного здоров'я.

Завдяки ефективній та результативній співпраці за програмами Глобального фонду у попередні роки отримано підтвердження можливості нового фінансування програм протидії ВІЛ-інфекції та туберкульозу від Глобального Фонду в розмірі 135 млн. доларів США на 2021–2023 роки.

Затверджено норми (показники безпечності) максимальних рівнів залишків ветеринарних препаратів у харчових продуктах тваринного походження (наказ МОЗ від 23 грудня 2019 р. № 2646, зареєстрований в Мін'юсті 14 січня 2020 р. за № 42/34325). Тепер залишки антибіотиків (і не тільки) в м'ясі тварин будуть контролюватись за актуальними діючими речовинами, таким ж як і в країнах ЄС. Це дозволить знизити захворюваність серед населення, пов'язану з поширенням мікроорганізмів, стійких до протимікробних препаратів.

Подальші заплановані дії

- Формування здорових моделей поведінки та захист населення від факторів ризику шляхом проведення національних та регіональних інформаційних кампаній.
- Подання до Верховної Ради України законопроекту щодо обмеження вмісту трансжирних кислот у харчових продуктах.
- Подальша адаптація нормативно-правових актів у сфері громадського здоров'я та фітосанітарних заходів до законодавства ЄС у відповідності до Директив ЄС.
- Зменшення економічних витрат і збереження здоров'я шляхом попередження / раннього виявлення інфекційних хвороб.
- Забезпечення пунктів щеплень вакцинами на 100 %.
- Впровадження програми вакцинації всіх медичних працівників від грипу.
- Проведення комунікаційних кампаній, спрямованих на відновлення довіри до імунопрофілактики.
- Трансформація національної системи крові: підвищення безпеки та якості крові та її компонентів.
- Розбудова регіональних центрів громадського здоров'я, які будуть опікуватись програмами імунопрофілактики та вчасно реагувати на спалахи інфекційних хвороб.
- Створення спроможної системи громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення.

Ціль 2.2. Люди, які захворіли, швидше одужують

Здійснено підготовку до старту наступного етапу трансформації системи охорони здоров'я через визначення механізму та тарифів для оплати наданих пацієнтам медичних послуг за програмою медичних гарантій у 2020 році:

➤ з 1 квітня 2020 року Програма медичних гарантій включатиме первинну, амбулаторно-поліклінічну, стаціонарну, екстрену, паліативну медичні допомоги, медичну реабілітацію та програму реімбурсації лікарських засобів (“Доступні ліки”). Для реалізації програми медичних гарантій прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1124 “Про затвердження Порядку реалізації державних гарантій медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій у 2020 році”, яка визначає перелік медичних послуг та види медичної допомоги щодо яких заклади охорони здоров'я зможуть укласти договори із Національною службою здоров'я України.

Довідково: стани і захворювання, смертність від яких найбільше впливає на тривалість і якість життя людей в Україні, виділяються як пріоритетні, зокрема, лікування гострого інфаркту міокарда; лікування гострого мозкового інсульту; допомога при пологах; неонатальна допомога; ендоскопічні обстеження, спрямовані на ранню діагностику онкологічних захворювань. Тобто питання надання медичної допомоги при цих станах вимагає особливої уваги з боку держави з метою зниження рівня захворюваності та смертності українців від цих видів захворювань.

Лікарня або поліклініка, яка хоче надавати пріоритетні послуги, і заключити договір з Національною службою здоров'я України, має відповідати переліку вимог для таких послуг. Серед яких: автономізація закладу-надавача; наявність діючої ліцензії на провадження діяльності з медичної практики; комп'ютеризація та інформатизація закладу; наявність необхідного обладнання, ліків та лікарів, які зможуть надати пацієнту якісну та кваліфіковану допомогу.

➤ прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1119 “Деякі питання реалізації державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій на 2020 рік”.

Продовжено реалізацію Урядової програми “Доступні ліки”:

➤ забезпечено ефективну роботу програми реімбурсації “Доступні ліки”, яка направлена на системне лікування трьох пріоритетних нозологій, на які найчастіше хворіють українці, це діабет II типу, астма, та відповідно серцево-судинні захворювання. На кінець 2019 року кількість препаратів у реєстрі лікарських засобів, які підлягають реімбурсації збільшено майже вдвічі порівняно з початком дії програми реімбурсації (2017 рік), і налічувала вже 254 торгові назви, 78 з яких повністю безоплатні для пацієнтів. Лікарські засоби в рамках програми пацієнти отримували в 7840 аптечних закладах по всій Україні (на кінець 2019 року);

➤ в період з вересня по грудень 2019 року по програмі “Доступні ліки” було виписано загалом 5,2 млн. рецептів (в розрізі нозологій: бронхіальна астма – 162 499 рецептів, серцево-судинні захворювання – 4 192 556 рецептів, цукровий діабет – 851 677 рецептів), за якими державою було відшкодовано аптечним закладам коштів на суму 323,9 млн. гривень. У 2019 році на програму загалом було виділено 1 млрд. гривень. В загальному за 2019 рік було відшкодовано аптечним закладам за відпущені ліки в рамках програми коштів на суму близько 887,1 млн. гривень;

➤ для подальшої реалізації політики удосконалення програми реімбурсації ліків, 27 листопада 2019 р. прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 1069 “Про внесення змін до Порядку визначення розміру реімбурсації лікарських засобів”, якою були внесені зміни для оптимізації роботи програми. За рахунок даних змін, аптечні заклади матимуть в наявності повний асортимент лікарських засобів, які відпускаються в рамках програми для пацієнтів. Даними змінами передбачено, що виробники ліків, для участі в програмі подаватимуть зобов’язання забезпечити безперебійну наявність лікарського засобу на території України протягом дії реєстру лікарських засобів, які підлягають реімбурсації;

➤ фінансування програми реімбурсації “Доступні ліки” передбачає 2,1 млрд. грн., що надасть можливість у 2020 році розширити програму новими лікарськими засобами для збереження здоров’я українців.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 січня 2020 р. № 23 затверджено перелік опорних закладів охорони здоров’я у госпітальних округах на період до 2023 року.

Затверджено номенклатури (перелік) лікарських засобів (наказ МОЗ від 28 грудня 2019 р. № 2711) – основоположний процес в закупівлях, що дозволить отримати життєво необхідні ліки раніше.

Вперше на закупівлю ліків та медвиробів на централізованому рівні додатково виділено 3,2 млрд. гривень. Таким чином, загальний бюджет на закупівлі лікарських засобів та медичних виробів у 2020 році складатиме близько 9,7 млрд. грн., що є рекордною сумою на закупівлю ліків для громадян України. Очікується, що цих коштів разом зі зниженням цін на ряд препаратів вистачить на забезпечення практично повної потреби за усіма 38 напрямками.

Довідково: МОЗ проводить розширення переліку закупівель лише тоді, коли забезпечить ліками всіх пацієнтів за вже існуючими напрямками. Такий підхід забезпечує рівний та гарантований доступ до медичної допомоги та не дозволяє зменшувати доступ до лікування для тих пацієнтів, що вже отримують лікування.

Вперше при формуванні переліку закупівель на 2020 рік використовувались методи оцінки медичних технологій (ОМТ або НТА – health technology assessment) із залученням фахівців Департаменту оцінки медичних технологій

Державного експертного центру МОЗ. Оцінка медичних технологій проводиться для комплексної оцінки показників клінічної ефективності, економічної доцільності та організаційних проблем застосування лікарських засобів, медичних виробів та інших медичних технологій. Такий підхід дозволяє приймати ефективні стратегічні рішення у сфері охорони здоров'я, зокрема визначати, які лікарські засоби доцільно фінансувати та закуповувати державою за кошти платників податків.

З 2020 року оцінка медичних технологій стане обов'язковою при плануванні державних закупівель та формуванні номенклатури закупівель. Даний підхід дозволяє раціонально використовувати бюджетні кошти, досягти економії коштів і збільшити забезпеченість лікарями пацієнтів України. МОЗ і надалі буде приймати управлінські рішення на основі найкращих доступних даних з метою ефективного використання коштів платників податків.

Основні зміни в переліку лікарських засобів та медичних виробів, які будуть закуповуватись за кошти 2020 року:

➤ пацієнти, хворі на туберкульоз, отримають новий протитуберкульозний препарат. Претоманід – це третій новий протитуберкульозний препарат, схвалений за більш ніж 40 років Управлінням з санітарного нагляду за якістю харчових продуктів та медикаментів, США (FDA), а також перший, який був розроблений некомерційною організацією, а саме TB Alliance. Застосування нового препарату дозволить не тільки збільшити кількість пацієнтів, які одужають, але й суттєво зекономити кошти державного бюджету, так як вартість застосування комбінації лікарських засобів “претоманід-бедаквілін-лінезолід” протягом 26 тижнів складатиме приблизно 50 тис. грн., тоді як курс лікування менш ефективними комбінаціями по 6–8 препаратів коштує 120 тис. грн. та триває до двох років. Таким чином очікується, що вдасться пролікувати близько 2 600 пацієнтів, а економія для такої кількості пацієнтів складатиме близько 200 млн. гривень. Ці кошти будуть направлені на збільшення охоплення лікуванням інших пацієнтів. Україна стає першою країною в Східній Європі та Центральній Азії, що буде закуповувати вказаний препарат;

➤ пацієнти, хворі на рак, отримають доступ до сучасного лікування:

- для пацієнтів з раком нирки буде закуплений препарат сунітініб або пазопаніб в залежності від того, хто з виробників надасть найкращу цінову пропозицію. Це два інноваційних препарати, які мають схожі показники ефективності та безпеки при лікуванні раку нирки;

- для пацієнтів з раком легень буде закуплений лікарський засіб пеметрексед. Рак легень є одним з лідерів за захворюваністю, поширеністю, смертністю, а також показником DALY, який розраховується за кількістю років якісного (здорового) життя, втрачених внаслідок настання непрацездатності або передчасної смерті в результаті захворювання. Пеметрексед – це генеричний препарат, зареєстрований в Україні та світі, його виробляють багато

виробників, а отже буде можливо отримати кращу ціну і забезпечити велику кількість пацієнтів доступом до лікування;

- для пацієнтів з онкогематологічними захворюваннями, зокрема, з мієлодиспластичним синдром буде забезпечено доступ до лікарського засобу азацитидин;

➤ пацієнти з ВІЛ/СНІД отримують доступ до комбінованого препарату тенофовір алафенамід/емтрицитабін/долутегравір. Тенофовір алафенамід / емтрицитабін / долутегравір (TAF/FTC/DTG) дозволений до використання в Європейському Союзі на основі досліджень, що показують подібну ефективність, але менше побічних реакцій у порівнянні з Тенофовіром дизопроксил фумаратом (TDF). Режими лікування на основі TAF є настільки ж ефективними, як і лікування на основі TDF при лікуванні першої лінії, а також при зміні схеми лікування, але мають кращий профіль безпеки (менше побічних ефектів). Вартість місячного курсу TAF/FTC/DTG у країнах з низьким та середнім рівнем доходу є нижчою за аналогічні схеми. Таким чином пацієнти, які живуть з ВІЛ-інфекцією в Україні, матимуть можливість приймати більш безпечний препарат з фіксованою дозою і без збільшення витрат на лікування;

➤ для розвитку системи донорства крові вперше будуть закуплені витратні матеріали для лабораторного обладнання Alinity s. Зазначене обладнання має вищу точність, водночас вартість обстеження однієї донації не буде перевищувати вартість такого обстеження обладнанням Architect i2000sr, що використовується на даний час;

➤ діти молодшого віку із пересадженими органами отримують доступ до рідкісних форм імуносупресивних препаратів. Продовжуючи курс на розвиток системи трансплантації, до переліку закупівель були включені рідкісні форми імуносупресії для дітей до 5 років, а саме: такролімус, циклоспорин, мофетил мікофенолат. Це дозволить спростити використання імуносупресії у дітей, а також отримати кращий клінічний результати для цих пацієнтів;

➤ пацієнти отримують доступ до безцементних ендопротезів. До переліку закупівель на додачу до цементних ендопротезів будуть повернуті безцементні, так як існують пацієнти, для яких необхідно застосовувати саме їх. Наприклад, для молодих пацієнтів рекомендується саме безцементні ендопротези, так як вони більш універсальні, мають кращі клінічні показники в післяопераційній реабілітації та більший термін використання. Водночас у пацієнтів літнього віку та зі слабким кістковим запасом для отримання кращої стабільності та зменшення ризику перипротезного перелому стегнової кістки рекомендується цементний ендопротез.

З метою забезпечення інтеграції української медичної науки у міжнародний дослідницький простір вперше затверджено вимоги до учасників конкурсу та критерії оцінки заявок на фінансування наукових досліджень і розробок за кошти державного бюджету, результати яких забезпечуватимуть інтеграцію української

медичної науки у міжнародний дослідницький простір (публікація наукових статей у виданнях, що індексуються у провідних міжнародних наукометричних базах даних, патенти на винаходи, залучені кошти на наукові дослідження (державно-приватне партнерство та міжнародні гранти) (наказ МОЗ від 13 грудня 2019 р. № 2453). Вперше було затверджено положення про комісію з питань науково-дослідних робіт, де встановлюються правила чесної та прозорої роботи комісії з питань науково-дослідних робіт та деперсоніфікація даних учасників конкурсу (наказ МОЗ від 25 жовтня 2019 р. № 2157).

Продовжено запровадження електронних медичних карток у тестовому режимі – з вересня 2019 року більше 50 закладів первинної ланки та їх лікарі приєднались до тестування електронних медичних записів за класифікацією ІСРС- 2. Тобто, лікарі отримали можливість записати результати огляду та візиту пацієнта в електронну систему охорони здоров'я (далі – eHealth).

Довідково: лікар отримав можливість зафіксувати симптоми, діагноз і потреби у подальших діях, використовуючи просту автоматизовану класифікацію, а не вводячи цю інформацію вручну.

Це одночасно дозволяє скоротити час на заповнення документів і покращити якість їх наповнення. Якщо сімейний лікар пішов у відпустку або на лікарняний, завдяки електронним медичним записам інший лікар зможе приймати його пацієнтів, дотримуючись попередніх призначень та курсу лікування, – адже все зрозуміло зафіксовано в електронному виді. Запуск електронних медичних записів в тестовому режимі та подальша реєстрація в eHealth закладів і співробітників спеціалізованих закладів – це перші кроки до впровадження єдиної електронної медичної картки на всі заклади в Україні, що вже відбудеться в 2020 році. Повноцінна її робота також стає можливою завдяки затвердженню на національному рівні класифікаторам хвороб та інтервенцій. Пацієнт отримає доступ до своєї медичної історії та не залежатиме від паперової картки. Електронна медична картка дозволить завжди мати під рукою інформацію про алергії, вакцинацію, перебіг хронічних захворювань, хірургічні втручання та інше. Простий та швидкий доступ до такої інформації може врятувати життя і допоможе уникнути медичних помилок.

Електронна система охорони здоров'я отримала атестат відповідності державним вимогам комплексної системи захисту інформації. Норми комплексної системи захисту інформації – лише частина політики безпеки eHealth. Архітектура системи пройшла міжнародну експертизу і побудована таким чином, щоб виключити варіант найменшої маніпуляції. eHealth – одна з небагатьох систем в Україні, в якій реалізовані найсучасніші засоби захисту, серед яких: використання користувачами кваліфікованих електронних підписів, відокремлене зберігання медичних та персональних даних, алгоритми, що забезпечують цілісність даних та інші.

Довідково: на даний час, в електронній системі охорони здоров'я відбувається реєстрація закладів охорони здоров'я;

реєстрація облікових записів лікарів, головних лікарів (різні користувачі мають різні права в системі – внесення, перегляд інформації, внесення змін та доповнень до неї);

виписка електронного рецепту за програмою “Доступні ліки”;

створення, внесення, перегляд та обмін деклараціями про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, рецептами, направленнями, медичними записами, іншою інформацією та документами;

збереження, автоматичне резервування і відновлення даних;

підпис кваліфікованим електронним підписом всіх документів, що вносяться до Центральної бази даних медичними працівниками.

Подальші заплановані дії

- Формування доступної та спроможної мережі для надання якісних медичних послуг.

- Повноцінний запуск програми медичних гарантій.

- Забезпечення надання медичних послуг та здійснення фармацевтичної діяльності кваліфікованими фахівцями, які навчаються протягом всієї професійної кар’єри.

- Забезпечення доступності, раціонального призначення та застосування безпечних, ефективних та якісних лікарських засобів і медичних виробів лікарями, провізорами та пацієнтами, зокрема шляхом:

- встановлення бар’єрів для потрапляння в обіг фальсифікованих лікарських засобів;
- розширення доступу пацієнтів, що користуються програмою “Доступні ліки”, до нових лікарських засобів, за рахунок розширення програми новими нозологіями з відповідним збільшенням державного фінансування;
- розширення переліку лікарських засобів, за якими виписується електронний рецепт;
- збільшення забезпечення госпіталізованих пацієнтів безоплатними ліками та медичними виробами, що закуплені коштом державного бюджету;
- створення системи моніторингу оцінки якості надання фармацевтичних послуг, шляхом створення Агенції з фармацевтичних питань;
- забезпечення створення єдиного електронного простору реєстрації лікарських засобів, шляхом запровадження електронного дос’є (STD);
- оптимізації мережі аптечних закладів для забезпечення належного доступу населення до необхідних ліків у сільській місцевості через взаємодію функціонування аптечних закладів з центрами первинної медико-санітарної допомоги, що розташовані у сільській місцевості;
- запровадження централізованих закупівель за державний бюджет лікарських засобів, які включені до Національного переліку основних лікарських засобів, доповнення зазначеного переліку препаратами

- включеними до номенклатури лікарських засобів та медичних виробів, що закупаються за напрямами використання бюджетних коштів;
- забезпечення раціонального призначення протимікробних засобів (антибіотиків) та системи моніторингу за їх раціональним призначенням.
  - Розроблення концепції розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року.
  - Створення умов для надання кращих медичних послуг за рахунок безперервних, якісних даних, сучасних технологій і знань, та зручних цифрових сервісів, які відповідають потребам пацієнтів, надавачів послуг та управлінців:
  - забезпечення сталого розвитку електронної системи охорони здоров'я та електронних сервісів;
  - запровадження електронних медичних карток пацієнтів в рамках реалізації програми медичних гарантій та поза нею;
  - розширення електронного рецепту на всі препарати, що відпускаються за рецептом;
  - запровадження функціоналу медичних висновків, як альтернативи паперовим довідкам, та обміну ними між державними інформаційними системами з метою оптимізації процесу отримання адміністративних та інших послуг.

Ціль 2.3. Люди довше живуть

Створено умови для оновлення автопарку спеціалізованого санітарного транспорту – 28 грудня 2019 р. завершено тендери на закупівлю автомобілів для 6 регіонів (433 автомобілів у Вінницькій, Донецькій, Одеській, Полтавській, Тернопільській областях та м. Києві). Очікується поставка 86 автомобілів у Вінницю, 42 автомобілів в Тернопільську, 44 автомобілів в Донецьку, 92 автомобілів в Полтавську, 130 автомобілів в Одеську області та 39 автомобілів у м. Київ.

З вересня 2019 р. по січень 2020 року до інформаційно-аналітичної системи “Централь 103” підключено 9 областей (Чернігівська, Кропивницька, Івано-Франківська, Рівненська, Запорізька, Хмельницька, Львівська, Житомирська та Полтавська області). Таким чином, кількість регіонів, де працюють нові центральні оперативно-диспетчерські служби екстреної медичної допомоги, які підключені до інформаційно-аналітичної системи “Централь 103” збільшено до 16. Програмне забезпечення центральних оперативно-диспетчерських служб дає можливість бачити найближчу вільну машину за GPS.

Довідково: запровадження єдиної диспетчерської служби на регіон означає, що кожен українець зможе зателефонувати на номер 103 і бути впевненим, що за необхідності до нього буде направлена найближча бригада екстреної медичної

*допомоги – навіть якщо вона буде з іншого району або області. Крім того, створення сучасних диспетчерських служб дозволяє:
зменшити час обробки виклику: від 3–5 хвилин до 1 хвилини у 90 % випадків;
покращити норматив доїзду на екстрені випадки – до 10 хвилин в містах і до 20 хвилин у сільській місцевості;
у середньому на 20 % зменшити пробіг автомобілів екстреної медичної допомоги;
зібрати актуальну і достовірну статистику, яку можна аналізувати для поліпшення надання екстреної допомоги.*

28 грудня 2019 р. завершено тендери на закупівлю манекенів для оснащення навчально-тренувальних підрозділів центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф 6 регіонів (у Вінницькій, Донецькій, Одеській, Полтавській, Тернопільській областях та м. Києві).

Створено умови для надання послуг з трансплантації органів та гемопоетичних стовбурових клітин у всіх закладах, які спроможні їх надавати, та забезпечено їх оплату:

➤ прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2019 р. № 1083 “Про затвердження переліку послуг та тарифів на послуги з надання третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги методом трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів, які надаються учасниками пілотного проекту щодо зміни механізму фінансового забезпечення оперативного лікування з трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів”. До переліку учасників пілотного проекту медичних виробів для надання третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги методом трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів включено всі заклади охорони здоров’я, які мають ліцензію на медичну практику, що передбачає можливість лікування методом трансплантації органів;

➤ укладено договори з учасниками пілотного проекту медичних виробів для надання третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги методом трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів. Здійснено попередню оплату послуг з трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів. Розширено перелік закладів, в яких з державного бюджету здійснюється оплата послуг з трансплантації органів та гемопоетичних стовбурових клітин, що дасть можливість отримати лікування методом трансплантації всім громадянам, які проходять лікування в зазначених закладах без необхідності додаткових витрат зі сторони пацієнта, що сприятиме підвищенню тривалості життя.

В Україні починається трансформація будинків дитини у центри реабілітації та паліативної допомоги дітям, в яких діти зможуть проходити фізичну, медичну, соціальну, психологічну реабілітацію та корекцію, отримуватимуть паліативну допомогу. Допомога надаватиметься як стаціонарно, так і амбулаторно. Водночас новостворені центри не перетворяться на інтернати, адже допомога дітям

надаватиметься в присутності батьків або людей, які їх замінюють. Оплачуватиме такі реабілітаційні послуги НСЗУ.

Подальші заплановані дії

• Зміцнення впевненості громадян України у спроможності держави забезпечити доступну, своєчасну та якісну медичну допомогу у разі раптового погіршення здоров'я через хворобу чи травмування, зокрема шляхом:

- забезпечення надання ефективної першої допомоги та удосконалення підходів до реагування на надзвичайні ситуації;
- удосконалення механізму догоспітальної категоризації викликів екстреної медичної допомоги;
- запровадження ефективних маршрутів пацієнтів у невідкладних станах;
- запровадження нової моделі розподілу посадових обов'язків в системі екстреної медичної допомоги та зміни у підготовці та перевірці кваліфікації фахівців;
- забезпечення якості надання послуг екстреної медичної допомоги;
- запровадження нових підходів до організації екстреної медичної допомоги на госпітальному етапі у разі перебування людини у невідкладному стані.

• Запровадження трансплантації органів від донора-трупа та трансплантації гемопоетичних стовбурових клітин від неродинного донора в Україні, зокрема:

- забезпечення введення діагностики смерті мозку в рутинну медичну практику;
- забезпечення повноцінного функціонування системи трансплантації органів від донорів-трупів в Україні;
- забезпечення пост трансплантаційного супроводу;
- створення регіональної мережі імунологічних лабораторій;
- створення системи контролю якості, безпеки та простежуваності анатомічних матеріалів;
- розроблення механізму залучення всіх видів транспорту до транспортування органів;
- забезпечення повноцінного функціонування системи трансплантації гемопоетичних стовбурових клітин в Україні;
- приєднання реєстру потенційних донорів гемопоетичних стовбурових клітин до Світової асоціації донорів кісткового мозку (WMDA).

• Забезпечення пацієнтів ефективними та якісними заходами на всіх етапах боротьби з онкологічними захворюваннями, зокрема:

- розроблення та затвердження Загальнодержавної програми контролю онкологічних захворювань;
- вдосконалення механізму збору, обробки та аналізу даних щодо випадків онкологічних захворювань;

- збільшення вимог до надання послуг з діагностики та спеціального лікування онкологічних захворювань у дорослих та дітей за Програмою медичних гарантій у 2021 році;
- забезпечення у повному обсязі потреби з діагностики та лікування за напрямом “дитяча онкологія”.
- Зменшення страждань пацієнтів, що потребують паліативної допомоги та покращення якості їх життя, зокрема шляхом:
  - запровадження мультидисциплінарного підходу у наданні пацієнтам паліативної допомоги відповідно до сучасних міжнародних підходів та рекомендацій;
  - забезпечення підготовки професіоналів у сфері охорони здоров'я за напрямом “паліативна допомога”;
  - сприяння розбудові системи хоспісної допомоги;
  - підвищення обізнаності населення про паліативних хворих та паліативну допомогу, вжиття заходів для залучення до процесу надання допомоги пацієнту самого пацієнта, його рідних та громадськості.

3. Міністерство соціальної політики

Ціль 3.1. Людина з інвалідністю, яка може та хоче працювати, має для цього всі можливості, а людина, яка не може працювати за станом здоров'я, отримує гідний рівень утримання та догляду. Наявність інвалідності не повинна бути причиною бідності та ізоляції від суспільства

З метою забезпечення технічними засобами реабілітації на рівні 100 % осіб, які їх потребують, у 2019 році збільшено обсяг видатків державного бюджету на забезпечення окремих категорій населення технічними та іншими засобами реабілітації на 786,95 млн. гривень (Закон України від 31 жовтня 2019 р. № 265- IX “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2019 рік”).

Осучаснено та приведено до міжнародних стандартів каталог технічних засобів реабілітації, який розміщено на веб-сайті Мінсоцполітики. Робота каталогу дає можливість забезпечити вільний доступ до інформації про технічні засоби реабілітації для осіб з інвалідністю та фахівців, які залучені у процес забезпечення засобами.

Відновлено реабілітацію за державні кошти всіх дітей з інвалідністю незалежно від діагнозу, тоді як на початку 2019 року таку реабілітацію проходили лише діти з інвалідністю внаслідок дитячого церебрального паралічу.

З метою сприяння всебічній інтеграції осіб з інвалідністю у повноцінне суспільне життя у 2019 році Фондом соціального захисту інвалідів закуплено та отримано громадами 48 спеціально обладнаних автомобілів для перевезення осіб з інвалідністю, з яких 24 таких автомобілі видано протягом вересня 2019 року – січня 2020 року.

З метою отримання консультативної допомоги запроваджено спеціалізовану гарячу лінію (15-39), куди особа з інвалідністю може звернутися зі своїми проблемами.

Державною службою зайнятості реалізується комплекс заходів щодо працевлаштування та підтримки підприємницької ініціативи серед зареєстрованих безробітних людей з інвалідністю. Протягом 2019 року профорієнтаційні послуги отримали 46,3 тис. безробітних осіб з інвалідністю, що на 7,8 % більше, ніж у 2018 році. Кількість осіб з інвалідністю, які були працевлаштовані, становила 13,8 тис. осіб, що на 4,6 % більше, ніж у 2018 році. На нові робочі місця з компенсацією витрат роботодавцю єдиного внеску працевлаштовано 332 особи з інвалідністю. Протягом 2019 року 192 особи з інвалідністю відкрили власну справу за рахунок отримання одноразової виплати допомоги по безробіттю.

Подальші заплановані дії

- Підвищення якості професійної реабілітації, підготовки і перекваліфікації осіб з інвалідністю та посилення вимог до рівня освіти у навчальних закладах.
- Формування культури прийняття людини з інвалідністю як повноправного учасника соціального і професійного життя через широку систему просвітницьких заходів та залучення до таких заходів усіх суспільних інституцій.
- Запровадження ефективного механізму забезпечення технічними засобами реабілітації людей з інвалідністю відповідно до потреби.
- Спрощення доступу до адміністративних сервісів та послуг особам з інвалідністю.
- Перегляд системи сприяння працевлаштуванню осіб з інвалідністю на умовах відкритого ринку, що дозволить надавати пільги та стимули будь-якому роботодавцю, що працевлаштовуватиме осіб з інвалідністю.
- Розроблення і прийняття програми щодо активних механізмів для надання можливості створення ФОП з числа осіб з інвалідністю.

Ціль 3.2. Кожна дитина зростає та виховується в родині або в умовах, максимально наближених до сімейних, у благополучному, доброзичливому та безпечному середовищі, де дбають про потреби та інтереси дітей

Для досягнення цілі у 2019 році:

- профінансовано придбання 1971 житлового приміщення дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, особам з їх числа, в тому числі грошову компенсацію на придбання такого житла;
- придбано 14 дитячих будинків сімейного типу;
- розпочато будівництво трьох дитячих будинків сімейного типу та шести малих групових будинків;
- відремонтовано один дитячий будинок сімейного типу та виготовлено проектно-кошторисну документацію для трьох.

З 2020 року збільшено розмір грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам із 70 % прожиткового мінімуму для дітей відповідного віку за кожен дитину-вихованця та кожен прийомну дитину до 100 % прожиткового мінімуму для працездатних осіб за кожен дитину-вихованця та кожен прийомну дитину (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1101).

Також з 2020 року підвищено державні соціальні допомоги:

- дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, які виховуються в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу із 2 до 2,5 прожиткових мінімумів для дітей відповідного віку;
- дітям з інвалідністю, які виховуються в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу із 2 до 3,5 прожиткових мінімумів для дітей відповідного віку.

З метою встановлення кримінальної відповідальності за втягнення дітей до участі у діяльності не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань, а також посилення кримінальної відповідальності за втягнення дітей у злочинну діяльність Урядом схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо встановлення кримінальної відповідальності за втягнення дітей до участі у діяльності не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань” (реєстраційний номер 3040 від 10 лютого 2020 р.).

З метою забезпечення виконання II етапу реалізації Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки розроблено відповідний проект плану заходів.

З метою зменшення кількості випадків домашнього насильства Урядом прийнято рішення щодо створення гарячої лінії (15-47) для осіб, постраждалих від торгівлі людьми, домашнього насильства, насильства за ознакою статі, насильства стосовно дітей, або про загрозу вчинення такого насильства (постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1145 “Про поширення експериментального проекту із створення “єдиного входу” опрацювання звернень громадян та запитів на публічну інформацію на опрацювання звернень та повідомлень про/або від осіб, які постраждали від торгівлі людьми, домашнього насильства, насильства за ознакою статі, насильства стосовно дітей, або про загрозу вчинення такого насильства”). Експериментальний проект запроваджено з 2020 року, через гарячу лінію надаватимуться консультації щодо всіх форм домашнього насильства, діяльності спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, абонентам анонімно або з належним дотриманням правового режиму, конфіденційності інформації з обмеженим доступом.

Подальші заплановані дії

- Реалізація завдань та заходів щодо реалізації II етапу Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки.
- Створення розвиненої системи сімейних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, поширення практики патронату та наставництва.

- Забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, проведення широких інформаційних кампаній, метою яких є привернення уваги громадськості до проблематики насильства у різних його проявах.

- Формування “нульової толерантності” до проявів домашнього насильства та активізація роботи щодо створення спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб в адміністративно-територіальних одиницях регіонів, удосконалення механізмів притягнення до відповідальності кривдників.

Ціль 3.3. Сім’ї, що опинилися в складних життєвих обставинах, зокрема через низькі доходи, отримують своєчасну та професійну допомогу, включаючи фінансову, яка спрямована на швидкий вихід із кризи та подолання складних життєвих обставин

З метою забезпечення соціальної підтримки сімей, які цього найбільше потребують, уніфікації принципів призначення державної допомоги сім’ям з дітьми та встановлення адресного підходу для призначення державних соціальних допомог Урядом схвалено та здійснюється супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України” (реєстраційний номер 2494 від 25 листопада 2019 р.), який 14 січня 2020 р. прийнято Верховною Радою України за основу із скороченим строком підготовки.

З метою реалізації державної політики з питань державного контролю за додержанням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та з питань захисту прав дітей створено Державну соціальну службу України, а також затверджено положення про її діяльність (постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2019 р. № 1053).

Спрощено умови призначення житлових субсидій окремим категоріям громадян (постанова Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2019 р. № 878), зокрема:

- надано можливість призначення житлової субсидії дитячим будинкам сімейного типу на понаднормову площу житла;
- при призначенні житлової субсидії до доходу дитячого будинку сімейного типу не враховуватиметься матеріальна допомога, яка виплачується за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, стипендія на дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, а також придбані дитячим будинком сімейного типу транспортні засоби;
- не враховуватимуться доходи одного з членів подружжя, якщо обом більше 60 років і вони проживають у сільській місцевості або селищах міського типу, у разі, коли їх зареєстроване (фактичне) місце проживання відмінне від адреси домогосподарства;

- субсидія військовослужбовцям призначатиметься без отримання інформації про сплату ними єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- домогосподарства матимуть право на субсидію за наявності причепа, з дати випуску якого минуло менше 5 років.

Урядом удосконалено порядок призначення житлових субсидій, відповідно до якого громадянам, які одержували житлову субсидію на придбання скрапленого газу, твердого побутового палива та на оплату житлово-комунальних послуг і у них відсутня прострочена заборгованість з оплати послуг, житлова субсидія на оплату житлово-комунальних послуг при наступному призначенні надається у грошовій готівковій формі (постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1123).

З метою визначення та затвердження реального прожиткового мінімуму, як базового державного соціального стандарту, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії, Урядом схвалено та подано до Верховної Ради України законопроекти, які передбачають зміну підходів до встановлення розмірів посадових окладів, а саме не в залежності від прожиткового мінімуму, а від мінімального розміру посадового окладу для відповідних категорій працівників, що передбачається затверджувати законом про Державний бюджет України на відповідний рік (реєстраційні номери 2720, 2721 від 13 січня 2020 р.). Це, в свою чергу, має створити можливості для ефективного бюджетного планування, а також забезпечить передумови для суттєвого підвищення прожиткового мінімуму.

Для надання адміністративних послуг соціального характеру із застосуванням електронного документообігу в 111 об'єднаних територіальних громадах впроваджується програмний комплекс “Інтегрована інформаційна система “Соціальна громада”. Програмний комплекс дозволяє забезпечити прийом первинних документів від громадян на призначення соціальних допомог, житлових субсидій, пільг в об'єднаних територіальних громадах за місцем їх проживання та передавати їх в електронному вигляді органам соціального захисту населення райдержадміністрацій. Це надає зручність для мешканців об'єднаних територіальних громад, особливо віддалених від районних управлінь соціального захисту населення.

У Законі України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” вперше визначено бюджетну програму КПКВК 2501510 “Компенсація частини витрат на здійснення заходів з реалізації державних програм соціального захисту населення” у сумі 150 млн. грн. для розвитку системи фронт – офісів у сфері соціального захисту населення. Бюджетне фінансування забезпечить покращення роботи посадових осіб фронт-офісів об'єднаних територіальних громад, дасть змогу заохотити їх до високопродуктивної та ініціативної праці, а також підвищити її ефективність.

Подальші заплановані дії

- Розроблення підзаконних нормативно-правових актів щодо підвищення розміру допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування, зміни умов призначення допомоги на дітей одиним матерям та державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, щодо надання допомоги на здобуття економічної самостійності малозабезпеченої сім'ї (після прийняття проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України” (реєстраційний номер 2494 від 25 листопада 2019 р.).

- Подальше удосконалення порядку надання житлових субсидій населенню шляхом посилення їх адресності.

- Розвиток системи фронт-офісів у сфері соціального захисту населення, які надають зручні та доступні сервіси громадянам.

- Запровадження грошової компенсації за надані фронт-офісами, утвореними об'єднаними територіальними громадами, послуги мешканцям територіальних громад з приймання документів для призначення соціальних допомог та їх передачу структурним підрозділам з питань соціального захисту населення в електронній формі.

- Розширення переліку суб'єктів упровадження програмного комплексу “Соціальна громада” для надання мешканцям територіальних громад адміністративних послуг соціального характеру із застосуванням електронного документообігу.

Ціль 3.4. Для людей похилого віку створено умови для активного життя, вони мають кваліфікований та сучасний догляд і гідне матеріальне забезпечення. Створено умови для безпечного добровільного пенсійного накопичення

Розширено функціонал веб-порталу електронних послуг Пенсійного фонду України для доступу до ресурсів веб-порталу з мобільних пристроїв (смартфон, планшет).

Крім того, розроблено мобільний застосунок “Пенсійний фонд”, що забезпечує доступ до електронних сервісів Пенсійного фонду України у зручному форматі. Версії мобільного додатку для пристроїв з операційними системами Android та iOS розміщені в Play Market та App Store, відповідно. На даний час кількість користувачів становить 47 810 осіб. Застосунок дозволяє:

- подавати документи для призначення або перерахунку пенсії;
- отримувати доступ до електронної пенсійної справи;

– переглядати та отримувати відомості про виплачену заробітну плату, сплачені на користь особи страхові внески, набутий страховий стаж.

Впроваджено нову модель звернення за призначенням пенсії за принципом “одне відвідування”, що передбачає подання документів виключно в електронному вигляді зі зверненням до сервісного центру один раз за отриманням пенсійного посвідчення. Ця модель дозволяє особам для призначення пенсії формувати електронне звернення, прикріплювати до нього скановані копії необхідних документів, завірені електронним підписом. Ця модель також є однією з складових частин системи надання послуг в електронній формі (“Е-пенсія”), що реалізується Пенсійним фондом України і включає всі заходи з переведення в електронну форму способів та результатів надання послуг, організації обміну даними з іншими реєстрами для зменшення паперового документообігу при наданні послуг.

Для прогнозного розрахунку майбутньої пенсії за віком створено “Пенсійний калькулятор”. При обчисленні страхового стажу та заробітної плати використовуються всі наявні в Пенсійному фонді України дані. За результатами розрахунку на перегляд користувачу надається сума розрахованої пенсії та формується протокол, який містить інформацію про всі складові такого розрахунку (помісячний розрахунок заробітної плати та страхового стажу, індивідуальні коефіцієнти тощо).

З метою повної відмови від паперового документообігу в пенсійному забезпеченні та ведення пенсійних справ виключно в електронному вигляді здійснюється оцифрування (ретроконверсія) пенсійних справ. Так, за грудень 2019 року – січень 2020 року оцифровано 187 658 пенсійних справ. Оцифрування дозволить мати доступ пенсіонерів до матеріалів своєї пенсійної справи в будь-якому сервісному центрі чи на віддаленому робочому місці (точці обслуговування) Пенсійного фонду України, або через мережу Інтернет з використанням засобів веб-порталу електронних послуг Фонду, а також забезпечить наскрізний автоматизований контроль актуальності та достовірності документів, на підставі яких виплачуються пенсії.

Запроваджено електронні трудові книжки (перша черга). Реалізовано відображення в особистому кабінеті на веб-порталі електронних послуг Пенсійного фонду відомостей про трудову діяльність, сформованих за даними звітів роботодавців починаючи з 1998 року. Це є однією з складових системи обліку трудових відносин в електронній формі та дасть можливість відмовитись від паперової трудової книжки. Користувачі мають можливість подання сканованих копій паперових трудових книжок через веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду.

З метою посилення соціального захисту найбільш вразливих категорій пенсіонерів Урядом розроблено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України” (реєстраційний номер 2494 від 25 листопада 2019 р.), прийняття якого забезпечить запровадження

державної допомоги на догляд одиноким 80-річним пенсіонерам у розмірі 40 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність (у середньому 672 грн. щомісяця).

Довідково: станом на 1 січня 2020 р. середній розмір пенсії становить 3082,98 грн., що на 16,5 % більше ніж на початок 2019 року. Розмір мінімальної пенсії протягом 2019 року підвищився на 9,4 %. При цьому індекс інфляції за 2019 рік становив 104,1 %.

Подальші заплановані дії

- Запровадження автоматичного призначення пенсій при досягненні пенсійного віку без звернення особи.
- Підключення та надання послуг з пенсійного забезпечення через портал державних послуг “Дія”.
- Запровадження (другої черги) системи ведення електронних трудових книжок роботодавцями в онлайн-режимі з використанням сервісів Пенсійного фонду.
- Ведення електронної форми листків непрацездатності.
- Стимулювання до сплати єдиного соціального внеску. Створення умов для підвищення та виведення з тіні доходів, зокрема, шляхом:
  - опрацювання пропозицій щодо передачі Пенсійному фонду України від органів доходів і зборів функції з адміністрування єдиного внеску;
  - встановлення тимчасових обмежень боржникам до виконання ними зобов’язань з погашення заборгованості зі сплати єдиного внеску.
- Стимулювання відповідального ставлення до фінансів та їх накопичення на власну старість, створення умов для безпечного добровільного пенсійного накопичення.

4. Міністерство культури, молоді та спорту

Ціль 4.1. Українці відчувають свою приналежність до єдиного українського культурного простору

Затверджено нові Програми, спрямовані на залучення до регулярного читання понад 1 млн. дітей та молоді через розширення пропозиції дитячої літератури та промоцію читання, запуск дослідження викладання літератури в школі для виявлення читацьких уподобань школярів, що становить 50 % бюджету Українського інституту книги (програми на 2020 рік з популяризації читання, поповнення фондів публічних бібліотек, українська цифрова бібліотека, “Нова українська книга”).

Спільно з народними депутатами розроблено проект Закону України “Про українську жестову мову” (реєстраційний номер 2340 від 29 жовтня 2019 р.), положення якого гарантують рівні права для осіб з інвалідністю на визнання й підтримку їх особливої культурної та мовної самобутності, особливо в частині жестових мов і культури осіб з вадами слуху. Прийняття цього Закону покращить доступ до інформації, освіти, культури, охорони здоров’я та інших сфер, що в результаті полегшить життя осіб з порушенням слуху та/або мовлення.

З метою захисту і оживлення культурної спадщини, її інтеграції в життя українців створено Державну інспекцію культурної спадщини та Державну службу охорони культурної спадщини (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 995).

Розроблено проект Закону України щодо збереження традиційного характеру середовища та протидії хаотичній забудові, що врегулює, посилить відповідальність за незаконну забудову, підвищить відповідальність за порушення у сфері охорони культурної спадщини та знизить корупційні ризики.

Зупинено незаконну забудову: з вересня 2019 р. накладено у 20 разів більше фінансових санкцій та вдвічі збільшено кількість приписів про припинення незаконного будівництва порівняно з аналогічним періодом 2018 року.

Понад 1 млн. жителів малих українських міст і селищ долучилися до Днів європейської спадщини – масштабного волонтерського проекту, спрямованого на зближення української та європейської культур, згуртованості громадян навколо української спадщини – маловідомих пам’яток, привернення уваги громадськості до їх історичної та архітектурної цінності.

Косівську мальовану кераміку внесено до Репрезентативного списку нематеріальної спадщини ЮНЕСКО, що доповнює світовий культурний простір українською автентичністю.

Гуцульську коляду та плеси Верховинського району Івано-Франківської області включені до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини

України, що гарантує фінансування державою цих традицій для їх збереження і відтворення.

Розроблено проект Закону України “Про ратифікацію Другого протоколу до Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 року”, який подано до Верховної Ради України Президентом України (реєстраційний номер 0036 від 4 лютого 2020 р.). Положення законопроекту спрямовано на забезпечення моніторингу та контролю держави за переміщенням культурних цінностей, які розміщені на окупованих територіях, посилення відповідальності за порушення міжнародних конвенцій, надання спеціального захисту культурним цінностям на тимчасово окупованих територіях.

Прийнято рішення про створення Музею сучасного мистецтва як центру тяжіння для креативних ідей, просування і промоції сучасного мистецтва, гнучкого інструменту підтримки українського митця.

З метою вимірювання показника результативності політики “Стійке зростання частки населення, яке усвідомлює та поділяє візію України” розроблено опитувальник для регулярних репрезентативних соціологічних досліджень, яке буде вперше проведено в I півріччі 2020 року.

Подальші заплановані дії

- Активізація культурного діалогу щодо питань ідентичності, спільних цінностей та творення спільного блага:

- формування візії, місії та цілей творення гуманітарного середовища в Україні на довгострокову перспективу через широке громадське обговорення та затвердження Стратегії гуманітарного розвитку України до 2050 року;

- розроблення та запуск “культурного барометра” – періодичних досліджень ідентичності українців (у тому числі її множинності, особливостей в кожній області), їх вибір цінностей, підтримку різноманітності, сприйняття світу і себе в світі, усвідомлення доступних інструментів і можливостей для саморозвитку та творчого самовираження, відношення до національної/історичної пам’яті, відчуття громадянського обов’язку, приналежність до місця, гордість за свою місцевість.

- Підвищення рівня участі громадян у культурних практиках:

- запровадження системи показників результативності для закладів культури щодо контенту, репертуару (представлення протягом року не менше 20 % сучасних українських і сучасних світових мистецьких творів в афішах (програмах) театрів, концертних організацій, мистецьких колективів), а також переліку доступних культурних послуг, які мають надаватися у закладах культури (бібліотеках, клубах, мистецьких школах, музеях, театрах, філармоніях, цирках);

- стимулювання попиту на культуру в громадах та створення середовища для збереження і поширення культурних практик шляхом оголошення року аматорського мистецтва в Україні та реалізацію конкурсу міждисциплінарних проектів, програми міжрегіональних обмінів кращими місцевими практиками зі збереження народної творчості та аматорського мистецтва, всеукраїнського конкурсу-огляду аматорських колективів;
- реалізація інноваційних програм Українського інституту книги у партнерстві з бібліотеками, книговидавцями, IT-індустрією спрямованих на повернення моди на читання, створення цифрових майданчиків для читання, підвищення рівня критичного мислення громадян.
- Формування екосистеми сучасного мистецтва, зокрема:
  - створення Музею сучасного мистецтва для переосмислення сучасної ідентичності та здобутків українського мистецтва;
  - забезпечення спрямування 20 млн. грн. на закупівлю творів мистецтва до державної частини Музейного фонду України;
  - врегулювання ринку та переміщення творів мистецтва (зокрема, приватних колекцій та авторських прав митців) для захисту національного культурного надбання України та прав власності колекціонерів, для збільшення прибутку українських митців, збільшення робочих місць, доступності та відкритості приватних колекцій для науковців та громадськості, збільшення виставкових та галерейних проектів;
  - фінансування довгострокової оренди (до 20 років) у центральній локації “Арсенале” на Венеціанській бієнале сучасного мистецтва для постійної промоції українських митців.
- Збереження і оживлення культурної спадщини та культурних цінностей, їх спеціальний захист на тимчасово окупованій території:
  - створення електронного інформаційного ресурсу для об’єктів рухомої та нерухомої культурної спадщини, а також втрачених (викрадених, залишених) на тимчасово окупованій території культурних цінностей;
  - початок реставрації Будинку органної музики – костюлу Святого Миколая, реставрація приміщень Національного заповідника “Софія Київська”;
  - розблокування та продовження будівництва “Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції гідності” та продовження будівництва Національного музею “Меморіал жертв Голодомору”;
  - завершення роботи над створенням Концепції комплексного розвитку Бабиного Яру з розширенням меж Національного історико-меморіального заповідника “Бабин Яр”, музею тоталітарних режимів;
  - розроблення національного законодавства, яке забезпечить захист місць пам’яті національного та міжнародного значення, допоможе встановити спеціальні охоронні режими їх територій (відповідальність за порушення

цілісності місць, означення обов'язків та прав щодо збереження та утримання), але в той же час стимулюватиме розвиток супутньої інфраструктури, покращить їх доступність;

- імплементація положень Нікосійської конвенції 2017 року про загрози культурній спадщині, що введе кримінальну відповідальність за злочини проти культурної спадщини, забезпечить створення спеціалізованих підрозділів (культурної поліції) із захисту та фізичної охорони культурної спадщини;

- створення системи Lost Art Ukraine для постійного збору інформації про цінності українського походження у приватних колекціях, музеях, архівах закордоном; проведення ідентифікації українських цінностей, розшуканих на території інших держав, та їх фізичного повернення в Україну.

- Посилення інтегрованості у загальноєвропейський цивілізаційний простір:

- ратифікація угод та фінансування участі в Програмі “Креативна Європа” 2021–27, європейських преміях (EURL, EFFE, Europa Nostra та ін.), EURIMAGES та угоді Ради Європи про культурні маршрути для підвищення впізнаваності України за ознаками “культура” та “туризм”, збільшення туристичних потоків та доходів українських туристичних і культурних операторів, позиціонування України у світі як безпечного мультикультурного середовища;

- створення умов для подальшого розвитку секторів культурних і креативних індустрій (наближенні національного законодавства до європейських стандартів надання аудіовізуальних медіа послуг);

- зміцнення спроможності культурного сектору щодо реалізації успішних міжнародних проектів (інформаційні і навчальні заходи, в тому числі в регіонах онлайн, а також створення онлайн CRM-системи);

- підготовка до внесення в Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Чорнобильської зони, археологічного комплексу “Кам’яна могила”, культури Трипілля, Білгород-Дністровської фортеці (Аккерман).

- Розроблення та подання до Верховної Ради України проекту Закону України щодо порядку реалізації прав корінних народів та національних меншин, який унормує рівноправні відносин між українською етнічною нацією, корінними народами та національними меншинами на принципах міжетнічної толерантності та злагоди, рівних можливостей для самореалізації громадян незалежно від статі, раси, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, політичних чи релігійних переконань, мовних та інших ознак.

- Розроблення та запуск роботи безкоштовної онлайн-платформи з вивчення української мови із залученням бібліотек, що підвищить компетентності громадян у частині застосування мови у повсякденному житті, знизить комунікаційні бар’єри та підвищить залученість різних груп населення до спільного інформаційно-культурного простору.

Ціль 4.2. Люди мають вибір і можливість споживати доступні культурні послуги

З метою розширення доступу до якісних і сучасних культурних послуг та оновлення якості та змісту мистецької освіти утворено Державне агентство з питань мистецтв та Державне агентство з питань мистецької освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 995).

Розроблено Концепцію інклюзивної мистецької освіти, яка базується на принципі доступності незалежно від стану здоров'я, психічного та фізичного розвитку людини.

Для створення культурного контенту в громадах з населенням до 50 тис. жителів спільно з Гете-Інститутом в Україні запущено другий цикл “Академії культурного лідера” – річної тренінгової програми, в межах якої буде запущено 50 інноваційних проєктів міждисциплінарними командами, утвореними з представників бізнесу, громадянського суспільства, сфери культури та місцевого самоврядування.

Українським культурним фондом запущено 3 нові партнерські програми: “Культура. Туризм. Регіони” – спільно з програмною USAID “Конкурентоспроможна економіка України” (KEY) та SME.DO (Офіс розвитку малого та середнього підприємництва), які підвищують конкурентоспроможність малого бізнесу в громадах.

Верховною Радою України 19 грудня 2019 р. прийнято Закон України № 414- IX “Про приєднання до Європейського фонду підтримки спільного виробництва та розповсюдження художніх кінематографічних та аудіовізуальних творів (“EURIMAGES”)), який відкриває низку можливостей для збільшення обсягу українських фільмів у міжнародному прокаті, дистрибуції та промоції кінопроєктів, пільгового кредитування проєктів копродукції, доступу до європейського фонду проєктів обсягом 25 млн. євро на рік.

На розгляд Верховної Ради України подано проєкт Закону України “Про ратифікацію Угоди про спільне виробництво аудіовізуальних творів між Кабінетом Міністрів України та Урядом Канади” (реєстраційний номер 0027 від 28 грудня 2019 р.), який відкриє доступ українським виробникам до канадського кіноринку, дасть змогу реалізувати спільні українсько-канадські проєкти, збільшить дохід індустрії та прискорить просування українського кіно.

Здійснено інвентаризацію, мапування та моделювання базової мережі закладів культури місцевого рівня (спільно з Мінрегіоном). У ході інвентаризації зібрано інформацію про 34 821 заклад культури місцевого рівня (бібліотеки – 16 023, клубні заклади – 17 191, мистецькі школи – 1317, заклади кіномережі – 290). 65 % населення України має доступ лише до цих закладів культури.

З метою вимірювання показника результативності політики “Збільшення вдвічі кількості людей, що відвідують культурні події як в цілому, так і секторально” розроблено опитувальник для регулярних репрезентативних соціологічних досліджень, яке буде вперше проведено в I півріччі 2020 року.

Подальші заплановані дії

- Сприяння розвитку людського капіталу через мистецьку освіту:
  - розроблення, обговорення та запуск реформи “Мистецька освіта майбутнього” для закладів мистецької освіти, проведення аналізу ринку праці галузі культури і мистецтв, диверсифікація освітніх програм з урахуванням потреб регіональних ринків праці, запуск пілотного проекту з упровадження інклюзії у 5 мистецьких школах і коледжах;
  - підвищення якості мистецької освіти через запуск Сертифікаційного центру для викладачів мистецьких шкіл, ліцеїв та коледжів, що посилить спроможність педагогів впроваджувати новий зміст мистецької освіти та забезпечить її якість (сертифіковані викладачі отримають додаткову надбавку в розмірі 20 % посадового окладу з 2021 року);
  - посилення конкурентоспроможності національних індустрій кіно та перформативних мистецтв шляхом трансформації 6 державних закладів мистецької освіти (у тому числі шляхом створення Української академії балету) та створення сучасної навчальної бази для майбутніх кіновиробників, запровадження результативних показників фінансування, посилення практичної підготовки через запровадження дуальної освіти, що додатково розширить можливості для отримання якісної підготовки та стажування студентів в професійних колективах.
- Забезпечення реалізації культурних прав населення через доступність та розмаїття культурних послуг:
  - проведення інвентаризації та оцінки якісного стану мережі закладів культури для оцінки спроможності охоплення (доступність) та задоволення (якість) населення культурними послугами, виявлення конкурентних переваг культури в громадах для стимулювання створення культурно-туристичних кластерів та підвищення туристичної та інвестиційної привабливості територій;
  - розроблення та запуск в окремих містах п’яти пілотних областей трирічної Програми із включення культури як елементу системи економічної та інвестиційної привабливості регіонів з проектним багаторівневим співфінансуванням сфери культури в об’єднаних територіальних громадах, перегляду і підвищення розрядів Єдиної тарифної сітки для працівників закладів культури та вирівнюванням середньої заробітної плати у сфері культури із середнім рівнем заробітної плати у сфері освіти з прив’язкою до стандартів культурних послуг, мультифункціональних центрів культурних послуг, запровадженням ключових показників результативності;

- схвалення Концепції розвитку народних художніх промислів та плану заходів з її реалізації, спрямованих на збереження та передачу унікальних мистецьких технологій між поколіннями, як складової креативних індустрій територій та регіонів;
- оновлення форм адміністративної звітності щодо діяльності музеїв, бібліотек, мистецьких шкіл та інших закладів з надання публічних послуг;
- проведення глибинного соціологічного дослідження мовно-релігійно-культурних практик, традицій та преференцій населення;
- підвищення рівня залученості населення до культурних практик та отримання якісних і доступних культурних послуг через формування стандартів їх надання, створення центрів культурних послуг та забезпечення фінансування з державного фонду регіонального розвитку у розмірі не менше 10 % на проекти у сферах компетенції МКМС.

Ціль 4.3. Українці (особливо молодь) мають можливість брати активну участь у суспільному житті

Утворено Державне агентство розвитку молоді та громадянського суспільства – центральний орган виконавчої влади, основним завданнями якого є реалізація державної політики у молодіжній сфері, у сфері національно-патріотичного виховання та сприяння розвитку громадянського суспільства (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 995) та затверджено Положення про нього (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1171).

Розроблено та винесено на публічне обговорення Стратегію розвитку молоді до 2030 року, реалізація якої допомагатиме молодим людям проявляти ініціативу, самостійно визначати власні цілі та цінності, мати змогу і бажання самореалізовуватися в Україні, підвищить включеність молодих людей в українському суспільстві та світі.

Підготовлено до запуску найбільшу в Східній Європі програму внутрішньої мобільності молоді у форматі обмінів між різними регіонами України (із залученням до 70–100 тис. учасників віком від 14 до 21 року), на яку виділено 500 млн. гривень. Програма спрямована на збільшення залученості молоді до волонтерства та інших форм громадської активності, формування ідентичності та ключових громадянських компетентностей, підвищення спроможності організацій громадянського суспільства в регіонах України.

Розроблено проект створення сучасних молодіжних просторів у 6 пілотних областях (для міст в понад 20 тис. жителів), через які до 2 млн. молоді отримає доступ до неформальної освіти (у тому числі сучасних цифрових технологій), психологічної підтримки, допомогу у працевлаштуванні та соціалізацію у вільний

час, що забезпечить умови для змістовного дозвілля молоді, її особистісного розвитку та самореалізації, а також формування свідомих молодіжних спільнот.

Переможцем конкурсу та Молодіжною столицею України 2020 року стало місто Тернопіль, як найкраще місто для проживання, розвитку та залучення молоді до усіх сфер життя на місцевому і регіональному рівнях.

Подальші заплановані дії

- Реалізація національної програми мобільності молоді в 2020–2021 роках (до 70–100 тис. безпосередніх учасників, 500 тис. залучених), яка дасть можливість молоді усвідомити себе частиною суспільства, набути суб'єктності через реалізацію понад 500 проектів, посилить її здатність до соціальної комунікації та взаємодії, надасть змогу відчувати та поділитися розмаїттям культурних традицій і практик, характерних для різних регіонів.

- Розроблення механізму інституційної підтримки для організацій громадянського суспільства, спрямованої на стимулювання розвитку спроможності громадянського суспільства адвокувати потреби різних соціальних груп, реагувати на запит суспільства, делегування частини “контрольних” функцій держави громадянському суспільству.

- Розвиток мережі молодіжних центрів в Україні, які стануть просторами для розвитку та самореалізації молодих людей.

- Підвищення прозорості сектора благодійності та волонтерства, опрацювання питання щодо створення стимулів для благодійних та волонтерських організацій.

Ціль 4.4. Українці розуміють важливість фізичної активності і регулярно займаються нею

Утворено Державне агентство спорту – центральний орган виконавчої влади, основним завданням якого є реалізація державної політики у сфері фізичної культури і спорту (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 995), та затверджено Положення про нього (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1160).

Розроблено Концепцію розвитку масового спорту та спортивних активностей, однією з головних складових якої є Програма “Гроші ходять за спортивною послугою” (пілотний проект реалізується у м. Маріуполь), реалізація якої дозволить українським родинам отримувати адресне фінансування на дитину і самостійно обирати для неї види спорту чи активності. Це створить конкурентне середовище щодо надання спортивних послуг в Україні та сприятиме підвищенню якості наданих таких послуг.

Розроблено та винесено на публічне обговорення з громадськістю проект Стратегії розвитку спорту і фізичної активності України до 2032 року “U-Sport”, спрямованої на популяризацію і закріплення навичок здорового способу життя, заняття масовими видами спорту та підвищення спортивного іміджу України в світі.

У рамках підготовки до Олімпійських Ігор Токіо-2020:

➤ створено Оргкомітет з підготовки до Олімпійських Ігор та Паралімпійських Ігор Токіо-2020;

➤ підготовлено національний медійний проект “Разом до Токіо” для українців в Україні та за її межами, метою якого є максимальне розширення аудиторії перегляду Олімпійських ігор та підтримки спортсменів, підвищення їх впізнаваності для широкої аудиторії, залучення українців до занять масовим спортом, створення позитивного сприйняття ролі держави у підготовчому процесі олімпійців;

➤ створено медіа-центр “U-Sport” МКМС з новинами зі спортивних майданчиків світу та прямими репортажами від наших спортсменів та тренерів, які представляють понад 160 національних федерацій з видів спорту про результати виступів на змаганнях національного та міжнародного рівнів, а також інформацію про спортивні події в Україні та світі. Медіа-центр стане першоджерелом спортивних новин для ЗМІ.

Для проведення міжнародних спортивних змагань розроблено концепції:

➤ реорганізації ДП ОНСЦ “Конча-Заспа” в міжнародний тренувальний центр;

➤ реорганізації ДП НСК “Олімпійський”, СК “Атлет”, “Палац спорту” в мультиспортивний кластер “Місто спорту”;

➤ створення Національного центру з художньої гімнастики.

Це стимулюватиме розвиток спорту високих досягнень через підвищення спроможності країни з реалізації міжнародних спортивних змагань та забезпечення тренувань спортсменів світового рівня інших країн в Україні.

Подальші заплановані дії

• Забезпечення початку переходу України на сучасну модель управління спортом, спрямовану на підвищення самоорганізації населення у сфері спорту через інституціоналізацію спортивних клубів як обов’язкового елементу функціонування федерацій, залучення на регулярній основі 40 % громадян до занять масовим спортом, збільшення кількості спортивних змагань, підвищення кількості робочих місць та конкурентної оплати праці в сфері спорту, покращення результатів виступів національних збірних команд на рейтингових міжнародних змаганнях шляхом:

- затвердження Стратегії розвитку спорту і фізичної активності України до 2032 року “U-Sport” та плану заходів з її реалізації через запуск нової моделі фінансування спорту, затвердження програми управління та будівництва спортивної інфраструктури (концесії, державно-приватне партнерство,

багаторівневе бюджетне фінансування), старт реалізації пілотних проектів, спрямованих на популяризацію і закріплення навичок здорового способу життя, заняття масовими видами спорту та підвищення спортивного іміджу України в світі;

- розроблення та подання до Верховної Ради України законопроектів щодо внесення змін до Законів України “Про фізичну культуру і спорт” стосовно приведення основ управління спортом в Україні до визнаних міжнародних стандартів, “Про громадські об’єднання” в частині саморегулюючих громадських організацій спортивного спрямування, “Про спортивні організації” стосовно визначення критеріїв спортивних організацій та механізмів фінансування з державного та місцевих бюджетів, залучення інвестицій і приватних коштів, “Про Фонд державного майна України” в частині зниження орендних ставок на об’єкти спортивної інфраструктури державної та комунальної форм власності;

- створення Фонду розвитку спорту (аналогічний до Українського культурного фонду), що дозволить запровадити пряме грантове фінансування успішних спортивних ініціатив та підвищити довіру з боку громадянського суспільства до рішень Уряду в сфері підтримки спорту;

- перехід спортивних федерацій до автономії в управлінні різними видами спорту;

- старт реалізації проектів з будівництва: 100 стадіонів нової формації, “Міста спорту”, Міжнародного тренувального центру “Конча-Заспа”, а також продовження реалізації проектів з будівництва плавальних басейнів, палаців спорту, біатлонних комплексів за рахунок коштів субвенції, завершення будівництва муніципального комплексу міжнародного класу в м. Полтава та плавального басейну в м. Мелітополь.

• Якісне забезпечення та масштабне публічне висвітлення участі українських спортсменів в XXXI Олімпійських Іграх, XVI Паралімпійських іграх 2020 року в м. Токіо, що дасть змогу всій країні пишатись нашими спортсменами.

• Створення національної інфраструктури даних у сфері спорту на основі Цифрової платформи, яка міститиме персоналізовані дані та реєстри спортивних споруд, спортсменів, тренерів, клубів, федерацій, змагань, що дозволить спростити обмін інформацією та розширити доступ населення до системи занять масовим спортом.

• Вихід України з групи країн із найбільшою кількістю позитивних проб на допінг шляхом підвищення персональної відповідальності, проведення масової кампанії з підвищення обізнаності щодо шкоди допінгу для здоров’я і репутації спортсменів.

Ціль 4.5. Українець рідше стикається з маніпулятивними та фейковими новинами, повідомленнями та матеріалами

Розроблено та винесено на публічне обговорення проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення національної інформаційної безпеки та права на доступ до достовірної інформації”, метою якого є зменшення обсягів дезінформаційного контенту в інформаційному просторі України.

Розроблено концепцію виявлення, аналізу і протидії дезінформації в інформаційному просторі України та моніторингово-аналітичного центру, який в режимі 24/7 буде здійснювати моніторинг інформаційного поля, виявляти інформаційні загрози, здійснювати їх аналіз і оцінку, розробляти варіанти рішень стосовно протидії виявленим загрозам на кроссекторальному рівні.

На базі платформи іномовлення 15 лютого 2020 р. буде запущено ефірний розважально-інформаційний телеканал для жителів тимчасово окупованих територій, який розширить доступ та підвищить в інформаційному просторі тимчасово окупованих територій обсяг контенту, спрямованого на реінтеграцію до українського інформаційно-культурного простору мирного населення, що проживає на тимчасово окупованих територіях.

Знайдено та протестовано технічне рішення щодо забезпечення сигналом населення у Донецькій, Луганській і Херсонській областях, підконтрольних та непідконтрольних територіях, на лінії розмежування на сході, а також на півдні Херсонської області і півночі Автономної Республіки Крим.

Розроблено опитувальник для регулярних репрезентативних соціологічних досліджень (омнібус) щодо визначення обсягу маніпулятивного контенту.

Організовано і проведено у м. Маріуполь 29–30 жовтня 2019 року Форум єдності за участю Президента України, міжнародних партнерів та професійної спільноти, де започатковано діалог щодо шляхів та термінів реінтеграції населення, яке проживає на тимчасово-окупованій території.

Подальші заплановані дії

Media та інформаційна політика:

- розвиток ефірного інформаційно-розважального телеканалу, який буде транслюватися в зоні проведення операції Об'єднаних сил та на тимчасово окупованих територіях, розширення території його мовлення;
- подання до Верховної Ради України проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення національної інформаційної безпеки та права на доступ до достовірної інформації” та супроводження його у Верховній Раді України;
- розроблення за запуск загальнонаціональної програми підвищення медіаграмотності, орієнтованої на різні аудиторії.

Розвиток українського кіно:

- запуск системи “cash rebates” та зміна умов надання державної підтримки на виробництво фільмів з метою підвищення її ефективності;
- розроблення системи “Електронний квиток”, яка дозволяє аналізувати збори та відвідуваність в кінотеатрах в режимі реального часу;
- розроблення та затвердження концепції державно-приватного партнерства з метою реновації Національної кіностудії ім. О. Довженка.

Ціль 4.6. Люди активно подорожують Україною в цілях туризму

Утворено Державне агентство розвитку туризму – центральний орган виконавчої влади, основним завданням якого є реалізація державної політики у сфері туризму та курортів (крім здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туризму та курортів) (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 995) та затверджено Положення про нього (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1162).

Вперше на розвиток туризму в Україні закладено кошти в обсязі 240 млн. гривень. Для цього планується визначення місця України на туристичній мапі світу, запуск внутрішніх і зовнішніх програм з їх промоції.

Продовжено реалізацію культурно-мистецьких проектів – переможців конкурсу “Малі міста – великі враження” – міжсекторальних проектів державно-приватного партнерства, спрямованих на стимулювання культурного розвитку малих міст і територій та промоції культурної спадщини, покликаних об’єднувати громади, давати поштовх для їх розвитку та успішного проведення децентралізації в сфері культури. Понад 350 тис. глядачів взяло безпосередню участь в 71 проекті в 23 областях України, з медіа-аудиторією у понад 12 млн. осіб та співфінансуванням у 13,46 млн. грн. з місцевих бюджетів, що надало відчутний поштовх для розвитку подієвого туризму в громадах.

За інформацією МЗС протягом 2019 року оформлено 152 632 візи для в’їзду в Україну, з яких 35 001 e-Віза (зокрема, у вересні – грудні 2019 року оформлено 11 528 e-Віз).

З метою удосконалення системи контролю за забезпеченням організації відвідування зони відчуження і зони безумовного (обов’язкового) відселення, безперервного перетину та безпечної перебування відвідувачів у зазначених зонах Мінекоенерго спільно з ДАЗВ:

- на території зони відчуження і зони безумовного (обов’язкового) відселення

введено в дію систему контролю доступу, складовою якої є електронний квиток, та встановлені стаціонарні та запроваджені мобільні QR зчитувачі;

➤ створено та введено в експлуатацію сучасний інформаційний центр для відвідувачів зони відчуження на контрольно-пропускному пункті “Дитятки”;

➤ забезпечено функціонування мобільних контрольно-пропускних пунктів та контрольно-дозиметричних пунктів на річці Прип’ять;

➤ введено 21 маршрут відвідування, у тому числі водний і повітряний;

➤ проведено перевірки технічного стану контрольно-дозиметричних пунктів;

➤ розроблено схеми переміщення відвідувачів на контрольно-пропускних пунктах;

➤ розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку відвідування зони відчуження і зони безумовного (обов’язкового) відселення”, яким, зокрема, визначаються відповідальні за організацію та супровід відвідування; передбачається доступ до електронного кабінету правоохоронних органів; визначаються відомості, що мають міститися у запиті про намір відвідування, та підстави для відмови у відвідуванні; визначаються обов’язки відвідувачів та обмеження під час відвідування тощо.

Завдяки виконанню зазначених заходів:

- скорочено час, необхідний на оформлення перепустки, з 15 до 3 хв., що дало змогу збільшити пропускну спроможність контрольно-пропускних пунктів вп’ятеро;

- мобільні QR зчитувачі забезпечують гнучку систему визначення місця перетину кордону зони відчуження (у тому числі на водних маршрутах без необхідності відвідування стаціонарного контрольно-пропускного пункту на суші);

- оперативно координується пересування груп відвідувачів територією зони відчуження та зроблено це пересування більш безпечним.

Подальші заплановані дії

• Формування туристичного бренду України через запуск масштабної кампанії просування України як туристичної дестинації у 5 пріоритетних країнах (Німеччина, Польща, Індія, Китай, Білорусь).

• Посилення туристичної конкурентоспроможності громад та територій шляхом експертної, стратегічної та іншої допомоги органам місцевого самоврядування з перетворення існуючих туристичних об’єктів у місцеві туристичні бренди.

• Створення єдиного туристичного порталу для іноземних та внутрішніх туристів, який надаватиме інформацію на 6–8 мовах про привабливі місця для подорожі, доступні маршрути та місця розміщення, додаткову корисну інформацію (візи, консульства), а також міститиме безпековий модуль (включаючи кол-центр).

- Запуск програм навчання для органів місцевого самоврядування (маркетинг для створення унікальних локальних туристичних брендів), а також розвитку навичок у працівників сфери гостинності з сервісного обслуговування в регіонах, що підвищить туристичні потоки.
- Послаблення візового режиму з країнами з високим туристичним потенціалом.
- Затвердження Порядку відвідування зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення.

5. Міністерство у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб

Ціль 5.1. Ветерани війни повернулися до повноцінного мирного життя та стали перевагою для суспільства, а не його проблемою

З метою покращення соціального захисту ветеранів війни, членів сімей загиблих, членів сімей Героїв Небесної Сотні та постраждалих учасників Революції Гідності розроблено проект нового Закону України “Про статус ветеранів війни, членів сімей загиблих, членів сімей Героїв Небесної Сотні та постраждалих учасників Революції Гідності”. У підготовці законопроекту взяли участь його бенефіціари, зокрема Рада родин загиблих при Мінветеранів та представники громадських об’єднань постраждалих учасників Революції Гідності надали пропозиції щодо соціальних гарантій членам сімей загиблих, а Рада ветеранів України та Громадська рада при Мінветеранів (обрана за допомогою електронного рейтингового голосування) – до блоку про ветеранів та осіб з інвалідністю внаслідок війни.

Законопроект повністю змінює філософію відношення до зазначених категорій громадян – від патерналістського підходу “споживач пільг” до ресурсного “розвиток людського потенціалу”. Проект передбачає осучаснення пакету соціальних гарантій, що надаються, особливий пріоритет надається освіті, відкриттю власної справи, перекваліфікації та забезпеченню житлом, використовуючи механізми державно-приватного партнерства.

Верховною Радою України 4 грудня 2019 р. прийнято Закон України № 329-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання статусу та соціальних гарантій окремим особам із числа учасників антитерористичної операції” (набув чинності 1 січня 2020 року), яким врегульовано питання надання статусу учасника бойових дій особам, які перебували у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України і не увійшли до складу офіційних формувань.

Розроблено зміни до Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 413), що дозволить Міжвідомчій комісії з питань надання статусу учасника бойових дій при Мінветеранів надати відповідний статус орієнтовно 3000 бійцям-добровольцям.

З метою підвищення ефективності надання державних послуг ветеранам війни, вжито заходів щодо створення чотирьох єдиних центрів надання послуг для цільової

аудиторії шляхом поєднання ком'юніті центра та територіальних органів Мінветеранів у м. Рівному, Миколаєві, Житомирі та Одесі, два з яких вже відкрито (у м. Житомирі та Одесі).

З метою забезпечення житлом учасників бойових дій та внутрішньо переміщених осіб Урядом затверджено Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції та / або учасникам проведення операції Об'єднаних сил на придбання житла (постанова Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 980). Реалізація програми “Доступне житло” (для учасників бойових дій та внутрішньо переміщених осіб за принципом 50/50) надала можливість в грудні 2019 року забезпечити житлом майже 2000 сімей. Про необхідність її впровадження вказує і кількість поданих заяв протягом трьох днів – 13 000.

Для удосконалення механізму реалізації заходів із психологічної реабілітації за бюджетною програмою КПКВК 1501040 “Заходи із психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації, забезпечення санаторно-курортним лікуванням постраждалих учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях з метою повернення їх до мирного життя” розроблено зміни до постанов Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 497 і від 27 грудня 2017 р. № 1057. Зазначене сприятиме ефективності надання психологічної допомоги “від кількості до якості” в частині посилення вимог до суб'єктів надавачів послуг з психологічної реабілітації.

Довідково: усього у 2019 році до заходів з психологічної реабілітації було залучено 2278 осіб, санаторно-курортні послуги отримала 5921 особа, освітні послуги – 4318 осіб, 179 осіб отримали послуги реабілітації за кордоном.

З метою створення реабілітаційних центрів, які будуть надавати медичні послуги за світовими стандартами ветеранам війни, розпочато передачу на баланс Мінветеранів госпіталів ветеранів “Український державний медико-соціальний центр ветеранів війни”, “Лісова поляна”, на базі яких буде проводитись медична, фізична та психологічна реабілітація ветеранів. Разом з Рівненською облдержадміністрацією проводиться робота щодо створення центру сімейної реабілітації на базі шпиталю ветеранів “Рівненський обласний госпіталь ветеранів війни”.

Відкрито центр ментального здоров'я ветерана на базі шпиталю ветеранів “Лісова поляна” з метою відновлення ментального здоров'я ветеранів та членів їх родин, лікування залежностей. На базі шпиталю розпочато створення тренінгового центру для підвищення кваліфікації психологів, лікарів первинної ланки та соціальних працівників, які безпосередньо контактують з ветеранами. У грудні

2019 року проведено тренінг для ветеранів та членів їх сімей із залученням американських психотерапевтів-ветеранів, для психологів інших шпиталів ветеранів – навчання щодо особливостей роботи із ветеранами.

Для забезпечення системної уваги до пріоритетного надання якісної медичної допомоги ветеранам, розроблено пропозиції щодо розширення повноважень Мінветеранів у сфері медичного забезпечення. Спільно з НСЗУ опрацьовано пропозиції щодо переліку медичних послуг для ветеранів, що є додатковими до послуг, оплату надання яких держава гарантує в межах програми державних гарантій медичного обслуговування населення.

У сфері спортивної реабілітації учасників бойових дій здійснено заходи з підготовки збірної команди України та забезпечення її участі разом з національною делегацією в міжнародних спортивних змаганнях “Ігри Нескорених” у травні 2020 року в м. Гаазі, Королівство Нідерланди:

➤ проведено організаційні заходи з відбору кандидатів (14 вересня 2019 року проведені Всеукраїнські змагання) та комплектування збірної команди України (20 вересня 2019 року в Укрінформі оголошено склад збірної команди) з числа військовослужбовців, ветеранів війни та осіб, звільнених з військової служби, служби у правоохоронних органах, які зазнали травм, поранень або захворювань під час чи внаслідок виконання службових обов’язків в зоні бойових дій;

➤ проведено перші навчально-тренувальні збори збірної команди України з підготовки до участі у міжнародних спортивних змаганнях “Ігри Нескорених” (20–28 листопада 2019 року);

➤ розроблено програми підготовки членів збірної команди України до міжнародних спортивних змагань “Ігри Нескорених” з визначених видів спорту;

➤ затверджено склад національної збірної команди України (наказ Мінветеранів від 15 листопада 2019 р. № 89) та національної делегації (наказ Мінветеранів від 28 грудня 2019 р. № 131) для участі в міжнародних спортивних змаганнях “Ігри Нескорених” і подано заявку на участь до Організаційного комітету змагань у м. Гаазі, Королівство Нідерланди.

Для максимального спрощення доступу цільової аудиторії до всіх державних послуг, розроблено технічне завдання та проведено роботу щодо залучення донорських коштів Уряду США на розроблення та реалізацію Єдиного державного реєстру ветеранів війни та системи надання електронних послуг “Е-ветеран”.

Подальші заплановані дії

- Перегляд нормативно-правових актів з питань покращення психологічної реабілітації ветеранів та запровадження сімейної реабілітації.

- Проведення моніторингових візитів до обласних госпіталів ветеранів війни з метою визначення функціональної спроможності закладів та їх можливості надавати

якісну медичну і психологічну допомогу ветеранам війни та впровадження нової філософії щодо реабілітації ветеранів та членів їх сімей.

- Забезпечення участі національної збірної команди України та національної делегації у міжнародних спортивних змаганнях “Ігри Нескорених” у травні 2020 року.

Ціль 5.2. Ветерани та члени їх родин, а також родини загиблих відчують шанобливе ставлення в суспільстві

Удосконалено порядок з використання коштів, передбачених у державному бюджеті на фінансову підтримку громадських об'єднань ветеранів на виконання загальнодержавних програм (проектів, заходів) – розширено коло громадських організацій, які можуть подавати свої проекти для фінансування (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1009).

Розроблено церемоніал поховання ветеранів та військовослужбовців – уніфікований церемоніал засновує нову українську мілітарну традицію.

Організовано навчання з питань проведення конкурсу програм (проектів, заходів), розроблених громадськими об'єднаннями ветеранів, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка у 2020 році. Всього 48 представників ветеранських організацій пройшли таке навчання.

Проведено Конкурс програм (проектів, заходів), розроблених громадськими об'єднаннями ветеранів, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка у 2020 році.

Довідково: до участі у Конкурсі подано 71 проект 55 громадськими організаціями. Загальна сума видатків з фінансування конкурсів (проектів, програм) складає 15 млн. гривень.

Подальші заплановані дії

- Залучення ветеранів до створення та функціонування мережі Центрів національно-патріотичного виховання (розроблення стратегії залучення ветеранів до національно-патріотичного виховання, зокрема військово – патріотичного).

- Залучення ветеранів антитерористичної операції / операції Об'єднаних сил до процесу шкільного та позашкільного національно-патріотичного (зокрема, військово-патріотичного) виховання дітей та молоді (розроблення стратегії).

- Розроблення Концепції допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді (у співпраці з Міноборони, МОН, МКМС).

- Розроблення та реалізація комплексної програми героїзації образу захисника та формування позитивного сприйняття ветерана суспільством.

- Продовження соціального проекту з підтримки та поширення ветеранської літератури “Ветеранський намет” (організація “Ветеранського намету” на Десятому Книжковому Арсеналі 20–24 травня 2020 року та Двадцять сьомому “Форумі видавців” у Львові).

Ціль 5.3. Внутрішньо переміщені особи та мешканці тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим, що реінтегровані до сучасного українського простору

Внутрішньо переміщені особи забезпечені житлом, мають роботу та реінтегрувались до приймаючої громади

За рахунок коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України у 2019 році органами місцевого самоврядування придбано 83 квартири та 2 приватних будинки, що надає можливість забезпечити тимчасовим житлом майже 250 внутрішньо переміщених осіб.

На інформаційних ресурсах Мінветеранів створено розділ “Робота + житло” для внутрішньо переміщених осіб з актуальною інформацією по всій Україні щодо вакансій із наданням житла для внутрішньо переміщених осіб.

Підготовлено проект Концепції Державної цільової програми забезпечення реалізації права на житло осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, та внутрішньо переміщених осіб на 2020–2025 роки.

Громадяни України, що проживають на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей мають можливість реалізовувати свої права та свободи, відчувають захист держави та підтримують реінтеграцію в єдиний Конституційний простір України.

Спрощено Порядок в’їзду осіб, переміщення товарів на тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях і виїзду осіб, переміщення товарів з таких територій (постанова Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2019 р. № 953) та удосконалено процедуру виїзду через лінію розмежування з тимчасово окупованих територій України громадян України віком від 14 до 16 років, які не мали можливості оформити паспорт громадянина України внаслідок постійного проживання на тимчасово окупованих територіях або в яких відсутній паспорт громадянина України у зв’язку із втратою/викраденням, шляхом розширення переліку документів для виїзду свідоцтвом про народження, а також в’їзду на тимчасово окуповані території України громадян України віком від 14 до 16 років, у яких відсутній паспорт громадянина України або паспорт громадянина України для виїзду за кордон, шляхом надання можливості такого в’їзду за свідоцтвом про

народження до 1 травня 2020 р. (постанова Кабінету Міністрів України від 29 січня 2020 р. № 62).

Довідково: за 2019 рік лінію розмежування перетнуло 1,6 млн. осіб.

Встановлено алгоритм переміщення міжнародними гуманітарними організаціями гуманітарних вантажів на тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях, а також визначено механізм включення міжнародних гуманітарних організацій до переліку гуманітарних організацій, для яких забезпечуватиметься спрощений порядок перетину лінії розмежування (наказ Мінветеранів від 18 листопада 2019 року № 91, зареєстрований в Мін'юсті 26 листопада 2019 р. за № 1180/34151).

Затверджено Перелік і обсяги (вартість / вагу / кількість) обмежених або заборонених до переміщення через лінію розмежування та до/з гуманітарно-логістичних центрів товарів, а також товарів, які можуть бути віднесені до особистих речей (наказ Мінветеранів від 18 листопада 2019 року № 92, зареєстрований в Мін'юсті 26 листопада 2019 р. за № 1181/34152).

За кошти субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України, у 2019 році ЦНАПи у 5 населених пунктах забезпечено 6 комплектами обладнання для оформлення та видачі паспорта громадянина України з безконтактним електронним носієм та паспорта громадянина України для виїзду за кордон, чим покращено умови надання адміністративних послуг, як представникам приймаючих територіальних громад, так і особам, які проживають на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях.

Законом України “Про Державний бюджет на 2020 рік” вперше, з часів початку збройного конфлікту, передбачено бюджетну програму “Грошова компенсація постраждалим, житлові будинки (квартири) яких зруйновано внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, спричиненої збройною агресією Російської Федерації” у розмірі 40,2 млн. гривень.

Розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України “Питання виплати грошової компенсації постраждалим, житлові будинки (квартири) яких зруйновано внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, спричиненої збройною агресією Російської Федерації”, який дозволить запровадити дієвий механізм грошової компенсації постраждалим, житлові будинки (квартири) яких зруйновано внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, спричиненою збройною агресією Російської Федерації.

Розроблено зведені рекомендації щодо унормування питань облаштування, утримання та функціонування контрольних пунктів в'їзду/виїзду на лінії розмежування в районі проведення операції Об'єднаних сил, на яких здійснюються заходи контролю в'їзду/виїзду осіб, транспортних засобів та товарів, які

переміщуються на тимчасово окуповані території та з таких територій, що узгоджуватиме питання визначення балансоутримувачів, уніфікованого облаштування та обслуговування таких об'єктів.

Громадяни України, що проживають на тимчасово окупованих територіях Автономної Республіки Крим, м. Севастополя мають можливість реалізовувати свої права та свободи, відчують захист держави та підтримують реінтеграцію в єдиний конституційний простір України

Для громадян України, які не досягли 16-річного віку, спрощено порядок в'їзду на тимчасово окуповану територію Автономної Республіки Крим та м. Севастополя та виїзду з неї (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1157).

Розроблено правовий механізм адміністративної процедури державної реєстрації фактів народження та смерті, які відбулися на тимчасово окупованих територіях України (проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження адміністративної процедури державної реєстрації фактів народження та смерті, які відбулися на тимчасово окупованих територіях України”).

Розроблено та реалізовано інформаційні кампанії для мешканців тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя щодо існуючих процедур встановлення факту народження та смерті на тимчасово окупованих територіях України (з додаванням зразків заяв та контактної інформації), щодо порядку підписання декларацій з лікарем та механізмів отримання медичних послуг в інших регіонах України, зокрема можливістю скористатися урядовою програмою “Доступні ліки”.

За результатами моніторингу дотримання правового режиму тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя Кабінетом Міністрів України прийнято рішення про застосування обмежувальних заходів (санкцій) загалом до 131 юридичної особи, зокрема:

➤ до юридичних осіб, залучених до постачання матеріалів, обладнання та послуг підприємствам оборонно-промислового комплексу Російської Федерації, які розташовані на тимчасово окупованій території України (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1237);

➤ до юридичних осіб, які незаконно здійснюють мовлення на захоплених радіочастотах на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1187);

➤ до юридичних осіб, що забезпечують незаконну діяльність окупаційної адміністрації Російської Федерації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1236);

➤ до юридичних осіб, які залучені до проведення незаконних пошукових робіт на об'єктах археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження

об'єктів культурної спадщини на тимчасово окупованій території (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1236).

Змінено підходи по наданню матеріальної допомоги у розмірі 100 тис. грн. особам, позбавленим свободи внаслідок збройної агресії проти України – виплата може здійснюватися неодноразово, а щорічно, створено правові умови для здійснення виплат особам, позбавленим волі у зв'язку з їх професійною діяльністю.

100 % звільнених осіб отримало соціальний, правовий та психологічний захист

З метою забезпечення функціонування системи соціального і правового захисту осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії проти України, після їх звільнення, а також ефективної взаємодії органів державної влади при наданні допомоги вказаним особам, розроблено та прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1122 “Деякі питання соціального і правового захисту осіб, позбавлених свободи внаслідок збройної агресії проти України, після їх звільнення”.

29 грудня 2019 року, на базі лікарні Феофанія 59 звільненим особам організовано проведення діагностики стану здоров'я, а також проведення оперативних втручань. Під час надання медичних послуг всім звільненим особам забезпечено надання психологічної допомоги. В подальшому 33 звільненим особам забезпечено психологічну реабілітацію в спеціалізованих закладах “Лісова поляна” та “Український державний медико-соціальний центр ветеранів війни”.

Розроблено Дорожню карту дій органів державної влади щодо звільнених осіб, які були позбавлені особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України.

Створюються правові умови для захисту прав на свободу світогляду та віросповідання вірян Кримської єпархії Української православної церкви (Православної церкви України), та збереження приміщення Кафедрального собору святих рівноапостольних князя Володимира та княгині Ольги від знищення внаслідок незаконних дій Російської Федерації (розроблено проект Постанови Верховної Ради України).

Скликано Міжвідомчу робочу групу з вирішення проблемних питань Донецької та Луганської областей, Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, в тому числі тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб, зокрема тих, що потребують обговорення та визначення спільної позиції з подальшим винесенням на розгляд Тристоронньої контактної групи щодо процесу мирного врегулювання ситуації в окремих районах Донецької та Луганської областей, забезпечено проведення двох засідань під головуванням Прем'єр-міністра України.

У напрямку міжнародної діяльності:

➤ внесено зміни до складу Міжвідомчої комісії з питань застосування та реалізації норм міжнародного гуманітарного права в Україні та до Положення про Міжвідомчу комісію з питань застосування та реалізації норм міжнародного

гуманітарного права в Україні (постанова Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1035);

➤ здійснено заходи щодо реалізації інвестиційного проекту від Уряду Французької Республіки з постачання питної води у м. Маріуполі з метою поліпшення якості послуг, що мають життєво важливе значення для населення, шляхом підвищення якості питної води та зменшення її втрат. Проектом також передбачено розроблення Генерального плану з удосконалення системи водопостачання та водовідведення у м. Маріуполь до 2040 року;

➤ здійснено одинадцять гуманітарну місію на схід України з 5 по 8 грудня 2019 р. у рамках співробітництва з Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва (SDC) та доставлено гуманітарну допомогу. Зокрема, дві гідролізні установки для знезараження води, які використовуються на водоочисних станціях комунального підприємства “Компанія “Вода Донбасу”. Крім того, SDC доправлено найбільш необхідне медичне обладнання для задоволення потреб закладів охорони здоров’я Донецької та Луганської областей. Загальний об’єм гуманітарного вантажу склав приблизно 10 тонн, а бюджет – 7 млн. гривень;

➤ взято участь пленарному засіданні 74 сесії Генеральної Асамблеї ООН щодо теми “Зміцнення координації в галузі надання гуманітарної допомоги та допомоги у разі стихійного лиха, що надається ООН” (16 грудня 2019 року). Під час засідання було наголошено на тому, що постраждале населення все ще потребує гуманітарної допомоги. Разом з тим, в Україні починається перехід від надання ургентної допомоги до реалізації програм з відбудови та розвитку;

➤ взято участь у п’ятому засіданні Комітету асоціації між Україною та ЄС (5 листопада 2019 р., м. Брюссель, Королівство Бельгія), під час якого обговорено ситуацію на тимчасово окупованих територіях України внаслідок збройної агресії Російської Федерації;

➤ взято участь у закритих консультаціях Україна – ЄС (10 грудня 2019 р., м. Брюссель, Королівство Бельгія), де було обговорено проблемні питання, зокрема щодо безпеки та ситуації щодо забезпечення прав і свобод людини на Кримському півострові та застосування обмежувальних заходів (санкцій) відносно юридичних і фізичних осіб Російської Федерації.

Подальші заплановані дії

- Врегулювання окремих питань щодо порядку вчинення нотаріальних дій стосовно майна, що залишилось на тимчасово окупованих територіях, та звільнення внутрішньо переміщених осіб від сплати судового збору.

- Унормування процедури реєстрації місця проживання внутрішньо переміщених осіб, покращення їх інтеграції у приймаючі територіальні громади шляхом включення до реєстрів територіальних громад, до яких внутрішньо переміщені особи перемістились.

- Забезпечення тимчасовим житлом внутрішньо переміщених осіб за рахунок розподілу субвенції та забезпечення реалізації житлових програм, в тому числі за рахунок донорської допомоги.
- Перекваліфікація внутрішньо переміщених осіб відповідно до потреб приймаючих громад, розвиток підприємницького потенціалу внутрішньо переміщених осіб та створення сприятливих умов у громадах для започаткування власної справи внутрішньо переміщених осіб шляхом розроблення та забезпечення функціонування Інтернет-платформи “Робота + житло” для внутрішньо переміщених осіб з урахуванням потреб приймаючих громад.
- Актуалізація Стратегії інтеграції внутрішньо переміщених осіб у приймаючі громади на період до 2025 року.
- Створення реєстру осіб – потерпілих від збройної агресії Російської Федерації шляхом розроблення проекту спільного наказу Офісу Генеральної прокуратури України, СБУ та Мінветеранів.
- Унормування питань облаштування, утримання та функціонування контрольних пунктів в’їзду/виїзду через лінію розмежування у Донецькій та Луганській областях та на адміністративній межі з Автономною Республікою Крим.
- Забезпечення верифікації маломобільних категорій громадян – мешканців тимчасово окупованих територій України.
- Забезпечення компенсації постраждалим особам, житлові будинки (квартири) яких зруйновано внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, спричиненої збройною агресією Російської Федерації (відповідно до виділеного бюджетного фінансування).
- Реалізація Стратегії інформаційної реінтеграції Автономної Республіки Крим та м. Севастополь та Стратегії інформаційної реінтеграції Донецької та Луганської областей шляхом розроблення та внесення на розгляд Кабінету Міністрів України відповідного проекту плану заходів.
- Удосконалення комплексного моніторингу екологічного стану в Донецькій та Луганській областях (система екологічних маркерів).
- Розроблення та подання до Верховної Ради України проекту Закону “Про внесення змін до Закону України “Про протимінну діяльність в Україні”.
- Організаційно-правова розроблення пілотного проекту “Допомога у психологічній та професійній реабілітації учасникам бойових дій шляхом навчання їх за спеціальністю “сапер” (розмінування)”.
- Забезпечення безперебійного водопостачання м. Маріуполя шляхом реалізації інвестиційного проекту з постачання питної води (за підтримки Уряду Французької Республіки).
- Підготовка нового інвестиційного проекту “Східна Україна: возз’єднання, відновлення, зростання (Проект Відновлення)”, що фінансуватиметься Світовим банком.

- Відновлення статусу резидентів України для громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.
- Створення інформаційно-комунікаційного хабу (центру) для громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.
- Створення сучасного Центру дистанційного навчання для дітей та молоді, які проживають на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.
- Продовження здійснення постійного моніторингу дотримання міжнародного гуманітарного права та міжнародного права прав людини та дотримання правового режиму тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, політики застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) щодо порушників.
- Розроблення концептуальних засад санкційної політики держави в зв'язку з тимчасовою окупацією частини території України.
- Продовження роботи із залучення міжнародної допомоги для деокупації та відновлення конституційного ладу на тимчасово окупованих територіях України, подолання гуманітарних наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України.
- Продовження роботи з метою підписання угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про фінансове співробітництво (проект “Житлові приміщення для внутрішньо переміщених осіб”, сума проекту 25,5 млн. євро).
- Реалізація проектів міжнародної технічної допомоги “Спеціальна програма підтримки Східної України (підконтрольні Уряду України території)” на суму 10 млн. євро та “Зміцнення ресурсів для сталого розвитку приймаючих громад на сході України” – 4 млн. євро.
- Подальша реалізація проекту “Постачання питної води у м. Маріуполі”, що фінансується Урядом Французької Республіки на суму 64 млн. євро.

6. Міністерство фінансів

Ціль 6.1. Українці живуть в державі, яка передбачувано розпоряджається публічними фінансами

Вчасно схвалено Державний бюджет України на 2020 рік (Закон України від 14 листопада 2019 р. № 294-IX) з основними параметрами:

- доходи – 1095,6 млрд. грн. (на 88,3 млрд. грн., або 8,8 % більше, ніж у 2019 році);
- видатки – 1182,0 млрд. грн. (на 89 млрд. грн., або 8,14 % більше, ніж у 2019 році);
- дефіцит – 94,3 млрд. грн. (2,09 % ВВП);
- державний та гарантований державою борг – 2 363,5 млрд. грн. (52,4 % ВВП).

Закон забезпечує виконання державою зобов'язань перед громадянами, вчасне фінансування соціальної сфери та сектору безпеки, подальшу підтримку макрофінансової стабільності, позитивний меседж в рамках співпраці з МФО.

З метою ефективного використання бюджетних коштів з урахуванням оновленого макроекономічного прогнозу, впливу на бюджет зміцнення курсу гривні, Урядом забезпечено вирішення першочергових завдань (Закон України від 31 жовтня 2019 р. № 265-IX “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2019 рік”), зокрема:

- вирішення проблеми заборгованості із заробітної плати шахтарям, а також недопущення відключення шахт від електропостачання;
- забезпечення фінансування об'єднаних та новостворених міністерств;
- збільшення рівня грошового забезпечення військовослужбовців;
- здійснення усіх необхідних платежів з виконання державою боргових та гарантійних зобов'язань.

Довідково: виконання бюджетних показників у 2019 році:

- доходи державного бюджету за 2019 рік становили 998,3 млрд. грн. (виконання показника затвердженого Законом – 99,1 %);
- видатки державного бюджету за 2019 рік становили 1072,9 млрд. грн., (виконання показника затвердженого Законом – 98,2 %);
- фактичний дефіцит державного бюджету у 2019 році становив 78 млрд. грн. або 1,9 % ВВП порівняно із затвердженим річним рівнем дефіциту у 91,1 млрд. грн. або 2,26 % ВВП (у розрахунках використано очікуваний Мінекономіки обсяг номінального ВВП у сумі 4022,1 млрд. грн.,

врахований під час розроблення макроекономічного прогнозу на 2020–2022 роки);

- фактичний первинний профіцит державного бюджету у 2019 році становив 41,2 млрд. гривень.

З метою унормування питань формування та виконання державного і місцевих бюджетів Урядом розроблено проект та Верховною Радою України прийнято Закон України від 14 листопада 2019 р. № 293-IX “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України”, який передбачає:

- покращення адміністрування платежів та забезпечення наповнення бюджетів усіх рівнів;
- забезпечення стабільного та своєчасного фінансування сфери освіти, охорони здоров’я та соціального захисту;
- удосконалення управління видатками соціального спрямування в частині надання пільг та житлових субсидій населенню;
- приведення норм Бюджетного кодексу у відповідність зі змінами, внесеними до Митного кодексу України, Податкового кодексу України, Закону України “Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України”, Закону України “Про освіту”, Закону України “Про вищу освіту”, міжнародної статистики державних фінансів.

Визначено правові та організаційні засади здійснення верифікації та моніторингу державних виплат (Закон України від 3 грудня 2019 р. № 324-IX “Про верифікацію та моніторинг державних виплат”, у розробленні та супроводженні якого у Верховній Раді України брав участь Мінфін), що сприятиме:

- підвищенню рівня соціальної справедливості (допомогу від держави отримують саме ті, хто її потребує);
- підвищенню адресності державної допомоги;
- раціональному використанню бюджетних коштів;
- мінімізації бюджетних втрат від помилок та шахрайств в соціальній сфері;
- оптимізації видатків при формуванні бюджетів усіх рівнів;
- автоматизації перевірки державних виплат.

Довідково: у 2019 році за результатами верифікації Мінфіном підготовлено 12,9 млн. рекомендацій органам, що здійснюють державні виплати, для додаткової перевірки інформації, що містить невідповідності; також надано 20,7 млн. рекомендацій щодо виявлених помилок у різних реєстрах і базах даних.

Створено умови для залучення коштів приватного сектору та детінізації у сферах, де традиційно витрачалися державні кошти, зокрема прийнято закони:

- “Про оренду державного та комунального майна” (№ 157-ІХ від 3 жовтня 2019 р.) – має на меті спрощення та осучаснення процедури оренди державного та комунального майна; забезпечення конкурентоспроможності державного та комунального майна у відносинах оренди; поживлення економічного розвитку; залучення додаткових інвестицій; посилення захисту прав орендарів;

- “Про внесення змін до Закону України “Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального” щодо лібералізації діяльності у сфері виробництва і обігу спирту етилового (№ 318-ІХ від 3 грудня 2019 р.) – спрямований на становлення в Україні цивілізованого конкурентного ринку спирту та лікеро-горілчаних виробів; детінізацію обігу спирту.

Удосконалено механізм фінансового забезпечення надання медичної допомоги (постанова Кабінет Міністрів України № 1161 від 27 грудня 2019 р. “Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань реалізації пілотного проекту щодо зміни механізму фінансового забезпечення надання медичної допомоги”). Це дасть змогу:

➤ безкоштовно отримувати високоспеціалізовану медичну допомогу (враховуючи її значну вартість, яка напряму пов’язана з унікальністю послуг та їх високотехнологічністю);

➤ здійснити розрахунок державних гарантій третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги з урахуванням реальної потреби населення та медичних показань;

➤ створити систему забезпечення доступності, своєчасності та якості третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги.

З метою підвищення рівня фінансового забезпечення місцевих бюджетів, що сприятиме наданню органами місцевого самоврядування основних гарантованих послуг населенню, погоджено розподіл додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров’я між місцевими бюджетами у 2020 році (розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2019 р. № 1327).

З метою забезпечення збалансованості державних фінансів, підвищення прогнозованості та доступності коштів для виконання державних функцій забезпечено проведення експертиз законопроектів щодо їх впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини.

Довідково: станом на 1 лютого 2020 р. Мінфіном проведено експертизу 1014 законопроектів.

Для забезпечення громадян якісними державними послугами, проведення аналізу ефективності бюджетних видатків, Урядом підтримується розвиток інструменту огляду витрат державного бюджету, зокрема:

➤ визначено організаційні та методологічні засади проведення оглядів витрат державного бюджету (наказ Мініну від 23 жовтня 2019 р. № 446, зареєстровано в Мін'юсті 23 грудня 2019 р. за № 1277/34248);

➤ завершено огляди витрат у таких сферах:

- агропромислового комплексу в частині забезпечення суб'єктів господарювання агропромислового комплексу доступними фінансовими ресурсами;

- пенсійного забезпечення в частині встановлення надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету;

- освіти і науки в частині надання загальної середньої та професійно-технічної освіти закладами соціальної реабілітації та адаптації.

➤ завершується проведення оглядів витрат ще у шести сферах (МОН, МОЗ – по дві сфери, Мінекоенерго та Мінсоцполітики – по одній сфері).

Урядом забезпечено доступ громадян, бізнесу, міжнародних партнерів (усіх заінтересованих сторін) до отримання своєчасної, повної та зрозумілої інформації про публічні фінанси, зокрема:

➤ підвищено рівень відкритості інформації про публічні фінанси:

- 16 вересня 2019 р. запроваджено у дослідну експлуатацію офіційний державний портал доступу до Реєстру проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями (<https://proifi.gov.ua>);

- 19 вересня 2019 р. запроваджено аналітичний інструмент для бюджетних показників BOOST (<https://openbudget.gov.ua/analytics/incomes>);

- 22 вересня 2019 р. стартував проект “Е-контракт” – інтеграція і автоматизація процесів трьох державних систем: Держказначейства, Мініну (E-data – Spending – витрати бюджетних коштів) та Мінекономіки (Prozorro);

- 14 листопада 2019 р. розширено функціонал модулю “Місцеві бюджети” Державного веб-порталу бюджету для громадян (openbudget.gov.ua) – збільшено кількість місцевих бюджетів у розрізі їх рівнів, а також візуалізовано структуру трансфертів між державним та місцевими бюджетами (<https://openbudget.gov.ua/local-budget?id=26400100000>);

- 20 листопада 2019 р. опубліковано новий інтерактивний аналітичний інструмент (“дешборд”) про функціонування у 2018 році закладів вищої освіти (III–IV рівнів акредитації) (<https://mof.gov.ua/uk/the-reform-of-education>).

➤ внесено зміни до Концепції створення інтегрованої інформаційно-аналітичної системи “Прозорий бюджет” (розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1418). Окреслено коло завдань для розбудови

інформаційно-аналітичної системи “Прозорий бюджет”, зокрема завдань для платформи “Е-Контракт”, а також включення міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів для участі у розробці MVP (minimum value product) для “Е-Контракту”.

В рамках розвитку внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в державних органах:

- впроваджено оновлені Стандарти внутрішнього аудиту, які наближені до міжнародних стандартів;

- удосконалено методологію діяльності з внутрішнього аудиту з урахуванням кращих міжнародних практик;

- реалізується програма підвищення кваліфікації для внутрішніх аудиторів шляхом проведення відповідних навчальних заходів (у 2019 році проведено 6 навчальних заходів для 130 внутрішніх аудиторів, а у січні 2020 року запроваджено дистанційне навчання, зокрема проведено перший вебінар для понад 130 працівників підрозділів внутрішнього аудиту із 62 державних органів);

- тривають пілотні проекти з побудови внутрішнього контролю, спрямовані на посилення відповідальності керівників за управління і розвиток установи в цілому (управлінська відповідальність та підзвітність);

- удосконалено методологічне забезпечення діяльності з внутрішнього контролю.

Подальші заплановані дії

- Забезпечення підготовки та схвалення середньострокової Бюджетної декларації та бюджетів на її основі.

- Проведення щомісячного аналізу відхилень показників фактичного виконання бюджету від затверджених показників (з метою забезпечення мінімального відхилення фактичних показників бюджету від запланованих), а також прискорення прийняття паспортів та порядків використання бюджетних коштів, що дозволить використовувати бюджетні кошти у повному обсязі відповідно до бюджетних призначень.

- Проведення оглядів витрат державного бюджету для підвищення ефективного витрачання бюджетних коштів у обраних сферах.

- З метою зниження бюджетного дефіциту до 1,5 % ВВП в 2024 році та підтримання щорічного первинного профіциту планується щороку в Бюджетних деклараціях та проектах Державного бюджету України передбачати його поступове зниження, зокрема: на 2021 рік – 1,88 % ВВП, на 2022 рік – 1,7 % ВВП, на 2023 рік – 1,6 % ВВП, на 2024 рік – 1,5 % ВВП.

- З метою досягнення показника ефективності “Підвищення рейтингу України в Open Budget Index до 25 місця за результатами оцінки 2024 року” здійснення аналізу національної бюджетної документації для виявлення “вузьких місць” з

урахуванням критеріїв рейтингу Open Budget Index та за результатами розроблення пропозицій щодо удосконалення національної бюджетної документації у співпраці з усіма учасниками бюджетного процесу щодо їх впровадження.

- Охоплення у 2020 році верифікацією переважної більшості державних виплат.
- Забезпечення подальшого розвитку системи державного внутрішнього фінансового контролю, зокрема у 2020 році:
  - реалізація двох пілотних проектів з внутрішнього контролю у державних органах;
  - удосконалення методологічних підходів до організації та здійснення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту;
  - проведення навчальних заходів з внутрішнього контролю (у тому числі запровадження навчальної програми з фінансового управління і контролю для різних цільових груп) та внутрішнього аудиту (у тому числі шляхом запровадження дистанційного навчання з метою залучення більшої кількості учасників та економії ресурсів);
  - проведення зовнішніх оцінок якості внутрішнього аудиту в державних органах з метою надання рекомендацій щодо удосконалення такої діяльності;
  - започаткування створення інтерактивного порталу з питань державного внутрішнього фінансового контролю, який міститиме навчальні та інформаційно-аналітичні модулі (передбачено в рамках Угоди EU4PFM, впродовж 2020–2022 років), що дозволить автоматизувати процеси у цій сфері;
  - постійна роз'яснювальна і консультаційна підтримка державних органів з питань державного внутрішнього фінансового контролю з метою підвищення обізнаності у цій сфері.

Ціль 6.2. Платники податків мають нижче податкове навантаження та значно менше часу витрачають на їх адміністрування

З метою запровадження міжнародних стандартів податкового контролю для всіх учасників міжнародної торгівлі та продовження імплементації норм, передбачених Планом протидії практикам розмивання оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування (План дій BEPS), забезпечення умов для реформування інституту фінансової відповідальності та удосконалення процедури адміністрування податків та зборів 16 січня 2020 р. Верховна Рада України прийняла проекти Законів України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві” (реєстраційний номер 1210 від 30 серпня 2019 р.) та “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних

неузгодженостей у податковому законодавстві” (реєстраційний номер 1209-1 від 19 вересня 2019 р.), участь у розробленні та супроводженні яких брав Мінфін. Прийняті закони дозволять удосконалити:

➤ правила податкового контролю для учасників міжнародної торгівлі відповідно до загальноприйнятих світових стандартів, запобігти використанню податкових схем за участю офшорних юрисдикцій та оподатковувати прибуток у країні його створення, що забезпечить деофшоризацію економіки та додаткові надходження до бюджету;

➤ процедуру розгляду матеріалів перевірки контролюючими органами.

З метою забезпечення подальшої реалізації податкової реформи, в частині спрощення та уніфікації процедур заповнення та подання платниками податків до контролюючих органів звітності створено законодавчі підстави для об'єднання звітності з єдиного внеску зі звітністю з податку на доходи фізичних осіб, що дозволить скоротити кількість звітів для платників податків – страхувальників (підприємств та самозайнятих осіб) (Закони України від 19 вересня 2019 р. № 115- IX “Про внесення змін до Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб” та № 116- IX “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб”, у розробленні та супроводженні яких брав участь Мінфін).

Створено законодавчі умови для запровадження системи сплати податків і зборів (крім ПДВ, акцизного податку з реалізації пального та спирту етилового, а також сплати частини чистого прибутку (доходу) до бюджету державними та комунальними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями), єдиного соціального внеску та інших платежів, контроль за справлянням яких покладено на Державну податкову службу, через єдиний рахунок, який відкривається на центральному рівні Державної казначейської служби на ім'я Державної податкової служби (Закон України від 4 жовтня 2019 р. № 190-IX “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо запровадження єдиного рахунку для сплати податків і зборів, єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”, проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження єдиного рахунку для сплати податків і зборів, єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” (реєстраційний номер 1049 від 29 серпня 2019 р., який прийнято Верховною Радою України), у розробленні та супроводженні яких брав участь Мінфін). Перевагами запровадження єдиного рахунку є:

➤ спрощення сплати платниками податкових платежів;

➤ зменшення кількості помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань платником;

➤ підвищення рівня відкритості, прозорості та довіри платників податків до державних органів.

З метою поглиблення міжнародного співробітництва у сфері оподаткування:

➤ ратифіковано міжурядову українсько-американську Угоду щодо застосування положень FATCA, що забезпечить здійснення обміну інформацією між Державною податковою службою України та податковою службою США щодо рахунків, відкритих платниками податків США в українських фінансових установах) (Закон України від 29 жовтня 2019 р. № 229-IX “Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки для поліпшення виконання податкових правил й застосування положень Закону США “Про податкові вимоги до іноземних рахунків” (FATCA)”). У зв'язку з ратифікацією Угоди щодо застосування положень FATCA внесено зміни у національне законодавство, зокрема прийнято Закони України від 3 грудня 2019 р. № 322-IX та № 323-IX;

➤ ратифіковано протоколи про внесення змін до конвенцій про уникнення подвійного оподаткування (зокрема, з державами: Кіпр, Велика Британія, Швейцарія, Туреччина, Сінгапур) та Угоду про уникнення подвійного оподаткування (Малайзія), що встановлюють правила оподаткування певних видів доходів, одержаних резидентами однієї Договірної Держави з джерел в іншій Договірній Державі, з метою уникнення подвійного оподаткування та відповідають положенням Модельної конвенції ОЕСР щодо податків на доходи і капітал.

З метою врегулювання питань у податковій сфері прийняті рішення Уряду щодо:

➤ удосконалення протидії використанню платниками податків України організаційно-правових форм господарювання в іноземних юрисдикціях при здійсненні контрольованих операцій для мінімізації податкових зобов'язань та ухилення від оподаткування (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1100);

➤ підвищення обізнаності платників в частині отримання подання на повернення коштів помилково або надміру сплачених до бюджетів (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1107);

➤ посилення боротьби із незаконним обігом підакцизних товарів шляхом залучення громадськості до контролю за обігом алкогольних напоїв та тютюнових виробів з використанням мережі Інтернет через удосконалення порядку виготовлення, зберігання, продажу марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів (постанова Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1144).

Довідково: утворено Міжвідомчу робочу групу з питань запровадження електронної акцизної марки, яка узгоджує консолідовану позицію щодо системи контролю за виробництвом та обігом тютюнових виробів та алкогольних напоїв з усіма зацікавленими представниками ринку підакцизної продукції (наказ Мінфіну від 11 жовтня 2019 р. № 426).

➤ упередження безпідставного відшкодування ПДВ та забезпечення можливості для платників податків адміністративного оскарження всіх рішень про відмову в реєстрації податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних, реєстрація яких зупинена, що сприятиме прискоренню урегулювання питань з розгляду спорів без звернення до суду (постанова Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1165 “Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних”).

Покращено адміністрування акцизного податку з пального (Закон України від 18 грудня 2019 р. № 391-ІХ “Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування акцизного податку”, у розробленні та супроводженні якого брав участь Мінфін), зокрема в частині:

➤ спрощено подання звітності суб’єктами господарювання, які здійснюють операції з паливом;

➤ удосконалено роботу системи електронного адміністрування реалізації пального та спирту етилового;

➤ спрощено умови ліцензування зберігання пального, яке використовується для власних потреб.

Для належного здійснення державної податкової політики з урахуванням утворення Державної податкової служби України Верховною Радою України 16 січня 2020 р. прийнято проект Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві” (реєстраційний номер 1210 від 30 серпня 2019 р.), у розробленні та супроводженні якого приймав участь Мінфін), що забезпечить:

➤ реалізацію концепції однієї юридичної особи та визначення законодавчих умов їх належного функціонування;

➤ побудову Державної податкової служби України за функціональним принципом, відновлення в ній управлінської вертикалі, яка буде спрямована на якісне та своєчасне виконання покладених на орган обов’язків.

Здійснено необхідні заходи для початку діяльності Державної податкової служби. Створено 25 головних управлінь Державної податкової служби в областях

та м. Києві, Офіс великих платників податків та Інформаційно-довідковий департамент та забезпечено початок їх діяльності.

З метою детінізації ринку підакцизної продукції, збільшення надходжень до бюджету здійснювалось запровадження оновленої системи електронного адміністрування реалізації пального та спирту етилового (СЕАРПСЕ), а саме:

➤ здійснено ліцензування виробництва, оптової, роздрібної торгівлі паливом та його зберігання. Проведено роботу щодо максимального забезпечення видачі наведених вище ліцензій та оперативного оприлюднення (інформація про видані ліцензії розміщується на офіційному веб-порталі ДПС);

Довідково: видано 11,2 тис. ліцензій на здійснення операцій з паливом, у тому числі на виробництво пального – 31, зберігання – 1,5 тис., оптова торгівля паливом, за відсутності місць оптової торгівлі – 1,9 тис., оптова торгівля паливом, за наявності місць оптової торгівлі – 0,4 тис. та роздрібна торгівля паливом – 7,3 тис. ліцензій.

➤ посилено контроль за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, пального, а саме:

- створено єдиний державний реєстр витратомірів – лічильників обсягу виробленого спирту етилового та/або обсягу виробленої продукції;

- опломбовано 50 витратомірів – лічильників обсягу виробленого спирту етилового на 25 заводах – виробниках спирту етилового та спиртовмісної продукції;

- проведено 7314 фактичних перевірок суб'єктів господарювання, які провадять діяльність на ринку підакцизних товарів, за результатами яких застосовано фінансові санкції на 161,9 млн. гривень;

➤ трансформовано застарілу систему електронного адміністрування акцизного податку з реалізації пального в систему електронного адміністрування акцизного податку з реалізації пального та спирту етилового (СЕАРПСЕ).

Довідково: внаслідок трансформації застарілої системи електронного адміністрування зареєстровано 3,7 тис. платників, які здійснюють реалізацію пального (проти 6,9 тис. до впровадження СЕАРПСЕ);

11,6 тис. акцизних складів – фактичних місць знаходження пального.

З метою забезпечення надання платникам податків більш зручних електронних сервісів ДПС вжито заходи щодо доопрацювання Електронного кабінету, зокрема:

➤ доопрацьовано інтерфейс Електронного кабінету залежно від типу платника, зокрема вдосконалено інтерфейс діючих режимів для громадян з метою зрозумілого та швидкого отримання необхідної інформації;

➤ спрощено сервіс щодо стану розрахунків з бюджетом, у тому числі для громадян в частині сплати податків;

➤ забезпечено фінансовим установам передачу даних фінансової звітності до контролюючих органів.

31 грудня 2019 р. завершено реалізацію експериментального проекту щодо реєстрації та експлуатації новітніх моделей програмних та/або програмно-технічних комплексів, призначених для реєстрації розрахункових операцій, за результатами якого:

➤ 8 новітніх моделей програмних та/або програмно-технічних комплексів, призначених для реєстрації розрахункових операцій, які брали участь в експериментальному проекті, було включено до Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій;

➤ створено правові підстави для запровадження програмних реєстраторів розрахункових операцій як альтернативи класичним (Закон України від 20 вересня 2019 р. № 128-IX “Про внесення змін до Закону України “Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг” та інших законів України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі та послуг”, у розробленні та супроводженні якого брав участь Мінфін);

➤ передбачено, що на рівні з технологією захисту та передачі даних щодо розрахункових операцій, розробленою НБУ, може застосовуватись електронний підпис та/або печатка, кваліфікована електронна позначка часу з дотриманням Закону України “Про електронні довірчі послуги” та/або інші, дозволені в Україні засоби захисту інформації, передбачені законодавством України.

Урядом схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг” щодо контролю та відповідальності суб’єктів господарювання” (реєстраційний номер 2711 від 2 січня 2020 р.). Законопроект передбачає пом’якшення відповідальності фізичних осіб – підприємців (крім тих, які здійснюють високорентабельні види діяльності з істотними ризиками ухилення від оподаткування) за порушення, пов’язані із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій, та впровадження ризик-орієнтованого підходу для здійснення контролюючими органами перевірок фізичних осіб – підприємців.

Подальші заплановані дії

● Розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України відповідних проектів законодавчих актів стосовно перегляду екологічного податку з метою стимулювання підприємств-забруднювачів до зменшення забруднення навколишнього природного середовища.

● Вдосконалення процедур оподаткування податку на майно у частині плати за землю.

- Імплементация положень Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування акцизного податку”, спрямованих на вдосконалення роботи системи електронного адміністрування реалізації пального та спирту етилового (СЕАРПСЕ).

Ціль 6.3. Добросчесні експортери та імпортери та громадяни України мають прозорі, прості та передбачувані правила митного контролю та митного оформлення, при цьому їх економічні інтереси та інтереси щодо рівності конкурентних умов захищені

Створено законодавчі підстави для імплементации до національного законодавства України положень Конвенції про процедуру спільного транзиту і Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами (Закон України від 12 вересня 2019 № 78-ІХ “Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи”, у розробленні та супроводженні якого брали участь Мінфін та Держмитслужба), що забезпечить:

- запровадження європейської практики прозорих та надійних митних процедур;

- використання підприємствами єдиної митної декларації та єдиної гарантії для переміщення товарів від країни-відправлення до країни-призначення через всі кордони Договірних сторін Конвенції про процедуру спільного транзиту без затримок;

- українська митниця отримуватиме від митниць 35 інших країн європейського регіону в режимі реального часу попередню інформацію про вантажі ще до перетину ними українського кордону, що дасть змогу аналізувати операції на предмет їх ризиковості ще до моменту прибуття товарів в Україну. Крім того, це дозволить обґрунтовано визначати форми митного контролю, тим самим не затримуючи вантажі на кордоні митними оглядами та іншими контрольними процедурами.

Створено законодавчі підстави для запровадження в Україні програми авторизованого економічного оператора (АЕО), яка відповідатиме загальноєвропейським та міжнародним стандартам (Закон України від 2 жовтня 2019 р. № 141-ІХ “Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів” у розробленні та супроводженні якого брали участь Мінфін та Держмитслужба), що дасть можливість:

- пришвидшити митні процедури та підвищити конкурентоспроможність українського бізнесу;

➤ суттєво спростити митні формальності для підприємств з високим ступенем довіри, реалізувати у майбутньому взаємне визнання статусу авторизованого економічного оператора уповноваженими органами інших держав;

➤ брати участь українським підприємствам у формуванні безпечних ланцюгів постачання товарів та підвищити їх конкурентоспроможність на зовнішніх ринках.

Забезпечено наближення митного законодавства України у сфері захисту прав інтелектуальної власності до стандартів та практики Європейського Союзу, а також підвищення рівня запобігання та протидії переміщенню через митний кордон України товарів, що порушують права інтелектуальної власності (Закон України від 17 жовтня 2019 р. № 202-ІХ “Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України”, у розробленні та супроводженні якого брали участь Мінфін та Держмитслужба), що сприятиме:

➤ прискоренню митного оформлення оригінальних товарів та протидії переміщенню товарів, які порушують права інтелектуальної власності, у тому числі контрафактних та піратських товарів;

➤ очищенню внутрішнього ринку від контрафактної продукції, яка часто не відповідає встановленим вимогам безпеки;

➤ розвитку міжнародної торгівлі та інвестиційної привабливості України.

З 8 грудня 2019 року Державна митна служба розпочала здійснювати функції і повноваження з реалізації державної митної політики, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи (розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1217 “Питання Державної Митної служби”).

Цьому передувала низка організаційних заходів, зокрема щодо утворення територіальних органів Держмитслужби шляхом оптимізації кількості митниць з 26 до 16 (постанова Кабінету Міністрів України від 2 жовтня 2019 р. № 858 “Про утворення територіальних органів Державної митної служби”).

Створено законодавче підґрунтя для реалізації концепції функціонування Державної митної служби як однієї юридичної особи та визначення умов її належного функціонування (Закон України від 14 січня 2020 р. № 440-ІХ “Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв’язку з проведенням адміністративної реформи”, у розробленні та супроводженні якого брали участь Мінфін та Держмитслужба).

Новий формат діяльності Держмитслужби дозволить поліпшити підзвітність керівництва й ланцюгів підпорядкування в організації, збільшити ефективність і продуктивність управління митною системою, підвищити прозорість і зменшити корупцію та політичний вплив, а також досягти економії при централізації функцій.

Тривала та плідна спільна робота Мінфіну, Держмитслужби з міжнародними партнерами з ЄС, Центрального агентства з управління проектами (CPMA), Програми підтримки управління державними фінансами для України (EU4PFM) та Митної служби Литовської Республіки дозволила 13 грудня 2019 р. підписати договір між Державною митною службою України та Литовською Митницею щодо передачі програмного забезпечення, яке дозволить забезпечити тестування Нової комп'ютеризованої транзитної системи (NCTS) у митних органах.

Розроблено стратегію щодо кадрового оновлення Держмитслужби.

Довідково: стратегія передбачає:

- впровадження Держмитслужбою нової моделі набору (рекрутингу) та просування по службі на основі прозорого конкурсного відбору та ступінчастої системи тестування й перевірки професійної придатності, добросовісності та мотивації до проходження служби;*
- вдосконалення системи навчання та професійної підготовки персоналу Держмитслужби;*
- вдосконалення системи управління кадрами (електронний кадровий менеджмент);*
- підвищення мотивації та рівня задоволеності умовами служби серед персоналу Держмитслужби (за результатами внутрішніх опитувань і анкетувань);*
- суттєве зниження корупційних ризиків та правопорушень в Держмитслужбі (за результатами незалежних зовнішніх та внутрішніх опитувань і анкетувань);*
- вдосконалення внутрішніх і зовнішніх стратегічних комунікацій Держмитслужби.*

Урядом запроваджено централізоване електронне надсилання правоохоронними органами доручень на проведення митного огляду товарів та транспортних засобів (постанови Кабінету Міністрів України від 2 жовтня 2019 р. № 861 “Про реалізацію експериментального проекту з організації централізованого надсилання правоохоронними органами в електронному вигляді доручень на проведення митного огляду (переогляду) товарів, транспортних засобів комерційного призначення” та від 27 грудня 2019 р. № 1118 “Деякі питання реалізації експериментального проекту з організації централізованого надсилання правоохоронними органами в електронному вигляді доручень на проведення митного огляду (переогляду) товарів, транспортних засобів комерційного призначення”), що забезпечить:

- можливість контролю та обліку усіх доручень на проведення митного огляду товарів та транспортних засобів, які надсилаються правоохоронними органами;
- зменшення зловживання та мінімізацію можливостей змов на місцевому рівні, а також підвищення прозорості взаємодії між правоохоронними та митними органами.

З метою проведення заходів з протидії незаконному переміщенню товарів через митний кордон України та ухиленню від сплати митних платежів створено координаційний центр та спеціальні мобільні групи (наказ Державної фіскальної служби України від 9 жовтня 2019 р. № 716 “Про організацію проведення заходів з протидії незаконному переміщенню товарів через митний кордон України та ухиленню від сплати митних платежів”), що передбачає:

- точкове націлювання на найбільш ризикові зовнішньоекономічні транзакції, відсутність необґрунтованого тиску на добросовісний бізнес;
- проведення заходів щодо протидії подрібненню партій товарів з використанням схеми “піджаків”;
- покращення оперативного обміну інформацією та взаємодії між державними органами, які відповідають за протидію економічній злочинності.

Встановлено чіткі та зрозумілі вимоги до автомобільних перевізників для безперешкодного проїзду через пункти пропуску через державний кордон України транспортних засобів, якими перевозяться вантажі та пасажирів (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1040), що забезпечить зменшення корупційних ризиків у пунктах пропуску через державний кордон України.

Урядом розроблено та схвалено проект Закону України “Про внесення змін до статті 23 Митного кодексу України щодо попередніх рішень з питань відповідного методу або критеріїв та їх застосування, які будуть використовуватися для визначення митної вартості відповідно до конкретних обставин” (реєстраційний номер 2700 від 28 грудня 2019 р.), що передбачає:

- можливість суб’єктам зовнішньоекономічної діяльності завчасно, до моменту ввезення товарів на митну територію України, отримувати попередні рішення з питань відповідного методу або критеріїв та їх застосування, які будуть використовуватися для визначення митної вартості відповідно до конкретних обставин;
- позитивний вплив на інтереси держави, адже Україна таким чином виконує свої міжнародні зобов’язання в рамках Угоди про спрощення процедур торгівлі Світової організації торгівлі.

Для забезпечення швидкого та прозорого митного оформлення товарів шляхом запровадження нових функціональних можливостей електронних сервісів розроблено та введено в експлуатацію:

- особистий кабінет користувача на “Єдиному державному інформаційному веб-порталі “Єдине вікно для міжнародної торгівлі”;
- калькулятор розрахунку митних платежів при митному оформленні автомобілів.

Запущено в роботу 7 сканерів на пунктах пропуску в Ягодині, Краковці, Раві- Руській, Шегинях, Ужгороді, Чопі, Порубному. Швидкість митного контролю транспортних засобів та контейнерів збільшилася за рахунок відсутності необхідності їх розвантаження.

Активізовано роботу з донорами, та залучено до співпраці ряд проектів міжнародної технічної допомоги, зокрема, в рамках програм підтримки управління державними фінансами в Україні (EU4PFM), USAID, тощо.

Подальші заплановані дії

• Забезпечення максимального зменшення використання “сірих” схем при митному оформленні товарів, шляхом:

- запровадження ризик-орієнтованого підходу при роботі з суб'єктами ЗЕД;
- запровадження системи оцінювання ефективності митного аудиту як форми митного контролю на підставі фактично виявлених порушень, сплачених податків до державного бюджету, результатів розгляду судових справ та їх подальших перспектив;
- запровадження системи недопущення митних правопорушень шляхом повної електронізації процесів і повного відеонагляду та використання сканерів/засобів безконтактного моніторингу як за проходженням на митниці, так і подальшого слідування товарів;
- розроблення політики, систем, процедур та правових інструментів для ефективного управління ризиками, що дасть змогу забезпечити баланс між сприянням торгівлі та функціями безпеки;
- модернізація системи контролю за визначенням митної вартості та організація центру цінової інформації з метою створення інтегрованої довідкової цінової бази даних;
- імплементація законодавства щодо впровадження програми авторизованих економічних операторів (АЕО) та процедури спільного транзиту ЄС/ЄАВТ;
- взаємне визнання програм авторизованих економічних операторів;
- приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту та Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами.

• Посилення боротьби з митними зловживаннями з боку держави шляхом:

- створення системи сприяння захисту прав інтелектуальної власності, що не перешкоджає законній торгівлі та забезпечує протидію потраплянню на територію України контрафактних товарів;
- підписання нових угод та активізація обміну інформацією за діючими угодами із суміжними країнами та найбільшими торговельними партнерами України

щодо обміну попередньою митною інформацією про товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України;

- ратифікації необхідних міжнародних конвенцій і угод з метою забезпечення міжвідомчого співробітництва та обміну інформацією в країні та на міжнародному рівні, включаючи взаємну адміністративну підтримку;

- співпраці на керівному та операційному рівні між митними адміністраціями суміжних країн для сприяння транскордонному двосторонньому митному співробітництву;

- підвищення інституційної спроможності у сфері правоохоронної діяльності митниці.

• Налагодження ефективної взаємодії митних органів з суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності шляхом:

- розвитку та розширення функціональних можливостей сервісу “Єдине вікно для міжнародної торгівлі”;

- створення зручних для користування бізнесом онлайн-сервісів для перегляду реєстру попередніх рішень про класифікацію товару, знеособленої інформації про класифікацію товару з оформлених митних декларацій тощо;

- запровадження ефективного механізму розгляду скарг бізнесу в адміністративному порядку, збільшення кількості скарг суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, які вирішуються в досудовому порядку;

- підготовки комунікаційних стратегій, які передбачають послідовне висвітлення процесу реформування та забезпечуватимуть єдину політику комунікацій Держмитслужби та її територіальних органів;

- мінімізації впливу людського фактора та автоматизації процесів під час виконання стандартизованих оперативних завдань, концентрації ресурсів на інтелектуальних методах контролю і запобіганні порушенням у сфері митного законодавства.

Ціль 6.4. Бізнес та громадяни мають доступ до значно дешевших фінансових ресурсів

За період з вересня по грудень 2019 року процентна ставка за новими кредитами у національній валюті, наданих в економіку, суттєво знизилась (на 2,4 в. п. до 18,6 %); за новими кредитами корпоративному сектору у національній валюті – на 2,4 в. п. до 15,7 %; за новими кредитами домогосподарствам – на 0,7 в. п. (до 33,1 %).

Створено законодавчі підстави реалізації програми державної підтримки малого бізнесу в Україні, спрямованої на розвиток підприємництва, збільшення обсягів виробництва, експорту, імпортозаміщення, високотехнологічного

виробництва, енергоефективності, впровадження інновацій (Закон України від 14 січня 2020 р. № 436-IX “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” щодо забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва”, у розробленні та супроводженні якого у Верховній Раді України брав участь Мінфін).

Визначено умови, критерії та механізм надання фінансової державної підтримки зазначеним суб’єктам та механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті Мінфіну за програмою “Забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва” (постанови Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28 “Про затвердження Порядку надання фінансової державної підтримки суб’єктам мікропідприємництва та малого підприємництва” та № 29 “Про затвердження Порядку використання коштів державного бюджету, передбачених для забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва”).

Протягом першого тижня (3–7 лютого 2020 року) з моменту старту державної програми “Доступні кредити 5–7–9 %” Фонд розвитку підприємництва уклав угоди про співробітництво з чотирма банками: АТ “Ощадбанк”, АБ “Укргазбанк”, АТ КБ “ПриватБанк” та АТ “Укрексімбанк”. Ще 11 банків подали заявки на участь у програмі, а саме: АТ “Кредобанк”, АТ “ПУМБ”, АТ “Райффайзен Банк Аваль”, АТ “ОТП БАНК”, АТ “АЛЬФА-БАНК”, АТ “ПРАВЕКС БАНК”, АТ “КРЕДИТВЕСТ БАНК”, АТ АКБ “Львів”, ПАТ “БАНК ВОСТОК”, АТ “БАНК АЛЬЯНС” та АТ “МІБ”, які найближчим часом будуть розглянуті Фондом.

Станом на 7 лютого 2020 р. в рамках реалізації програми “Доступні кредити 5–7–9 %” АБ “Укргазбанк” видано 13 кредитів та 172 заявки знаходиться на розгляді в банку, АТ “Ощадбанк” видано 1 кредит та на розгляді близько 100 заявок, в АТ КБ “ПриватБанк” на розгляді 1220 заявок, в АТ “Укрексімбанк” – 10 заявок.

Схвалено основні напрями діяльності акціонерного товариства “Державний експортно-імпортний банк України” на 2019–2023 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2019 р. № 788), що забезпечить:

- зміцнення сильних сторін та позиції банку на ринку з використанням нових можливостей у сфері бізнесу і забезпеченням сталого рівня прибутковості;
- належне функціонування та ефективне управління державним банком, захист прав вкладників, кредиторів та держави як акціонера.

З метою створення умов для розвитку фінансового сектору внесено зміни до деяких законодавчих актів України (Мінфін брав участь у розробленні та супроводженні законопроектів у Верховній Раді України) щодо:

➤ захисту прав споживачів фінансових послуг (Закон України від 20 вересня 2019 р. № 122-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав споживачів фінансових послуг”) в частині запровадження однакових конкурентних умов надання фінансових послуг, захисту інтересів споживачів фінансових послуг;

➤ вдосконалення процедури проведення фінансової реструктуризації (Закон України від 19 вересня 2019 р. № 112-IX “Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення процедури проведення фінансової реструктуризації”) у напрямі:

- надання можливості проводити спільну процедуру реструктуризації для кількох боржників, які є пов’язаними особами, але мають різних кредиторів;
- уточнення умов відступлення прав вимоги у процедурі фінансової реструктуризації;
- уточнення норми щодо концентрації, що має полегшити процедуру реструктуризації в частині погодження з Антимонопольним комітетом;
- уточнення норми щодо визначення моменту відшкодування втрат кредиторів, що передбачає задоволення вимог за рахунок іпотеки.

Водночас дію Закону України “Про фінансову реструктуризацію” продовжено ще на три роки.

Вказані заходи сприятимуть:

➤ здійсненню фінансової реструктуризації грошового зобов’язання та/або господарської діяльності боржників;

➤ усуненню окремих недоліків законодавства, виявлених в ході практичного застосування норм Закону України “Про фінансову реструктуризацію”, більш повному застосуванню способів реструктуризації з боку банків, зменшенню регуляторних перешкод для здійснення фінансової реструктуризації тощо;

➤ зміцненню довіри споживачів фінансових послуг до фінансового сектору, створення механізмів захисту їх прав та інтересів, забезпечення кращої поінформованості споживачів про фінансові послуги.

Удосконалено функції із державного регулювання ринків фінансових послуг (Закон України від 12 вересня 2019 р. № 79-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг”, у розробленні та супроводженні якого у Верховній Раді України брав участь Мінфін), що забезпечить:

- підвищення якості регулювання ринків фінансових послуг відповідно до стандартів ЄС;
- поліпшення умов ведення бізнесу з одночасним посиленням відповідальності суб’єктів ринку перед споживачами фінансових послуг;
- скорочення чисельності кількості регуляторних та контролюючих органів шляхом розподілу функцій Нацкомфінпослуг між Національним банком та НКЦПФР.

Підготовлено до підписання угоду між АБ “Укргазбанк” та Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC). Підписання зазначеної угоди забезпечить входження IFC в капітал АБ “Укргазбанк” та підвищення інвестиційної

привабливості банку, а у подальшому – до зниження частки держави в банківському секторі України.

В рамках подальшого зміцнення управління державними банками:

➤ оновлено склад Конкурсної комісії з визначення претендентів на посади незалежних членів наглядової ради державного банку (розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2019 р. № 1024 “Про зміну складу конкурсної комісії з визначення претендентів на посади незалежних членів наглядової ради державного банку”);

➤ забезпечено функціонування наглядових рад АТ “Укрексімбанк”, АТ КБ “Приватбанк” та АТ “Ощадбанк” – оновлено склад наглядових рад державних банків;

➤ визначено критерії відбору зовнішнього аудитора державних банків (постанова Кабінету Міністрів України від 2 жовтня 2019 р. № 859).

Належне функціонування державних банків та ефективне управління їх діяльністю дозволить їм більш ефективно виконувати роль фінансового посередника, що сприятиме збільшенню доступності та зниженню вартості фінансових ресурсів для економічних суб’єктів.

З метою залучення цільових коштів для розвитку:

➤ розпочато процедуру відбору банків-учасників в рамках реалізації спільного з Європейським інвестиційним банком проекту “Основний кредит для аграрної галузі – України” (оголошено конкурс, проведено презентацію проекту стейкхолдерам);

➤ розроблено концептуальні напрями здешевлення кредитів сільськогосподарським товаровиробникам для купівлі земель сільськогосподарського призначення (розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2019 р. № 882). Очікується забезпечення доступу сільськогосподарських виробників до довгострокових кредитних ресурсів на пільгових умовах;

➤ ратифіковано Верховною Радою України:

- Фінансову угоду (Проект “Розширення Харківського метрополітену” (Проект “Подовження третьої лінії метрополітену у місті Харків”) між Україною та Європейським інвестиційним банком” (Закон України від 5 грудня 2019 р. № 346- IX) (кредит ЄІБ – 160 млн. євро). Очікується збільшення питомої ваги пасажирських перевезень метрополітеном (подовження Олексіївської лінії метро на 3,47 км та введення в експлуатацію двох станцій і електродепо);

- Гарантійну угоду (Проект електрифікації української залізниці “Електрифікація залізничного напрямку Долинська – Миколаїв – Колосівка”) між Україною та ЄБРР (кредит ЄБРР – 150 млн. євро) (Закон України від 19 грудня

2019 р. № 412-IX). Очікується електрифікація та модернізація систем сигналізації і зв'язку (переведення на електротягу сполучення з Миколаївським портовим вузлом шляхом електрифікації ділянки Долинська – Миколаїв – Херсон);

- Фінансову угоду (Проект “Підвищення безпеки автомобільних доріг в містах України”) між Україною та Європейським інвестиційним банком (кредит ЄІБ – 75 млн. євро) (Закон України від 19 грудня 2019 р. № 415-IX). Очікується зменшення кількості загиблих та серйозно постраждалих в ДТП в міських зонах та покращення ефективності і безпеки міського транспорту в цілому;

- Грантову угоду (Проект “Миколаївводоканал” (Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв) за Програмою “E5P” між Україною та Європейським інвестиційним банком) щодо надання гранту у сумі 5,11 млн. євро (Закон України від 19 грудня 2019 р. № 416-IX). Поліпшення роботи та ефективності насосних станцій та водопровідних і каналізаційних мереж МКП “Миколаївводоканал”.

Активізовано співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями:

➤ підвищився рівень вибірки доступних коштів міжнародних фінансових організацій: у 2019 р. порівняно з 2018 р. вибірка коштів позик Міжнародного банку реконструкції та розвитку зростає на 9,7 п. п., Європейського банку реконструкції та розвитку – на 17,1 п. п., Європейського інвестиційного банку – на 4,5 п. п., Кредитної установи для відбудови (KfW) – на 8,3 п. п.;

➤ збільшено освоєння коштів на реалізацію проектів міжнародних фінансових організацій через державний бюджет – у 2019 році залучено 11,4 млрд. грн. від Європейського банку реконструкції та розвитку, Кредитної установи для відбудови (KfW), Європейського інвестиційного банку та Міжнародного банку реконструкції та розвитку, що на 31,5 % (або на 2,7 млрд. грн.) більше порівняно з 2018 роком;

➤ сума інвестицій Європейського банку реконструкції та розвитку в державний і приватний сектор України у 2019 році сягнула рекордного 1,1 млрд. євро;

➤ проведено перегляди портфелів проектів Європейського банку реконструкції та розвитку, Кредитної установи для відбудови (KfW), Європейського інвестиційного банку та Міжнародного банку реконструкції та розвитку;

➤ удосконалено нормативно-правову базу щодо співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями: удосконалено механізм реєстрації обтяжень майнових прав (Закон України від 14 листопада 2019 р. № 293-IX), унормовано строки підготовки порядку відбору бенефіціарів.

3 жовтня 2019 р. підписано Меморандум між Кабінетом Міністрів України та Національним банком України про взаємодію з метою досягнення стійкого економічного зростання та цінової стабільності. В рамках підписаного Меморандуму сторони домовились про тісну взаємодію в рамках формування та

реалізації економічної політики Кабінету Міністрів України та грошово-кредитної (монетарної) політики Національного банку України, спрямованої на досягнення низької та стабільної інфляції, що має забезпечити у середньостроковій перспективі зниження відсоткових ставок, поживлення кредитування економіки та відповідно економічне зростання в країні. Взаємоузгоджені дії між Кабінетом Міністрів та Національним банком сприятимуть:

- забезпеченню доступу бізнесу і громадян до значно дешевших фінансових ресурсів;
- зменшенню витрат на обслуговування боргів;
- захисту громадян від зловживань монополістів;
- поліпшенню очікувань, в тому числі інфляційних, та підвищенню довіри інвесторів до української економіки.

В рамках розвитку фінансового сектору спрощено підходи щодо визначення уповноважених банків, через які здійснюється виплата пенсій, грошової допомоги та заробітної плати працівникам бюджетних установ (постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1151), що передбачають:

- встановлення рівних конкурентних вимог для всіх банків;
- можливість одержувачів пенсій, грошової допомоги та заробітної плати (працівники бюджетних установ) на власний розсуд обирати уповноважені банки.

З метою забезпечення діяльності Державної іпотечної установи Урядом прийнято рішення щодо:

- проведення Мінфіном єдиної, державної фінансової політики в сфері розвитку ринку іпотечного кредитування (постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2019 р. № 1054 “Деякі питання Державної іпотечної установи”);
- створення передумов для збільшення доступності будівництва нового житла для громадян України (постанова Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 961 “Про надання у 2019 році державної гарантії за зобов’язаннями Державної іпотечної установи”).

Розпочав роботу Український фонд стартапів, статутний капітал якого складає 389,7 млн. грн., при цьому закладено збільшення капіталу на 50 млн. гривень. Розмір грантів складає 25 тис. доларів США та 50 тис. доларів США. Подано 398 заявок на отримання гранту, з них 158 – оцінених. Проведено перший Pitch Day Українського фонду стартапів, на якому презентовано 12 заявок.

Оцінку заявок здійснюють експерти. На даний час працює вже 42 експерти (підписано меморандуми про співпрацю), 238 заявок було подано на експертів, з них затверджено 98. Держава прозора підтримує розвиток інноваційного бізнесу в Україні як запоруку економічного зростання.

Урядом прийнято рішення щодо передачі Німецько-Українського Фонду у повне управління Мінфіну (розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1273), що сприятиме ефективному управлінню фондом, впровадженню нових кредитно-гарантійних інструментів державної підтримки малого та середнього підприємництва.

В рамках вирішення питання здешевлення кредитів сільськогосподарським товаровиробникам Урядом:

➤ схвалено концептуальні напрями та відповідний план заходів щодо їх реалізації з питання здешевлення кредитів сільськогосподарським товаровиробникам для купівлі земель сільськогосподарського призначення (розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2019 р. № 882, розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1219);

➤ схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про Фонд часткового гарантування кредитів у сільському господарстві” (реєстраційний номер 3047 від 10 лютого 2020 р.).

Це сприятиме запуску повноцінного обігу землі сільськогосподарського призначення, створить інструмент, який дозволить малим сільськогосподарським товаровиробникам отримати “дешеві” кредитні ресурси для купівлі земель сільськогосподарського призначення, що, в свою чергу, дасть поштовх для економічного зростання.

Подальші заплановані дії

• Забезпечення ефективного корпоративного управління в банках державного сектору та ефективної взаємодії між банками та акціонером (гарантуючи при цьому комерційну незалежність банку), зокрема шляхом розроблення та підписання меморандумів про співпрацю з наглядовими радами банків державного сектору та визначення ключових показників ефективності, запровадження моніторингу їх досягнення.

• Удосконалення системи моніторингу реалізації проектів міжнародних фінансових організацій, зокрема забезпечення ефективного функціонування (наповнення, постійне оновлення) порталу реєстру проектів соціального і економічного розвитку України, які реалізуються із залученням коштів міжнародних фінансових організацій.

- Здійснення заходів та внутрішньодержавних процедур для набрання чинності:
  - Угоди про позику (Програма “Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство України”) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку;
  - Договору гарантії (“Проект модернізації мережі електропередачі”) між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР);

- Гарантійної угоди (Проект електрифікації української залізниці “Електрифікація залізничного напрямку Долинська – Миколаїв – Колосівка”) між Україною та ЄБРР.

• Здійснення заходів щодо підготовки проектів в соціальній, інфраструктурній, енергетичній сферах шляхом залучення коштів МБРР, ЄБРР, ЄІБ та KfW

Ціль 6.5. Витрати платників податків на обслуговування боргів зменшуються

Скорочено державний борг по відношенню до ВВП – за оперативною оцінкою державний борг на кінець 2019 року становив у гривневому еквіваленті 1764,2 млрд. грн., а у доларовому – 74,5 млрд. доларів США і скоротився по відношенню до ВВП до 43,8 %.

З метою впровадження агентської моделі управління державним та гарантованим державою боргом законодавчо визначені підстави для утворення та започаткування функціонування Боргового агентства України (Закон України від 14 листопада 2019 р. № 293-IX). Перехід до принципово нового для України формату управління державним боргом забезпечить:

- підвищення довіри інвесторів та прогнозованість процесів управління державним боргом в довгостроковій перспективі;
- інституційну спроможність, якою буде наділено Боргове агентство, що дасть змогу більш комплексно та ефективно застосовувати інструменти з управління державним боргом;
- ефективне використання тимчасово вільних коштів з формуванням додаткових доходів бюджету за рахунок застосування вдосконалених механізмів управління ліквідністю.

В рамках розвитку внутрішнього ринку державних цінних паперів:

➤ з 1 жовтня 2019 р. Мінфіном спільно з Національним банком запроваджено проведення аукціонів облігацій внутрішніх державних позик (ОВДП) через електронну торговельну систему – Систему аукціонів Bloomberg (Bloomberg’s Auction System);

➤ значний попит на державні облігації з боку нерезидентів (кількість ОВДП у власності нерезидентів з 1 вересня 2019 р. по 31 січня 2020 р. зросла у 1,4 рази) та ефективна політика Мінфіну з управління державним боргом дозволили послідовно знижувати вартість запозичень та подовжувати строки боргових інструментів;

➤ з початку вересня 2019 року середньозважену ставку дохідності було знижено по всіх інструментах, що розміщуються на внутрішньому ринку, в тому числі по ОВДП номінованих в національній валюті з терміном обігу:

- 3 місяці на 609 б. п. – до 10,15 %;
- 6 місяців на 611 б. п. – до 10,03 %;
- 12 місяців на 604 б. п. – до 9,91 %;
- 2 роки – на 591 б. п. – до 9,86 %;
- 3 роки – на 599 б. п. – до 10,01 %;
- 4 роки – на 252 б. п. – до 9,88 %.

Також значно знижено середньозважену ставку дохідності по ОВДП, номінованих в доларах США та євро. 28 січня 2020 р. вперше за останні 6 років було здійснено випуск 7-річних ОВДП з середньозваженою ставкою дохідності 9,79 % річних;

➤ частка державного боргу, номінованого в національній валюті, збільшилась з початку 2019 року з 33 % до 41 %, що сприяє зменшенню валютного ризику та відповідає цілям Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2019–2022 роки.

Україна покращила свої позиції у міжнародних рейтингах, зокрема:

➤ Міжнародне рейтингове агентство Fitch підвищило рейтинг України з В- до В та покращило прогноз зі стабільного на позитивний;

➤ Міжнародне рейтингове агентство Standard & Poor's підвищило рейтинг України з В- до В та підтвердило стабільний прогноз;

➤ Міжнародне рейтингове агентство Moody's Investors Service поліпшило прогноз рейтингів уряду України зі “стабільного” на “позитивний”;

➤ Україна в топ-3 країн з найбільшим прогресом у відкритості даних серед країн, що розвиваються (щорічний рейтинг Інституту міжнародних фінансів);

➤ Україна отримала декілька нагород в Bond Awards від видання Global Capital: в тому числі друге місце в категорії “Найбільш вражаючий емітент з регіону СНД та колишніх членів СНД”;

➤ другий рік поспіль Україна – серед країн з найбільшим прогресом в щорічному рейтингу Інституту міжнародних фінансів, що оцінює якість взаємодії суверенних емітентів з міжнародними портфельними інвесторами та якість поширення даних країн, що розвиваються. Україна отримала 40 балів з 42 (на 3,5 балів більше, ніж у 2018 році) за оцінку практик в сфері відносин з інвесторами та 36 балів з 44 (на 4 бали більше, ніж у 2018 році) за відкритість даних.

Підвищення позиції України у рейтингах сприятиме розширенню доступу до міжнародного ринку капіталу та залученню іноземних інвесторів на внутрішній

ринок України. Крім того, зростання в міжнародних рейтингах покращить інвестиційну привабливість України для міжнародних інвесторів.

З метою запобігання дисбалансу макроекономічної ситуації в країні узгоджено основні параметри нової Програми МВФ із загальним обсягом фінансування 5,5 млрд. доларів США (нова трирічна Програма “EFF” замінить чинну на сьогодні Програму Stand-by), щодо якої 7 грудня 2019 р. між Україною та МВФ було досягнуто згоди на технічному рівні (Staff Level Agreement). Після виконання усіх необхідних попередніх заходів відповідна Програма має бути затверджена Радою директорів МВФ.

З метою залучення дешевших фінансових ресурсів Урядом схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про ратифікацію Рамкової угоди між Урядом України та Урядом Королівства Данія щодо загальних умов та процедур, організаційних заходів та фінансових умов реалізації програми Danida Business Finance в Україні” (реєстраційний номер 0019 від 16 грудня 2019 р.). Набрання чинності Рамковою угодою дозволить розширити напрями двосторонньої співпраці та надасть можливість залучати на привабливих умовах кошти для реалізації інвестиційних проектів, спрямованих на забезпечення сталого розвитку та економічного зростання України.

У грудні 2019 року забезпечено завершення виконання усіх 12 умов, визначених відповідним Меморандумом про взаєморозуміння між Україною та ЄС для отримання другого траншу макрофінансової допомоги ЄС у сумі 500 млн. євро у формі довгострокової позики на пільгових умовах (до 2 % річних) для фінансування дефіциту державного бюджету, що сприятиме стійкості системи державних фінансів України та зниженню вартості обслуговування державного боргу. 23 грудня 2019 року Європейській Комісії направлено Заяву стосовно відповідності виконання Україною умов для отримання другого траншу макрофінансової допомоги ЄС.

Подальші заплановані дії

- Утворення та забезпечення діяльності Боргового агентства України.
- Подальший розвиток внутрішнього ринку державних цінних паперів та удосконалення функціонування інституту первинних дилерів.
- Передбачення на середньострокову перспективу цілей та заходів, спрямованих на зменшення боргового навантаження та зниження валютних ризиків, у Бюджетній декларації та Стратегії управління державним боргом.
- Забезпечення прозорості та відкритості політики управління державним боргом.
- Покращення комунікацій з інвесторами.
- Оптимізація взаємодії з рейтинговими агенціями та продовження практики відкритості та публічності.

- Виконання попередніх заходів, необхідних для започаткування нової Програми МВФ та отримання першого траншу в рамках Програми.
- Виконання структурних “маяків” та інших заходів з метою здійснення першого перегляду та отримання другого траншу за Програмою.
- Залучення до державного бюджету кредитних коштів другого траншу в рамках четвертої програми макрофінансової допомоги ЄС Україні.

Ціль 6.6. Українці та добросовісний бізнес захищені від фінансового шахрайства

З метою удосконалення норм законодавства з питань запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, забезпечення реалізації положень нових міжнародних стандартів у сфері протидії відмиванню коштів та боротьби з фінансуванням тероризму Урядом забезпечено подання до Верховної Ради України та супроводження Закону України від 6 грудня 2019 р. № 361-ІХ “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”, який передбачає:

- створення умов для деофшоризації національної економіки;
- застосування ризик-орієнтованого підходу суб’єктами первинного фінансового моніторингу;
- запровадження оновлених міжнародних стандартів, зокрема стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму (FATF);
- збільшення порогової суми та зменшення кількості ознак для обов’язкового звітування про фінансові операції;
- удосконалення процедури розкриття суб’єктами господарювання своїх кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) та посилення вимог до виявлення бенефіціарних власників;
- посилення вимог для платіжних систем при здійсненні грошових переказів.

У рамках детінізації розрахунків у сфері торгівлі і послуг розширено сферу застосування реєстраторів розрахункових операцій (Закон України від 20 вересня 2019 р. № 129-ІХ “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі і послуг”, у розробленні та супроводженні якого у Верховній Раді України брав участь Мінфін), що сприятиме:

- руйнуванню окремих схем ухилення від сплати податків;
- зменшенню корупційних ризиків при адмініструванні податків та зборів;
- розширенню фіскалізації розрахункових операцій;

➤ залученню більшої кількості суб'єктів господарювання до застосування реєстраторів розрахункових операцій та створення таким чином рівних конкурентних умов для ведення господарської діяльності.

Розпочато реформування Держаудитслужби:

➤ Мінфіну передано повноваження з формування політики у сфері державного фінансового контролю (постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2019 р. № 922);

➤ шляхом реорганізації Держаудитслужби утворено новий орган – Офіс фінансового контролю (постанова Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1025).

Подальші заплановані дії

• Імплементация положень оновленого Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”.

• Актуалізація стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму.

• Забезпечення створення аналітичного органу влади, на який покладатиметься обов'язок щодо проведення фінансових розслідувань злочинів у сфері публічних фінансів.

• Удосконалення діяльності органу державного фінансового контролю, зокрема в частині:

- перегляду правових засад функціонування органу державного фінансового контролю та його інструментарію як органу, що здійснює аналіз інформації про використання державних ресурсів та контрольні заходи за високоризиковими операціями (зокрема, підготовка проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні” з метою перегляду функцій та інструментарію органу державного фінансового контролю; перегляд підзаконних нормативно-правових актів з питань здійснення заходів державного фінансового контролю);

- удосконалення інформаційно-аналітичних систем органу державного фінансового контролю (удосконалення процедури оцінки ризиків діяльності підконтрольних установ; забезпечення здійснення ризик-орієнтованого відбору в автоматизованому режимі за допомогою Інформаційно-аналітичної бази державного фінансового контролю; підготовка пропозицій щодо удосконалення інформаційно-аналітичних систем органу державного фінансового контролю тощо);

- забезпечення функціонування нового органу державного фінансового контролю.

- Розширення нормативно-правової бази з метою набрання чинності міжнародними договорами України про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи та капітал (зокрема, подання на ратифікацію Протоколу про внесення змін до конвенцій (угод) про уникнення подвійного оподаткування з Нідерландами).

7. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства

Ціль 7.1. Українці не втрачають від заборони розпоряджатися своїм майном

З метою створення умов для повноцінної реалізації права приватної власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення громадянами України забезпечено супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення” (реєстраційний номер 2178-10 від 10 жовтня 2019 р.), який 13 листопада 2019 р. прийнято в першому читанні. Законопроект спрямовано на:

- встановлення об’єктивної ринкової вартості земельних ділянок сільськогосподарського призначення у процесі їх економічного обігу та зростання капіталізації землі;
- збільшення інвестиційних можливостей аграрного сектору, зокрема, через розвиток іпотечного кредитування під заставу земель сільськогосподарського призначення;
- раціональний перерозподіл земель сільськогосподарського призначення та оптимізація їх використання;
- підвищення рівня мотивації праці через поєднання в особі громадянина України власника землі та виробника сільськогосподарської продукції;
- забезпечення прозорості операцій із землею;
- підвищення економічного благополуччя населення, створення на селі міцного економічно активного середнього класу.

Для створення умов з реформування системи управління у сфері земельних відносин забезпечено супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин” (реєстраційний номер 2194 від 1 жовтня 2019 р.), який 14 листопада 2019 р. прийнято в першому читанні. Реалізація положень законопроекту сприятиме:

- зняттю штучних обмежень господарської діяльності для спрощення доступу до земельних ресурсів населення та бізнесу, скасування зайвих дозволів та дублювання процедур перевірки документації із землеустрою;
- запровадженню незалежного контролю документації із землеустрою через громадську експертизу або рецензування;

- наданню відомостей документації із землеустрою статусу публічних, відкритих та загальнодоступних даних;
- інтеграції та уніфікації землевпорядної, топографо-геодезичної та картографічної діяльності;
- запровадженню страхування професійної відповідальності виконавців робіт із землеустрою як альтернативи державному контролю;
- зменшенню вартості робіт та тривалості часу, що витрачається на виконання процедур, пов'язаних з проведенням землеустрою;
- зменшенню ризиків хабарництва та корупції.

Забезпечено захист майнових прав власників і користувачів земельних ділянок та запобігання протиправному поглинанню і захопленню підприємств (Закон України від 5 грудня 2019 р. № 340-ІХ “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії рейдерству”).

З метою впровадження нових правил продажу земельних ділянок державної та комунальної власності або прав на них через електронні аукціони забезпечено супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо продажу земельних ділянок державної та комунальної власності або прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) через електронні аукціони” (реєстраційний номер 2195 від 1 жовтня 2019 р.), який прийнято 14 листопада 2019 р. в першому читанні. Положення законопроекту спрямовані на:

- оптимізацію законодавства з питань продажу та передачі в користування земельних ділянок державної та комунальної власності;
- удосконалення механізму та процедури продажу та передачі в користування відповідних земельних ділянок, прискорення вказаних процесів;
- підвищення економічної ефективності проведення аукціонів на продаж та передачу в користування земельних ділянок;
- збільшення надходження до державного та місцевих бюджетів.

Проведено інформаційно-комунікативні заходи з питання запровадження обігу земель сільськогосподарського призначення, з метою його ефективного суспільного обговорення. Крім того, здійснювалось обговорення прийнятих Верховною Радою України у першому читанні законопроектів “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення” (реєстраційний номер 2178-10 від 10 жовтня 2019 р.), “Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин” (реєстраційний номер 2194 від 1 жовтня 2019 р.), “Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо продажу земельних ділянок державної та комунальної

власності або прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) через електронні аукціони” (реєстраційний номер 2195 від 1 жовтня 2019 р.).

Довідково. За участю власників земельних паїв, представників аграрної спільноти, керівників райдержадміністрацій, депутатів районних та обласних рад, голів сільських рад, представників об'єднаних територіальних громад та головних Управлінь Держгеокадастру проведено 17 земельних форумів в регіонах України. Крім того, проведено 3 земельні форуми у м. Києві, а також 4 селекторні наради на тему “Земельна реформа”.

Передбачено встановлення єдиної державної політики з питань створення, функціонування та розвитку національної інфраструктури просторових даних, що забезпечить:

- ефективного прийняття управлінських рішень органами державної влади та місцевого самоврядування;
- виключення дублювання робіт та витрат державного бюджету на створення просторових даних на усіх рівнях державного управління та місцевого самоврядування;
- задоволення потреб суспільства у всіх видах географічної інформації;
- інтегрування України до європейської та глобальної інфраструктури просторових даних.

Відповідний проект Закону України “Про національну інфраструктуру геопросторових даних” (реєстраційний номер 2370 від 1 листопада 2019 р.) 5 грудня 2019 р. прийнято Верховною Радою України в першому читанні.

Імплементовано кращі практики якісного та ефективного регулювання, відображені Групою Світового банку у методології рейтингу “Doing Business”, зокрема щодо покращення інвестиційного клімату у сфері ведення Державного земельного кадастру шляхом удосконалення Порядку його ведення (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1140), а саме:

- запроваджено механізм оскарження рішень, дій або бездіяльності у сфері ведення Державного земельного кадастру у досудовому порядку;
- надано доступ до відомостей Державного земельного кадастру про координати поворотних точок меж земельних ділянок суб'єктам, які отримали доступ до Державного земельного кадастру у режимі читання;
- удосконалено механізм доступу до Державного земельного кадастру у режимі читання для органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів, визначених Порядком ведення Державного земельного кадастру.

Довідково: протягом перших 14 днів з моменту впровадження функціональної можливості щодо надання доступу до відомостей Державного земельного кадастру про координати поворотних точок меж земельних ділянок

суб'єктам, які отримали доступ до Державного земельного кадастру у режимі читання, задоволено 30 665 запитів від зазначених суб'єктів на таку послугу.

З метою забезпечення прозорості та публічності дій під час погодження документації із землеустрою та розпорядження землями сільськогосподарського призначення державної власності запроваджено функціонал щодо оприлюднення висновків про розгляд проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок та наказів про розпорядження землями. Таке нововведення дало змогу здійснювати ефективний громадський контроль та забезпечило доступність та публічність рішень, які приймаються територіальними органами Держгеокадастру.

Довідково: відсоток відмов при погодженні проектів землеустрою зменшився з 25 % до 14 %.

Здійснено інтеграцію державних кадастрів до Державного земельного кадастру відповідно до покрокового плану-графіка.

Довідково. На сьогодні на веб-порталі “Публічна кадастрова карта України” розміщено такі інформаційно-довідкові шари:

- “Умовна прибережна захисна смуга” – шар умовної прибережної захисної смуги, який отримано в автоматичному режимі з урахуванням норм статті 60 Земельного кодексу України (без урахування крутизни схилів);*
- “Ліси” – шар меж земель лісового фонду (отримано в рамках інформаційної взаємодії з Державним лісовим кадастром);*
- “Природно-заповідний фонд” – шар відображає межі об'єктів природно-заповідного фонду України;*
- “Геонадра (спец. дозволи)” – шар відображає спецдозволи, які видано Державною службою геології та надр України на користування надрами;*
- “Родовища корисних копалин” – точковий шар, який відображає місця скупчення корисних копалин;*
- “Нафтогазові свердловини” – точковий шар, який відображає розміщення нафтогазових свердловин;*
- “Смарагдова мережа” – шар, що відображає мережу, яка включає Території Особливого Природоохоронного Інтересу;*
- “Класифікація посівів 2019 (Ярові)” – шар відображає інформацію про площі посівів однорічних рослин, висіяних навесні 2019 року (ярові), та дозволяє відстежити актуальний стан посівів сільськогосподарських культур;*
- “Класифікація посівів 2019 (Озимі)” – шар відображає інформацію про площі посівів однорічних рослин, висіяних восени 2019 року (озимі), та дозволяє відстежити актуальний стан посівів сільськогосподарських культур;*
- “Посіви на незареєстрованих землях у 2019 році” – шар відображає інформацію про площі посівів сільськогосподарських культур на незареєстрованих землях у 2019 році та дозволяє відстежити актуальний стан посівів сільськогосподарських культур.*

Наповнення інформаційно-довідкових шарів веб-порталу “Публічна кадастрова карта України” відомостями про об’єкти державних кадастрів природних ресурсів продовжується відповідно до інформації, яка надходить від держателів державних та галузевих кадастрів і реєстрів. Зокрема, на сьогодні здійснюються заходи щодо наповнення даними таких інформаційно-довідкових шарів:

- адресний реєстр (відповідно до даних Мін’юсту);
- інформація щодо сплати земельного податку (відповідно до даних ДПС);
- статистична інформація (відповідно до даних Держстату);
- інформація щодо мережі автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури (відповідно до даних Укравтодору).

Подальші заплановані дії

- Супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про обіг сільськогосподарських земель”.
- Створення Фонду гарантування фермерських кредитів.
- Запуск пілотного проекту впровадження електронного моніторингу земельних відносин в Україні “Державний моніторинг земельних відносин”.
- Впровадження механізмів, які дадуть можливість розширеного доступу до відомостей Державного земельного кадастру, удосконалення інформаційної взаємодії Державного земельного кадастру з іншими кадастрами та інформаційними системами, інтеграції кадастрів інших природних ресурсів на базі Державного земельного кадастру, надання офіційного статусу геопросторовим даним інших кадастрів та інформаційних систем, розміщеним на картографічній основі Державного земельного кадастру у вигляді інформаційних шарів і атрибутів.
- Проведення інвентаризації земель державної власності на площі 0,823 млн. гектарів.

Ціль 7.2. Українські споживачі отримують безпечні товари та послуги

З метою попередження випадків харчових отруєнь дітей в навчальних закладах запроваджено національну систему моніторингу за безпечністю харчування в дошкільних та шкільних навчальних закладах. В рамках моніторингу з листопада по грудень 2019 року відібрано більше 5,3 тис. зразків харчових продуктів, що постачаються у заклади освіти. За результатами лабораторних випробувань встановлено, що близько 5 % зразків можуть становити небезпеку для життя та здоров’я дітей.

Для забезпечення споживачів безпечнішими харчовими продуктами Урядом розроблено проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів

України щодо харчових продуктів та інших об'єктів санітарних заходів”, яким передбачено:

- створення умов для гарантування безпечності харчових продуктів;
- забезпечення належної простежуваності харчових продуктів;
- організаційні засади виробництва та обігу харчових добавок та новітніх харчових продуктів;
- використання тверджень про поживну цінність та тверджень про користь для здоров'я харчових продуктів (у тому числі тверджень про зниження ризику захворювань);
- удосконалення державного контролю на кордоні;
- введення в українське нормативно-правове поле поняття “фальсифікований харчовий продукт” та “харчове шахрайство”.

З метою створення умов для захисту прав споживачів, які проживають на території населених пунктів, визначених у затвердженому Кабінетом Міністрів України переліку, де проводилася антитерористична операція, Урядом розроблено проект Закону України “Про внесення зміни до Закону України “Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції”, який узгоджується із заінтересованими органами.

Урядом розроблено проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ветеринарної медицини”, що забезпечить:

- оновлення, відповідно до кращих практик, правових та організаційних засад здійснення діяльності у сферах забезпечення захисту здоров'я та благополуччя тварин, ветеринарної практики, виробництва та обігу ветеринарних препаратів, побічних продуктів тваринного походження;
- удосконалення регулювання суспільних відносин у сферах забезпечення здоров'я тварин, забезпечення благополуччя тварин, ветеринарної практики, виробництва й обігу ветеринарних препаратів, субстанцій, лікувальних кормів і преміксів.

Урядом спрощено фітосанітарні процедури (постанова Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2019 р. № 1177), зокрема:

- упорядковано проведення фітосанітарних процедур та видачу сертифікатів;
- надано право вибору власнику вантажу при формуванні експортних партій об'єктів регулювання проводити фітосанітарну експертизу (аналіз) у фітосанітарних лабораторіях, що належать до сфери управління Держпродспоживслужби, або уповноважених фітосанітарних лабораторіях будь-якої іншої форми власності;
- зобов'язано державного фітосанітарного інспектора видати заявнику карантинний сертифікат, фітосанітарний сертифікат або фітосанітарний сертифікат

на реекспорт чи прийняти рішення про відмову в його видачі протягом 8 робочих годин після отримання ним висновку фітосанітарної експертизи;

➤ запроваджено проведення державного контролю на основі ризик-орієнтованого підходу.

Передбачено створення умов для споживачів щодо отримання достовірної інформації стосовно походження деяких харчових продуктів, що дозволить робити усвідомлений вибір та отримувати продукти вищої якості (Мінекономіки розроблено проект наказу “Про затвердження Порядку та спеціальних вимог до маркування певних харчових продуктів, для яких обов’язковим є зазначення країни походження або місця походження”).

Подальші заплановані дії

- Забезпечення функціонування системи швидкого внутрішнього оповіщення про харчові продукти та корми, що дасть змогу компетентному органу, виробникам та постачальникам харчових продуктів оперативно та ефективно реагувати на ризики.

- Розроблення та впровадження курсів навчання щодо запровадження процедур заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР) у роботу закладів громадського харчування, у тому числі освітніх закладів, що дасть змогу подібним закладам проаналізувати ризики, що виникають в рамках їх діяльності та застосувати превентивні заходи для зниження таких ризиків.

- Запровадження рейтингу дотримання загальних гігієнічних вимог на потужностях, які здійснюють роздрібну торгівлю, та закладів громадського харчування, що дозволить споживачу зробити усвідомлений вибір спираючись на результати державного контролю за дотриманням харчового законодавства.

- Запровадження процедур здійснення аналізу ризиків, що дасть змогу сконцентрувати ресурс державних органів на найбільш проблемних питаннях у сфері безпечності харчових продуктів.

- Створення спільно з громадськими організаціями та іншими заінтересованими сторонами соціальної реклами (у тому числі відеороликів), а також інших інформаційних матеріалів щодо безпечного споживання, що сприятиме зниженню ризиків для життя та здоров’я споживачів.

- Створення дієвих систем консультування споживачів, підвищення рівня загальної правової грамотності, ступеня поінформованості споживачів шляхом надання їм доступу до інформації, що дозволить захистити свої права у разі їх порушення.

Ціль 7.3. Українські працівники мають легальну роботу та витрачають менше часу на пошук нової легальної роботи

З метою приведення політики в сфері трудових відносин та зайнятості у відповідність до вимог сучасності започатковано реалізацію ключових реформ у сфері праці, зокрема розроблено Урядом та прийнято Верховною Радою України Закон України від 5 грудня 2019 р. № 341-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо формування державної політики у сфері праці, трудових відносин, зайнятості населення та трудової міграції”.

Для забезпечення позитивного впливу на ринкове середовище та ринок праці, ефективного правового регулювання трудових правовідносин Урядом розроблено проект Закону України “Про працю” (реєстраційний номер 2708 від 28 грудня 2019 р.), який передбачає що:

- суб’єкти господарювання – роботодавці отримають змогу більш ефективно здійснювати кадрову політику та мінімізувати бюрократичні перешкоди пов’язані з організацією трудових відносин;

- покращення бізнес-середовища матиме позитивний вплив на можливості для громадян знаходити гідну роботу, а впровадження механізмів захисту від звільнення підвищить рівень захищеності від раптової втрати роботи.

Схвалено Основні напрями реалізації державної політики у сфері зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2022 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1396). Реалізація державної політики у сфері зайнятості населення до 2022 року здійснюватиметься за такими основними напрямами:

- розвиток національної економіки як основи для забезпечення продуктивної зайнятості та створення нових робочих місць;

- стимулювання розвитку підприємництва та самозайнятості;

- забезпечення створення гідних умов праці та детінізація відносин у сфері зайнятості населення;

- розвиток системи професійної (професійно-технічної) освіти та забезпечення створення умов для професійного навчання впродовж життя;

- забезпечення розвитку інклюзивного ринку праці. Сприяння зайнятості молоді;

- реформування державної служби зайнятості та забезпечення інноваційного розвитку послуг на ринку праці;

- забезпечення реалізації ефективної державної політики у сфері трудової міграції.

Проведено верхньорівневий аналіз ринку праці з виявлення тенденцій на ринку праці, динаміки зміни структури зайнятих та безробітних, рівня задоволення потреб

національного та місцевих ринків праці у робочій силі. Результати аналізу будуть покладені в основу плану заходів з реалізації основних напрямів державної політики у цій сфері, нових активних програм, спрямованих на зменшення безробіття, та втілені у змінах до законодавства.

Розпочато процес профайлінгу працівників райдержадміністрацій, що плануються до вивільнення, з метою забезпечення їх оперативним працевлаштуванням.

Для удосконалення системи встановлення відповідності між наявними вакансіями та особистісними і професійними характеристиками шукачів роботи проведено попередній аналіз бази даних Державної служби зайнятості та алгоритму поточного метчингу безробітних та роботодавців.

Довідково: у структурі попиту на працівників в 2020 році за видами економічної діяльності переважає потреба у кадрах у промисловості (26 %); торгівлі (17 %); сільському господарстві (14 %); освіті (8 %), транспорті (7 %); охороні здоров'я (6 %); тимчасовому розміщенні й організації харчування (3 %); діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування (3 %).

Створено навчальну онлайн-платформу з профорієнтації та розвитку кар'єри skills.dcz.gov.ua, яка складається з послуг для населення, послуг для професійного розвитку працівників державної служби зайнятості, послуг для роботодавців. Державною службою зайнятості підготовлено контентний матеріал та здійснено запис 14 відеокурсів за різною тематикою, таких як: “Секрети успішного резюме”, “Рекомендаційний мотиваційний лист”, “Співбесіда у роботодавця”, “Джерела пошуку роботи” та “Як започаткувати власну справу”.

З метою розроблення комплексного підходу до вирішення питань працевлаштування та зайнятості громадян, які неконкурентоспроможні або малоконкурентні на ринку праці запущено пілотний проект “Спеціалізований кар'єрний радник” на Житомирщині. Відповідно до концепції пілотного проекту підтримку й індивідуальне комплексне обслуговування матимуть: учасники бойових дій, внутрішньо переміщені особи, звільнені з місць відбуття покарання, безробітні без професії, досвіду роботи та з кількарічною перервою в трудовій діяльності, а також інші особи, які потрапили в складні життєві обставини. Після завершення пілотування на Житомирщині, коригування проекту і навчально-тренінгового періоду спеціалізовані кар'єрні радники запрацюють у всіх областях України.

Подальші заплановані дії

- Супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про працю” та забезпечення виконання його норм.

- Внесення змін до законів України, які регулюють ринок праці та сферу зайнятості населення.

- Розроблення нової редакції Закону України “Про охорону праці” з метою побудови нової системи управління охороною праці в Україні, заснованої на принципах оцінювання, контролю та управління виробничими ризиками і заохочення до створення безпечних і здорових умов праці.

- Затвердження Плану заходів із впровадження Основних напрямів реалізації державної політики у сфері зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2022 року для досягнення встановлених цілей.

- Розроблення нового Класифікатора професій та кваліфікаційних характеристик.

- Підготовка пропозиції щодо заходів, спрямованих на детінізацію відносин у сфері зайнятості населення.

- Масштабування та розвиток освітнього порталу та платформи профорієнтації державної служби зайнятості.

- Удосконалення механізму професійного навчання безробітних з метою підвищення їх конкурентоспроможності, а також системи професійної орієнтації населення для збалансування ринку праці.

- Затвердження Стратегії реформування служби зайнятості, оптимізація її структури.

- Затвердження показників ефективності діяльності служби зайнятості та забезпечення їх постійного моніторингу, запровадження електронних сервісів.

- Визначення ключових напрямів модернізації діяльності Державної служби України з питань праці, з метою підвищення ефективності протидії неформальній зайнятості та порушенням трудового законодавства.

- Популяризація навчальної онлайн-платформи з профорієнтації та розвитку кар’єри.

- Проведення аналізу причин приховування трудових відносин та можливих напрямів зменшення неформальної зайнятості.

Ціль 7.4. Українці отримують більше доходів від управління державною власністю в їх інтересах

Урядом схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації” (реєстраційний номер 2831 від 3 лютого 2020 р.), яким пропонується затвердити перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, зокрема:

➤ перелік акціонерних товариств, у статутних капіталах яких частка корпоративних прав, що належать державі, не може бути меншою ніж 50 % + 1 акція та не підлягає приватизації – 9 об'єктів;

➤ перелік акціонерних товариств, у статутних капіталах яких частка корпоративних прав, що належать державі, становить 100 %, державних унітарних та казенних підприємств, що не підлягають приватизації – 105 об'єктів;

➤ перелік об'єктів культури та спорту, що не підлягають приватизації – 105 об'єктів.

Прийняття зазначеного проекту Закону України забезпечить зменшення навантаження на державний сектор економіки, а також посилення контролю держави за збереженням і використанням майна акціонерних товариств, казенних та державних підприємств, установ і організацій, що не підлягають приватизації.

З метою зменшення частки держави в економіці, оптимізації державного сектору економіки Урядом передано до сфери управління Фонду державного майна для подальшої приватизації:

➤ 339 об'єктів цілісних майнових комплексів державних підприємств, установ та організацій із сфери управління Мінекономіки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2019 р. № 1101);

➤ повноваження з управління корпоративними правами держави щодо приватного акціонерного товариства “Готель “Дніпро” із сфери управління Державного управління справами (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1154);

➤ 37 об'єктів – цілісних майнових комплексів державних підприємств, які перебували в управлінні Мінагрополітики (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1406);

➤ єдині майнові комплекси державних підприємств із сфери управління Мінінфраструктури (3 об'єкти) та Укравтодору (1 об'єкт) (розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1357).

Довідково: готується передача із сфери управління Державного управління справами єдиних майнових комплексів державних підприємств: “Центр-сервіс”; “Технобуд” та “Українські інформаційні та телекомунікаційні мережі”.

Передано на приватизацію 17 % державних підприємств в країні на неокупованій території (2/3 з них безпосередньо з Мінекономіки): 530 державних підприємств. Найближчим часом очікується передача на приватизацію ще 194 державних підприємств.

Приватизація цих підприємств забезпечить надходження коштів до державного бюджету, а також залучення приватних інвестицій у розвиток таких підприємств.

Уніфіковано процедури відчуження об'єктів державної власності та запроваджено їх продаж виключно через електронну торгову систему (постанова Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 р. № 884 “Деякі питання відчуження об'єктів державної власності”).

У 2019 році державними органами приватизації виставлено на електронні аукціони через електронну торгову систему ProZorro. Продажі 467 об'єктів малої приватизації. За результатами торгів відбулись електронні аукціони з продажу 368 об'єктів на загальну суму 560 893,66 тис. грн., що на 40 % перевищує їх загальну стартову ціну. Фактичне надходження коштів до Державного бюджету України від приватизації об'єктів малої приватизації становить 536 516,27 тис. гривень.

Визначено радників для надання послуг з підготовки до приватизації та продажу, відповідно, пакета акцій АТ “Об'єднана гірничо-хімічна компанія”, пакета акцій ПАТ “Одеський припортовий завод”, єдиного майнового комплексу ДП “Завод “Електроважмаш” та єдиного майнового комплексу ДП “Вугільна компанія “Краснолиманська” (розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 вересня 2019 р. № 883, № 884, № 885 та № 886).

З метою посилення спроможності Фонду державного майна здійснювати покладені на нього функції, що забезпечить досягнення задекларованих Урядом цілей та показників у сфері приватизації державного та комунального майна, Урядом розроблено проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пришвидшення і удосконалення процесу приватизації”.

Для встановлення законодавчих підстав щодо утворення і забезпечення діяльності Фонду національного багатства, розроблено проект Закону України “Про Фонд національного багатства”, а також інші нормативно-правові акти щодо запуску роботи Фонду.

Продовжується реформа корпоративного управління суб'єктами господарювання державного сектору економіки відповідно до стандартів корпоративного управління ОЕСР.

Удосконалено процедури конкурсного відбору керівників та членів наглядових рад суб'єктів господарювання державного сектору економіки, у тому числі особливо важливих для економіки підприємств, зокрема роботу комітету з призначення (постанова Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2019 р. № 927), а також відбір та призначення керівників державних унітарних підприємств, у яких утворено наглядову раду відповідно до вимог законодавства.

Урядом схвалено План заходів щодо приведення системи управління десяти найбільших державних компаній у відповідність до стандартів корпоративного управління ОЕСР (протокол засідання Уряду від 18 грудня 2019 р. № 26) та пропозиції до структури Індивідуальної політики власності державних компаній, а саме: АТ “НАК “Нафтогаз України”, АТ “Українська залізниця”, ДП “НАЕК

“Енергоатом”, АТ “НЕК “Укренерго”, ПрАТ “Укргідроенерго”, ДП “Адміністрація морських портів України”, ДП “Міжнародний аеропорт “Бориспіль”, ДК “Укроборонпром”, АТ “Укрпошта”, АТ “Державна продовольчо-зернова корпорація України”.

Згідно з Планом заходів державні компанії мають привести свої статuti, положення про Наглядову раду та Правління у відповідність до принципів корпоративного управління ОЕСР, затвердити Положення про принципи формування наглядової ради державної компанії та очікувані показники роботи наглядової ради державних компаній, сформувані незалежні наглядові ради, затвердити та погодити з Мінекономіки індивідуальні політики власності тощо.

В індивідуальних політиках власності має бути визначена мета державного володіння, основні цілі діяльності державних компаній, основні напрями діяльності та ключові показники ефективності їх діяльності.

Довідково: на даний час затверджено 5 індивідуальних політик власності щодо АТ “НАК “Нафтогаз України”, АТ “Українська залізниця”, ДП “Адміністрація морських портів України”, ДП “Міжнародний аеропорт “Бориспіль”, АТ “Укрпошта”.

Сформовано незалежні наглядові ради на 7 великих державних компаніях: АТ “НАК “Нафтогаз України”, АТ “Українська залізниця”, АТ “НЕК “Укренерго”, ПрАТ “Укргідроенерго”, ДП “Адміністрація морських портів України”, ДП “Міжнародний аеропорт “Бориспіль”, АТ “Укрпошта”.

Крім того, з метою реформування системи управління державними компаніями згідно із сучасними міжнародними стандартами корпоративного управління ОЕСР, мінімізації витрат на утримання непрофільних активів, зростання рентабельності компаній, Урядом розроблено проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення корпоративного управління юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких є держава”, прийняття якого забезпечить:

- врегулювання питання щодо використання та розпорядження державними компаніями державного майна, в тому числі, що не підлягає приватизації;
- надання повноважень наглядовій раді щодо затвердження річних фінансових планів, призначення та звільнення з посад керівників державних компаній, визначення умов оплати їх праці тощо;
- визначення порядку сплати дивідендів господарськими товариствами, які згідно закону мають подавати консолідовану фінансову звітність тощо.

Подальші заплановані дії

- Створення та забезпечення діяльності Фонду національного багатства, передача до його статутного капіталу та в управління об'єктів державної власності, в тому числі тих, що не підлягають приватизації.

- Забезпечення реформування процедур передачі в оренду державного та комунального майна шляхом розроблення та впровадження Мінекономіки нової прозорої, конкурентної процедури передачі майна в оренду (на виконання вимог Закону України “Про оренду державного та комунального майна”).

- Проведення масової малої приватизації, ліквідації непрацюючих державних підприємств.

- Проведення приватизації 20 великих компаній.

- Забезпечення супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації”.

- Підготовка рішення, яким пропонується передача до сфери управління Фонду державного майна єдиних майнових комплексів державних підприємств, які перебувають в управлінні Державного управління справами, з метою їх подальшої приватизації.

- Затвердження індивідуальних політик власності щодо інших найбільших державних компаній.

- Приведення статутів найбільших державних компаній у відповідність до стандартів ОЕСР.

- Забезпечення ухвалення Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення корпоративного управління юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких є держава” та після його прийняття – приведення статутів та інших внутрішніх документів державних компаній у відповідність до вимог цього Закону.

Ціль 7.5. Українці не переплачують за послуги та товари, що придбає в їх інтересах держава

Запроваджено нові правила, які дозволять проводити закупівлі у більш ефективний спосіб за найкращою ціною, застосовуючи спеціальні процедури та електронні каталоги (аналог онлайн-магазину) (Закон України від 19 вересня 2019 р. № 114-IX “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель”, який був розроблений та супроводжувався у Верховній Раді України за участю Мінекономіки), зокрема:

➤ знижено поріг для обов'язкового проведення закупівель через Prozorro з 200 до 50 тис. грн. – тепер більше чверті мільйона процедур на рік будуть відбуватися у системі та матимуть етап аукціону, що забезпечить додаткову економію до 9 млрд. грн. на рік;

➤ введено персональну відповідальність за порушення законодавства у сфері закупівель;

➤ удосконалено механізм оскарження.

Кабінетом Міністрів визначено Державну установу “Професійні закупівлі” централізованою закупівельною організацією (розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 вересня 2019 р. № 846). Замовники, які не мають власних професійних закупівельників, зможуть здійснювати ефективні закупівлі для своїх потреб через визначену державну установу.

З метою оптимізації закупівельної функції та отримання економії бюджетних коштів за рахунок агрегації закупівель зобов'язано центральні органи виконавчої влади передати свої закупівлі, відповідно до визначеного переліку товарів, до централізованої закупівельної організації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1407):

➤ з 1 березня 2020 р. – для міністерств та Господарсько-фінансового департаменту Секретаріату Кабінету Міністрів України;

➤ з 1 вересня 2020 р. – для інших центральних органів виконавчої влади.

З листопада 2019 року забезпечено взаємодію електронної системи закупівель з інформаційними системами Державної податкової служби щодо обміну інформацією про відсутність або наявність в учасника процедури закупівлі заборгованості (податкового боргу) зі сплати податків, зборів, платежів, контроль за якими покладено на податкові органи. Зокрема, зменшено рівень бюрократії при закупівлях, з початку листопада понад 3000 довідок в тиждень видається онлайн.

З метою підвищення ефективності роботи органу оскарження, забезпечення можливості проведення оскаржень в онлайн-режимі підготовлено пропозиції щодо внесення змін до Законів України “Про публічні закупівлі” та “Про Антимонопольний комітет України”.

Для забезпечення обміну даними між електронною системою закупівель “Prozorro” із системами Мінфіну та Казначейства у січні 2020 року Мінекономіки, Мінфіном та Казначейством затверджено Протокол № 1 та Специфікації обміну інформацією про структуру і формати даних, що передаються та приймаються в порядку інформаційної взаємодії між електронною системою закупівель та інформаційною системою Казначейства.

Довідково: за результатами аналізу даних електронної системи закупівель за період з жовтня по грудень 2019 року у порівнянні з відповідним періодом 2018 року відбулось:

- підвищення конкуренції у торгах на 5 % (середня кількість учасників 2,41 у IV кварталі 2019 року проти 2,29 у IV кварталі 2018 року);
- зростання успішності торгів на 9,9 в. п. (64,9 % у IV кварталі 2019 року проти 55 % у IV кварталі 2018 року);
- в цілому, у 2019 році середній розмір економії, що припадає на одні торги, збільшився на 12,4 % (85,2 тис. грн. у 2019 році проти 75,8 тис. грн. у 2018 році).

Подальші заплановані дії

- Запуск централізованої закупівельної організації для міністерств та центральних органів виконавчої влади, що забезпечить більш зручні та ефективні закупівлі.
- Запуск в Україні сучасного дизайну ринків на основі електронних систем.
- Професіоналізація публічних закупівель: перехід на закупівлі через централізовану закупівельну організацію та уповноважених осіб.
- Введення 100 % цифрових документів: контрактів, сплат, актів, рахунків.
- Інтеграція з тендерними майданчиками інших держав.
- Вдосконалення системи оскарження шляхом внесення змін до Закону України “Про Антимонопольний комітет України” та побудови на базі Комітету ефективного органу оскарження.

Ціль 7.6. Український експортер отримує кращі умови для роботи за рахунок зменшення бар’єрів для експорту українських товарів та послуг

З огляду на прогрес, досягнутий Україною у забезпеченні адекватного та ефективного захисту прав інтелектуальної власності, 25 жовтня 2019 р. Президент США відновив дію торговельних преференцій для переважної більшості українських товарів, які були вилучені з під дії Генералізованої системи преференцій США у 2018 році.

Довідково: Генералізована система преференцій США дозволяє Україні та іншим 120 країнам і територіям експортувати до США товари за понад 3500 тарифними лініями Гармонізованого тарифу США без сплати ввізного мита.

Дію торговельних преференцій, зокрема, було відновлено для таких товарів, як томатний сік, томатна паста, джеми, соуси, мінеральна вода, керамічний посуд, електричні прилади тощо. Відповідно українські товаровиробники можуть

постачати згадані товари до США в рамках Генералізованої системи преференцій без сплати ввізного мита.

Разом з тим, дію торговельних преференцій не було відновлено для 9 тарифних ліній Гармонізованого тарифу США (шоколадна продукція, шини, оптичні прилади тощо). Відповідно українською стороною здійснюються заходи для повного виконання вимог в частині захисту прав інтелектуальної власності з метою відновлення дії торговельних преференцій у повному обсязі.

Збільшено на 50 тис. тонн обсяги щорічної квоти на безмитне ввезення українськими виробниками/експортерами до держав – членів ЄС м'яса птиці та переробленого м'яса птиці (ратифіковано Угоду у формі обміну листами між Україною та Європейським Союзом про внесення змін до торговельних преференцій щодо м'яса птиці та переробленого м'яса птиці, передбачених Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (Закон України від 5 грудня 2019 р. № 345-IX).

Узгоджено вимоги щодо відкриття експорту шроту ріпакового та меду до Китаю, а також яєць до Японії, як необхідний крок для забезпечення нарощування у 2020 році обсягів торгівлі продукцією агропромислового комплексу.

Створено умови для застосування у двосторонній торгівлі з Грузією положень Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження, що збільшує можливості преференційного експорту для вітчизняних виробників та сприятиме залученню до регіональних ланцюгів створення доданої вартості (сторонами 25 травня 2019 р. укладено та Законом України від 14 січня 2020 р. № 450-IX ратифіковано Протокол між Урядом України та Урядом Грузії про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Грузія про вільну торгівлю від 9 січня 1995 року). Фактично, оператори зовнішньоекономічної діяльності матимуть можливість обирати між сертифікатом походження товару СТ-1, що застосовується на даний час, та сертифікатом EUR.1.

Підтримано рішення Генеральної ради СОТ щодо продовження терміну дії мораторію на застосування мит до електронних передач даних до 12-ої Конференції міністрів СОТ (документ WT/L/1079 від 11 грудня 2019 р.), а саме: незастосування мит до українських цифрових товарів та послуг сприятиме залученню бізнесу, особливо малих та середніх підприємств, до транскордонної електронної комерції.

Предбачено спрощення митного оформлення та обміну статистичною інформацією між Україною та країнами світу внаслідок усунення розбіжностей у класифікації товарів України та її торговельних партнерів через виконання міжнародних зобов'язань України за Міжнародною конвенцією про Гармонізовану систему опису та кодування товарів щодо приведення товарної номенклатури Митного тарифу України у відповідність з ГС-2017. Для цього Урядом розроблено

та здійснюється супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про Митний тариф України” (реєстраційний номер 2482 від 21 листопада 2019 р.).

Врегульовано порядок виплати винагороди та покриття витрат з організаційних питань, компенсації витрат арбітрам та посередникам на час їх участі у процедурах розв’язання спорів та в рамках механізму посередництва відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (постанова Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2019 р. № 944 “Про врегулювання деяких питань фінансування витрат, пов’язаних із захистом прав та інтересів України під час розв’язання спорів відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони”).

Забезпечено належне функціонування системи двосторонніх органів торговельно-економічного співробітництва (постанова Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2019 р. № 940 “Про голів Української частини спільних міжурядових комісій з питань співробітництва”).

В рамках підготовки до укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (Угоди АСАА):

➤ виконано зобов’язання, передбачені Дорожньою картою заходів щодо підписання Угоди АСАА (гармонізація базового та галузевого законодавства, реформування інфраструктури якості та ринкового нагляду згідно з нормами ЄС);

➤ приведено українську систему стандартизації у відповідність до європейської моделі, встановлено прозорі правила і спрощено умови ведення бізнесу (Закон України від 20 вересня 2019 р. № 124-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв’язку з прийняттям Закону України “Про стандартизацію”);

➤ встановлено прозорі правила і спрощено умови ведення бізнесу (Закон України від 12 грудня 2019 р. № 367-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо зменшення тиску на бізнес з боку органів ринкового нагляду”);

➤ українською делегацією взято участь у четвертому засіданні Комітету Асоціації Україна – ЄС у торговельному складі (18–19 листопада 2019 р. у м. Брюссель, Королівство Бельгія).

Загалом Українська сторона готова до наступного кроку з боку ЄС щодо підготовки до укладення Угоди АСАА та очікує у 2020 році на інформацію від Сторони ЄС щодо алгоритму та процедури проведення попередньої оціночної місії стосовно готовності українських інституцій інфраструктури якості працювати згідно з українським законодавством, гармонізованим з європейським.

Збережено/покращено умови доступу українських товарів на зовнішні ринки з вересня 2019 року по січень 2020 року, зокрема внаслідок:

➤ завершення захисного розслідування щодо нержавіючих труб в Євразійському економічному союзі без застосування заходів. Орієнтовні обсяги поставок 0,4 млн. доларів США;

➤ зменшення Бразилією розміру антидемпінгового мита щодо українського листового прокату з 261,79 доларів США за тону до 52,02 доларів США. Орієнтовний обсяг експорту українського листового прокату до застосування антидемпінгових заходів складає близько 15 млн. доларів США;

➤ скасування Бразилією антидемпінгових заходів щодо автомобільних шин з 16 січня 2020 року. Орієнтовний обсяг експорту до застосування антидемпінгових заходів складає близько 7,3 млн. доларів США.

Зазначені результати мають стати позитивним сигналом для українських експортерів, які матимуть змогу й надалі постачати або збільшити постачання продукції на традиційні зовнішні ринки без сплати особливих видів мита (антидемпінгового, компенсаційного, спеціального або додаткового імпортного збору), або із сплатою таких видів мита за зменшеними ставками.

Забезпечено захист прав та інтересів України в торговельно-економічній сфері в рамках СОТ та міжнародних договорів України у наступних справах:

➤ спір за Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у зв'язку з тимчасовою заборонаю експорту лісоматеріалів у необробленому вигляді;

➤ справа DS 493 “Україна – антидемпінгові заходи щодо нітрату амонію”;

➤ справа DS 499 “Російська Федерація – заходи щодо імпорту залізничного рухомого складу, стрілочних переводів та іншого залізничного обладнання”;

➤ справи в рамках СОТ, у яких Україна виступає у якості третьої сторони.

Забезпечено використання механізмів торговельного захисту, зокрема, шляхом проведення антидемпінгових розслідувань щодо імпорту товарів в Україну, за результатами яких 2 грудня 2019 року Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі прийняла рішення про застосування остаточних антидемпінгових заходів щодо імпорту в Україну підшипників кочення роликівих радіальних з короткими циліндричними роликками походженням з Республіки Казахстан, а також прутків з вуглецевої та інших легованих сталей походженням з Республіки Білорусь та Республіки Молдова.

Довідково. Експорт товарів за підсумками 11 місяців 2019 року збільшився порівняно з аналогічним періодом 2018 року на 6,3 % (+2,7 млрд. доларів США) та склав 46 млрд. доларів США. Збільшення обсягів експорту товарів відбулось по продукції п'яти галузей економіки, за виключенням продукції металургійного комплексу (скорочення обсягів експорту товарів на 10,6 %), деревини, паперової маси та виробів з деревини (на 10,2 %) та продукції легкої промисловості (на 2,4 %).

Подальші заплановані дії

- Започаткування консультаційного процесу між Україною та ЄС щодо оновлення Угоди про асоціацію в частині поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі з метою прискорення торговельної лібералізації.

- Формування взаємовигідних торговельно-економічних умов з Великою Британією в рамках укладення нової двосторонньої угоди після виходу Великої Британії з ЄС.

- Проведення переговорів про вільну торгівлю з Туреччиною та Сербією. Перегляд чинних угод з Європейською асоціацією вільної торгівлі, Канадою та Македонією.

- Оновлення митного тарифу та законодавства про торговий захист.

- Підтримання рішень СОТ щодо продовження терміну дії мораторію на застосування мит до електронних передач даних, зокрема, в рамках 12-ої Конференції міністрів СОТ, яка відбудеться з 8 по 11 червня 2020 р., та участь у багатосторонніх переговорах СОТ, зокрема про зменшення мит.

- Розбудова діяльності ПрАТ “Експортно-кредитне агентство”, зокрема утворення наглядової ради відповідно до законодавства, схвалення наглядовою радою нормативних документів, які регламентують надання ним послуг, збільшення капіталізації агентства, налагодження співпраці з експортно-кредитними агентствами інших держав, внесення змін до законодавчих актів, які регулюють діяльність Експортно-кредитного агентства з метою усунення перешкод для належної діяльності.

- Прийняття крос-секторальної експортної стратегії з транспортування та спрощення процедур торгівлі на період до 2024 року, яка спрямована на створення умов для зменшення матеріальних та часових витрат експортерів при переміщенні товарів на кордоні, мінімізації ризиків і складнощів суб'єктів господарювання при веденні зовнішньоекономічної діяльності, підвищення конкурентоспроможності українського експорту, а також сприяння інтеграції України до ЄС.

- Проведення попереднього оцінювання готовності інституцій української інфраструктури якості працювати відповідно до положень законодавства України у сфері технічного регулювання, гармонізованого із законодавством ЄС, з метою підготовки до укладання Угоди АСАА.

- Зниження митних бар'єрів на ключові товари на ринках США, Індії, Китаю, Перської затоки, Північної Африки, тощо.

- Відстоювання інтересів вітчизняних експортерів на зовнішніх ринках в рамках процедур торговельного захисту та забезпечення захисту прав та інтересів України в торговельно-економічній сфері в рамках СОТ та міжнародних договорів України.

- Забезпечення захисту інтересів національних товаровиробників, в тому числі виробників/експортерів, на внутрішньому ринку України від проявів недобросовісної конкуренції та зростаючого імпорту.

- Використання механізму Спільних міжурядових комісій з питань співробітництва, а також міжвідомчих органів галузевої співпраці для активізації торговельно-економічних відносин з країнами-партнерами, у тому числі з країнами Азії, Африки та Латинської Америки з метою розширення ринків збуту українських товарів та послуг.

Ціль 7.7. Українці захищені від зловживань монополістів

З метою удосконалення законодавства у сфері захисту економічної конкуренції розроблено за участі Мінекономіки проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо конкуренційно-антимонопольної реформи” (реєстраційний номер 2730 від 14 січня 2020 р.), який передбачає:

- удосконалення системи функціонування та прийняття рішень Антимонопольного комітету України як колегіального органу;

- вдосконалення системи виконання рішень Антимонопольного комітету України шляхом надання його рішенням статусу виконавчого документа;

- затвердження розрахунку штрафних санкцій, забезпечення можливості оскарження розміру та розрахунку штрафу в судовому порядку;

- запровадження процедури врегулювання спору в заявах, справах про порушення конкурентного законодавства між Антимонопольним комітетом та бізнесом, що може пришвидшувати розгляд такої справи, забезпечити припинення порушення та зменшення розміру штрафу у визначеній законом процедурі;

- удосконалення органу оскарження у сфері публічних закупівель шляхом створення в Антимонопольному комітеті Комісії з розгляду скарг у складі трьох Уповноважених, які не є членами Антимонопольного комітету, як вищого колегіального органу, і виключна компетенція яких – розгляд скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель.

З метою здійснення заходів, спрямованих на обмеження монополізму, розвиток конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а також щодо припинення дій та бездіяльності, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, 12 листопада 2019 р. Антимонопольний комітет України надав рекомендації № 60-рк про здійснення заходів, спрямованих на обмеження монополізму та розвиток конкуренції на ринку дистрибуції сигарет.

Для забезпечення стабільності на ринку тютюнових виробів та підтримки конкурентного середовища для всіх його учасників 12 грудня 2019 р. підписано Меморандум між Урядом та суб'єктами господарювання тютюнової промисловості про наміри, метою якого є:

- подальше сприяння розвитку чесної конкуренції на ринку тютюнових виробів;
- сприяння просуванню та збереженню прозорої моделі функціонування ринку тютюнових виробів, забезпеченню ціноутворення на конкурентній основі та відповідно до принципів ринкової економіки;
- належне регулювання ринку тютюнових виробів, спрямоване на боротьбу з незаконною торгівлею та ухиленням від сплати податків.

Створено усі законодавчі передумови для демонополізації спиртової галузі, що сприятиме приватизації спиртових заводів, детінізації ринку спирту та лікеро-горілчаної продукції, збільшуватиме можливості для розвитку галузі, зокрема, виробництва біоетанолу (Закон України від 3 грудня 2019 р. № 318-ІХ “Про внесення змін до Закону України “Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального” щодо лібералізації діяльності у сфері виробництва і обігу спирту етилового”, у розробленні та супроводженні якого у Верховній Раді України прийнято участь Мінекономіки).

Довідково: ДП “Укрспирт” у січні 2020 року реалізовано 412 тис. декалітрів спирту, що на 61,6 % більше ніж у січні 2019 року (255 тис. декалітрів). Чистий прибуток підприємства у IV кварталі 2019 р. склав 23,2 млн. грн. (всього за 2019 рік – 40,4 млн. грн.), тоді як у IV кварталі 2018 року – 4,5 млн. грн., сплачено податків у IV кварталі 2019 р. на суму 139,6 млн. грн., тоді як у IV кварталі 2018 року – 94,97 млн. гривень.

Урядом здійснено перші кроки до приватизації державних спиртових заводів, зокрема скасовано рішення щодо реорганізації 35 спиртових заводів, які мали бути приєднані до Державного підприємства “Укрспирт” (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1093).

Крім того, в рамках передприватизаційних заходів проводиться комплексний технічний та фінансовий аудит державних спиртових заводів, інвентаризація наявних активів для оцінки ринкової вартості, після завершення яких підприємства будуть передані до Фонду державного майна на приватизацію через електронну торгову систему ProZorro.Продажі.

Довідково: очікувані надходження до державного бюджету від приватизації усіх спиртових заводів складуть близько 2,5 млрд. гривень.

Розроблено Програму реформування та розвитку спиртової галузі на період до 2024 року, завданнями та заходами якої передбачено:

- удосконалення державної політики у сфері виробництва та обігу спирту етилового, біоетанолу, дистилятів спиртних та суміжних галузей;
- реформування та приватизація спиртних заводів;
- протидія “тіньовому” ринку спирту етилового, алкогольних напоїв та спиртвмісних рідин.

Подальші заплановані дії

- Супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо конкуренційно-антимонопольної реформи” (реєстраційний номер 2730 від 14 січня 2020 р.).

- Розроблення та впровадження спільно з Антимонопольним комітетом Індексу моніторингу стану конкуренції на ринках ключових галузей економіки, до якого входить Індекс Герфіндаля-Гіршмана.

- Усунення існуючих бар’єрів на найбільш важливих ринках з урахуванням результатів досліджень, отриманих від Антимонопольного комітету, щодо стану зазначених ринків та бар’єрів, які на них існують.

- Розроблення умов та процедури застосування примусового поділу.

- Проведення органами державної влади аналізу нормативно-правових актів стосовно їх впливу на конкуренцію, внесення пропозицій щодо скасування, або зміни норм, які негативно впливають на конкуренцію.

- Завершення створення системи критеріїв оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги.

- Надання Антимонопольним комітетом обов’язкових для розгляду рекомендацій щодо здійснення заходів, спрямованих на обмеження монополізму, розвиток підприємництва і конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а також щодо припинення дій або бездіяльності, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Ціль 7.8. Власники творів та винаходів захищені та отримують справедливу винагороду

Забезпечено подальше просування в напрямку досягнення європейського рівня охорони прав інтелектуальної власності на виконання зобов’язань, взятих Україною відповідно до Угоди про асоціацію, зокрема в частині удосконалення правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності щодо:

- охорони прав на компонування напівпровідникових виробів (Закон України від 19 вересня 2019 р. № 111-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів

України щодо вдосконалення охорони прав на компонування напівпровідникових виробів”, який підтримувався та супроводжувався до прийняття у Верховній Раді України Мінекономіки);

➤ узгодження вимог чинного законодавства України щодо охорони прав на географічні зазначення із правом Європейського Союзу (Закон України від 20 вересня 2019 р. № 123-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правової охорони географічних зазначень”, який підтримувався та супроводжувався до прийняття у Верховній Раді України Мінекономіки);

➤ підвищення рівня запобігання та протидії переміщенню через митний кордон України товарів, що порушують права інтелектуальної власності, та, як наслідок – очищення внутрішнього ринку від контрафактної продукції, яка часто не відповідає встановленим вимогам безпеки (Закон України від 17 жовтня 2019 р. № 202-IX “Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України”, який підтримувався та супроводжувався до прийняття у Верховній Раді України Мінекономіки).

В рамках створення прозорої та ефективної системи діяльності організацій колективного управління забезпечено реєстрацію 15 організацій колективного управління, та акредитацію 6 організацій у сферах розширеного та обов’язкового колективного управління, про що були внесені відомості до Реєстру організацій колективного управління, розміщеного на веб-сайті Мінекономіки.

3 жовтня 2019 р. розблокована видача патентів і свідоцтв: видано більше 7,3 тис. документів, що не були видані в III кварталі 2019 р., та у IV кварталі 2019 р. видано більше 7 тис. патентів. Крім того, скорочено строк реєстрації авторського права на твір з двох місяців до двох тижнів.

З метою створення оптимальної, якісної та ефективної державної системи правової охорони інтелектуальної власності забезпечено супроводження у Верховній Раді України проектів Законів України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності” (реєстраційний номер 2255 від 10 жовтня 2019 р.), “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентним тролінгом” (реєстраційний номер 2258 від 11 жовтня 2019 р.), “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо реформи патентного законодавства)” (реєстраційний номер 2259 від 11 жовтня 2019 р.), які прийнято у першому читанні. Законопроекти спрямовані на:

запровадження дворівневої структури державної системи правової охорони інтелектуальної власності;

створення Національного органу інтелектуальної власності України як юридичної особи публічного права (державної організації), що належить до сфери управління Мінекономіки;

забезпечення виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції в частині узгодження вимог чинного законодавства України щодо охорони прав на торговельні марки, промислові зразки, винаходи і корисні моделі із правом Європейського Союзу.

Подальші заплановані дії

- Оновлення законодавства щодо патентів, торгівельних марок та авторського права.
- Створення комплексної автоматизованої системи, що забезпечить можливість електронної подачі заявок на реєстрацію авторського права.
- Створення Національного органу інтелектуальної власності.
- Позбавлення держави невластивих їй функцій щодо збору розподілу та виплати авторської винагороди шляхом передачі від Державної організації “Українське агентство з авторських та суміжних прав” (ДО “УААСП”) інформації та баз даних до Громадської організації, створеної авторами; ліквідація Державної організації “Українське агентство з авторських та суміжних прав”.
- Удосконалення законодавства щодо діяльності державних інспекторів з питань інтелектуальної власності та реалізації ними контрольно-наглядових повноважень.
- Проведення відкритих конкурсів для визначення акредитованих організацій у двох сферах: публічне виконання музичних творів та публічне сповіщення музичних творів.
- Розроблення і подання до Верховної Ради України законопроекту про авторське право і суміжні права.

Щодо створення передбачуваного регуляторного середовища та можливостей для розвитку легального бізнесу

Створено умови для запровадження механізмів своєчасного та ефективного реагування держави на запити бізнесу, громадян та інвесторів, пов'язаних із необхідністю удосконалення, спрощення відповідних адміністративних та дозвільно-погоджувальних процедур, обрання належних інструментів державного регулювання доступу до ринків з використанням ризик-орієнтовного підходу. Забезпечено супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо прискорення дерегуляції

у сфері господарської діяльності” (реєстраційний номер 1067-д від 13 листопада 2019 р.), який 4 грудня 2019 р. прийнято в першому читанні.

Запроваджено більш зручний, оптимальний та ефективний порядок ліцензування (Закон України від 2 жовтня 2019 р. № 139-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку ліцензування господарської діяльності”, який був підготовлений за участю Мінекономіки), що передбачає:

- зупинення та відновлення дії ліцензії;
- врегулювання питань щодо повторного подання заяви про отримання ліцензії;
- уточнення положень щодо утворення та діяльності Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування;
- скасування адміністративних стягнень за порушення ліцензійних умов;
- врегулювання внесення органами ліцензування інформації по ліцензуванню до ліцензійних реєстрів та взаємодії реєстрів по ліцензуванню з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

Відкрито доступ приватному бізнесу до космічної діяльності – зняті обмеження на ведення діяльності для суб’єктів космічної діяльності приватної форми власності, що в свою чергу сприятиме розвитку, підвищенню інвестиційної привабливості, а також створенню конкурентного середовища у космічній галузі (Закон України від 2 жовтня 2019 р. № 143-IX “Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання космічної діяльності”).

З метою скасування частини штрафів для користувачів реєстраторів розрахункових операцій, запровадження ризик-орієнтованого підходу при перевірках фізичних осіб – підприємців щодо застосування реєстраторів розрахункових операцій розроблено проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг” щодо контролю та відповідальності суб’єктів господарювання” (реєстраційний номер 2711 від 2 січня 2020 р.).

З метою створення якісно нового рівня взаємодії держави з бізнесом, зменшення адміністративних бар’єрів для бізнесу, запровадження делегування частини функцій держави з регулювання господарської та професійної діяльності саморегулювним організаціям розроблено проект Закону України “Про саморегулювання господарської та професійної діяльності” (реєстраційний номер 2613 від 17 грудня 2019 р.). Прийняття зазначеного Закону дозволить покращити інвестиційну привабливість та діловий клімат у державі.

Затверджено план заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та покращення бізнес-клімату, а також план дій щодо підвищення позиції України в

рейтингу Світового банку “Ведення бізнесу” (“Doing Business”) (розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1413). Заплановані заходи, спрямовані на створення сприятливих умов ведення бізнесу, у тому числі шляхом дерегуляції.

Довідково. Зростання позиції України в рейтингу Doing Business 2020 – 64 місце.

Проведено два “дерегуляційні” засідання Уряду – прийнято 40 нормативно-правових актів, скасовано близько 100 неактуальних чи економічно недоцільних нормативних актів Уряду, що сприяє покращенню бізнес-клімату, зниженню адміністративного тиску та розвитку підприємництва.

Забезпечено зниження податкового тиску на бізнес у вигляді пайового внеску на 1,6 млрд. гривень. Цей внесок створював додаткове фіскальне навантаження на замовників будівництва і призводив до існування корупційних схем (Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні” від 20 вересня 2019 р. № 132-IX, у розробленні та супроводженні якого у Верховній Раді України брало участь Мінекономіки).

Подальші заплановані дії

- Реалізація державної програми доступного кредитування “Повертайся і залишайся”, що передбачає лише на першому етапі доступні кредити для власної справи на суму в 1,5 млн. грн. на 5 років.

- Супроводження у Верховній Раді України законопроектів:

- “Про внесення змін до Закону України “Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг” щодо контролю та відповідальності суб’єктів господарювання” (реєстраційний номер 2711 від 2 січня 2020 р.);

- “Про саморегулювання господарської та професійної діяльності” (реєстраційний номер 2613 від 17 грудня 2019 р.);

- “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо прискорення дерегуляції у сфері господарської діяльності” (реєстраційний номер 1067-д від 13 листопада 2019 р.);

- “Про Установу бізнес-омбудсмена” (реєстраційний номер 0944 від 29 серпня 2019 р.).

- Розроблення проектів Законів України щодо:

- одержання дозволів та подання декларації електронними засобами. Розширення застосування декларативного способу набуття права на провадження господарської діяльності. Оптимізація кількості дозволів та адміністративних процедур для бізнесу;

- визначення процедури регулювання (дозвіл/аукціон/конкурс) доступу до ринку та вимог до діяльності з розміщення зовнішньої реклами, усунення дискреції в повноваженнях та діяльності контролюючих органів;
- впровадження ефективної системи захисту прав споживачів в Україні на засадах ЄС;
- зменшення тиску на бізнес через удосконалення процедур державного нагляду (контролю), зокрема, переорієнтації системи контролю з карально-репресивної на превентивну і ризик-орієнтовану, сприятливу як для ведення бізнесу, так і для забезпечення життя людини;
- зменшення тиску на бізнес через усунення дублювання функції контролю різними державними органами.

Щодо залучення інвестицій

З метою зростання обсягу приватних інвестицій для модернізації та створення нової інфраструктури, надання якісних суспільно значущих послуг створено прозорі та зрозумілі правила співпраці держави та бізнесу для збалансування їх інтересів, що забезпечить реалізацію інвестиційних проектів з модернізації існуючої та створення нової інфраструктури (Закон України від 3 жовтня 2019 р. № 155-IX “Про концесію”, який підтримувався та супроводжувався Мінекономіки). Урядом розпочато приведення нормативно-правових актів у відповідність до нового законодавства. Так, забезпечено єдине прозоре регулювання здійснення державно-приватного партнерства, у тому числі концесії (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1047).

Для скасування норми щодо державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність, що насамперед зменшить регуляторні процедури, спростить умови ведення інвестиційної діяльності, покращить інвестиційний клімат України та сприятиме залученню іноземних інвестицій в економіку України розроблено:

➤ проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України стосовно покращення інвестиційного клімату (щодо скасування державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність)” (реєстраційний номер 2382 від 6 листопада 2019 р.);

➤ проект Закону України “Про внесення зміни до статті 287 Митного кодексу України стосовно покращення інвестиційного клімату (щодо скасування державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність)” (реєстраційний номер 2383 від 6 листопада 2019 р.).

Здійснено запуск роботи Агенції з питань підтримки державно-приватного партнерства (20 червня 2019 р. Мінекономіки та Міжнародна фінансова корпорація

(IFC) підписали Меморандум про взаємодію, за допомогою якого Міжнародна фінансова корпорація допомагає Міністерству у становленні Агенції державно-приватного партнерства, як постійного та сталого рішення для розвитку проектів державно-приватного партнерства в Україні).

29 жовтня 2019 р. на Інвестиційному форумі в Маріуполі “RE: think. Invest in Ukraine”, між Кабінетом Міністрів України та Міжнародною фінансовою корпорацією було підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо співпраці за напрямом залучення приватних інвестицій шляхом імплементації проектів державно-приватного партнерства. Крім того, визначено сфери для реалізації потенційних проектів державно-приватного партнерства, в яких Міжнародна фінансова корпорація може надати підтримку відповідному органу державного сектору, що відповідає за реалізацію проектів.

За підтримки Європейського банку реконструкції та розвитку здійснено підключення України до міжнародної платформи SOURCE (Sustainable Infrastructure Foundation) з метою розміщення інформації про українські інвестиційні інфраструктурні проекти.

3 грудня 2019 р. Мінекономіки спільно з Торгово-промисловою палатою України та Організацією Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО) проведено Другий форум індустріальних парків України “Синергія співробітництва бізнесу та влади”. За результатами проведення заходу напрацьовані чисельні пропозиції для Уряду, Верховної Ради України, Офісу Президента України в частині посилення діяльності як влади, так і бізнесу з питання інноваційного промислового розвитку України та створення мережі дієвих індустріальних парків.

Довідково: відібрано 54 державні інвестиційні проекти (засідання Міжвідомчої комісії з питань державних інвестиційних проектів від 1–3 листопада 2019 р.), обсяг державних капітальних вкладень на 2020 рік у сумі 1839,433 млн. грн. розподілено між державними інвестиційними проектами у розрізі сфер та головних розпорядників бюджетних коштів; вибрано 90 % державних капітальних вкладень для реалізації державних інвестиційних проектів.

Подальші заплановані дії

- Забезпечення успішної реалізації Закону України “Про концесію” за участі Світового Банку з метою пришвидшення та підвищення ефективності використання механізму державно-приватного партнерства, забезпечення залучення інвестицій.

- Підготовка разом з Міжнародною фінансовою корпорацією та Європейським банком реконструкції та розвитку пілотних проектів державно-приватного партнерства в таких пріоритетних сферах: морські порти, залізничні вокзали, охорона здоров'я, автомобільні дороги та аеропорти.

- Підготовка Агенцією державно-приватного партнерства концепцій проектів щодо аеропортів у містах Вінниця та Рівне за підтримки Міжнародної фінансової корпорації.
- Розміщення на платформі SOURCE інформації про, як мінімум, 10 інвестиційних інфраструктурних проектів в Україні.
- Формування єдиного переліку пріоритетних для держави інвестиційних проектів на 3–5 років для представлення потенційним інвесторам.
- Посилення інституційної спроможності індустріальних парків, яким може надаватися державна підтримка (внесення змін до Закону України “Про індустріальні парки”).
- Започаткування між Мінекономіки та Організацією Об’єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО) реалізації проекту “Глобальна програма еко-індустріальних парків в Україні: реалізація на місцевому рівні”, що передбачає покращення екологічних, економічних та соціальних показників промисловості в Україні за рахунок впровадження підходів еко-індустріальних парків у вибраних пілотних індустріальних парках та посилення ролі еко-індустріальних парків в екологічній, промисловій та інших відповідних директивах на національному рівні.

8. Міністерство інфраструктури

Ціль 8.1. Українські пасажирів та вантажовідправники мають доступ до якісної, безпечної залізниці

Відкриття конкурентного ринку залізничних перевезень

З метою відпрацювання технічних та технологічних особливостей реалізації доступу до залізничної інфраструктури, дослідження ризиків в організації безпеки руху при експлуатації приватних локомотивів прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1043 “Про реалізацію експериментального проекту щодо допуску приватних локомотивів до роботи окремими маршрутами на залізничних коліях загального користування”.

На виконання постанови розроблено проект Тимчасового положення про порядок допуску приватних локомотивів до роботи окремими маршрутами на залізничних коліях загального користування.

Реформування АТ “Укрзалізниця”

З метою забезпечення відкриття ринку залізничних перевезень, підвищення безпеки перевезень та удосконалення технічної політики, а також проведення структурних реформ АТ “Укрзалізниця” та підготовки товариства до запуску конкурентного ринку залізничних перевезень, Урядом затверджено план заходів з реформування залізничного транспорту (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1411).

Вказаний план заходів визначає заходи, строки та відповідальних виконавців для проведення реформування АТ “Укрзалізниця”, розділення товариства на окремі суб’єкти господарювання – оператора інфраструктури, вантажного перевізника та пасажирського перевізника.

Первинне публічне розміщення акцій українських залізничних компаній на міжнародних біржах

Кредитний рейтинг АТ “Укрзалізниця” підвищено Fitch Ratings до суверенного рівня “В”.

АТ “Укрзалізниця” розмістила 100 млн. доларів США єврооблігацій за найнижчою за 8 років ставкою 7,292 %.

29 жовтня 2019 р. між Мінінфраструктури, АТ “Укрзалізниця” та ЄБРР підписано Меморандум про взаєморозуміння, який передбачає співробітництво сторін з метою підготовки ІРО АТ “Укрзалізниця”.

Продаж акцій на фондовій біржі дозволить АТ “Укрзалізниця” залучити кошти з ринку капіталу для реалізації стратегічних проектів та розвитку залізничної галузі в цілому (підвищити якість надання послуг залізничних перевезень, забезпечити модернізацію залізничної інфраструктури, оновлення рухомого складу та інше).

Підвищення комфорту громадян

27 жовтня 2019 р. запущено щоденне курсування фірмового поїзду 1 класу № 9/10 Маріуполь – Київ категорії “Нічний експрес”. Поїзд сформовано із 10 вагонів (плацкартних, купейних та вагонів першого класу (СВ). На формування двох складів АТ “Укрзалізниця” витратило близько 330 млн. гривень.

У вагонах поїзда створені комфортні умови для пасажирів та використані сучасні елементи і матеріали. Встановлена надійна система дахового кондиціонування повітря, оновлено інтер’єр салонів (використано шумоізоляційне покриття підлоги, на вікнах встановлено ролетні системи із вогнетривкої тканини).

Довідково: за період курсування послугами з перевезення в зазначеному поїзді скористалися в обох напрямках загалом 122,9 тис. пасажирів.

Враховуючи успішність експерименту щодо здійснення процедур державного та офіційного контролю під час руху поїздів “Інтерсіті+” сполученням “Київ – Львів – Перемишль” між станціями Львів і Мостиська-2 (що дозволило скоротити час перебування у дорозі на 2 години) відкрито пункт контролю через державний кордон на залізничній станції “Львів” (розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2019 р. № 1319). Це дозволило запровадити відпрацьовані під час експерименту процедури прикордонного та митного контролю на постійній основі.

Довідково: частка пасажирів, які перевозяться згаданими поїздами “Інтерсіті+”, у загальній кількості пасажирів, які відправляються та прибувають на станцію Львів у сполученні Україна – Польща, за час проведення експерименту становить не менше 80 %.

За час проведення експерименту частка пасажирів, які скористалися згаданими поїздами “Інтерсіті+”, у загальній кількості пасажирів, перевезених у сполученні Україна – Польща, зросла з 34 % (272 тис. осіб) у 2017 році до 43 % (329 тис. осіб) у 2019 році. При цьому населеність вказаних поїздів зросла з 56 % у 2017 році до 69 % у 2019 році.

Забезпечення ремонту та модернізації залізничної інфраструктури

У вересні 2019 року АТ “Укрзалізниця” завершено проект реконструкції дільниці Волноваха – Комиш-Зоря вартістю 460 млн. гривень.

АТ “Укрзалізниця” побудовано понад 34,4 км нових колій, завдяки чому значно збільшилась можливість для транспортування вантажів у стратегічному маріупольському напрямі.

Довідково: загальна протяжність напрямку Запоріжжя – Комиш-Зоря – Волноваха – Маріуполь складає 311,9 км експлуатаційної довжини, у тому числі в межах обслуговування регіональної філії “Донецька залізниця” — 157,3 км: Комиш-Зоря – Волноваха – 83,7 км, Волноваха – Маріуполь – 73,6 км.

Завдяки реалізації проекту пропускну спроможність дільниці Волноваха – Комиш-Зоря (за оперативними даними) збільшено з 20 пар поїздів на добу у 2016 році до 49 пар поїздів у 2019 році (з яких 42 вантажних, 5 пасажирських, 2 приміських).

Оновлення рухомого складу

У 2019 році АТ “Укрзалізниця” отримано партію локомотивів компанії General Electric (15 одиниць).

З метою визначення потенційних постачальників локомотивів протягом вересня-грудня 2019 року проведено 6 зустрічей з провідними виробниками локомотивів (тепловозів і електровозів): General Electric (США), Alstom Transport SA (Франція), CRRC Datong Co. Ltd (Китай), Hyundai ROTEM (Корея).

30 грудня 2019 р. між Мінінфраструктури, АТ “Укрзалізниця” та компанією Wabtec (GE Transportation) підписано меморандум про взаєморозуміння, який передбачає спільну роботу з укладення договорів поставки у 2020 році 40 нових локомотивів серії TE33AC корпорації General Electric та надання послуг з технічного обслуговування для 70 таких локомотивів.

Також АТ “Укрзалізниця” у 2019 році прийняло в експлуатацію 18 нових пасажирських вагонів виробництва ПАТ “Крюківський вагонобудівний завод” (16 вагонів купейного типу і 2 типу СВ) та передплатило поставку ще 26 вагонів у 2020 році.

Окрім закупівлі нових, АТ “Укрзалізниця” також оновлено парк 29 пасажирських вагонів за рахунок капітально-відновлювального ремонту.

Подальші заплановані дії

- Оновлення законодавчої та нормативно-правової бази функціонування залізничного транспорту:

- супроводження у Верховній Раді України законопроекту про залізничний транспорт України, спрямованого на вдосконалення ринкових механізмів господарювання на залізничному транспорті, побудову нової структури взаємовідносин учасників перевізного процесу;

- прийняття нової та приведення у відповідність до європейського законодавства існуючої нормативно-правової бази функціонування галузі (правила доступу до інфраструктури, нові процедури доступу до ринку – ліцензування, сертифікація безпеки, допуск машиністів локомотивів, тощо).

- Виконання Плану заходів з реформування залізничного транспорту, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1411.

- Впровадження АТ “Укрзалізниця” систем управління якістю пасажирських перевезень та моніторинг їх виконання відповідно до стандартів Європейського Союзу.
- Забезпечення реалізації проектів в сфері залізничного транспорту:
  - реконструкція споруд залізниці з електрифікацією ділянки Ковель – Ізов – Держжордон (вартість 1,5 млрд. грн.);
  - реконструкція ділянки Долинська – Миколаїв з підвищенням пропускної спроможності напрямку Знам’янка – Долинська – Миколаїв (вартість 5,89 млрд. грн.);
  - впровадження сучасних систем диспетчерської централізації та контролю (вартість 212,5 млн. грн.);
  - впровадження станційної мікропроцесорної централізації стрілок та сигналів (вартість 186 млн. грн.).

Ціль 8.2. Українці витрачають менше часу на дорогу автомобільним транспортом та мають менші ризики потрапити в ДТП

Забезпечено виконання на автомобільних дорогах загального користування державного значення комплексу ремонтно-будівельних робіт.

Так, за оперативною інформацією Укравтодору у 2019 році на автомобільних дорогах загального користування державного значення:

- виконано ремонтно-будівельних робіт на загальну суму 21 721 млн. грн. (усі джерела) або 96,5 % від плану;
- за рахунок коштів державного бюджету виконано ремонтно-будівельних робіт на загальну суму 20 966 млн. грн. або 96,7 % від плану;
- влаштовано 944,2 км верхніх шарів покриття автомобільних доріг загального користування державного значення;
- введено в експлуатацію 647,8 км автомобільних доріг загального користування державного значення.

Затверджено перелік об’єктів будівництва, реконструкції, капітального та поточного середнього ремонту автомобільних доріг загального користування державного значення у 2020 році та обсягів бюджетних коштів для їх фінансування за рахунок спеціального фонду державного бюджету за бюджетною програмою 3111020 “Розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення” (постанова Кабінету Міністрів України від 29 січня 2020 р. № 36).

Довідково: відповідно до рішення Уряду у 2020 році планується:

- спрямувати 31,52 млрд. грн. на фінансування робіт з будівництва, реконструкції, капітального та поточного середнього ремонту автомобільних доріг загального користування державного значення;
- виконання ремонтно-будівельних робіт на найбільш зруйнованих ділянках автомобільних доріг за основними маршрутами та продовження будівництва і ремонту об'єктів, роботи на яких розпочато у минулі роки, зокрема: М-12 Стрий – Тернопіль – Кропивницький – Знам'янка (через м. Вінницю), Н-31 Дніпро – Царичанка – Кобеляки – Решетилівка, Будівництво південного обходу м. Дніпра, Н-26 Чугуїв – Мілове (через м. Старобільськ), Н-23 Кропивницький – Кривий Ріг – Запоріжжя, Н-14 Олександрівка – Кропивницький – Миколаїв, Н-11 Дніпро – Миколаїв (через м. Кривий Ріг), Н-03 Житомир – Чернівці та інші;
- виконання робіт з нового будівництва та реконструкції автомобільних доріг на загальну суму 6,42 млрд. грн. та введення в експлуатацію 60 км автомобільних доріг і 1705,3 пог. метрів мостів;
- виконання робіт з капітального ремонту автомобільних доріг на загальну суму 6,5 млрд. грн. та введення в експлуатацію 198,8 км автомобільних доріг і 1415,4 пог. метрів мостів;
- виконання робіт з поточного середнього ремонту автомобільних доріг на загальну суму 18,6 млрд. грн. та введення в експлуатацію 1086,1 км автомобільних доріг і 590,9 пог. метрів мостів.

22 листопада 2019 р. у м. Лондон Прем'єр-міністром України Гончаруком О. В. підписано Фінансову угоду “Європейські дороги України III” між Україною та Європейським інвестиційним банком (ЄІБ) на 450 млн. євро та Меморандум про взаєморозуміння між Кабінетом Міністрів України і Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) про спільну реалізацію проекту “Розвиток транс'європейської транспортної мережі” ще на 450 млн. євро.

Довідково: перелік компонентів реалізації проекту на загальну суму 900 млн. євро включає:

- капітальний ремонт автомобільної дороги М-05 Київ – Одеса на ділянці км 152+918 – км 237+108, Черкаська область;
- капітальний ремонт автомобільної дороги М-05 Київ – Одеса на ділянці км 237+108 – км 274+435, Кіровоградська область;
- капітальний ремонт автомобільної дороги М-05 Київ – Одеса на ділянці км 274+435 – км 280+445, Одеська область, км 280+445 – км 304+095, Миколаївська область, км 304+435 – км 466+700, Одеська область;
- будівництво Північного обходу м. Львова;
- розроблення проектної та тендерної документації.

Крім того, Верховною Радою України прийнято:

➤ Закон України від 2 жовтня 2019 р. № 149-IX “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2019 рік”, яким здійснено перерозподіл видатків з метою їх ефективного використання;

➤ Закон України від 17 жовтня 2019 р. № 200-IX “Про внесення змін до деяких законів України щодо управління безпекою автомобільних доріг”, яким забезпечено створення правового підґрунтя щодо проведення аудиту безпеки автомобільних доріг (міжнародних та національних) на всіх етапах від планування до введення в експлуатацію та під час експлуатації;

➤ Закон України від 12 листопада 2019 р. № 282-IX “Про внесення змін до Закону України “Про джерела фінансування дорожнього господарства України” щодо запровадження середньострокового планування розвитку та утримання автомобільних доріг загального користування”, що дозволить підвищити ефективність використання бюджетних коштів.

Підвищення рівня безпеки руху на автомобільних дорогах загального користування державного значення.

Запроваджено та введено в дію інтелектуальні транспортні системи у сфері дорожнього господарства та дорожньої інфраструктури для захисту доріг від руйнування та ефективного здійснення габаритно-вагового контролю.

На виконання Закону України від 11 вересня 2019 р. № 54-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань здійснення габаритно-вагового контролю” затверджено Порядок фіксації порушень законодавства у сфері безпеки на автомобільному транспорті в автоматичному режимі (постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1174). Відповідно до прийнятої постанови Мінінфраструктури будуть затверджені порядки обміну інформації між Укртрансбезпекою та МВС про належних користувачів транспортних засобів, наявності дозволів на рух великогабаритних та великовагових транспортних засобів. Укртрансбезпека отримала доступ до вищевказаних баз даних МВС.

В рамках реалізації Пілотного проекту з впровадження системи зважування в русі (WIM) споруджено 4 майданчики: WIM 1 (M-06), WIM 2 (M-06), WIM 3 (M-03), WIM 6 (M-07), що запущені в режимі конфігурування та первинного збирання даних.

Всі системи WIM проходять відповідну сертифікацію.

З 22 листопада 2019 р. працює в тестовому режимі сервер Центру обробки даних, який обробляє дані, що надходять з майданчиків WIM 1 (M-06), WIM 2 (M-06), WIM 3 (M-03), WIM 6 (M-07).

Забезпечено виконання заходів Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року в рамках якої:

➤ реалізовано 111 об'єктів облаштування пішохідних переходів з найбільшою концентрацією дорожньо-транспортних пригод дорожніми знаками з підсвіткою або сигнальними лампами, світлофорами на вимогу, позначення пішохідних переходів розміткою червоно-білого кольору з використанням стійких маркувальних матеріалів;

➤ реалізовано 400 об'єктів облаштування освітленням пішохідних переходів з використанням автономного електрозабезпечення або інших видів електроживлення;

➤ розроблено 134 проекти влаштування розв'язок кільцевого типу з малим або середнім розміром центрального острівця;

➤ реалізовано об'єкт з ліквідації місць концентрації дорожньо-транспортних пригод та ділянок з підвищеною аварійністю шляхом впровадження інженерних рішень для зменшення кількості дорожньо-транспортних пригод, зокрема влаштування додаткової смуги на підйом; зміни геометричних параметрів дороги, зокрема радіусів кривих у плані, покращення схеми організації дорожнього руху, влаштування додаткового освітлення; облаштування зон пішохідних переходів або їх заміна; ліквідація лівих віднесених поворотів; здійснення інших заходів за результатами аналізу конкретного місця концентрації дорожньо-транспортних пригод;

➤ реалізовано 23 об'єкти з влаштування амортизаційних пристроїв (демпферних систем) на автомобільних дорогах державного значення поза межами населених пунктів;

➤ зміцнено технічну базу підрозділів ДСНС шляхом придбання та передачі спеціальних автомобілів (для забезпечення виконання аварійно-рятувальних робіт на автомобільних дорогах на місці скоєння дорожньо-транспортних пригод):

- 20 автомобілів спеціалізованого призначення служби безпеки дорожнього руху (СБДР) на суму 10,39 млн. грн;

- 51 спеціальної аварійно-рятувальної машини легкого типу (САРМ-Л) на суму 176,83 млн. грн;

➤ придбано та передано 29 манекенів навчальних для відпрацювання навичок проведення реанімації (торс для серцево-легеневої реанімації з контрольно-вимірною панеллю та бездротовим пристроєм оцінки якості СЛР) та 19 дефібриляторів автоматичних навчальних зовнішніх (автоматичний зовнішній дефібрилятор з тренувальними електродами з функцією контролю CPR) для підготовки особового складу підрозділів, які здійснюють оперативне реагування та ліквідацію наслідків дорожньо-транспортних пригод (зокрема, Національної поліції, ДСНС), з метою набуття навичок надання домедичної допомоги постраждалим внаслідок дорожньо-транспортних пригод (відповідно до затверджених МОЗ практичних курсів надання домедичної допомоги “Перший на місці події” та “Підтримка життя під час травми”);

➤ придбано 1004 комплекта апаратно-програмних комплексів з функціями криптографічного захисту службової інформації та 386 комплектів спеціалізованого автоматизованого робочого місця для забезпечення функціонування системи автоматичної фіксації порушень правил дорожнього руху (Центру автоматизованої обробки інформації);

➤ придбано та передано 300 приладів для встановлення стану алкогольного та наркотичного сп'яніння (Dräger Alcotest 7510 OIML з мобільним принтером Dräger Mobile Printer та кейсом Dräger Alcotest 7510 System Case) для забезпечення контролю водіїв на національному та регіональному рівні.

Також закуплено 67 одиниць техніки на суму 309 960 тис. грн. (високоєфективні автомобілі вітчизняного виробництва для комплексної боротьби зі снігом та ожеледицею у зимовий період виробництва ТОВ “ТД “АвтоКрАЗ”). Передано 61 одиницю до Київського, Рівненського, Харківського та Херсонського облавтодорів для формування складової “мобільних загонів” оперативного реагування на складні погодні умови зимового сезону. Решту техніки розподілено по інших областях та закріплено за потенційно небезпечними ділянками.

Забезпечено виконання Плану заходів з організації безпеки дорожнього руху, згідно з яким у 2019 році:

➤ встановлено та замінено 43,5 тис. дорожніх знаків, з них 1,1 тис. – маршрутного орієнтування, та 12,7 тис. напрямних стовпчиків;

➤ встановлено 28,3 км нової та відновлено 157,7 км металевої бар'єрної огорожі;

➤ влаштовано 6,9 км нових ліній штучного освітлення та відремонтовано 49,6 км пошкодженого;

➤ нанесено 17,9 тис. км дорожньої розмітки проїжджої частини доріг, розмічено 122,8 тис. кв. метрів пішохідних переходів та напрямних острівців;

➤ влаштовано 6 світлофорних об'єктів.

Виконання зазначених заходів дало змогу зняти з обліку 24 місця концентрації ДТП.

Загальний обсяг ліквідації аварійної ямковості у 2019 році становив 6,64 млн. кв. метрів (78 % від ураженості 8,53 млн. кв. метрів), у тому числі на міжнародних, національних та регіональних дорогах – 4,58 млн. кв. метрів (83 % від ураженості 5,52 млн. кв. метрів), територіальних – 2,06 млн. кв. метрів (68 % від 3,01 млн. кв. метрів).

Також збережено від передчасних руйнувань 156,2 км доріг шляхом влаштування на них захисних шарів з емульсійно-мінеральних сумішей та поверхневих обробок покриття.

Цифровізація на транспорті

Упроваджено в експериментальному режимі електронну товарно-транспортну накладну:

➤ 19 грудня 2019 р. проведено перший повний цикл використання електронної товарно-транспортної накладної разом з реєстрацією в центральній базі даних та присвоєнням унікального ідентифікатора;

➤ прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1392 “Про реалізацію експериментального проекту щодо впровадження електронного документообігу електронної товарно-транспортної накладної”;

➤ з 27 грудня 2019 р. забезпечено проведення реєстрації товарно-транспортних накладних через портал електронних послуг “e-transport.gov.ua” з накладанням єдиного ідентифікатора.

Запроваджено процес електронного бронювання (попереднього замовлення) дозволів на міжнародні вантажні перевезення через транспортний портал електронних послуг “e-transport.gov.ua”.

27 грудня 2019 р. відбулася презентація порталу електронних послуг “e-transport.gov.ua” частиною, якого є реєстрація електронних товарно-транспортних накладних та попереднє замовлення бланків дозволів на міжнародні перевезення вантажів в електронній формі.

З 2 січня 2020 р. повноцінно працює сервіс електронного бронювання дозволів на міжнародні вантажні перевезення автомобільним транспортом.

Станом на 5 лютого 2020 р. 4281 користувач скористався послугою бронювання дозволів на міжнародні перевезення вантажів в електронній формі на порталі електронних послуг “e-transport”, замовлено та оплачено 36 728 відповідних дозволів.

Крім того, для впровадження електронного порталу, на якому буде доступна видача дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, в електронній формі, та попереднє замовлення бланків дозволів на міжнародні перевезення вантажів, розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України “Про запровадження експериментальних проектів щодо забезпечення видачі дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, в електронній формі та впровадження попереднього замовлення бланків дозволів на міжнародні перевезення вантажів через транспортний портал електронних послуг (e-transport.gov.ua)”.

Завдяки цифровізації процесу попереднього замовлення бланків дозволів на міжнародні перевезення вантажів створено однакові умови доступу всіх перевізників до замовлення цієї послуги та усунуто будь-які корупційні складові.

З метою забезпечення громадського контролю та підвищення прозорості процесу видачі дозволів вже в семи пунктах видачі дозволів реалізовано відеотрансляцію в режимі онлайн. У планах на найближче майбутнє – розширення мережі задіяних у проекті пунктів.

Запрацював електронний протокол інспектора Укртрансбезпеки, який забезпечує ефективний облік та оперативне опрацювання протоколів, персоніфікацію відповідальності і можливість здійснювати реальний мотиваційний контроль за конкретними показниками роботи інспектора.

Впродовж 2019 року Мінінфраструктури реалізовувало проект зі створення електронного реєстру сертифікатів відповідності та сертифікатів типу колісних транспортних засобів та обладнання. На даний час розроблено технічні вимоги до реєстру, підготовлено договір про створення реєстру за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги, який знаходиться на стадії підписання.

Також Мінінфраструктури розпочато реалізацію проекту зі створення системи “Прозоре будівництво”, яка спрямована на оптимізацію процесів управління інфраструктурними проектами, що будуються за публічні кошти, в режимі реального часу. Триває тендерна процедура в електронній системі закупівель “Prozorro” щодо закупівлі робіт зі створення відповідної системи.

Розвиток міського електричного транспорту

Реалізовувався проект “Міський громадський транспорт України” за рахунок кредитних коштів ЄІБ та ЄБРР. Загальний обсяг фінансування проекту становить 400 млн. євро, з яких 200 млн. євро кошти ЄІБ та понад 112 млн. євро кошти ЄБРР, а також інші джерела.

Забезпечено погодження ЄІБ виділення кредитних коштів на реалізацію 13 проектів з розвитку міського пасажирського транспорту у дев’яти містах України на загальну суму 176,2 млн. євро.

Укладено 11 Угод між Мінфіном, Мінінфраструктури, міськими радами та комунальними підприємствами про передачу коштів позики на 159,36 млн. євро.

Розпочато закупівлю рухомого складу за проектами міст Харкова, Києва та Луцька на загальну суму 84,26 млн. євро.

Отримано сучасні тролейбуси з низьким рівнем підлоги та енергозберігаючим обладнанням для м. Івано-Франківськ – 29 од., та м. Львів – 20 од. (в рамках проекту ЄБРР).

Подальші заплановані дії

- Спрощення процедур при початку дорожньо-будівельних робіт шляхом оптимізації процедури набуття права на виконання капітального ремонту автомобільних доріг загального користування, що скоротить процедуру на один місяць.

- Підвищення ефективності системи забезпечення якості дорожніх робіт, а також забезпечення проведення аудитів і перевірок безпеки автомобільних доріг шляхом:

- комплексного врегулювання питань щодо участі інженера-консультанта у реалізації будівельних проектів відповідно до міжнародно визнаних стандартів якості будівельних робіт;

- забезпечення належного контролю за дотриманням гарантійних зобов'язань по відремонтованих об'єктах;

- впровадження стандартів та процедур проектування безпечних доріг та попередження (виключення або зменшення) місць концентрації дорожньо-транспортних пригод, покращення організації та безпеки руху, зменшення економічних втрат в зв'язку із загибеллю або пораненням (травмуванням) людей під час дорожньо-транспортних пригод.

- Удосконалення системи ціноутворення для дорожніх робіт шляхом запровадження моделі управління циклом інфраструктурних проектів та впровадження системи ціноутворення у галузі дорожнього будівництва.

- Системне та планове відновлення і розвиток автомобільних доріг загального користування державного значення для інтеграції їх до європейської транспортної системи та підвищення на них рівня безпеки руху, швидкості, комфортності та економічності перевезень.

- Покращення рівня експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування державного значення та безпеки дорожнього руху на них. Поширення мережі WIM на дороги загального користування. Планується вибрати близько 200 найприйнятніших локацій та підготувати план реалізації відповідно до наявного фінансування.

- Підвищення рівня фінансування дорожньої галузі, залучення коштів міжнародних фінансових організацій та концесіонерів.

- Забезпечення роботи системи контролю якості виконання дорожніх робіт та розвиток інтелектуальних інформаційних систем.

- Розроблення та внесення на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері безпеки експлуатації колісних транспортних засобів відповідно до вимог Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони", спрямованого на зниження рівня аварійності та шкідливих наслідків діяльності автомобільного транспорту, підвищення якості та безпеки перевезень; створення сприятливих та відкритих умов ведення бізнесу для перевізників.

- Забезпечення єдиного підходу до класифікації колісних транспортних засобів шляхом встановлення нових визначень та позначень категорій колісних

транспортних засобів, що відповідають останнім змінам Женевської угоди 1958 року та законодавства ЄС.

- Реалізація заходів щодо підвищення рівня безпеки дорожнього руху.
- Відновлення 4000 км автомобільних доріг.
- Запровадження пілотних проектів щодо забезпечення видачі дозволів на рух негабаритного транспортного засобу в електронній формі та впровадження попереднього замовлення бланків дозволів на міжнародні перевезення вантажів через транспортний портал електронних послуг “e-transport.gov.ua”.
- Початок забезпечення видачі дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові та / або габаритні параметри яких перевищують нормативні через транспортний портал електронних послуг “e-transport.gov.ua”.
- Створення електронного реєстру сертифікатів відповідності та сертифікатів типу колісних транспортних засобів та обладнання після підписання відповідного договору про його розроблення.
- Створення системи “Прозоре будівництво” після завершення тендерної процедури в електронній системі закупівель “Prozorro”.
- Розширення мережі пунктів, задіяних у проекті забезпечення громадського контролю та підвищення прозорості процесу видачі дозволів (відеотрансляція в режимі онлайн у пунктах видачі дозволів).
- Подальша реалізація проекту Міський громадський транспорт України.

Ціль 8.3. Український пасажир та бізнес має доступ до водного транспорту (перевезень річкою та морем)

Проведено концесійні конкурси морських портів Ольвія та Херсон:

➤ 6 грудня 2019 р. завершено подання конкурсних пропозицій щодо ДП “Херсонський морський торговельний порт” (за результатами прийому заявок участь у концесійному конкурсі в порту Херсон взяли 4 компанії; до оцінки Фінансових пропозицій було допущено 3 компанії, документи яких відповідали встановленим вимогам). 21 січня 2020 р. ТОВ “РИСОІЛ-ХЕРСОН” визнано переможцем концесійного конкурсу щодо надання в концесію цілісного майнового комплексу, що забезпечує комплексне надання послуг в морському порту Херсон.;

➤ 16 грудня 2019 р. завершено подання конкурсних пропозицій щодо концесії в спеціалізованому морському порту Ольвія (подано 2 пропозиції; 22 січня 2020 р. відбулись засідання Конкурсної комісії щодо остаточних висновків стосовно Юридичних документів та Технічних пропозицій, а також щодо оцінки Фінансової пропозиції). 24 січня 2020 р. ТОВ “КЮТЕРМІНАЛЗ” визнано переможцем концесійного конкурсу щодо надання в концесію цілісного майнового комплексу,

що забезпечує комплексне надання послуг в спеціалізованому морському порту Ольвія;

➤ підписання договорів з концесіонерами щодо обох об'єктів концесії планується до липня 2020 року (відбудеться після отримання дозволів на концентрацію від Антимонопольного комітету – відповідно до законодавства ця процедура триватиме близько 2 місяців).

Для покращення та побудови зручного сервісу на морському та річковому транспорті, забезпечення сучасних умов обслуговування громадян, фізичних і юридичних осіб у сфері морського та річкового транспорту у 2019 році створено Державне підприємство “Сервісний центр морського та річкового транспорту” (ДП “Моррічсервіс”). Протягом року ДП “Моррічсервіс” відкрило 4 сервісні центри в портових містах України, де історично склався підвищення попит на оформлення морських документів, – Одеса (травень 2019 р.), Ізмаїл (червень 2019 р.), Херсон (вересень 2019 р.), Маріуполь (жовтень 2019 р.). Станом на січень 2020 р. ДП “Моррічсервіс” надано 17 900 адміністративних послуг.

Для правової визначеності під час здійснення господарської діяльності суб'єктами господарювання, що працюють або мають намір працювати на території порту Маріуполь, Урядом ухвалено рішення про визначення меж території та акваторії морського порту (розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2019 р. № 1010 та постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2019 р. № 853).

Для усунення неефективного механізму державного регулювання під час надання знижки зі ставок портових зборів (крім адміністративного) та понижувального коефіцієнту до ставки корабельного збору в морських портах р. Дунай Урядом прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1225 “Про погодження змін до Порядку справляння та розмірів ставок портових зборів” та видано наказ Мінінфраструктури від 23 грудня 2019 р. № 896 “Про внесення змін до Порядку справляння та розмірів ставок портових зборів”, який зареєстровано в Мін'юсті 21 січня 2020 р. за № 58/34341.

Виконано днопоглиблювальні та дноочисні роботи на внутрішніх водних шляхах України, зокрема філією Днопоглиблювальний флот державного підприємства “Адміністрація морських портів України” на внутрішніх водних шляхах України виконано днопоглиблювальні роботи обсягом близько 800 тис. куб. метрів, тральні та дноочисні роботи загальною площею 227 кв. км та протяжністю 2 733 км, а також промірні роботи на 43,4 пог. км водних шляхів.

Виконано роботи з модернізації шлюзів Дніпровського каскаду на суму 22,7 млн. гривень. На даний час, у міжнавігаційний період, роботи з модернізації шлюзів продовжуються.

Довідково: у 2019 році збільшено обсяги перевезень по р. Дніпро на 19,1 %; кількість перевезених пасажирів флотом приватного акціонерного

товариства “Українське дунайське пароплавство”, 100 % акцій якого знаходяться у власності держави, збільшилася на 1,5 %; переробка вантажів в морських портах зросла до 160,0 млн. т, що на 24,8 млн. т більше, ніж у 2018 році.

Подальші заплановані дії

- Схвалення Стратегії розвитку внутрішнього водного транспорту України.
- Відкриття сервісних центрів надання послуг на морському та річковому транспорті у містах Вилковому, Миколаєві, Запоріжжі, Дніпрі, Черкасах та Києві.
- Впровадження більш зручної оплати послуг через QR-код.
- Повноцінний запуск електронної системи обслуговування “е-Гавань”.
- Розширення переліку консультаційних та супутніх послуг з реєстрації суден та оформлення судових реєстраційних документів отримання посвідчення судноводія малих та маломірних суден, ліцензування, укладання договорів купівлі-продажу та інших послуг.
  - Розроблення прототипу електронного кабінету моряка та забезпечення надання дозвільних документів в електронному вигляді.
  - Продовження робіт з модернізації та капітального ремонту шлюзів на р. Дніпро, а саме: Київський шлюз на суму 39,2 млн. грн., Канівський шлюз – 23,5 млн. грн., Дніпродзержинський шлюз – 61,2 млн. грн., Кременчуцький шлюз – 58,4 млн. грн., Запорізький район гідротехнічних споруд – 121,7 млн. грн., Каховський шлюз – 63,4 млн. гривень.
  - Підписання концесійних договорів за результатами конкурсів державних підприємств “Стивідорна компанія “Ольвія” та “Херсонський морський торговельний порт”.
  - Проведення концесійних конкурсів в морських портах Бердянськ, Південний, щодо поромного комплексу в морському порту Чорноморськ.
  - Затвердження методики розрахунку розмірів ставок портових зборів, порядку справляння портових зборів та розмірів ставок таких зборів, порядку обліку та використання коштів від портових зборів.
  - Проведення робіт з розвитку морських портів України, а саме:
    - порт Чорноморськ: реконструкція причалів: № 14-17 (1,5 млрд. грн. на 2020–2023 роки), № 2 (885 млн. грн. на 2020 рік), № 7, 8 (678 млн. грн. на 2020 рік), № 1 (98 млн. грн. на 2020 рік);
    - порт Одеса: будівництво першої черги контейнерного терміналу на Карантинному молі (6,4 млрд. грн. на 2020–2021 роки), нове будівництво причалу 1- з для генеральних вантажів (668 млн. грн. на 2020 рік), реконструкція причалів № 7 (1 млрд. грн. на 2020–2022 роки), № 12, 13 (1,3 млрд. грн. на 2020–2022 роки);
    - порт Миколаїв: будівництво причалу № 8 (392 млн. грн. на 2020–2022 роки);

- порт Маріуполь: реконструкція причалів № 4 (170 млн. грн. на 2020 р.), № 3 (109 млн. грн. на 2020–2021 роки), № 2 (111 млн. грн. на 2020–2021 роки), будівництво спеціалізованого перевантажувального комплексу зернових вантажів (574 млн. грн. на 2020 рік), будівництво складу генеральних вантажів, реконструкція тилових складських майданчиків причалів № 16–17 (85 млн. грн. на 2021 рік);

- порт Південний: будівництво перевантажувального комплексу імпортованих навалювальних вантажів (565 млн. грн.), реконструкція перевантажувального комплексу експортних навалювальних вантажів (510 млн. грн. на 2020 рік), будівництво вагоноперекидача (130 млн. грн. на 2020 рік), будівництво бази розміщення суден портового флоту, реконструкція комплексу причалів № 5, 6, будівництво складу вантажів відкритого зберігання (105 млн. грн. на 2020–2023 роки), будівництво критого складу вантажів підлогового зберігання (57 млн. грн. на 2020–2021 роки), будівництво залізничного вагового комплексу на коліях №№ 1, 1А (46 млн. грн. на 2020–2022 роки), будівництво пішохідної естакади в районі вагоноперекидача (2,5 млн. грн. на 2020 рік).

- Актуалізація Стратегії розвитку морських портів України на період до 2038 року.

- Супроводження у Верховній Раді України до прийняття проекту Закону України “Про внутрішній водний транспорт” (реєстраційний номер 1182-1-д від 17 січня 2020 р.).

Ціль 8.4. Українці частіше і дешевше користуються авіатранспортом

Пасажиропотоки через аеропорти України у 2019 році збільшились на 18,5 % (порівняно з 2018 роком) та склали 24,3 млн. пасажирів, у тому числі у міжнародному сполученні – на 19,8 % та склали 22 млн. пасажирів.

За 2019 рік обсяги пасажирських перевезень українських авіакомпаній зросли порівняно з 2018 роком на 9,5 % та склали 13,7 млн. пасажирів, у тому числі міжнародні – на 9,7 % та склали 12,6 млн. пасажирів.

Упродовж 2019 року українськими авіакомпаніями виконано 102,6 тис. комерційних рейсів (зростання порівняно з 2018 роком – на 2,4 %), у тому числі міжнародних – 86,2 тис. рейсів (зростання – на 2,6 %).

В ДП “Міжнародний аеропорт “Львів” ім. Данила Галицького” у 2019 р. пасажиропотік зріс на 38,8 % (порівняно з 2018 роком) і склав 2,2 млн. пасажирів. Кількість рейсів зросла на 22,9 % і склала 18 963.

В ДП “Міжнародний аеропорт “Бориспіль” у 2019 році пасажиропотік зріс на 21 % (порівняно з 2018 роком) і склав 15,3 млн. пасажирів. Кількість рейсів зросла на 14 % і склала 110 660.

У 2019 році Украерорух надав послуги з аеронавігаційного обслуговування 335 407 рейсам іноземних та українських авіакомпаній, що на 11,5 % перевищує показник 2018 року. Украерорух забезпечив виконання 109 777 рейсів вітчизняних авіакомпаній, що на 2,9 % більше ніж за 2018 рік, та 225 630 авіарейсів іноземних авіакомпаній, що на 16,2 % більше порівняно з 2018 роком. За типами польотів: транзитні польоти – 141 680 (+13,2 %), міжнародні (з вильотом/посадкою) – 162 937 (+11,5 %), кількість внутрішніх польотів становить 30 790 (+4 %).

11 листопада 2019 р. підписано Протокол між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Катар про внесення змін і доповнень до Угоди про повітряне сполучення. Ведуться переговори з авіакомпанією Qatar Airways щодо можливості започаткування регулярного сполучення до Львова з Дохи.

15 жовтня 2019 р. досягнуто домовленості з авіакомпанією Ryanair щодо відкриття рейсу Херсон – Краків.

На рівні авіаційних властей України та Нідерландів досягнуто домовленості щодо започаткування виконання регулярних рейсів за маршрутами Львів – Амстердам та Херсон – Амстердам.

На рівні авіаційних властей України та Чеської Республіки досягнуто домовленостей щодо визначення додаткового пункту Пардубіце на території Чеської Республіки для виконання регулярних повітряних перевезень призначеними авіапідприємствами обох країн.

На рівні авіаційних властей України та Ісландії досягнуто домовленостей щодо встановлення тимчасового режиму експлуатації повітряних ліній до укладення Угоди про повітряне сполучення, яким закріплена відсутність будь-яких обмежень щодо частоти виконання регулярних рейсів між Україною та Ісландією, кількості авіакомпаній, що можуть бути призначені на маршрутах, а також пунктів відправлення/прибуття на територіях обох країн.

На рівні авіаційних властей України та Угорщини досягнуто домовленостей щодо зняття існуючих обмежень частоти на маршруті Одеса–Будапешт–Одеса.

Реалізовано проект міжнародної технічної допомоги ICAO EUR NAT UKR 19002 “Зміцнення системи нагляду за безпекою польотів в Україні”.

Завершено тестове випробування особистого кабінету “Реєстрація цивільних повітряних суден в Україні” на зовнішньому порталі Державної авіаційної служби України “Авіаційний портал” та сервісів обміну даними з документообігом та єдиною інформаційною системою. Здійснюється передпромислова підготовка до запуску в експлуатацію та підключення до сервісів id.gov.ua.

У вересні 2019 року Державна авіаційна служба України стала повноцінним членом JARUS (Joint Authorities for Rulemaking on Unmanned Systems).

12 листопада 2019 р. у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сприяння

розвитку ринку внутрішніх перевезень авіаційним транспортом” (реєстраційний номер 2425 від 12 листопада 2019 р.), який внесений народними депутатами України. Прийняття законопроекту дозволить зменшити вартість послуг авіаційного транспорту шляхом зменшення податкового навантаження на вітчизняних авіаперевізників.

Подальші заплановані дії

- Продовження переговорів щодо лібералізації авіаційного сполучення.
- Визначення пріоритетних проектів розвитку та модернізації регіональних аеропортів:
  - модернізація аеропорту у м. Дніпро (за проектом злітно-посадкова смуга аеропорту буде довжиною 3,2 км, заплановане встановлення сучасних систем навігації, метеорологічного і світлосигнального обладнання. Новий міжнародний термінал та VIP-термінал матимуть пропускну здатність до 3 млн. пасажирів на рік) – передбачено державним бюджетом на 2020 рік фінансування у сумі 1 млрд. гривень;
  - проведення реконструкції та будівництва будівель і споруд комунального підприємства “Аеропорт Ізмаїл” (проектом передбачена реконструкція будівлі аеровокзалу та інженерних мереж, огорожі аеродрому та аеродромних покриттів, приведення аеродрому у сертифікаційну придатність) – передбачена субвенція у розмірі 70 млн. грн. з державного бюджету обласному бюджету Одеської області;
  - фінансування робіт з виготовлення проектної документації та початок будівельних робіт в аеропорту м. Мукачево.
- Фінансування незавершених об’єктів будівництва в аеропортах м. Львів та м. Харків.
  - Завершення аналізу можливостей та варіантів залучення приватного сектору до розвитку регіональних аеропортів: Львів, Чернівці, Херсон та Запоріжжя.
  - Супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сприяння розвитку ринку внутрішніх перевезень авіаційним транспортом” (реєстраційний номер 2425 від 12 листопада 2019 р.).

Ціль 8.5. Українці мають доступ до якісної поштової послуги

АТ “Укрпошта” визначено оператором поштового зв’язку, на якого покладаються функції з пересилання відправлень “EMS” – міжнародних реєстрованих поштових відправлень з вкладенням документів та/або товарів, що приймаються, перевозяться і доставляються найшвидшим способом (наказ Мінінфраструктури від 22 листопада 2019 р. № 824). Це забезпечить розвиток сфери поштового зв’язку, сприятиме покращенню якості надання послуг поштового

зв'язку і забезпеченню їх доступності для населення, збільшенню вихідних обсягів відправлень “EMS” із України, запровадженню можливості відстеження відправлень “EMS” та системи обліку “Оплата за результатами”, а також покращенню умов обслуговування споживачів у вказаному сегменті послуг.

З метою врегулювання питання своєчасного вручення судових повісток усім громадянам та юридичним особам незалежно від форми власності внесено зміни до Правил надання послуг поштового зв'язку (постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1149).

Нарощуються показники якості та швидкості доставки поштових відправлень. Для відправлень Укрпошта Експрес по Україні показник вчасності у 2019 році складає 96 % (порівняно із 90 % наприкінці 2018 року).

Показник індексу лояльності клієнтів (NPS) для діючих клієнтів станом на кінець листопада 2019 року складає 29 %.

Запущено:

➤ прискорену доставку до США “Поштовий експрес”. Для 90 % відправлень термін обробки із моменту відправлення з будь-якого автоматизованого відділення Укрпошти до першого сканування в системі національної пошти США USPS становив від 3 до 5 днів;

➤ спільний спеціальний проект на доставку з китайських торгових платформ між АТ “Укрпошта” та Поштою Гонконгу, що наростило обсяги доставки до 400 тис. відправлень щомісяця.

Національний поштовий оператор України разом із партнерами - приватним польським поштовим оператором “SMART Forwarding” та польською компанією “InPost” почали тестові доставки міжнародних поштових відправлень із Польщі. Тепер українці, що проживають у Польщі, зможуть відправляти з 8000 відділень по всій території Польщі до України поштові відправлення із терміном доставки від 3 до 6 днів.

АТ “Укрпошта” стала власником найбільшої мережі автоматизованих точок обслуговування клієнтів: всі села, які мають більш 2000 мешканців (близько 1700 відділень поштового зв'язку), комп'ютеризовані та підключені до Інтернету.

Встановлено 5000 платіжних терміналів, по яких запущено торговий еквайрінг.

Запущено проект розширення мережі мобільних відділень “Сільське відділення” АТ “Укрпошта”:

➤ визначено 5 областей для запуску у 2020 році близько 500 мобільних відділень;

➤ сформовано технічне завдання до транспортних засобів та проведено попередні перемовини із автопостачальниками;

➤ сформовано попереднє технічне завдання для мобільного додатку, який використовуватиметься бригадами пересувних відділень.

Протягом 2019 року відкрито 50 поштових відділень АТ “Укрпошта”. Проведена підготовча робота для запуску ще 15 нових локацій вже у січні-лютому 2020 року. Розширено мережу “флагманських поштових відділень” АТ “Укрпошта”, де відправлення для доставки на наступний день приймаються до 18:00.

Подальші заплановані дії

- Розроблення, подання та супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про поштовий зв’язок”.

- Розроблення, подання до Верховної Ради України та супроводження проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо фінансових послуг у галузі поштового зв’язку”.

- Розроблення та прийняття підзаконних регуляторних актів для приведення нормативної бази у відповідність до оновленого Закону України “Про поштовий зв’язок” та вимог Директиви 97/67/ЄС, зокрема оновлення та осучаснення “Правил надання послуг поштового зв’язку”.

- Приведення у відповідність до сучасної світової практики та вимог Всесвітнього поштового союзу нормативної бази стосовно обробки міжнародних поштових відправлень.

- Реалізація інвестиційних проектів “Сільське відділення” та “Логістична мережа” АТ “Укрпошта”.

- Реалізація проекту з будівництва Сортувального центру у м. Львів (вартість 16 млн. євро).

- Реалізація проектів з будівництва малих сортувальних центрів (депо): м. Біла Церква (вартість 2,4 млн. євро); м. Лубни (вартість 2,4 млн. євро); м. Житомир (вартість 3,7 млн. євро); м. Кривий Ріг (вартість 3,9 млн. євро); м. Херсон (вартість 4,5 млн. євро); м. Вінниця (вартість 4,5 млн. євро).

9. Міністерство енергетики та захисту довкілля

Ціль 9.1. Менша кількість українців перебуває за межею енергетичної бідності та підвищено енергоефективність економіки

Впроваджено енергоефективні заходи:

➤ продовжено реалізацію механізмів стимулювання населення, ОСББ та ЖБК до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання “негазових” котлів та енергоефективного обладнання та/або матеріалів в рамках Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2020 роки.

Так, за період з вересня по грудень 2019 року видано 1512 кредитів на загальну суму понад 285 млн. грн., в тому числі на придбання:

- “негазових” котлів – 98 кредитів на суму 3,6 млн. грн.;
- енергоефективного обладнання та/або матеріалів для фізичних осіб – 447 кредитів на суму 15,5 млн. грн.;
- енергоефективного обладнання та/або матеріалів для ОСББ/ЖБК – 545 кредитів на суму 266,2 млн. гривень.

Довідково: у 2019 році видано 21,2 тис. кредитів на загальну суму 1,4 млрд. грн., в тому числі на придбання:

- “негазових” котлів – 1049 кредитів на суму 35,8 млн. грн.;
- енергоефективного обладнання та/або матеріалів для фізичних осіб – 17 683 кредитів на суму 600,2 млн. грн.;
- енергоефективного обладнання та/або матеріалів для ОСББ/ЖБК – 2508 кредитів на суму 727,7 млн. грн.;
- у 2019 році із державного бюджету відшкодовано понад 545,8 млн. грн. учасникам програми “теплих кредитів”.

Загалом, за період з вересня по грудень 2019 року Урядом відшкодовано 335 млн. грн. (60 % від річної суми державної підтримки), при цьому відшкодування здійснювалось в тому числі за кредитами, взятими в період з початку року до вересня 2019 року.

➤ проведено комплексне дослідження результативності та економічної ефективності реалізації Програми у 2015–2018 роках (підготовлено Фондом ім. Фрідріха Еберта в Україні та Білорусі, Держенергоефективності та ГО “Український центр соціальних реформ”).

Довідково: за результатами дослідження було зроблено наступні висновки:

- в цілому за три опалювальні періоди ОСББ / ЖБК скоротили обсяги споживання електроенергії в середньому на 899 кВт•год в місяць або на 8,6 %.

Це становить близько 951 грн. на місяць в розрахунку на одне ОСББ / ЖБК при середньомісячній оплаті за спожиту послугу 11 062 грн. в цінах березня 2018 року;

- ОСББ / ЖБК за три опалювальні періоди скоротили споживання тепла на 20 %. В грошовому еквіваленті середня економія становила близько 21 824 грн. на місяць в розрахунку на одне ОСББ/ ЖБК при середньомісячній оплаті за спожиту послугу 109 670 грн. в цінах березня 2018 року;

- протягом 2015–2018 років абсолютні обсяги споживання послуг з газопостачання ОСББ / ЖБК скоротилися на 275 куб. метрів або на 10,0 %. В грошовому еквіваленті обсяг економії послуг з газопостачання ОСББ/ ЖБК за три опалювальні періоди становив близько 1855 грн. на місяць в розрахунку на одне ОСББ / ЖБК при середньомісячній оплаті за спожиту послугу 18 554 грн. в цінах березня 2018 року;

- домогосподарства протягом трьох опалювальних періодів економили природний газ на рівні 21–31 % залежно від напрямку кредитування;

- результати здійснених оцінок показали, що програма “теплих кредитів” покращує комфорт в будинках та сприяє скороченню обсягів споживання енергії.

➤ здійснено стимулювання місцевих органів влади до прийняття місцевих програм співфінансування “теплих” кредитів для населення та ОСББ. Такі програми дозволяють отримати більший розмір компенсації (додатково 10–50 % до державної компенсації) та впроваджувати більш комплексні енергоефективні проекти. Зокрема, організовано та проведено регіональні конференції для посадових осіб відповідних областей, районів, міст та об’єднаних територіальних громад щодо ефективності поєднання державної та місцевої підтримки на впровадження енергоефективних заходів за “теплыми” кредитами, а також продовжено оперативну комунікацію безпосередньо з місцевими органами влади;

➤ у 2019 році за сприяння Уряду було запроваджено 174 місцевих програм, на реалізацію яких з місцевих бюджетів виділено 219 млн. гривень. Такими програмами у 2019 році скористались майже 36 тис. позичальників “теплих” кредитів, отримавши (крім державної компенсації) 174 млн. грн. додаткового відшкодування з місцевих бюджетів на впровадження енергоефективних заходів. З них понад 2,5 тис. ОСББ отримали компенсацію на суму майже 800 млн. грн. (що в 1,6 разів більше ніж у 2018 році). Додаткова місцева підтримка дозволяє ОСББ впроваджувати більш комплексні енергоефективні проекти.

Реалізовано механізми енергосервісу:

➤ для підвищення енергоефективності бюджетних установ реалізуються механізми енергосервісу (ЕСКО). Протягом вересня – грудня 2019 року укладено 82 ЕСКО-контрактів на загальну суму близько 370 млн. грн. (в цілому у 2019 році укладено 200 ЕСКО-договорів на суму понад 640 млн. грн., що в 2,5 рази більше ніж за 3 попередні роки разом за загальною сумою ЕСКО договорів);

➤ у жовтні 2019 року проведено вибірккову оцінку ефективності реалізації 130 ЕСКО-договорів 17 міст, в результаті якої встановлено, що за даними договорами досягнуто економії (за останні 2,5 роки) близько 3 млн. куб. метрів газу або 40 млн. грн. на оплаті енергоносіїв. В середньому економія енергоресурсів становить 35 %, що в 1,8 разів більше від запланованої договорами (20 %);

➤ реалізовані ЕСКО-компаніями енергоефективні рішення дозволили підняти на 2–3 градуси (до рівня санітарних норм) температурний режим на об'єктах соціальної сфери. ЕСКО-компаніями забезпечується не тільки економія енергоресурсів, а й підвищується комфортність перебування відвідувачів на об'єктах соціальної сфери.

Подальші заплановані дії

- Реалізація заходів Національного плану дій з енергоефективності на період до 2020 року, що будуть здійснюватися у побутовому секторі, секторах послуг, промисловості та транспорту.

- Продовження реалізації механізмів стимулювання населення, ОСББ та ЖБК до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання “негазових” котлів та енергоефективного обладнання та/або матеріалів та реалізація існуючих 67 місцевих програм співфінансування “теплих” кредитів для населення та ОСББ (на які з місцевих бюджетів вже виділено 123 млн. гривень). Запровадження у пілотному режимі “зелених” кредитів на підтримку підприємств, енергосервісних компаній, розбудови електромобільної інфраструктури та акумуляції зеленої енергії.

- Розроблення та супроводження проекту Закону України “Про енергетичну ефективність” в рамках імплементації Директиви 27/2012/ЄС про енергоефективність (виконання зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства).

- Прийняття нового національного плану дій з енергоефективності до 2030 року (виконання зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства), як окремого документу або як складової частини інтегрованого Національного плану з енергетики та клімату.

- Розроблення та схвалення нової Державної цільової економічної програми з енергоефективності на 2021–2025 роки (з урахуванням включення “зелених” кредитів).

- Поширення використання механізмів енергосервісу для впровадження енергоефективних заходів в бюджетній сфері (законодавчі зміни з метою поширення використання та оптимізації процедур публічних закупівель енергосервісу).

- Прийняття змін до законодавства щодо модифікації екологічного податку (в частині оподаткування двоокису вуглецю (CO²)) для забезпечення сталого фінансування енергоефективних заходів та розроблення механізму фінансування впровадження енергоефективних заходів для суб'єктів господарювання.

- Визначення вимог з екодизайну та енергетичного маркування енергоспоживчих продуктів (виконання зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства).

- Визначення заходів, необхідних для спрощення процедури приєднання до електромереж зарядних станцій для електротранспорту.

- Проведення інформаційних заходів з метою підвищення обізнаності споживачів енергії щодо наявних механізмів державної підтримки та інших заходів державної політики у сфері енергоефективності.

Ціль 9.2. Українські споживачі та український бізнес сплачують справедливую ціну за якісні енергетичні товари

Для забезпечення діяльності оператора газотранспортної системи у відповідності з вимогами Третього енергопакета ЄС:

➤ Урядом визначено модель анбандлінгу НАК “Нафтогаз України”, що дало змогу продовжити реформування ринку природного газу з метою досягнення його лібералізації, ефективності, прозорості та подальшої інтеграції з ринком Європейського Союзу (постанова Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 840). Завдяки створенню незалежного оператора газотранспортної системи України, організаційна та операційна модель його роботи стане прозорою, зрозумілою і такою, що відповідає європейським правилам роботи газового ринку. Для належної реалізації моделі анбандлінгу, Верховною Радою України прийнято Закони України:

- “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв’язку з відокремленням діяльності з транспортування природного газу” від 31 жовтня 2019 р. № 264-ІХ;

- “Про внесення зміни до Закону України “Про публічні закупівлі” у зв’язку з відокремленням діяльності з транспортування природного газу” від 14 листопада 2019 р. № 300-ІХ;

- “Про внесення зміни до розділу ХХ “Перехідні положення” Податкового кодексу України щодо створення умов для забезпечення виконання зобов’язань України з відокремлення діяльності з транспортування природного газу” від 3 грудня 2019 р. № 314-ІХ.

➤ відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 791 Мінфіну передано повноваження з управління корпоративними правами держави щодо АТ “Магістральні газопроводи України”;

➤ 1 січня 2020 року між АТ “Укртрансгаз” і АТ “Магістральні газопроводи України” підписано Акт приймання-передачі частки ТОВ “Оператор

газотранспортної системи України” до договору купівлі-продажу частки в статутному капіталі;

➤ внесено відповідні зміни до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань щодо складу учасників ТОВ “Оператор газотранспортної системи України” і відповідно повністю завершено процес анбандлінгу (відокремлення діяльності з транспортування газу від постачання та видобутку). Таким чином новий оператор газотранспортної системи України отримав незалежність не лише від поточного власника – НАК “Нафтогаз України”, але й від будь-яких інших впливів з боку виробників та постачальників природного газу, зокрема через вертикаль органів державної влади. Це дозволить, з одного боку, далі розвивати прозорий та конкурентний ринок газу, а з іншого – забезпечити сталість та безперебійність роботи газотранспортної системи України, як для внутрішніх, так і зовнішніх споживачів послуг транспортування;

➤ ТОВ “Оператор газотранспортної системи України” підписано технічні угоди з операторами газотранспортної системи Польщі, Угорщини, Румунії, Молдови, Словаччини та Росії і з 1 січня 2020 року розпочато транспортування природного газу для споживачів України та ЄС.

Створено умови для формування справедливої ціни на природний газ

У січні 2019 року ціна на газ для населення дорівнювала 6263 грн. за тисячу куб. метрів без ПДВ, а для промисловості – 9019 грн. за тисячу куб. метрів без ПДВ, а з січня 2020 року – ціна на газ для населення становить 4650 грн. за тисячу куб. метрів без ПДВ (5580 грн. з ПДВ), а для промисловості – 5500 грн. за тисячу куб. метрів без ПДВ (6600 грн. з ПДВ). Відтак, українські споживачі у січні 2020 року в порівнянні з аналогічним періодом минулого року сплачують природний газ на 25 % менше.

Зниження ціни на газ стало можливим, завдяки здешевленню вартості газу на ринку в Європі, що є наслідком підписання договору про транспортування газу територією України. У зв’язку з цим, Урядом було прийняте рішення відмовитися від гарантованої ціни на газ (6600 грн. за тисячу куб. метрів з ПДВ без транспортування) та внесено відповідні зміни до Положення про покладання спеціальних обов’язків на суб’єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (постанова Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 17).

Відповідно до прийнятого Урядом рішення, вартість газу залежатиме від щоденної середньоарифметичної ціни природного газу (Day-Ahead and Weekend) на нідерландському газовому хабі (TTF) за період з 1 до 22 числа місяця. Ціна визначатиметься щомісячно та залежатиме від щоденної середньоарифметичної ціни природного газу на нідерландському газовому хабі (TTF). Це є прозора формула, за якою ціна буде розраховуватись щомісячно та відображати поточну ситуацію на ринку.

Нова, знижена ціна природного газу застосовуватиметься автоматично, громадянам не потрібно звертатися і оформлювати будь-які документи, незалежно від того, яку ціну вони раніше обрали на січень 2020 року: гарантовану (квартальну) чи щомісячну. Клієнти, які раніше придбали газ на умовах пропозиції від НАК “Нафтогазу України” “Газовий запас” можуть розраховуватись за поточне споживання газу за зниженою ціною, а залишок коштів повернеться на рахунок споживача.

Для розвитку вітчизняного видобутку енергоносіїв, створення умов для залучення приватних інвесторів у видобуток газу та нафти:

➤ переможцями конкурсу на укладення угоди про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться у межах ділянок Угнівська, Зінківська, Русанівська, Варвинська, Іванівська, Бузівська, Берестянська, Софіївська, Балаклійська подано до Мінекоенерго перший варіант проектів Угод про розподіл продукції;

➤ Законом України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про видобуток бурштину та інших корисних копалин” від 19 грудня 2019 р. № 402-ІХ внесено зміни до Закону України “Про угоди про розподіл продукції” в частині удосконалення роботи Міжвідомчої комісії з організації та виконання угод про розподіл продукції та встановлення норм щодо прийняття рішення у разі, якщо конкурс не відбувся. Також уточнено процедуру погодження проектів угод із заінтересованими органами виконавчої влади та відмінено погодження проектів місцевими радами;

➤ оновлено склад Міжвідомчої комісії з організації укладення та виконання угод про розподіл продукції (розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2019 р. № 904). Створена Робоча група з опрацювання проектів Угод зі складу представників заінтересованих центральних органів виконавчої влади та експертів. На засіданнях робочої групи Міжвідомчої комісії 17 та 20 грудня 2019 року було опрацьовано всі зауваження до 9 проектів Угод про розподіл продукції та підготовлено узагальнені зауваження та пропозиції. Відповідно до Рішення Міжвідомчої комісії від 27 грудня 2019 р. зауваження до проектів угод про розподіл продукції направлено інвесторам на опрацювання. За результатами узгоджувальних нарад з інвесторами планується підписання проектів Угод.

Створено умови для формування справедливої ціни на електричну енергію – відповідно до Закону України “Про ринок електричної енергії” з 1 липня 2019 р. в Україні запроваджено новий ринок електричної енергії. За європейським досвідом на першому етапі дії конкурентного ринку тариф на електричну енергію для населення зростає на 30–70 %. З метою збереження ціни для населення Урядом прийнято постанову від 9 грудня 2019 р. № 1003 “Про внесення змін до Положення про покладення спеціальних обов’язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії”.

Анбандлінг в енергетичній сфері

Завершується процес перетворення ДП “НЕК “Укренерго” на приватне акціонерне товариство, 100 % акцій якого належать державі. Для реалізації державою своїх корпоративних прав та забезпечення незалежності як оператора передачі (анбандлінг в енергетичній сфері для уникнення конфлікту інтересів виробництва електроенергії та видобутку газу) Мінфін продовжує бути уповноваженим органом управління НЕК “Укренерго”. Перетворення НЕК “Укренерго” на акціонерне товариство дозволить забезпечити компетентний та неупереджений контроль за діями менеджменту з боку держави, що суттєво підвищить ефективність управління. Крім того, перетворення свідчить про невідворотність виконання Україною міжнародних зобов’язань щодо інтеграції української енергосистеми у європейський енергетичний простір та забезпечить виконання зобов’язання перед ЄБРР, за кошти якого фінансується будівництво високовольтних ліній з Рівненської АЕС до ПС “Київська” та з Запорізької АЕС до ПС “Каховська”.

Завдяки перетворенню, 7 жовтня 2019 р. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг постановою № 2094 ухвалила попереднє рішення щодо сертифікації Укренерго, як незалежного оператора системи передачі. Це перший крок для інтеграції українського ринку електроенергії до європейських ринків.

З метою збільшення частки електричної та теплової енергії, виробленої об’єктами відновлюваної електроенергетики:

➤ Урядом прийнято ряд ключових нормативно-правових актів, необхідних для організації та проведення “зелених” аукціонів та для реалізації положень Закону України від 25 квітня 2019 р. № 2712-VIII “Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії”. Зокрема, прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 року № 1175 “Про запровадження конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії”, яка включає в себе Порядок проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки, Порядок відбору операторів електронних майданчиків для забезпечення проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки та визначення ДП “ПРОЗОРО.ПРОДАЖІ” адміністратором електронної системи, у якій будуть проводитися “зелені” аукціони;

➤ завершується робота щодо прийняття наказу Мінекоенерго “Про затвердження Типового договору про проведення електронних аукціонів з розподілу квоти підтримки між замовником аукціону та оператором електронного майданчика” та розпорядження Кабінету Міністрів України щодо встановлення річних квот підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії. Проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки планується здійснити у березні 2020 року.

У 2019 році загальна потужність об'єктів відновлюваної електроенергетики, яким встановлено “зелений” тариф збільшилась у 3 рази і станом на 1 січня 2020 р. становить близько 6800 МВт.

Довідково: у 2019 році отримали “зелений” тариф близько 4500 МВт (у 5 разів більше ніж у 2018 році – 848 МВт), з них:

- об'єкти вітроенергетики – 637 МВт;
- об'єкти сонячної енергетики – 3537 МВт;
- сонячні електростанції приватних домогосподарств – 245 МВт (прогнозні);
- об'єкти біоенергетики – 71 МВт;
- об'єкти малої гідроенергетики – 4 МВт.

У будівництво близько 4 500 МВт потужностей об'єктів відновлюваної електроенергетики інвестовано біля 3,7 млрд. євро.

В регіонах реалізовано 154 проекти із заміщення природного газу під час виробництва теплової енергії альтернативними джерелами енергії загальною потужністю 161,27 МВт:

- у бюджетній сфері впроваджено 129 проектів загальною потужністю 72,15 МВт;
- у теплокомуненерго впроваджено 16 проектів загальною потужністю 52,12 МВт;
- у промисловості впроваджено 9 проектів загальною потужністю 37 МВт.

Реалізація цих проектів дозволила замінити близько 50 млн. куб. метрів природного газу.

Трансформація енергетичної та кліматичної політики

В умовах суттєвої трансформації підходів до розвитку енергетики у світі з особливою увагою до проблем боротьби зі зміною клімату та сталого розвитку економіки (у контексті схваленого Європейською комісією нового “зеленого” енергетичного переходу до кліматично нейтрального розвитку ЄС до 2050 року за програмою “Європейська Зелена Угода” (European Green Deal), а також у рамках підготовки Інтегрованого плану з боротьби зі зміною клімату та розвитку енергетики до 2030 року) підготовлено проект Концепції “Зеленого” енергетичного переходу України до 2050 року. Проведено обговорення проекту Концепції з представниками органів виконавчої влади та з представниками приватного бізнесу.

Подальші заплановані дії

• Проведення узгоджувальних нарад з інвесторами з метою підписання Угод про розподіл продукції відповідно до вимог Закону України “Про угоди про розподіл продукції”, яким визначено, що протягом трьох місяців від отримання зауважень інвесторами, проводиться робота щодо узгодження пропозицій та зауважень до

проекту, шляхом проведення переговорів та нарад між інвесторами та уповноваженим органом.

- Удосконалення механізму укладення угод про розподіл продукції шляхом внесення змін до нормативно-правових актів у цій сфері.
- Забезпечення прийняття Закону України щодо удосконалення умов підтримки виробників електричної енергії за “зеленим” тарифом з метою збалансування дефіциту кошторису ДП “Гарантований покупець”.
- Забезпечення регулярного проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки відповідно до Закону України “Про альтернативні джерела енергії”.
- Подання на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України щодо розвитку ринку твердого біопалива та створення єдиної електронної платформи торгівлі твердим біопаливом.
- Поступове зменшення фінансового навантаження на учасників ринку електричної енергії, на яких покладені спеціальні обов’язки, шляхом прийняття рішення щодо поетапного підвищення цін на електричну енергію для населення та доведення їх рівня до тарифів для побутових споживачів.
- Підготовка та затвердження Інтегрованого плану з боротьби зі зміною клімату та розвитку енергетики до 2030 року.
- Завершення перетворення ДП “НЕК “Укренерго” в приватне акціонерне товариство.
- Перетворення Державного підприємства “НАЕК “Енергоатом” в акціонерне товариство.
- Утворення наглядової ради на ДП “НАЕК” “Енергоатом”.

Ціль 9.3. Українцю не загрожують ризики залишитись без енергозабезпечення

Підписано контракт на транзит природного газу територією України до країн Європейського Союзу:

➤ за результатами тристоронніх переговорів між Україною, Європейським Союзом та Російською Федерацією щодо умов транспортування природного газу з Російської Федерації транскордонними газопроводами з 2020 року, 30 грудня 2019 року Україна і Росія підписали новий договір про транспортування природного газу територією України. Угоду укладено на 5 років з можливістю пролонгації ще на 10 років на аналогічних умовах;

➤ завдяки підписаному контракту було досягнуто наступних цілей:

- стабільність на газовому ринку Європи – це потенційне зменшення ціни на газ для кінцевого споживача;

- ПАТ “Газпром” сплатив 2,918 млрд. доларів США державній компанії НАК “Нафтогаз України” згідно з рішенням Стокгольмського арбітражу;
- протягом наступних 5 років Україна гарантовано отримає за транзит приблизно 7,2 млрд. доларів США або більше, в залежності від фактичних об’ємів прокачки;
- міста України, такі як Вовчанськ, Могилів-Подільський, Троїцьке та Воеводське будуть забезпечені газом цієї зими (при зупинці транзиту вони б залишилися без газу через особливості приєднання до мережі);
- тенденції до зменшення та стабілізації ціни на газ та отримання щорічних надходжень до бюджету позитивно вплинуть на економіку України;

➤ анбандлінг та створення за європейською практикою незалежного оператора газотранспортної системи України дало змогу підписати новий транзитний договір з ПАТ “Газпром” відповідно до положень європейського законодавства.

Залучення інвесторів з метою збільшення видобутку вітчизняних енергоносіїв

З метою створення сприятливих умов для залучення інвестицій у видобуток нафти і газу Урядом схвалено законопроекти:

➤ “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ефективного розвитку нафтогазоносної галузі” (реєстраційний номер 2821 від 30 січня 2020 р.), який передбачає внесення змін до Кодексу України про надра, Законів України “Про угоди про розподіл продукції”, “Про нафту і газ”, “Про оцінку впливу на довкілля”. Удосконалюється процедура проведення конкурсів на укладення угод про розподіл продукції, критерії визначення переможця конкурсу, встановлюється мінімальна площа ділянок нафтогазоносних надр, мінімальна частина прибуткової продукції держави, збільшуються строки прийняття конкурсних заявок. Закріплюється загальне правило аукціонного продажу спеціальних дозволів на користування надрами, передбачається резервування земельних ділянок для потреб надрокористування, виключається погодження з Держгеонадра правил технічної експлуатації, проектів і планів розробки родовищ та переробки мінеральної сировини щодо нафти і газу. Припиняються повноваження обласних рад та органів місцевого самоврядування на погодження надання у користування надр загальнодержавного значення;

➤ “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр” (реєстраційний номер 2807 від 27 січня 2020 р.), що спрямований на боротьбу зі “сплячими ліцензіями”. Запроваджується щомісячна плата за користування ділянками нафтогазоносних надр якщо не розпочато видобування вуглеводнів після спливу трьох років з дати його видачі. Розмір плати за користування залежить від розміру площі та дати видачі дозволу і стимулюватиме користувачів нафтогазоносними надрами прискорювати проведення геолого-розвідувальних робіт, розробку та подальше видобування вуглеводнів, а у разі виявлення недоцільності або неспроможності – добровільно відмовлятися від частини невикористаних ділянок.

Якщо інвестор не сплачує плату за користування ділянками нафтогазоносних надр понад три місяці спеціальний дозвіл анулюється в судовому порядку;

➤ “Про внесення змін до статті 29 Бюджетного кодексу України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр” (реєстраційний номер 2808 від 27 січня 2020 р.), що передбачає включення плати за користування ділянками нафтогазоносних надр до дохідної частини загального фонду Державного бюджету України.

Крім того, прийнятим Верховною Радою України Законом України від 19 грудня 2019 р. № 402-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про видобуток бурштину та інших корисних копалин” (проект якого подано Кабінетом Міністрів) передбачено удосконалення порядку надання надр у користування на умовах угод про розподіл продукції: виключено необхідність погодження проектів угод з органами місцевого самоврядування, внесено зміни в частині проведення оцінки впливу на довкілля, визначено підстави визнання конкурсу таким, що не відбувся. Також запроваджується на постійній основі проведення електронних онлайн-аукціонів щодо продажу спеціальних дозволів на користування надрами, запроваджується електронний кабінет заявника-надрокористувача для електронного подання документів на отримання, продовження спеціальних дозволів, їх переоформлення, внесення до них змін. Передбачено особливі умови розпорядження земельними ділянками для сприяння провадженню діяльності з видобування корисних копалин.

Проходження осінньо-зимового періоду 2019 / 2020 року

З метою підготовки та сталого проходження осінньо-зимового періоду 2019 / 2020 року:

- сформовано та затверджено відповідні накази щодо ремонту обладнання електростанцій та забезпечення надійності роботи електричних мереж;
- накопичено станом на 1 листопада 2019 р. запасів вугілля в цілому на теплових електростанціях та теплоелектроцентралях 1776 тис. тонн, що більше від показника гарантованого запасу;
- в підземні сховища газу станом на 1 листопада 2019 р. було закачано 21,8 млрд. куб. метрів природного газу;
- запаси мазуту на складах ТЕС та ТЕЦ станом на 1 листопада 2019 р. становили 31,5 тис. тонн, у тому числі 16,5 тис. тонн – на ТЕС та 15 тис. тонн – на ТЕЦ.

Для забезпечення сталого проходження осінньо-зимового періоду 2019 / 2020 року в Мінекоенерго щотижня проводяться наради стосовно вирішення проблемних питань із забезпечення постачання енергетичного вугілля на електростанції.

Держенергонаглядом проведено огляд 8376 або майже 30 % дошкільних, навчальних та лікувальних закладів з питань готовності їх енергетичного

обладнання до роботи в опалювальний період. За результатами проведених оглядів було підписано 8376 актів їх готовності до роботи в опалювальний період.

Станом на 30 січня 2020 р. під час проходження осінньо-зимового періоду 2019 / 2020 року графіки аварійних відключень споживачів та графіки погодинного відключення роздрібних та промислових споживачів не застосовувались.

Спорудження нових балансуєчих потужностей:

➤ Дністровська ГАЕС (виконувалися роботи у відповідності до затверджених програм будівельно-монтажних робіт по об'єктам I черги (гідроагрегати № 1, № 2 та № 3) та II черги (гідроагрегат № 4);

➤ Канівська ГАЕС (виконано проектні роботи з розроблення містобудівної документації з планування території; розроблено Інвестиційний проект “Будівництво Канівської ГАЕС”, який проходить державну експертизу для подальшої участі у відборі інвестиційних проектів, для яких надається державна підтримка);

➤ Ташлицька ГАЕС (гідроагрегат № 3) – здійснено підняття рівня води в Олександрівському водосховищі до відмітки 16,0 м, виконані будівельно-монтажні роботи по релейному залу в обсязі гідроагрегату № 3, розроблено звіт з оцінки впливу на довкілля за проектом з поетапним підвищенням нормального підпірного рівня Олександрівського водосховища до позначки +20,7 м, для забезпечення фінансування будівництва ведеться робота щодо залучення кредиту МФО (Європейського інвестиційного банку);

➤ Каховська ГЕС-2 – розроблено Інвестиційний проект “Будівництво Каховської ГЕС-2”, за яким у подальшому буде проведено державну експертизу. Будівництво Каховської ГЕС-2 (встановлена потужність – 250 МВт) дозволить збільшити середньобагаторічний виробіток електроенергії.

Введення зазначених об'єктів в експлуатацію дозволить покрити існуючий попит на пікову потужність в об'єднаній енергетичній системі України. Потужності ГАЕС, як аварійний та частотний резерв, будуть задіяні при інтеграції енергосистеми України в європейську енергосистему для покриття попиту на маневрову електроенергію із забезпеченням вимог щодо якості електроенергії.

Технічний розвиток, реконструкція, модернізація енергетичних об'єктів:

➤ завершено реконструкцію гідроагрегату № 2 Київської ГАЕС, що дозволить підвищити надійність енергопостачання, а також – надійність та безпеку експлуатації обладнання ГАЕС, стабільне задоволення потреби в електроенергії в пікові години графіку навантажень, підвищення якості виробленої електроенергії, гнучкості та мобільності функціонування енергосистеми України в цілому, інтегрованості українського енергоринку в енергетичний ринок ЄС;

➤ введено в дію 429 км ліній електропередачі (0,4–150 кВ); 54,1 мВА трансформаторної потужності; 19,93 км волоконно-оптичних мереж зв'язку.

Підвищення рівня фізичного захисту ядерних об'єктів:

➤ комісіями перевірено відповідність здійснених підприємствами організаційно-правових та інженерно-технічних заходів щодо забезпечення фізичного захисту об'єктів вимогам чинного законодавства;

➤ реалізовано заходи, передбачені у 2019 році Планом заходів з технічного переоснащення та реконструкції інженерно-технічних засобів систем фізичного захисту атомних електростанцій державного підприємства “Національна атомна енергогенеруюча компанія “Енергоатом”.

Диверсифікація поставок ядерного палива для вітчизняних АЕС

Компанія “Westinghouse” сьогодні є єдиною альтернативною компанією – постачальником палива для реакторів типу ВВЕР АЕС України у рамках диверсифікації постачання ядерного палива.

Роботи з впровадження ядерного палива виробництва компанії “Westinghouse” виконуються відповідно до Виконавчої угоди між Урядами України і США щодо Проекту кваліфікації ядерного палива для атомних електростанцій України, підписаної 5 червня 2000 року (з доповненнями), передбачено постачання ТВЗ-WR виробництва компанії “Westinghouse” на період до 2025 року.

У 2019 році виконано постачання 6 партій по 42 ТВЗ-WR. На даний час 746 ТВЗ-WR виробництва компанії “Westinghouse” експлуатуються в складі активних зон шести енергоблоків. Енергоблоки № 5 ВП “Запорізька АЕС” і № 3 ВП “Южно-Українська АЕС” повністю завантажені ядерним паливом виробництва компанії “Westinghouse”. На 2020 рік заплановано постачання 6 партій ТВЗ-WR.

Крім того, між ДП “НАЕК “Енергоатом” та компанією “Westinghouse” 2 вересня 2019 р. підписано “Меморандум про взаєморозуміння та співпрацю в ядерно-енергетичній галузі щодо питань впровадження палива компанії “Westinghouse” для реакторів ВВЕР-440 ВП РАЕС.

На даний час ДП “НАЕК “Енергоатом” та компанія “Westinghouse” виконують роботи з техніко-економічної оцінки впровадження ТВЗ ВВЕР-440 компанії “Westinghouse” на енергоблоках № 1, 2 ВП РАЕС та НТК “ЯПЦ” ННЦ ХФТІ розробляє техніко-економічне обґрунтування циклу для реакторів ВВЕР-440.

Держатомрегулювання 28 грудня 2019 р. погоджено технічне рішення стосовно переведення ядерного палива виробництва компанії “Westinghouse” (ТВЗ-WR) в промислову експлуатацію на енергоблоці № 3 ВП “Южно-Українська АЕС” (за результатами експлуатації протягом першої паливної кампанії з використанням виключно палива “Westinghouse”).

Продовження строку експлуатації енергоблоків атомних електростанцій:

➤ 26 грудня 2019 р. Держатомрегулювання переоформлена ліцензія ДП “НАЕК “Енергоатом” № ЕО 000064 на право провадження діяльності на етапі життєвого

циклу “Експлуатація ядерних установок Южно-Української АЕС” в частині експлуатації енергоблока № 3 ВП “Южно-Українська АЕС” у понадпроектний період. Дата наступної періодичної переоцінки безпеки енергоблока № 3 ВП “Южно-Українська АЕС” – 10 лютого 2030 року.

Подальші заплановані дії

- Продовження роботи з будівництва I черги Дністровської ГАЕС для завершення її реалізації у 2022 році та II черги з метою введення у 2020 році гідроагрегату № 4 в експлуатацію, роботи з повного дослідження об’єктів археологічної спадщини в зоні будівництва Канівської ГАЕС та розроблення робочої документації на першочергові об’єкти.

- На Ташлицькій ГАЕС - виконання монтажу обладнання генераторної схеми, закупівля обладнання з тривалим терміном виготовлення та у грудні 2021 року, при достатньому фінансовому забезпеченні, завершення будівництва гідроагрегату № 3.

- Проведення громадського обговорення Звіту з оцінки впливу на довкілля проекту “Будівництво Каховської ГЕС-2”. Виконання робіт з розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок в постійне та тимчасове користування під будівництво Каховської ГЕС-2.

- Здійснення реконструкції об’єктів ГЕС (ГАЕС), розроблення технічного завдання на продовження реконструкції за наступними напрямками: реконструкція гідроагрегатів Дністровської і Дніпровської ГЕС (III черга); реконструкція гідротехнічних споруд Дніпровської ГЕС.

- Супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про внесення змін до статті 29 Бюджетного кодексу України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр”.

- Супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр”.

- Супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ефективного розвитку нафтогазоносної галузі”.

- Запровадження стимулюючих ставок рентної плати за користування надрами для видобування нафти та конденсату з нових свердловин.

- Зменшення ставок рентної плати за користування надрами для видобування нафти та конденсату з діючих (старих) свердловин до 29 % та 14 % в залежності від глибини покладів.

- Запровадження стимулюючих ставок рентної плати за користування надрами для видобування нетрадиційних скупчень вуглеводнів (до рівня не вище 5 %).

Ціль 9.4. Українець живе у сприятливому та чистому навколишньому середовищі

З метою запобігання, зменшення та контролю промислового забруднення розроблено проект Закону України “Про запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення”, який оприлюднено на веб-сайті Мінекоенерго для проведення громадського обговорення.

Законопроектом пропонується запровадити систему інтегрованого дозволу, який видається для ряду об’єктів у сфері енергетики, виробництва металу, хімічної промисловості, які є найбільшими забруднювачами. Прийняття законопроекту дозволить здійснити модернізацію підприємств-забруднювачів відповідно до вимог найкращих доступних технологій та методів управління. Законопроектом також визначаються основні вимоги до інтегрованого дозволу, перелік видів діяльності, які вимагають отримання інтегрованого дозволу, процедура видачі інтегрованого дозволу, підстави відмови у видачі інтегрованого дозволу, підстави та порядок зупинення та анулювання інтегрованого дозволу, підстави та порядок внесення змін до інтегрованого дозволу, вимоги до реєстру інтегрованих дозволів, особливості моніторингу викидів та контролю суб’єктів господарювання, які отримали інтегрований дозвіл. Реалізація закону сприятиме покращенню рівня екологічної безпеки регіонів за рахунок впровадження комплексного підходу до запобігання, зменшення та контролю промислового забруднення та впровадження найкращих доступних технологій та методів управління, створенню передумов для покращення стану, подальшого зміцнення та збереження здоров’я населення.

За порушення природоохоронного законодавства:

➤ складено 14 101 протокол про адміністративні правопорушення (за вересень-грудень 2019 року), що на 11 % більше ніж у відповідному періоді 2018 року;

➤ накладено штрафні санкції на 12 378 порушників природоохоронного законодавства, що на 12 % більше ніж у аналогічному періоді 2018 року, на загальну суму 3 млн. 833 тис. гривень, що на 38 % більше ніж у аналогічному періоді 2018 року, до Державного бюджету стягнуто 3 млн. 943 тис. гривень (з урахуванням раніше накладених штрафних санкцій), що на 43 % більше ніж у 2018 році.

Здійснено заходи для забезпечення прийняття в установленому порядку в експлуатацію об’єкта “Пусковий комплекс 1 нового безпечного конфайнменту”:

➤ 27 вересня 2019 р. підписано Акт готовності єдиного цілісного пускового комплексу 1 нового безпечного конфайнменту (ПК-1 НБК) відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2017 р. № 305 “Про затвердження Порядку прийняття в експлуатацію об’єкта “Пусковий комплекс 1 нового безпечного конфайнменту”;

➤ 5 грудня 2019 р. отримано Сертифікат відповідності єдиного цілісного комплексу ПК-1 НБК;

➤ підготовлено та направлено документи для отримання окремого дозволу Держатомрегулювання на дослідно-промислову експлуатацію ПК-1 НБК.

Подальші заплановані дії

- Подання до Верховної Ради України та супроводження проекту Закону України щодо інтегрованого запобігання, зменшення та контролю промислового забруднення.

- Створення робочих груп для розроблення нормативно-правових актів, що містять перелік Найкращих доступних технологій та методів управління (Додаток 1 Директиви 2010/75/ЄС).

- Розроблення та прийняття проектів актів після прийняття проекту Закону України щодо запобігання, зменшення та контролю промислового забруднення.

- Отримання окремого дозволу Держатомрегулювання на дослідно-промислову експлуатацію ПК-1 НБК.

- Початок дослідно-промислової експлуатації ПК-1 НБК.

- Гарантійне обслуговування ПК-1 НБК СП “НОВАРКА” до кінця квітня 2020 року.

Ціль 9.5. Українці менше страждають від накопичення відходів

Забезпечено супроводження у Верховній Раді України законопроектів у сфері управління відходами, основні положення яких підготовлено Мінекоенерго з метою вдосконалення законодавства у цій сфері. Зокрема, проекту Закону України “Про управління відходами” (реєстраційний номер 2207-1 від 16 жовтня 2019 р.), яким у національне законодавство впроваджуються основні принципи та положення європейського законодавства у сфері управління відходами – запровадження ієрархії управління відходами та розширеної відповідальності виробника, системи довгострокового планування управління відходами на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Також, Мінекоенерго бере активну участь у засіданнях робочої групи з питань реформування системи управління відходами, створеній Комітетом Верховної Ради України з екологічної політики та природокористування за участю народних депутатів України, представників, Європейської Комісії, громадськості та експертів, з питань обговорення проекту “Про управління відходами”.

Здійснюється постійна координація створення регіональних планів управління відходами обласними державними адміністраціями, які мають закласти основи для створення інфраструктури управління відходами на місцях.

Подальші заплановані дії

- Супроводження у Верховній Раді України законопроектів, спрямованих на запровадження в Україні нової системи управління різними видами відходів, зокрема “Про відходи електричного та електронного обладнання” (реєстраційний номер 2350 від 30 жовтня 2019 р.) та “Про батареї і акумулятори” (реєстраційний номер № 2352 від 30 жовтня 2019 р.).

- Підготовка та затвердження регіональних планів щодо управління відходами згідно з п’ятиступеневою ієрархією відходів та програм щодо попередження утворення відходів (Глава V Директиви № 2008/98/ЄС), що обумовлено необхідністю створення та забезпечення ефективного функціонування системи управління відходами на інноваційних засадах, а також впровадження на регіональному рівні стратегічного планування, що передбачатиме виконання ряду заходів, спрямованих на реформування та удосконалення системи управління відходами.

- Запровадження інформаційної системи управління відходами, яка дасть змогу значно спростити систему обліку та звітності, подання декларацій та здійснення дозвільних процедур у сфері управління відходами.

- Запровадження Європейської класифікації відходів шляхом гармонізації вітчизняної практики класифікації відходів з європейськими стандартами та створення переліку найкращих доступних технологій операцій поводження з відходами.

- Реформування системи державного екологічного контролю в Україні з метою створення ефективної державної системи запобігання екологічним правопорушенням та належного контролю за порушенням екологічного законодавства.

- Забезпечення внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за порушення екологічного законодавства з метою створення дієвої системи притягнення до відповідальності за порушення природоохоронного законодавства.

Ціль 9.6. Українці більш ефективно та ощадливо використовують природні ресурси

Забезпечення онлайн-доступу громадян до інформації про надра та законного використання корисних копалин (зокрема, буриштину)

Для реалізації урядової політики open door policy у сфері розробки надр, на офіційній веб-сторінці Держгеонадра з 6 грудня 2019 року почав діяти

“Інвестиційний Атлас Надрокористувача” <http://www.geo.gov.ua/investicijni-atlas-nadrokoristuvacha/>.

Інвестиційний Атлас Надрокористувача – це постійно діючий сервіс ведення переліку ділянок надр, які пропонуються суб’єктам господарювання для придбання шляхом електронних торгів.

Всі об’єкти в Атласі розподілено за видами корисних копалин у шість кошиків: вуглеводнева сировина, неметалічні корисні копалини, металічні корисні копалини, підземні води, горючі тверді корисні копалини, дорогоцінне і напівдорогоцінне каміння. На даний час інвесторам пропонують близько 100 ділянок, але їх перелік постійно оновлюється, а кількість пропозицій збільшується.

Потенційний покупець може ініціювати проведення аукціону по об’єктах, запропонованих Держгеонадра лише заповнивши просту форму. Водночас, якщо бажаної ділянки в Атласі немає, її можна номінувати на електронні торги, дотримавшись нескладної процедури.

Створено “data-room” геологічної інформації, що забезпечує реалізацію новел законодавства стосовно відкриття доступу до геологічної інформації згідно з кращими світовими практиками. Відтепер ознайомитися з усіма матеріалами по ділянках вуглеводнів, наприклад, які пропонувались Урядом в рамках механізму Угод про розподіл продукції (Охтирська, Грунівська та Ічнянська), можна у спеціально відведеному приміщенні (м. Київ, вул. Антона Цедіка, 16, кім. 204), де зібрано усі необхідні матеріали для того, щоб інвестор міг прийняти рішення про участь у конкурсі. Також створена онлайн-data-room <http://www.geo.gov.ua/data-room/> для забезпечення дистанційного доступу до геологічної інформації.

Відбулась низка зустрічей із представниками іноземних компаній, інвестиційних фондів, дипломатичних установ та міжнародних торгових місій. Держгеонадра та лідер постачання технологій для видобувної галузі міжнародна сервісна компанія “Schlumberger” підписали Меморандум про взаєморозуміння. Документ передбачає обмін досвідом з метою втілення кращих світових практик у діяльність Держгеонадра в контексті підвищення інвестиційної привабливості сфери надрокористування України.

Проведено відкриті, конкурентні та якісно підготовлені аукціони та конкурси на право користування надрами на державному рівні з метою залучення інвестицій та провідних практик розробки багатой мінеральної бази України. За 2019 рік проведено 8 електронних аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами. Загальна сума, яка надійшла до Державного бюджету від організації та проведення електронних аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами, становить 504 млн. гривень. 4 лютого 2020 року Мінекоенерго розкрило конкурсні пропозиції на укладення угод про розподіл продукції на Грунівській, Ічнянській і Охтирській нафтогазових ділянках. На участь у конкурсі подали заявки п’ять компаній.

Припинено незаконне видобування бурштину, врегульовано відносини щодо користування надрами з метою видобування бурштину, а також створено сприятливі умови для забезпечення охорони навколишнього природного середовища під час видобування бурштину та рекультивації порушених земель. Незаконний видобуток бурштину призводить до порушення цілісності геологічних пластів, збіднення бурштиноносних надр, знищення лісів, трав'яного покриву і родючого шару ґрунту. А серед економічних наслідків – недоотримання митних зборів, загальнодержавних та місцевих податків.

Тому, Урядом підготовлено, а Верховною Радою України 19 грудня 2019 р. прийнято Закон України № 402-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про видобуток бурштину та інших корисних копалин”.

Крім того, з метою закріплення на законодавчому рівні передумов для впровадження додаткових стимулюючих факторів суб'єктам господарювання для провадження законної діяльності з видобування бурштину, виведення даної діяльності з “тіні” та, відповідно, збільшення податкових надходжень, Верховною Радою України 4 лютого 2020 р. прийнято Закон України “Про внесення зміни до статті 252 Податкового кодексу України щодо упорядкування розміру ставки рентної плати за користування надрами для видобування бурштину” (реєстраційний номер 2241, поданий Кабінетом Міністрів України), що передбачає зниження ставки рентної плати на видобуток бурштину з 25 % до 10 %.

З метою вирішення проблеми “сплячих” спеціальних дозволів на користування надрами Урядом схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр” (реєстраційний номер 2807 від 27 січня 2020 р.).

Однією із найважливіших проблем, що стримує розвиток газовидобувної галузі, є обмеженість пропозиції доступних на продаж ділянок нафтогазоносних надр, які могли б зацікавити потенційних інвесторів (вітчизняних та іноземних), а також досить низький рівень розробки існуючих ділянок. На даний час майже 30 % від усіх виданих спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами можна віднести до категорії “сплячих”, тобто таких, що не використовуються ефективно.

Тому, з метою ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр, проектом Закону пропонується запровадити щомісячну плату за користування площею ділянок нафтогазоносних надр залежно від розміру площі та строку з моменту отримання відповідного спеціального дозволу, яка нараховуватиметься після спливу 3 років з дати його видачі та до моменту початку сплати рентної плати за видобування вуглеводнів, що відповідає світовому досвіду та застосовується в ряді країн, таких як Азербайджан, Велика Британія, Норвегія, США, Хорватія тощо.

Прийняття зазначеного законопроекту також потребує внесення змін до Бюджетного кодексу України, тому розроблено та подано до Верховної Ради

України проект Закону України “Про внесення змін до статті 29 Бюджетного кодексу України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр” (реєстраційний номер 2808 від 27 січня 2020 р.).

Забезпечення законного обігу деревини, моніторингу обігу деревини та заходів з проведення інвентаризації лісів

Запроваджено обов’язкове ведення електронного обліку деревини всіма лісокористувачами України, що дозволяє здійснювати моніторинг внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених і забезпечити контроль за неперевищенням обсягу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених на основі систематизації та узагальнення інформації про їх походження, заготівлю та реалізацію.

Так, Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 4 грудня 2019 р. № 1142 “Про затвердження Порядку проведення моніторингу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених і контролю за неперевищенням обсягу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених”, що дозволить зменшити обіг незаконно заготовленої деревини та наблизити діяльність вітчизняних лісокористувачів і деревообробників до європейських стандартів у сфері раціонального використання і збереження лісових ресурсів.

За інформацією Держлісагентства 414 лісокористувачів приєдналось до системи електронного обліку деревини, з них за організаційно-правовою формою: 2 виробничих кооперативи, 7 державних організацій (установ, закладів), 316 державних підприємств, 85 комунальних підприємств, 1 приватне акціонерне товариство, 2 приватних підприємства, 1 товариство з обмеженою відповідальністю.

З метою забезпечення прозорості ринку деревини та справедливого ціноутворення, Урядом прийнято постанову від 4 грудня 2019 р. № 1178 “Про реалізацію експериментального проекту щодо проведення електронних аукціонів з продажу необробленої деревини”, якою встановлено, що з 1 лютого 2020 року вся необроблена деревина усіма лісокористувачами, у тому числі і комунальними, що реалізується в Україні, має продаватись лише через електронні аукціони. Це забезпечить відхід від практики укладання “прямих договорів” поза аукціонами, при яких держава не розуміла ціноутворення та обсяги реалізованої деревини іншими (крім підприємств Держлісагентства) лісокористувачами.

Також з метою відкриття доступу до актуальної інформації про природні ресурси та проведення інвентаризації лісів, у Верховній Раді України супроводжується проект Закону України “Про внесення змін до Лісового кодексу України щодо проведення національної інвентаризації лісів” (реєстраційний номер 2379 від 5 листопада 2019 р.), який 5 лютого 2020 р. прийнято в першому читанні.

Запровадження конкурентних механізмів у сфері спеціального використання водних біоресурсів та спрощення процедури надання водних об'єктів у користування через конкурентні та прозорі механізми

З метою залучення до здійснення промислового рибальства більшої кількості суб'єктів рибного господарства, створення можливості для планування їх економічної діяльності, формування прозорих конкурентних умов серед суб'єктів рибного господарства та забезпечення розвитку ефективного бізнес-середовища прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 р. № 1139 “Про реалізацію експериментального проекту із запровадження проведення аукціонів з продажу права на укладення договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) шляхом електронних торгів”. Постановою відкрито доступ до використання 15 % резерву водних біоресурсів в рамках промислового вилову. Прогнозовано це забезпечить збільшення доходів суб'єктів господарювання на 2,8 млн. доларів США.

Також для запровадження прозорого та конкурентного механізму з продажу права на спеціальні товарні рибні господарства прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 р. № 1138 “Про реалізацію експериментального проекту із запровадження порядку здійснення штучного розведення, вирощування водних біоресурсів та їх використання у спеціальних товарних рибних господарствах та проведення аукціонів з продажу режимів рибогосподарської експлуатації водного об'єкта шляхом електронних торгів”, якою запроваджено аукціони з продажу права на спеціальні товарні рибні господарства, зокрема, запроваджено реалізацію 100 % режимів спеціалізованих товарних рибних господарств через електронні аукціони. На даний час доступно для виставлення на аукціони 323 водні об'єкти площею понад 50 тис. га, на яких можна здійснювати діяльність у спеціалізованих товарних рибних господарствах.

З метою спрощення процедури надання водних об'єктів у користування та посилення захисту прав вітчизняних сільськогосподарських виробників у Верховній Раді України супроводжується проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення порядку передачі в оренду водних об'єктів у комплексі з земельними ділянками” (реєстраційний номер 0853 від 29 серпня 2019 р.).

Подальші заплановані дії

- Розповсюдження конкурентних способів видачі дозволів на всі надра, шляхом внесення змін до законодавчих актів.

- Створення електронного кабінету надкористувача для комфортних умов інвесторів та забезпечення прозорого механізму дистанційного подання заяв з пакетами документів для отримання, продовження, внесення змін до спеціальних дозволів на користування надрами, а також для участі в електронних аукціонах з продажу спеціальних дозволів на користування надрами. Протягом 2020 року 10 % надкористувачів мають використовувати онлайн-кабінет.

- Створення національного репозитарію геологічних даних, створення каталогу геологічної інформації, оцифрування геологічної інформації, створення інтерактивних data-room.

- Боротьба зі “сплячими” спеціальними дозволами на користування надрами.

- Створення нової системи моніторингу підземних вод та небезпечних геологічних процесів.

- Розроблення та прийняття прозорих та рівних правил торгівлі деревиною, а також її продажу на електронних торгах (на рівні Закону).

- Забезпечення впровадження Єдиної державної системи електронного обліку деревини. Підключення 100 % лісокористувачів до системи електронного обліку деревини.

- Проведення інвентаризації лісів.

- Створення єдиного електронного лісового порталу, який передбачає онлайн-карту рубок, видачу лісорубних квитків в електронному вигляді, перевірку походження деревини, систему електронного обліку деревини, реєстр лісорубних квитків, проведення аукціонних торгів, реєстр сертифікатів походження деревини.

- Підвищення біологічної стійкості лісів.

- Підвищення відповідальності за порушення законодавства щодо охорони водних біоресурсів та середовища їх існування та запровадження кримінальної відповідальності за купівлю незаконно заготовленої деревини.

- Прийняття стратегії розвитку галузі рибного господарства України на період до 2024 року, з метою забезпечення конкурентоспроможності та нарощування інвестиційного потенціалу рибної галузі України.

- Запровадження системи дистанційного моніторингу суден флоту рибної промисловості.

- Збільшення плати за спеціальне використання водних біоресурсів.

- Проведення перерахунку розміру орендної плати за водні об'єкти.

- Створення ESO Platform управління спільними обмеженими ресурсами, що буде включати наступні блоки: відкритий доступ до інформації про природні ресурси, електронні послуги, електронна простежуваність, електронна звітність, екологічне інспектування, екологічний моніторинг, Feedback Window. Дана платформа буде включати створення електронної системи управління рибною галуззю (E-Fish) та запровадження системи простежуваності походження водних біоресурсів.

Ціль 9.7. Українці зберігають природні екосистеми для нащадків

Забезпечено доступність на Публічній кадастровій карті України інформації про 271 територію Смарагдової мережі Європи площею близько 6 млн. га на території України.

Довідково: території були включені до всеєвропейської природоохоронної мережі ще у 2016 році, але до цього часу інформацію про них можна було знайти лише на інформаційному ресурсі Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція) або за окремим письмовим запитом у Мінекоенерго.

Наявність окремого шару про території Смарагдової мережі України на Публічній кадастровій карті України допоможе зберегти природу, забезпечити баланс між охороною природи і розвитком бізнесу та зменшити втрати або ризики втрат при плануванні господарської діяльності на територіях Смарагдової мережі.

106 нових українських територій включено до Смарагдової мережі Європи. Завдяки включенню нових українських територій до Смарагдової мережі Європи, Україна забезпечує збереження видів флори і фауни та природні оселища, що охороняються на європейському рівні.

Створено національний природний парк “Кремінські ліси” (10 вересня 2019 року), загалом станом на 1 січня 2020 року в Україні функціонує 52 національні природні парки.

Розпочато створення транскордонного біосферного резервату в межах Прип'ятського Полісся (створено українсько-білоруську робочу групу та узгоджено план її діяльності на 2020 рік, яким передбачено підготувати концепцію цього біосферного резервату).

Підготовлено проекти наказів Мінекоенерго щодо створення та діяльності регіональних центрів порятунку та реабілітації диких тварин, які вилучені з природного середовища з метою надання допомоги таким тваринам та внесення змін до Порядку утримання та розведення диких тварин, які перебувають у стані неволі або напіввільних умовах.

Забезпечено сучасним обладнанням та облаштовано приміщення трьох вимірювальних лабораторій сучасними приладами для вимірювання пріоритетних забруднюючих речовин згідно з вимогами європейських директив:

- лабораторія моніторингу вод Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів (м. Слов'янськ);
- лабораторія моніторингу вод Міжрегіонального офісу захисних масивів дніпровських водосховищ (м. Вишгород);
- лабораторія моніторингу вод Дністровського басейнового управління водних ресурсів (м. Івано-Франківськ).

Підготовлено попередню редакцію проекту концепції щодо єдиного державного водного кадастру України.

Створено та наповнюється геопортал “Водні ресурси України”.

Здійснено заходи щодо збільшення лісистості України:

- з відтворення лісів на площі 42,0 тис. га, що становить 105 % від площі суцільних зрубів 2018 року, в тому числі заходи з лісорозведення – створення нових лісів на земельних ділянках, де раніше ліси не зростали на площі 2,2 тис. га;

- з сертифікації лісів згідно з вимогами FSC на добровільній основі. Станом на 1 січня 2020 р. сертифіковано 133 державні лісгосподарські підприємства загальною площею 4040,9 тис. га, що становить 43 % від їх загальної кількості та 53 % загальної площі.

Вищезазначені заходи сприятимуть збільшенню лісистості України та дозволять забезпечити ведення лісового господарства у сертифікованих підприємствах не тільки відповідно до українського законодавства, а і з урахуванням міжнародних вимог. Проведення відповідних заходів буде поновлено весною, після настання сприятливих умов для здійснення робіт з висаджування дерев та проведення польових робіт із сертифікації лісів.

Започатковано процес проведення інвентаризації земель Чорнобильської зони, що дасть можливість врегулювання земельних питань розвитку альтернативної енергетики з урахуванням особливого режиму території та потреб збереження Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника (опрацьовано відповідний проект розпорядження Кабінету Міністрів України).

Забезпечено у співпраці з Комітетом Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування підготовку пропозицій щодо досягнення природоохоронних цілей в процесі реформування земельних відносин та децентралізації влади, зокрема щодо проектів Законів України:

- “ Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин” (реєстраційний номер 2194 від 1 жовтня 2019 р.);

- “Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо планування використання земель” (реєстраційний номер 2280 від 17 жовтня 2019 р.).

Внесено зміни до посадового складу Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1065).

Подальші заплановані дії

- Виконання програми діагностичного моніторингу для басейнів Дністра, Дунаю та Вісли, виконання програми операційного моніторингу для басейну Дону.
- Створення нової лабораторії моніторингу вод у Басейновому управлінні водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю (м. Одеса).
- Визначення хімічного стану масивів поверхневих вод басейну Дону.
- Розроблення програми діагностичного моніторингу для басейнів Дніпра, Південного Бугу, Приазов'я та Причорномор'я.
- Встановлення референційних умов для басейнів Дністра, Дунаю та Вісли.
- Долучення басейнових рад до розподілу фінансових ресурсів.
- Створення Digital Platform управління та комунікації в заповідній справі, що буде включати наступні блоки: відкриті дані про об'єкти природно-заповідного фонду України, науковий, природоохоронний, туристичний, еколого-освітній, онлайн-моніторинг статусу збереження рідкісних та зникаючих в Європі видів дикої флори і фауни та природних оселищ.
- Створення окремого інформаційного шару Державного земельного кадастру (Публічна кадастрова карта) територій та об'єктів природно-заповідного фонду.
- Створення відкритої бази даних Державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.
- Створення окремого інформаційного шару Державного земельного кадастру (Публічна кадастрова карта) щодо територій Смарагдової мережі Європи в межах України.
- Встановлення меж існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду у природі.
- Створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду, створення природоохоронних територій міжнародного значення.
- Створення візит-центрів в установах природно-заповідного фонду.
- Розширення мережі маршрутів в національних природних парках та біосферних заповідниках, у тому числі з використанням інтерактивних методів та інфраструктурою для осіб з інвалідністю.
- Забезпечення активної та ефективної участі установ природно-заповідного фонду у соціальних мережах.
- Забезпечення організації та проведення інформаційних кампаній серед населення щодо цінності територій та об'єктів природно-заповідного фонду (екосистемні послуги, у тому числі: попередження зміни клімату, збереження генофонду тваринного і рослинного світу, ландшафтів тощо).
- Створення механізму управління територіями Смарагдової мережі Європи на державному рівні.

- Початок створення системи моніторингу статусу збереження рідкісних та зникаючих в Європі видів дикої флори і фауни та природних оселищ.
- Запровадження системи оцінки ефективності управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду.
- Оптимізація оподаткування земельних ділянок природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення.
- Реформування діяльності служби державної охорони природно-заповідного фонду України за європейським зразком, зокрема щодо попередження правопорушень.
- Забезпечення видання четвертої редакції Червоної книги України (тваринний світ), четвертої редакції Червоної книги (рослинний світ), другої редакції Зеленої книги України.
- Вдосконалення нормативно-правового регулювання використання та збереження об'єктів тваринного і рослинного світу.
- Запровадження міжнародних правил та процедур у галузі відповідальності і відшкодування, пов'язаних з генетично модифікованими організмами відповідно до вимог Нагойсько-Куала-Лумпурського додаткового протоколу про відповідальність і відшкодування до Картахенського протоколу про біобезпеку.
- Запровадження справедливого і рівноправного розподілу вигід від використання генетичних ресурсів відповідно до вимог Нагойського протоколу про доступ до генетичних ресурсів та справедливий і рівноправний розподіл вигід від їхнього використання до Конвенції про біологічне різноманіття.
- Вдосконалення структури земель країни, зменшення розораності та підвищення лісистості території, відновлення антропогенно змінених екосистем та сприяння досягненню нейтрального рівня деградації земель.
- Врегулювання питань збереження прибережних територій.

Ціль 9.8. Українець усвідомлює наслідки глобальних змін клімату, вживає заходів для їх запобігання, проте готовий до них адаптуватись

З метою запровадження системи моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів та виконання Україною взятих на себе зобов'язань за Угодою про асоціацію щодо поступового наближення національного законодавства до законодавства ЄС, зокрема, в частині створення системи моніторингу, звітності та верифікації відповідно до Директиви 2003/87/ЄС, здійснено супроводження у Верховній Раді України законопроекту “Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів”. Верховною Радою України прийнято Закон України від 12 грудня 2019 р. № 377-ІХ “Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів”.

З метою забезпечення узгодженості дій органів виконавчої влади щодо формування і реалізації державної політики у сфері зміни клімату та збереження озонового шару, виконання міжнародних зобов'язань України розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України “Про Міжвідомчу комісію з питань зміни клімату та збереження озонового шару”.

Забезпечено активну співпрацю з Європейським банком реконструкції та розвитку з метою розробки другого Національно-визначеного внеску України до Паризької угоди.

Здійснено супровід перевірки міжнародними експертами Рамкової конвенції ООН про зміну клімату Національного кадастру антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів в Україні за 1990–2017 роки. За результатами зазначеної перевірки дані Національного кадастру антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів в Україні за 1990–2017 роки визнано такими, що відповідають міжнародним зобов'язанням України за Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату та Кіотським протоколом до неї. Згідно з цими даними Україна входить до трійки лідерів серед 44 країн-Сторін Додатку I до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату щодо досягнутих загальних скорочень викидів парникових газів у порівнянні з базовим 1990 роком.

Українська делегація взяла участь у Кліматичному саміті ООН, що відбувся 23 вересня 2019 року у м. Нью-Йорк (Сполучені Штати Америки), та підтримала приєднання України до міжнародних ініціатив “Досягнення безпечної якості повітря та приведення у відповідність до 2030 року політик щодо зміни клімату та забруднення повітря”, “Підтримання справедливого екологічного переходу шляхом формування відповідного національного плану та створення гідних “зелених” робочих місць” та “Сприяння гендерній рівності в кліматичних питаннях та розширення прав і можливостей жінок і дівчат”.

Забезпечено підготовку розпорядження Президента України від 12 грудня 2019 р. № 501 “Про делегацію України для участі у Конференції Організації Об'єднаних Націй зі зміни клімату, яка включатиме проведення 25 сесії Конференції Сторін Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, 15 сесії Конференції Сторін, яка є нарадою Сторін Кіотського протоколу, та другої сесії Конференції Сторін, яка є нарадою Сторін Паризької угоди”.

На виконання зазначеного розпорядження делегація України взяла активну участь у Конференції ООН зі зміни клімату, що відбулась з 2 по 13 грудня 2019 року у м. Мадрид (Королівство Іспанія) під час проведення якої вдалось:

- не допустити прийняття Конференцією рішень, що могли б інтерпретуватися як пряме або непряме визнання будь-якої зміни статусу Автономної Республіки Крим та м. Севастополя;

- зберегти прийнятні для України положення в проектах текстових рішень щодо ринкових та неринкових механізмів статті 6 Паризької угоди;

- запровадити процедуру ротації представників Східноєвропейської групи до Бюро РКЗК ООН відповідно до української пропозиції;

- вдвічі збільшити кількість українських експертів в робочих органах РКЗК ООН, Кіотського протоколу та Паризької угоди;

- погодити проекти дворічних бюджетів РКЗК ООН, Кіотського протоколу та Міжнародного журналу транзакцій на 2020–2021 роки, згідно з якими загальна сума щорічних внесків України буде зменшена на 28 % у порівнянні з 2019 роком.

Делегації України також вдалось досягти прогресу у вирішенні так званого “російського питання” та залучити делегацію ЄС до підтримки позиції України.

Протягом 2019 року здійснювалась активна реалізація проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій, що призводять до скорочення викидів парникових газів, у вересні – грудні 2019 року забезпечено фінансування та моніторинг реалізації зазначених проектів. За результатами проведеної роботи, в I кварталі 2020 року планується завершення та введення в експлуатацію чотирьох проектів за напрямками енергозбереження та відновлювальних джерел енергії, а саме:

- Капітальний ремонт (термомодернізація) корпусів № 1, № 2, № 4, № 5, № 6 Державної установи “Інститут нейрохірургії ім. акад. А. Ромоданова Національної академії медичних наук України”, за адресою: вул. Платона Майбороди, 32, м. Київ;

- Капітальний ремонт фасаду будівлі УКРНДІЕП, розташованої по вул. Бакуліна, 6 в м. Харкові;

- Капітальний ремонт покрівлі будівлі Науково-дослідної установи “Український науково-дослідний інститут екологічних проблем” з встановленням сонячних панелей по вул. Бакуліна, 6 в м. Харкові;

- Реконструкція асфальтно-бетонного майданчика шляхом влаштування фотоелектричної станції у м. Чорнобиль, вул. Радянська, 1-А, Іванківський район, Київська область.

Забезпечено супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами”, який прийнято Верховною Радою України 12 грудня 2019 р. № 376-ІХ. Закон регулює правовідносини щодо виробництва, імпорту, експорту, зберігання, використання, розміщення на ринку та поводження з озоноруйнівними речовинами, фторованими парниковими газами, товарами та обладнанням, які їх містять або використовують, що впливає на озоновий шар та на рівень глобального потепління.

З метою виконання міжнародних зобов’язань за Монреальським протоколом про речовини, що руйнують озоновий шар забезпечено контроль видачі ліцензій на імпорт / експорт озоноруйнівних речовин в межах визначеної у 2019 році квоти (16,42 тонни озоноруйнівного потенціалу). Передбачено розрахунковий рівень для

споживання у 2020 році озоноруйнівних речовин – 0,821 ОРП-тонн для сервісних цілей (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 року № 1109 “Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2020 рік”).

Підготовлено та направлено до Озонового Секретаріату щорічний звіт про споживання озоноруйнівних речовин (відповідно до вимог Монреальського протоколу про речовини, що руйнують озоновий шар).

Продовжується співпраця з ПРООН щодо реалізації проекту “Початкова реалізація прискореного вилучення з обігу гідрохлорфторвуглеців (ГХФВ) у регіоні країн з перехідною економікою (КПЕ)”, в рамках якого здійснюються заходи спрямовані на зменшення обсягу використання гідрохлорфторвуглеців (озоноруйнівних речовин), а саме реалізуються інвестиційні проекти на підприємствах “Хімпостачальник” та “Едванс” з переводу на озонобезпечні технології. Опрацьовуються можливості залучення коштів Глобального екологічного фонду для реалізації проектів заміни технологій та обладнання в сервісному секторі.

Подальші заплановані дії

- Прийняття нормативно-правових актів щодо впровадження системи моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів.
- Підготовка Національного кадастру антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів в Україні за 1990–2018 роки та подання до Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.
- Розроблення та прийняття другого Національно-визначеного внеску України до Паризької угоди, в якому показник скорочення обсягу викидів парникових газів є амбітним та справедливим у контексті довгострокового соціально-економічного розвитку України.
- Затвердження складу та положення про Міжвідомчу комісію з питань зміни клімату та збереження озонового шару.
- Забезпечення участі делегації України у Конференції Організації Об’єднаних Націй зі зміни клімату, яка включатиме проведення 26 сесії Конференції Сторін Рамкової конвенції Організації Об’єднаних Націй про зміну клімату, 16 сесії Конференції Сторін, яка є нарадою Сторін Кіотського протоколу, та третьої сесії Конференції Сторін, яка є нарадою Сторін Паризької угоди.
- Продовження реалізації проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій, за рахунок коштів отриманих від продажу одиниць (частин) установленної кількості викидів парникових газів.
- Розроблення нормативно-правових актів для реалізації положень Закону України від 12 грудня 2019 р. № 376-IX “Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами”.
- Проведення оцінки споживання фторованих парникових газів в Україні.

10. Міністерство розвитку громад та територій

Ціль 10.1. Українці живуть у комфортних містах та селах

Розроблено та запущено в дослідну експлуатацію Електронний кабінет забудовника (1 черга, автоматизовано 9 послуг щодо об'єктів з незначним класом наслідків (СС1)), який дозволяє:

- отримати в онлайн-режимі доступні та зручні послуги у сфері будівництва;
- відстежувати та отримувати актуальну інформацію про статус розгляду поданих через електронний кабінет електронних документів на отримання послуги у сфері будівництва;
- автоматизувати процес перевірки повноти даних у поданих документах з питань декларативних процедур у будівництві.

Удосконалено 9 існуючих будівельних норм з метою надання можливості проектувальникам застосовувати у проектуванні сучасні досягнення науки і техніки, їх гармонізації з міжнародними нормами та правилами створення безпечного середовища для здоров'я та життєдіяльності людини:

- зміна № 2 ДБН В.2.2-18:2007 “Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення”;
- зміна № 1 ДБН В.2.6-160-2010 “Сталезалізобетонні конструкції. Основні положення”;
- зміна № 1 ДБН В.2.6-98-2009 “Бетонні та залізобетонні конструкції. Основні положення”;
- зміна № 1 ДБН В.1.2-2-2006 “Навантаження і впливи. Норми проектування”;
- зміна № 1 ДБН В.1.2-6-2008 “Основні вимоги до будівель і споруд. Механічний опір та стійкість”;
- зміна № 2 В.2.2-25-2009 “Підприємства харчування (заклади ресторанного господарства)”;
- зміна № 2 ДБН Б.2.2-5-2011 “Благоустрій територій”;
- зміна № 2 ДБН В.2.4-2-2005 “Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування”;
- зміна № 1 ДБН В.2.5-76:2014 “Автоматизовані системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення”.

Усунуто регуляторні бар'єри щодо необхідності коригування затвердженої проектної документації на будівництво об'єктів на етапі отримання документів дозвільного характеру у зв'язку з введенням в дію нових нормативних актів, а також передбачено можливість розроблення проектної документації на будівництво об'єктів із застосуванням BIM-технологій (зміни до Порядку розроблення проектної

документації на будівництво об'єктів затверджені наказом Мінрегіону від 17 грудня 2019 р. № 314, що зареєстрований в Мін'юсті 28 грудня 2019 р. за № 1311/34282).

Довідково: 30 листопада 2019 р. Мінрегіоном підписано Меморандум про співпрацю у сфері розвитку будівництва та архітектури щодо запровадження BIM-технологій в Україні та дорожню карту до нього, якою визначено першочергові кроки. Запровадження в Україні такої технології дасть змогу скоротити терміни проектування об'єктів будівництва, витрати на будівництво та експлуатацію будівель, терміни реалізації проекту, координацію та узгодження функцій усіма учасниками реалізації проекту тощо.

З метою підвищення публічності управління у сфері містобудівної діяльності та зменшення корупційних ризиків у будівництві розроблено проект розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції публічного управління у сфері містобудівної діяльності та затвердження плану заходів з її реалізації”.

Для забезпечення зв'язку між питаннями просторового планування територій та соціально-економічним розвитком, широкого залучення мешканців громад та заінтересованих сторін до розроблення містобудівної документації та уникнення незбалансованості розвитку територій розроблено проект розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції запровадження інтегрованого розвитку громад та затвердження плану заходів з її реалізації”.

З метою зменшення кількості тимчасових споруд, що не відповідають технічним та санітарним нормам експлуатації та утримання, а також удосконалення механізму їх розміщення розроблено проект наказу Мінрегіону “Про внесення змін до Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності”.

Крім того, розроблено проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування функцій уповноважених органів містобудування та архітектури” з метою забезпечення розподілу повноважень між структурними підрозділами районних державних адміністрацій і органами містобудування та архітектури у всіх сільських, селищних, міських радах.

З метою вдосконалення сфери паркування транспортних засобів розроблено:

➤ проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Порядку формування тарифів на послуги з користування майданчиками для платного паркування транспортних засобів”;

➤ проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Правил паркування транспортних засобів”.

Подальші заплановані дії

- Розроблення нової Генеральної схеми планування території України.

- Створення публічного порталу для перегляду стану документів у сфері будівництва та отримання автоматизованих консультацій в рамках Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва.

- Розширення функціонального наповнення електронного кабінету для автоматизації послуг за класами наслідків СС2, СС3 (доступ фізичної особи, суб'єкта господарювання, атестованих осіб до інформації про об'єкти будівництва, статус пов'язаних документів, ліцензії, кваліфікаційні сертифікати, містобудівні умови та обмеження, проекти та результати експертизи, плани перевірок та штрафів).

- Розроблення 18 проектів державних будівельних норм та змін до них (актуалізація близько 16 % чинних державних будівельних норм із застосуванням параметричного методу нормування у будівництві).

- Створення умов для усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та ЄС, що блокують вихід української будівельної продукції на європейський ринок, та залучення в Україну міжнародних інвестицій шляхом прийняття Закону України, який імплементує норми Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 305/2011 від 9 березня 2011 р. щодо гармонізованих умов реалізації будівельних продуктів та про скасування Директиви Ради 89/106/ЄЕС, що встановлює гармонізовані умови для розміщення на ринку будівельних виробів.

- Забезпечення прозорості та доступної для сприйняття інформації з питань містобудування шляхом створення 100 % містобудівних кадастрів на обласному рівні.

- Створення та інтеграція містобудівного кадастру на державному рівні з іншими кадастрами та реєстрами (Державним земельним кадастром, Державним реєстром речових прав на нерухоме майно, Адресним реєстром тощо).

- Забезпечення актуалізації не менше 75 % (щорічний перегляд не менше 15 %) державних будівельних норм відповідно до міжнародних методів нормування у будівництві із застосуванням параметричних вимог до об'єктів будівництва.

- Створення містобудівних кадастрів на базовому рівні (у 100 % обласних центрів, 50 % міст обласного значення).

Ціль 10.2. Українці, що мешкають в “депресивних регіонах”, мають достатні можливості для розвитку

Завершено роботи на 3259 проектах регіонального розвитку та з покращення інфраструктури об'єднаних територіальних громад на суму 4,1 млрд. грн. (з 1 вересня 2019 р.), серед яких: нове будівництво, реконструкція, капітальний ремонт, реставрація (548 шкіл та садочків, 226 закладів медицини, 89 спортивних закладів, 194 заклади культури, 581 проект дорожньо-транспортної інфраструктури,

1223 проекти з благоустрою (у тому числі закупівля спецтехніки), 156 проектів водопостачання та водовідведення, 72 проекти з розбудови ЦНАПів, 43 проекти з планування територій, інше – 127 проектів).

Проведено аналіз стану реалізації 707 проектів державного фонду регіонального розвитку (ДФРР) та процедури відбору проектів Всеукраїнського громадського бюджету на предмет ефективності використання бюджетних коштів. За результатами аналізу було виключено 24 проекти на суму 224,0 млн. грн. (розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2019 р. № 935) та ініційовано внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2019 рік” щодо перерозподілу 500 млн. грн. (по яким була загроза невикористання до кінця 2019 року) на державну підтримку забезпечення доступним житлом громадян.

Проведено вибірккову перевірку 21 проекту у 19 областях з будівництва амбулаторій у сільській місцевості щодо кошторисної частини проектів (враховуючи, що вартісні показники матеріалів та робіт мають становити не більше середніх по регіону). За результатами перевірки встановлено порушення при проведенні експертизи проектів нового будівництва експертними організаціями в частині завищення вартості проектів на суму 35,6 млн. гривень. Мінрегіон направив до Держархбудінспекції лист з вимогою перевірити діяльність відповідних експертних організацій. У разі виявлення за результатами перевірки порушень щодо дотримання вимог нормативно-правових та нормативно-технічних актів у сфері містобудівної діяльності експертними організаціями, робочою групою Мінрегіону буде розглянуто питання виключення таких організацій з переліку експертних організацій, що здійснюють експертизу проектів будівництва.

Здійснено фінансовий аудит Державною аудиторською службою України 147 проектів нового будівництва амбулаторій та виявлено завищення вартості будівельних робіт на суму 7,8 млн. гривень. За результатами відповідної перевірки замовниками усуваються зауваження.

Вказані заходи сприятимуть ефективному використанню коштів державного бюджету при реалізації проектів нового будівництва амбулаторій.

За результатами аудиту Рахунковою палатою України використання субвенцій на сільську медицину, з метою ефективного використання цих коштів, прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 21 “Про внесення змін до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров’я у сільській місцевості”, якою передбачено, що у 2020 році рішеннями відповідних облдержадміністрацій, за погодженням з Мінрегіоном та МОЗ, може здійснюватися перерозподіл субвенції між проектами і заходами.

Надано державну фінансову підтримку на реалізацію проектів транскордонного співробітництва обсягом 10 млн. гривень. Спеціально утвореною комісією при

Мінрегіоні відповідно до Порядку та умов надання у 2019 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів транскордонного співробітництва (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2019 р. № 937), відібрано та рекомендовано до фінансування за рахунок коштів державного бюджету 3 проекти транскордонного співробітництва, які реалізуються у Івано-Франківській та Львівській областях. Відповідний розподіл обсягу субвенції затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1196 та погоджено Бюджетним комітетом Верховної Ради України. Кошти успішно освоєні регіонами у 2019 році.

Затверджено Державну програму розвитку регіону українських Карпат на 2020–2022 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2019 р. № 880), яка забезпечить створення необхідних організаційних, правових та фінансових передумов для сталого розвитку гірських територій українських Карпат (715 гірських населених пунктів), підвищення їх конкурентоспроможності, поліпшення якості життя та економічного благополуччя населення, що на них проживає.

На виконання Угоди про фінансування Дунайської транснаціональної програми (Interreg V-B Danube – CCI 2014TC16M6TN001), яка надала можливість українським партнерам брати участь у конкурсі проектів в рамках Дунайської транснаціональної програми загальним обсягом 5 млн. євро, прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2019 р. № 1038 “Про запровадження системи управління та контролю за виконанням Угоди про фінансування Дунайської транснаціональної програми (Interreg V-B Dunabe – CCI 2014TC16M6TN001)”, якою:

- затверджено порядок функціонування системи управління та контролю за виконанням зазначеної Угоди;
- створено Національний контактний пункт Дунайської транснаціональної програми, виконання функцій якого покладено на Мінрегіон.

Створено онлайн-платформу для подання проектів в рамках конкурсного відбору проектів, що фінансуватимуться за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку та секторальної бюджетної підтримки ЄС (цифровізація подачі проектів та проектної документації для участі у конкурсі та оцінка проектів виключно на платформі).

Розпочато реалізацію експериментального проекту “Агенція регіонального розвитку “Офіс євроінтеграції” Херсонської області”, що сприятиме зростанню економіки та розвитку інфраструктури регіону завдяки залученню інвестицій та фінансової допомоги ЄС, налагодженню міжнародних бізнес-контактів вітчизняних виробників, розвитку культурних та освітніх проектів.

Здійснено координацію процесу розроблення у всіх регіонах регіональних стратегій розвитку на новий плановий період 2021–2027 років на засадах смарт-спеціалізації відповідно до методики, розробленої Мінрегіоном (проведено

Всеукраїнську нараду та онлайн-наради з представниками облдержадміністрацій). Станом на 15 січня 2020 р. у 9 регіонах (Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Львівська, Хмельницька, Чернігівська, Полтавська та Херсонська області) рішеннями обласних рад затверджено регіональні стратегії розвитку.

Проведено II Форум регіонів України та республіки Білорусь за участю Президента України та Президента Білорусі, в результаті чого:

- підписано 120 угод про економічну співпрацю;
- підписано контрактів на 500 млн. доларів США;
- прийнято рішення щодо поліпшення судноплавства на річці Дніпро в рамках проекту з відновлення міжнародного водного шляху.

Подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до статті 24¹ Бюджетного кодексу України (щодо підвищення ефективності використання коштів державного фонду регіонального розвитку)” (реєстраційний номер 2202 від 2 жовтня 2019 р.).

Розроблено проекти нормативно-правових актів Уряду:

➤ проект розпорядження Кабінету Міністрів України “Про затвердження плану заходів з реалізації експериментального проекту щодо утворення та забезпечення функціонування установи “Агенція регіонального розвитку “Офіс євроінтеграції” Херсонської області”;

➤ проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до порядків, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 р. № 827” (щодо порядку використання коштів та проведення конкурсного відбору проектів, які фінансуються за рахунок коштів секторальної бюджетної підтримки ЄС), що дозволить:

- залучити незалежних експертів до оцінювання проектів, що фінансуються за рахунок коштів секторальної бюджетної підтримки ЄС;
- впровадити електронну форму подання проектів, що фінансуються за рахунок коштів секторальної бюджетної підтримки ЄС;
- розширити коло заявників проектів що фінансуються за рахунок коштів секторальної бюджетної підтримки ЄС;

➤ проект постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року”.

Крім того, розроблено проекти Законів України:

- “Про стимулювання розвитку регіонів”;
- “Про внесення змін до Закону України “Про засади державної регіональної політики”.

Проведено засідання Українсько-Польської Міжурядової Координаційної Ради з питань міжрегіонального співробітництва.

Призначено голову Української частини Українсько-Словацької міжурядової комісії з питань транскордонного співробітництва, Українсько-Угорської міжурядової змішаної комісії з питань транскордонного та прикордонного співробітництва та Спільної Українсько-Польської координаційної міжурядової ради з питань міжрегіонального співробітництва (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1098).

Подальші заплановані дії

- Затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року, а також розроблення плану заходів з її реалізації на 2021–2023 роки та програм регіонального розвитку.

- Забезпечення цільового фінансування реалізації Державної стратегії регіонального розвитку, зокрема шляхом сприяння прийняттю проекту Закону України “Про внесення змін до статті 24¹ Бюджетного кодексу України (щодо підвищення ефективності використання коштів державного фонду регіонального розвитку)” (реєстраційний номер 2202 від 2 жовтня 2019 р.).

- Затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021–2027 роки.

- Реалізація експериментального проекту щодо створення Агенції регіонального розвитку “Офіс євроінтеграції” Херсонської області.

- Проведення другого конкурсного відбору проектів в межах секторальної бюджетної підтримки ЄС.

- Здійснення державної підтримки розвитку регіонів шляхом супроводження бюджетних програм та субвенцій, за якими Мінрегіон визначено головним розпорядником коштів у обсязі 12,9 млрд. грн. (бюджетна програма “Державний фонд регіонального розвитку” – 7,5 млрд. грн., субвенція на формування інфраструктури об’єднаних територіальних громад – 2,1 млрд. грн., субвенція на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку територій – 2,0 млрд. грн., субвенція для реалізації проектів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України – 1,3 млрд. грн.).

- Створення ефективної системи стимулювання розвитку регіонів та проблемних територій на державному та регіональному рівнях шляхом:

- визначення критеріїв та переліку проблемних територій, що потребують державної підтримки;

- розроблення та забезпечення реалізації державних програм розвитку територій, що потребують державної підтримки (з основним акцентом на підтримці малого та середнього бізнесу на таких територіях);

- поширення на всі регіони дії експерименту щодо створення офісів євроінтеграції на базі діючих агенцій регіонального розвитку, що забезпечуватимуть координацію та об'єднання зусиль з упровадження європейських стандартів щодо розвитку територій;
- створення Національного проектного офісу (проектний аналіз та проектний менеджмент інвестиційних проектів національного та міжрегіонального рівнів в рамках Державної стратегії регіонального розвитку).
- Створення єдиної інтегрованої системи моніторингу розвитку громад та територій.
  - Удосконалення системи моніторингу регіонального розвитку та оцінки державної регіональної політики.
  - Запровадження порядку повернення українськими бенефіціарами неналежно витрачених коштів / або невикористаної їх частини в рамках Дунайської транснаціональної програми.
  - Відновлення міждержавного транскордонного співробітництва з Угорщиною та Румунією.
  - Проведення засідань міждержавних рад, комісій та робочих груп з питань транскордонного та міжрегіонального співробітництва.
  - Участь України у створенні та імплементації нової Макрорегіональної стратегії ЄС для Карпатського регіону та програм підтримки, які діятимуть в її рамках.

Ціль 10.3. Українці мають реальну можливість впливати на організацію свого життєвого простору як мешканці спроможних громад

З 1 вересня 2019 р. утворено 78 об'єднаних територіальних громад, що на 42 % більше ніж за відповідний період 2018 року (всього утворено 1029 об'єднаних територіальних громад), визнано спроможними 10 об'єднаних територіальних громад.

Довідково: до кінця лютого 2020 року ще 38 новоутворених об'єднаних територіальних громад буде визнано спроможними (всього буде визнано спроможними 876 об'єднаних територіальних громад). Додатково 174 об'єднані територіальні громади перейдуть на прямі міжбюджетні відносини у 2020 році (всього близько 980 об'єднаних територіальних громад).

Розроблено стандарти послуг для формування оптимальної мережі соціальної інфраструктури в громадах: 26 мереж, 100 шарів геоданих, проведено інвентаризацію 150 300 об'єктів соціальної інфраструктури та створено

геоінформаційну базу даних усіх надавачів публічних сервісів та послуг на рівні територіальних громад.

Схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про добровільне об’єднання територіальних громад” щодо спрощення процедури затвердження перспективних планів формування територій громад Автономної Республіки Крим, областей” (Закон України від 5 грудня 2019 р. № 348-IX), що дозволить удосконалити процедуру розроблення більш збалансованих перспективних планів областей, що відповідають Методиці формування спроможних територіальних громад.

Розроблено Методичні рекомендації щодо оцінки рівня спроможності територіальних громад з урахуванням критерію розвитку оптимальної мережі соціальної інфраструктури та доступності публічних послуг, а також затверджено нову редакцію Методики формування спроможних територіальних громад, що дозволить більш комплексно оцінити рівень спроможності існуючих та проектних об’єднаних територіальних громад при аналізі існуючих і підготовці нових редакцій перспективних планів формування територій громад.

Здійснено аналіз існуючих перспективних планів формування територій громад областей з урахуванням Методичних рекомендацій щодо оцінки рівня спроможності територіальних громад і пропозицій з їх оптимізації та проведено щодо них консультації з асоціаціями органів місцевого самоврядування, народними депутатами України.

Охоплено 90,3 % площі території України перспективними планами формування територій спроможних громад областей (прийнято 9 розпоряджень Кабінету Міністрів України, якими внесено зміни до перспективних планів формування територій громад Івано-Франківської, Житомирської, Одеської, Чернігівської, Луганської, Тернопільської, Полтавської, Харківської областей та затверджено перспективний план Закарпатської області).

З метою визначення основних засад адміністративно-територіального устрою України, порядку утворення, ліквідації, встановлення і зміни меж адміністративно-територіальних одиниць та населених пунктів Кабінетом Міністрів України схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про засади адміністративно-територіального устрою України” (реєстраційний номер 2804 від 24 січня 2020 р.).

Спрощено процедуру реєстрації статутів об’єднаних територіальних громад, що створить передумови для забезпечення участі громадян в управлінні місцевими справами шляхом застосування різних форм місцевої демократії (з прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2019 р. № 1058 “Про внесення змін до Положення про державну реєстрацію статутів територіальних громад”).

Оптимізовано структуру районних державних адміністрацій з урахуванням стану утворення об’єднаних територіальних громад, усунуто дублювання

повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад, що дозволило скоротити з 18 до 9 рекомендованих підрозділів райдержадміністрацій (прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2019 р. № 923 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2012 р. № 606”).

Розроблено спільно з народними депутатами проекти законів України “Про внесення змін до Закону України “Про добровільне об'єднання територіальних громад” щодо вдосконалення порядку об'єднання (приєднання) територіальних громад, що розташовані на територіях суміжних адміністративно-територіальних одиниць” (реєстраційний номер 2554 від 6 грудня 2019 р.) та “Про внесення змін до Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” (реєстраційний номер 2653 від 20 грудня 2019 р.).

Розроблено концептуальні засади законопроекту “Про місцеве самоврядування в Україні” в частині визначення системи місцевого самоврядування, статусу, організації роботи органів місцевого самоврядування, пропозицій щодо перерозподілу повноважень між органами місцевого самоврядування різних рівнів та місцевими органами виконавчої влади з урахуванням принципу субсидіарності.

Подальші заплановані дії

- Формування нового адміністративно-територіального устрою шляхом:
  - супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” (реєстраційний номер 2653 від 20 грудня 2019 р.), який прийнято у першому читанні 17 січня 2020 року;
  - прийняття рішення щодо адміністративно-територіального устрою базового рівня (утворення близько 1400 спроможних громад);
  - схвалення та подання до Верховної Ради України проекту Закону України щодо адміністративно-територіального устрою субрегіонального рівня (утворення близько 100 районів).
- Посилення фінансової та інституційної спроможності територіальних громад шляхом:
  - схвалення та подання до Верховної Ради України нових редакцій законів України “Про місцеве самоврядування в Україні” та “Про місцеві державні адміністрації”;
  - розроблення та прийняття підзаконних нормативно-правових актів, спрямованих на виконання нових редакцій Законів України “Про місцеве самоврядування в Україні” та “Про місцеві державні адміністрації”;
  - схвалення та подання до Верховної Ради України законопроектів щодо внесення змін до Бюджетного кодексу України та Податкового кодексу України з питань фінансового забезпечення повноважень органів місцевого

- самоврядування (з урахуванням нових редакцій законів України “Про місцеві державні адміністрації” та “Про місцеве самоврядування в Україні”);
- розроблення пропозицій щодо внесення змін до секторальних законів в частині децентралізації та розмежування повноважень;
  - розроблення пропозицій щодо внесення змін до Закону України “Про центральні органи виконавчої влади” в частині оптимізації повноважень центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів з урахуванням принципу субсидіарності;
  - стимулювання розвитку форм (інструментів) прямої демократії на місцевому рівні.

Ціль 10.4. Українці мають комфортне та доступне житло

З вересня 2019 року 1130 сім'ям надано державну підтримку на придбання доступного житла та іпотечного кредитування під 3 % (242 учасників АТО, 752 – внутрішньо переміщених осіб, 136 – інші сім'ї) на загальну суму 600 млн. грн. (внесено зміни до Закону України “Про Державний бюджет України на 2019 рік”, якими передбачено збільшення обсягу державної підтримки з 100 млн. грн. до 400 млн. грн. та запровадження нової бюджетної програми на суму 200 млн. грн.).

В 2020 році виділено 100,0 млн. грн. на реалізацію бюджетної програми “Доступне житло” та 39,1 млн. грн. на реалізацію бюджетної програми “Індивідуальне житлове будівництво на селі”.

Схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про Загальнодержавну цільову програму передачі гуртожитків у власність територіальних громад на 2020–2021 роки” (реєстраційний номер 2418 від 11 листопада 2019 р.). У 2020 році передбачено фінансування в розмірі 160,9 млн. грн. з державного бюджету для реалізації права на житло мешканців 144 гуртожитків – 24 201 мешканець отримає право власності на житло в гуртожитках.

З метою оновлення складу Національної ради з питань створення та забезпечення функціонування ОСББ розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 14 березня 2012 р. № 201”.

З огляду на необхідність збереження і належного утримання приватного житла, забезпечення оновлення житлового фонду і гарантування сталого забезпечення громадян житлом, зокрема тих, хто потребує державної підтримки, розроблено проект Концепції житлової політики. Проводяться засідання Робочої групи з розроблення проекту Концепції та отримання пропозицій до проекту Житлового кодексу України.

Подальші заплановані дії

- Забезпечення житлом (зокрема, за програмами “Доступне житло”, “Індивідуальне житлове будівництво на селі”, “Молодіжне кредитування”) 600 сімей у 2020 році та 4600 сімей – у 2021–2024 роках.
- Розроблення нової бюджетної програми, спрямованої на пільгове іпотечне кредитування.
- Затвердження Концепції житлової політики та розроблення нової редакції Житлового кодексу.
- Визначення порядку передачі у власність прибудинкових територій багатоквартирних житлових будинків.

Ціль 10.5. Українці отримують якісні комунальні послуги

Проведено перерахунки за теплову енергію, послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води для усіх категорій споживачів, починаючи з грудня 2019 року (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1082 “Деякі питання нарахування (визначення) плати за теплову енергію та послуги з централізованого опалення, централізованого постачання гарячої води для споживачів у зв’язку із зміною ціни природного газу”). До перерахунку ціна природного газу в тарифі становила 6235,51 грн. за тис. куб. метрів (без ПДВ та інших надбавок), а за результатами перерахунку – відшкодування споживачем ціни газу здійснювали за ціною 4276,70 грн. за тис. куб. метрів (ціна природного газу зменшилась на 31,4 %).

За даними обласних та Київської міської державних адміністрацій щодо проведення перерахунку за грудень 2019 р. у 18 обласних центрах України базовими підприємствами комунальної теплоенергетики прийнято рішення про проведення відповідного перерахунку для населення.

Довідково: за рішенням органу місцевого самоврядування у м. Тернополі, перерахунок для населення здійснено додатково за три місяці: жовтень – грудень 2019 року.

У зв’язку із проведенням перерахунку, зменшення плати для населення за грудень 2019 року склало:

- від 7 % (м. Біла Церква), 8 % (м. Херсон) та 9 % (м. Чернігів) до 27 % (м. Вінниця) – послуги з централізованого опалення;
- від 10 % (м. Івано-Франківськ) до 24 % (м. Вінниця) – послуги з централізованого постачання гарячої води.

В цілому по Україні перерахунок для населення проведено 143 підприємствами комунальної теплоенергетики.

У 7 містах України зменшено рахунки за тепло для бюджетних установ та організацій та інших споживачів (в містах Вінниця, Житомир, Сєверодонецьк, Харків, Чернівці, Львів, Київ).

Унормовано правовідносини, що виникають між суб'єктами господарювання (виконавцями послуги) та споживачами (індивідуальними, колективними) у процесі надання послуги з постачання гарячої води, визначено вимоги до якості такої послуги, порядок оплати послуги (постанова Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1182 “Про затвердження Правил надання послуги з постачання гарячої води та типових договорів про надання послуги з постачання гарячої води”).

100 % об'єктів житлової та соціальної сфери підключено до опалення.

Для отримання номінацій природного газу знижено мінімально можливий рівень розрахунків з 90 % до 60 % для теплоелектроцентралей (ТЕЦ), управління майном яких здійснює Фонд державного майна України (до 1 травня 2020 року).

Вперше за 5 років підконтрольні території Донецької та Луганської областей вчасно розпочали опалювальний сезон.

В містах Сміла, Новояворівськ та Новий Розділ вчасно розпочато опалювальний сезон (виділено кошти з резервного фонду державного бюджету).

З метою отримання належної якості послуги водопостачання оновлено порядок розроблення та затвердження нормативів питного водопостачання, Урядом внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1107 (постанова Кабінету Міністрів України від 15 січня 2020 р. № 11).

З метою забезпечення рівня обізнаності споживачів житлово-комунальних послуг щодо можливостей захисту своїх прав у сфері ЖКГ, форм управління багатоквартирним будинком, а також організації відносин із виконавцями житлово-комунальних послуг затверджено Комунікаційну стратегію та План заходів з її реалізації.

Верховною Радою України 19 грудня 2019 р. прийнято Закон України № 416- IX “Про ратифікацію Грантової угоди (Проект “Миколаївводоканал” (Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв) за Програмою “Е5Р” між Україною та Європейським інвестиційним банком”.

Схвалено та внесено до Офісу Президента України проект розпорядження Президента України “Про уповноваження О. Маркарової на підписання Листа про внесення змін № 2 до Фінансової угоди (проект “Програма розвитку муніципальної інфраструктури України”) між Україною та Європейським інвестиційним банком”.

Схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про ратифікацію Листа про внесення змін № 3 до Фінансової угоди між Україною та

Європейським інвестиційним банком (Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв)” (реєстраційний номер 0028 від 13 січня 2020 р.).

Розроблено проекти Методики розроблення схем теплопостачання населених пунктів України та Порядку погодження схем теплопостачання населених пунктів з кількістю жителів більш як 20 тис. осіб та регіональних програм модернізації систем теплопостачання.

Розроблено проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про поховання та похорону справу” (щодо Національного військового меморіального комплексу)”.

Уточнено коло осіб, яким надана пільга з безоплатного поховання за кошти місцевих бюджетів (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 991).

З метою забезпечення дерегуляції ринку ритуальних послуг, запровадження прозорого механізму надання адміністративних послуг, створення здорового конкурентного середовища серед суб’єктів господарської діяльності різних форм власності, запобігання корупції, а також розвитку такого виду поховання як кремація розроблено проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення галузі поховання”.

Подальші заплановані дії

- Врегулювання питання заборгованості за спожиті енергоносії теплопостачальних та теплогенеруючих організацій, підприємств централізованого водопостачання і водовідведення.
- Передача повноважень з ліцензування та встановлення тарифів з національного рівня на місцевий.
- Вдосконалення порядку погашення заборгованості споживачів за спожиті житлово-комунальні послуги.
- Забезпечення проведення перерахунків розміру плати за послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення в разі їх ненадання або надання не в повному обсязі.
- Врегулювання на законодавчому рівні питання водовідведення стічних вод в населених пунктах України, контролю у цій сфері та відповідальності за порушення суб’єктами господарювання та споживачами послуг законодавства у сфері водовідведення.
- Впровадження “стимулюючого” тарифу в системі ціноутворення у сфері житлово-комунальних послуг з метою залучення інвестицій у галузь.
- Забезпечення питною водою 10 % населених пунктів в межах 9 областей з централізованим питним водопостачанням, які на даний час забезпечуються привізною водою.

Ціль 10.6. Українці зменшать втрати при споживанні тепла, гарячого водопостачання та інших енергетичних ресурсів в будинках

Забезпечено проведення заходів з енергоефективності багатоквартирних будинків, які дозволять заощаджувати на сплаті комунальних послуг за рахунок зменшення втрат тепла будівлі від 20 % до 70 % шляхом запуску роботи Фонду енергоефективності (компенсація до 70 % вартості робіт з термомодернізації). Вже прийнято 25 заявок на відшкодування вартості проведених заходів із підвищення енергоефективності (орієнтовна сума вартості проектів 149 млн. гривень).

Однією з головних вимог участі у програмах Фонду енергоефективності є наявність сертифікату енергетичної ефективності.

До бази даних енергетичних сертифікатів вже внесено 1647 сертифікати енергетичної ефективності будівель, які у тому числі містять рекомендації щодо підвищення рівня енергоефективності будинку та заходів, які необхідно зробити в процесі термомодернізації з урахуванням їх економічної доцільності.

Тільки з початку 2020 року до бази даних енергетичних сертифікатів внесено 286 енергетичних сертифікатів.

На даний час в закладах вищої освіти створено 43 атестаційні комісії, які здійснюють атестацію фахівців для провадження діяльності у сфері сертифікації.

Довідково. Всього по Україні, видано вже 1861 атестат для енергоаудиторів та фахівців з обстеження інженерних систем, зокрема:

- 1050 – сертифікація енергетичної ефективності будівлі;
- 811 – обстеження інженерних систем.

Разом з тим, з метою зменшення кількості сертифікатів, що не пройшли моніторинг енергоефективності, та з метою врегулювання деяких питань, пов'язаних із функціонуванням Фонду енергоефективності розроблено проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України в частині забезпечення енергетичної ефективності будівель”.

З метою запровадження нових підходів та заходів із забезпечення енергетичної ефективності будівель, скорочення первинного та кінцевого енергоспоживання, спрямованих на збільшення кількості будівель з близьким до нульового рівнем споживання енергії Урядом схвалено Концепцію реалізації державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель у частині збільшення кількості будівель з близьким до нульового рівнем споживання енергії та затверджено Національний план збільшення кількості будівель з близьким до нульового рівнем споживання енергії (розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 січня 2020 р. № 88).

Розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Порядку обміну інформацією між центральними органами виконавчої влади, атестаційними комісіями в процесі проведення незалежного моніторингу, професійної атестації та ведення баз даних сертифікатів, фахівців та звітів” з метою підвищення зручності користування базою даних фахівців.

З метою вдосконалення порядку професійної атестації осіб, які мають намір провадити діяльність із сертифікації енергетичної ефективності та обстеження інженерних систем прийнято постанову Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Порядку проведення професійної атестації осіб, які мають намір провадити діяльність із сертифікації енергетичної ефективності та обстеження інженерних систем”.

Подальші заплановані дії

- Фінансування проектів із термомодернізації за рахунок Фонду енергоефективності на суму 4,3 млрд. грн. у статутному капіталі (486 проектів реалізовано, економія енергії – більше 20 %).

- Впровадження проектів з енергоефективності (11 940 проектів реалізовано, економія енергії – 21,6 %).

- Схвалення Стратегії термомодернізації України.

- Внесення змін до деяких законів України у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель щодо усунення бар’єрів для масштабної термомодернізації будівель.

- Внесення зміни до пункту 3 переліку центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, відповідальних за виконання зобов’язань, що випливають із членства України в міжнародних організаціях (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 р. № 1371), з метою забезпечення безпосередньої комунікації із Енергетичним співтовариством.

- Прийняття нормативно-правових актів Уряду необхідних для функціонування Фонду енергоефективності, зокрема щодо збільшення статутного капіталу “Фонду енергоефективності” (на передбачені Законом України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” 1,6 млрд. грн. для надання підтримки населенню на здійснення термомодернізації багатоквартирних будинків) та щодо внесення змін до Типового договору із незалежним членом Наглядової ради Фонду енергоефективності.

Ціль 10.7. Українці відповідально поведуться з побутовими відходами та не засмічують навколишній життєвий простір

Завдяки спільним зусиллям Уряду, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування в Україні у 2019 році у сфері поводження з побутовими відходами досягнуто:

- здійснення роздільного збирання побутових відходів у 1468 населених пунктах (у 2018 році цей показник був 1181 населений пункт);
- функціонування 34 сміттесортувальних ліній у 28 населених пунктах (у 2018 році працювали 26 сміттесортувальних ліній у 21 населеному пункті);
- встановлення системи вилучення біогазу та експлуатації когенераційних установок на 19 полігонах (у 2018 році цей показник був 18 полігонів).

Збільшено на 3,2 % частку перероблених побутових відходів.

З метою запровадження ефективної системи управління муніципальними відходами та створення передумов для впровадження на державному та регіональному рівні системного підходу до управління муніципальними відходами розроблено проект Закону України “Про муніципальні відходи”. Його прийняття забезпечить сприятливі умови для будівництва, реконструкції або модернізації об’єктів управління муніципальними відходами, підвищення стандартів життя, екологічної і санітарної безпеки населення, зменшення техногенного навантаження на довкілля шляхом збільшення обсягів оброблення і повторного використання таких відходів.

Для формування прозорого механізму встановлення тарифу на надання послуг з поводження з побутовим відходами з урахуванням об’ємів побутових відходів, які надходять на перероблення та захоронення розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Порядку формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами”.

Подальші заплановані дії

- Розроблення карти кластерного розташування об’єктів поводження з побутовими відходами.
- Підвищення ставки екоподатку для захоронення на полігоні.
- Створення муніципальних пунктів для роздільного збирання побутових відходів.
  - Схвалення Урядом та супроводження у Верховній Раді України проектів:
    - Закону України “Про упаковку та відходи упаковки”;
    - Закону України “Про муніципальні відходи” (запровадження розширеної відповідальності виробника).
  - Зменшення об’ємів захоронення (15 % відходів переробляється).
  - Створення 45 полігонів для вироблення біогазу та 75 ліній для сортування сміття.

11. Секретаріат Кабінету Міністрів

Ціль 11. Людина живе в державі, яка ставить перед собою реалістичні цілі та досягає їх з використанням розумно необхідних для цього ресурсів

Оптимізація структурних підрозділів та граничної чисельності райдержадміністрацій

У зв'язку з реформою децентралізації та активним процесом об'єднання територіальних громад проведено функціональне обстеження райдержадміністрацій (вертикальний підхід: міністерства – облдержадміністрації – райдержадміністрації).

Підготовлено зведені рекомендації щодо оптимізації структурних підрозділів райдержадміністрацій та граничної чисельності працівників таких підрозділів, з урахуванням яких Урядом прийняті акти щодо:

➤ скорочення граничної чисельності працівників райдержадміністрацій: скорочено на 18 334 од., з яких вакантних посад близько 7978 од. (43,5 %). При цьому, чисельність працівників окремих облдержадміністрацій збільшилася з урахуванням скасування пункту 5 постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2015 р. № 106 (постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2019 р. № 926);

➤ рекомендаційного переліку структурних підрозділів райдержадміністрацій: зменшено кількість структурних підрозділів з 18 до 9, зокрема, рекомендовано ліквідувати підрозділи економічного розвитку та торгівлі, агропромислового розвитку, туризму та курортів, охорони здоров'я, взаємодії з громадськістю, а окремі підрозділи – об'єднано (постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2019 р. № 923);

➤ оптимізації структури апаратів райдержадміністрацій: запроваджено гнучкий підхід до формування структури апарату райдержадміністрацій. Удосконалено процедуру утворення і функціонування: підрозділу контролю; відділу ведення Державного реєстру виборців; архівного відділу; юридичної служби; уповноваженого підрозділу (особи) з питань запобігання корупції (постанова Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 973).

З метою забезпечення єдиних підходів до реалізації зазначених постанов облдержадміністраціям надано роз'яснення щодо:

➤ забезпечення достатності, своєчасності і стабільності виплат компенсацій при вивільненні працівників (спільний лист від 12 листопада 2019 р. Мінсоцполітики № 19337/0/2-19/52 та Мінфіну № 08040-09/1-3/28951);

➤ недопустимості надмірного скорочення чисельності працівників органів соціального захисту населення (лист Мінсоцполітики від 20 листопада 2019 р. № 19942/0/2-19/53);

➤ особливостей застосування постанови Уряду, як підстави для припинення державної служби за ініціативою суб'єкта призначення (лист НАДС від 20 листопада 2019 р. № 8302/20-19).

Довідково: 6 грудня 2019 р. Верховною Радою України прийнято в цілому проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України” (реєстраційний номер 2260 від 11 листопада 2019 р.), який передбачає можливості працевлаштування (переведення) працівників райдержадміністрацій до органів місцевого самоврядування без проведення конкурсного відбору.

Запроваджено систему оцінки показників ефективності роботи голів облдержадміністрацій

З метою проведення оцінки ефективності управлінської діяльності голів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій для своєчасного забезпечення належної діяльності місцевих державних адміністрацій щодо виконання завдань, визначених Програмою діяльності Кабінету Міністрів України, та здійснення повноважень відповідно до Закону України “Про місцеві державні адміністрації”, інших законів Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 24 січня 2020 р. № 35 “Про реалізацію експериментального проекту щодо проведення щокварталу моніторингу та оцінки ефективності діяльності голів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій”.

Зазначеною постановою Уряду передбачається запровадження та реалізація до 31 грудня 2021 р. експериментального проекту щодо проведення щокварталу моніторингу та оцінки ефективності діяльності голів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. Моніторинг та оцінка будуть здійснюватися:

➤ за показниками, визначеними з урахуванням Програми діяльності Кабінету Міністрів України та у межах виконання повноважень, покладених на місцеві державні адміністрації. Ключова мета моніторингу та оцінки – якісний аналіз результатів діяльності голів місцевих державних адміністрацій, виявлення проблемних питань розвитку регіонів та причин їх виникнення, підвищення ефективності прийняття управлінських рішень;

➤ шляхом здійснення розрахунків рейтингової оцінки (ранжування) регіонів, розрахунку загальної рейтингової оцінки в цілому та проведення аналізу динаміки затверджених показників, а також проведення оцінки в кожному регіоні окремо без застосування міжрегіонального порівняння.

Довідково: Моніторинг та оцінка будуть проводитись за 25 показниками, які поділені на 7 груп:

- освіта;
- соціальний захист;

- охорона здоров'я;
- громади та розвиток територій;
- інфраструктура та будівництво;
- екологія та енергетика;
- економіка та фінанси.

Оптимізовано чисельність працівників органів державної статистики

З урахуванням того, що більшість звітів, які компанії подають Держстату, подаються в електронному вигляді, утримання підрозділів районного рівня стало недоцільним.

У зв'язку з цим прийнято рішення скоротити 1770 посад в системі органів державної статистики (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1072). Частина функцій, які виконували районні підрозділи, будуть передані на обласний рівень.

Також будуть передані в оренду або на приватизацію 281 об'єкт нерухомості.

Проведено аудит і розпочато роботу щодо скорочення звітів в Держстаті

За результатами проведеного аудиту планується скасувати близько 40 % форм Держстату, які заповнюють українські підприємства. Головна ідея реформи: не збирати у підприємств ту інформацію, яка і так є у держави (при цьому розширити використання адміністративних даних, що містяться в інформаційних ресурсах державних органів), та інформацію, яка не використовується для прийняття управлінських рішень (“збираємо тому, що завжди збирали”). Планується скасувати 43 форми (всього їх 110), при цьому це не вплине на якість та обсяги інформації, яку для держави формує Держстат.

Проведено пробний перепис населення

З метою розроблення оптимальної організаційно-технологічної схеми проведення Всеукраїнського перепису населення, а також апробації проекту програми Всеукраїнського перепису населення та прийнятності її для сприйняття населенням у грудні 2019 року було проведено пробний перепис населення в частині Оболонського району м. Києва та Пісківській об'єднаній територіальній громаді Бородянського району Київської області з використанням інноваційних технологій збирання даних про населення, що передбачає використання переносних електронних пристроїв (планшетів) та онлайн-інструментів (Інтернету) під час опитування (відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 липня 2018 р. № 504 “Про проведення пробного перепису населення”).

Довідково: в Оболонському районі м. Києва було заплановано залучити до пробного перепису 11 940 приміщень. Загальний відсоток переписаних приміщень склав – 75,8 %. За результатами пробного перепису населення у

частині Оболонського району м. Києва було зібрано дані щодо 20 202 осіб (8839 – чоловіків, 11 363 – жінок) наявного населення та 19 347 осіб (8446 – чоловіків, 10 901 – жінка) постійного населення.

У Пісківській об'єднаній територіальній громаді Бородянського району Київської області було заплановано залучити до пробного перепису 3723 приміщення. Загальний відсоток переписаних приміщень склав – 77,6 %.

У Пісківській об'єднаній територіальній громаді Бородянського району Київської області було зібрано дані щодо 7322 осіб (3347 – чоловіків, 3975 – жінок) наявного населення та 7410 осіб (3400 – чоловіків, 4010 – жінок) постійного населення.

Проведено оцінку наявного населення

При проведенні оцінки було використано три методи: комбінований (мобільні оператори, соціопитування та дані з державних реєстрів), комбінований (дані пенсійного фонду та екстраполяція через статеву-вікову структуру) та реєстровий. Розрахунок за всіма методами дав приблизно однаковий результат з максимальною різницею 2,86 %.

Довідково: за результатами проведеної оцінки станом на 1 грудня 2019 р. наявне населення України складає – 37,29 млн. осіб (оцінка чисельності населення проводилась на підконтрольній українській владі території України). Розподіл за статтю: 20,01 млн. жінок та 17,28 млн. чоловіків. У м. Києві проживає 3,7 млн. осіб.

Протягом 1–2 років планується упорядкувати електронні реєстри, що дасть змогу щодня отримувати точні дані про кількість населення, його окремі характеристики.

Удосконалено процес підготовки урядових рішень

Запроваджено систему “чек-листів” при оцінці відповідності проектів актів Уряду для вироблення єдиних стандартів якості проектів актів та, відповідно, підвищення їх якості: під час проведення експертизи (оцінки на відповідність різного роду вимогам) проектів актів Уряду тепер використовують чіткі форми (чек-листи) з переліком можливих помилок. На даний час запроваджено чотири стандартизовані перевірки якості проектів актів: відповідність проекту акта зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, якість прогнозу впливу реалізації акта на інтереси заінтересованих сторін, відповідність законодавству, відповідність правилам нормопроектувальної техніки. Це, з одного боку, робить висновки експертиз більш фокусованими та релевантними їх предмету, а з іншого – слугує основою для вироблення стандартів відповідності та виявлення “слабких місць” в процесі розроблення проектів актів, з якими надалі можна системно працювати (зокрема, через спеціалізовані навчання державних службовців – розробників).

Впроваджено Методику підготовки прогнозів впливу реалізації акта на інтереси заінтересованих сторін та Методику проведення консультацій з заінтересованими сторонами - детальні інструкції із здійснення двох ключових етапів в процесі формування і реалізації державної політики Урядом, а саме: прогнозування впливів рішень Уряду та консультації із заінтересованими сторонами. Започатковано проведення на системній основі спеціалізованих тренінгів по зазначених вище темах.

Забезпечено підготовку проектів концепцій державної політики та планів їх реалізації до кожної з 78 цілей, визначених Програмою діяльності Кабінету Міністрів України, а також їх оприлюднення на веб-сайті www.program.kmu.gov.ua.

Вперше в історії українського Уряду відбулась систематизація різних напрямів державної політики та їх оформлення у вигляді документів державної політики, щодо яких проводяться публічні консультації із заінтересованими сторонами.

За кожною пріоритетною ціллю Уряду з Програми діяльності визначено бенефіціара – людину, на яку впливає проблема, що зумовила постановку тієї, чи іншої цілі. Розуміючи, яка проблема була в основі, проведено її детальний аналіз, а саме:

- виявлено які суспільні групи страждають від проблеми;
- пораховано скільки таких людей (масштаб проблеми);
- наскільки пріоритетною для них є саме ця проблема серед ряду інших (гострота проблеми);
- оцінено як масштаб та гострота проблеми змінювалися за останні роки та спрогнозовано ці зміни на наступні декілька років (динаміка проблеми).

Також проаналізовано причини (фактори), які породжують проблему та сприяють її відтворенню, адже “боротись потрібно з причинами, а не симптомами”, визначено SMART цілі по впливу на кожну причину проблеми, складено перелік завдань та заходів, релевантних поставленим цілям (заходи нормативного, ресурсного, організаційно-розпорядчого та інформаційно-комунікаційного забезпечення).

Саме така логіка аналізу державної політики та вибору курсу державної політики дозволять через деякий час адекватно оцінити успішність такого курсу (запроваджується моніторинг та оцінювання державної політики), та, за необхідності, відкоригувати його, щоб в результаті максимально ефективно вплинути на розв’язання проблеми.

Підготовлено проект нового Регламенту Кабінету Міністрів України, який передбачає фундаментальні зміни в роботі Уряду:

➤ структурування роботи Уряду (зокрема, процесів планування) за напрямками державної політики, кожен з яких спрямований на розв'язання проблем суспільних груп;

➤ посилення участі громадськості в процесі формування державної політики та розроблення проектів актів, в першу чергу шляхом адресних консультацій щодо проектів рішень з представниками заінтересованих сторін, чиї інтереси зачіпає таке рішення (на кого воно впливатиме в разі прийняття). Відповідно до кращих європейських практик ми “привчатимемо” державних службовців працювати з людьми, чиї проблеми вони покликані вирішувати: чути їх та консультуватись з ними з приводу рішень;

➤ підвищення рівня прогнозованості урядових рішень шляхом запровадження наскрізної системи показників з різних сфер, на які повинен бути обрахований вплив того чи іншого рішення, що пропонується прийняти, а також рівня поінформованості членів Уряду про всі ймовірні наслідки рішень шляхом посилення вимог до аналітичних документів, які супроводжують розроблення проектів актів.

Прийнято рішення щодо удосконалення державної реєстрації нормативно-правових актів та приведення у відповідність із законодавством окремих актів, зокрема:

➤ постанову Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1031 “Про внесення змін до Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади” щодо приведення у відповідність до законодавства Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, в частині використання системи електронної взаємодії органів виконавчої влади, оптимізації структури територіальних органів Міністерства юстиції, цифрової експертизи, яку проводить Міністерство цифрової трансформації;

➤ постанову Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2019 р. № 1057 “Про внесення змін до Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним” щодо приведення у відповідність із законодавством Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним в частині виключення наказів Генерального прокурора України нормативно-правового змісту з переліку актів, які підлягають включенню до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів;

➤ розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 р. № 1018 “Про скасування деяких наказів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади” щодо скасування 15 наказів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, як таких, що не відповідають законодавству (виданих протягом 1996–2012 років);

➤ розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2019 р. № 1325 “Про протидію гральному бізнесу” щодо скасування наказу Державного комітету з питань регуляторної політики та підприємництва, Міністерства фінансів від 12 грудня 2002 року № 128/1037 в частині діяльності розповсюджувачів лотерей та визначення поняття “електронна система”.

Оптимізовано апарат центральних органів виконавчої влади

Затверджено нові вимоги щодо формування структури міністерств, які передбачають розмежування функцій формування та реалізації державної політики, а також функцій забезпечення діяльності міністерства (постанова Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1034). Зокрема передбачено директорати, які формують державну політику; департаменти, які виконують функції з реалізації державної політики; секретаріат, який забезпечує сервісні функції в роботі міністерства.

Таким чином, завдяки функціональній спеціалізації очікується підвищення спроможності міністерств до формування і реалізації політики. Відповідно до нових вимог в міністерствах буде створено 115 директоратів, кожен з яких працюватиме для досягнення конкретної мети політики із визначеними індикаторами результативності. Зокрема, за кожен ціль Програми діяльності Уряду визначено відповідальний директорат.

Ліквідовано 85 консультативно-дорадчих органів Уряду, функціонування яких втратило свою актуальність (постанова Кабінету Міністрів України від 15 січня 2020 р. № 5). Серед них – міжвідомчі комісії, координаційні ради, організаційні комітети та інші органи, які давно не працюють. Рішення про ліквідацію зазначених органів прийнято за результатами аналізу їх роботи та пропозицій міністерств.

Започатковано роботу Єдиної системи опрацювання звернень

З метою підвищення ефективності роботи із зверненнями громадян та запитами на публічну інформацію розпочато реалізацію експериментального проекту із створення “єдиного входу” опрацювання звернень громадян та запитів на публічну інформацію (постанова Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 972). Учасниками експериментального проекту є Урядовий контактний центр, Секретаріат Кабінету Міністрів, Міністерство соціальної політики, Державна митна служба.

Для удосконалення роботи державних органів із зверненнями, забезпечення оперативного реагування на суспільно важливі проблеми, які порушуються у зверненнях, сприяння підвищенню ефективності державного управління, якості підготовки та прийняття рішень щодо розв’язання суспільно важливих проблем з урахуванням думки громадськості, створено Єдину систему опрацювання звернень:

➤ затверджено Положення про Єдину систему опрацювання звернень; Порядок взаємодії Офісу Президента України, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади, Секретаріату Кабінету Міністрів України та державної установи “Урядовий контактний центр” із забезпечення належного реагування на звернення, які надходять за допомогою засобів телефонного зв’язку та з використанням Інтернету та Типове положення про регіональний контактний центр (постанова Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 976);

➤ до єдиної системи підключено 3 органи влади, які працюють в пілотному режимі: Міністерство соціальної політики, Міністерство цифрової трансформації та Державну митну службу.

Розпочато проект щодо можливості спілкування з державними органами не тільки поштою і телефоном, але й через месенджери, що знизить вартість обробки одного звернення та підвищить її якість.

Довідково: передбачається, що держслужбовці відповідатимуть на запити громадян в месенджерах з віддалених робочих місць, організованих не тільки в м. Києві, а й в регіонах (з акцентом на ті регіони, де найскладніше знайти роботу, в тому числі для тих держслужбовців, які потрапили під скорочення). Такий підхід дасть змогу контролювати якість ведення діалогу – відстежуватимуться випадки неякісних консультацій, що дасть змогу побудувати правильну фінансову і нефінансову мотивацію для співробітників таких центрів.

Запущено перші чат-консультації Міністерства соціальної політики: середній час очікування відповіді – 30 секунд; відсоток чатів з відповіддю – 98; відсоток питань, вирішених одразу при зверненні у чат – 64.

Також запущено:

- гарячу лінію Державної митної служби: середній час очікування відповіді – 16 секунд, відсоток викликів з відповіддю – 90, відсоток питань, вирішених одразу під час телефонного дзвінка – 65;
- лінію консультування для осіб з інвалідністю: середній час очікування відповіді – 98 секунд; відсоток викликів з відповіддю – 71;
- національну систему зворотнього зв’язку – механізм отримання, обробки та аналізу відгуків про роботу державних органів;
- оцінку задоволеності клієнта від наданої консультації.

Запущено HRMIS – сучасну систему обліку та управління персоналом на державній службі

Інтегрована інформаційна система управління людськими ресурсами в державних органах (HRMIS) є одним з пріоритетів реформи державної служби, яка дозволить забезпечити ефективний моніторинг державної служби, а також посилити

якість управління людськими ресурсами, контроль зайнятості на державній службі та покращити прозорість за контролем витрат на персонал.

В рамках впровадження системи HRMIS:

➤ завершено етап планування та проектування, постачання системного програмного забезпечення, завершено розробку функціональних блоків: організаційна структура, персонал, замовлення, персональний кабінет, громадський портал, підбір персоналу та кар'єра;

➤ 28 грудня 2019 р. у трьох пілотних установах (НАДС, Мінцифри та Мінфін) успішно пройшли тестування, встановлені у виробничих умовах та введені у дослідну експлуатацію функціональні блоки: “Оргструктура”, “Добір”, “Кабінет самообслуговування”, “Публічний портал”.

Впровадження HRMIS сприятиме вдосконаленню обміну інформацією між державними органами щодо кадрового планування та підбору персоналу, структури зайнятості, кадрової статистики, підвищенню кваліфікації та розвитку державних службовців, управлінню ефективністю та винагород, покращенню системи прогнозування та бюджетного планування.

Запрацював Портал управління знаннями – освітня платформа у сфері професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників і заступників, посадових осіб місцевого самоврядування

З метою створення належних умов для професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників і заступників, посадових осіб місцевого самоврядування створено та запущено Портал управління знаннями – унікальний веб-простір для швидкої комунікації між державними службовцями, які шукають можливості для підвищення кваліфікації, та провайдерами освітніх послуг. Портал управління знаннями призначений для:

- забезпечення розвитку ринку освітніх послуг у сфері професійного навчання;
- інформування провайдерами про наявні освітньо-професійні та освітньо-наукові програми підготовки за спеціальністю “Публічне управління та адміністрування” галузі знань “Публічне управління та адміністрування”, загальні та спеціальні програми підвищення кваліфікації;
- організації електронної взаємодії суб'єктів Порталу управління знаннями з метою забезпечення професійного розвитку державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування, обміну практиками та досвідом.

Функціонал Порталу управління знаннями дозволяє зареєстрованим користувачам здійснювати пошук програм за ключовими словами з назви, видами та тривалістю навчання, назвою регіону, напрямом підготовки та підвищення

кваліфікації, датою проведення навчання. А також здійснити електронну реєстрацію на навчання за обраною програмою. У ролі провайдерів (надавачів освітніх послуг) можуть виступати не лише заклади вищої освіти, заклади післядипломної освіти, а й неурядові організації, програми міжнародної технічної допомоги.

Довідково: на даний час на Порталі управління знаннями:

- зареєстровано 75 провайдерів освітніх послуг (з них: 52 заклади вищої освіти, зокрема: Київська школа економіки, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Український католицький університет; 21 заклад післядипломної освіти: Українська школа урядування, регіональні центри підвищення кваліфікації; 1 проект міжнародної технічної допомоги: Швейцарсько-український проект “Підтримка децентралізації в Україні” DESPRO; 1 міжнародна організація: Британська Рада в Україні);
- зареєстрованими провайдерами розміщено 429 програм;
- міститься інформація щодо 72 зареєстрованих викладачів, які долучаються до проведення навчання за загальними та спеціальними програмами підвищення кваліфікації;
- для здійснення пошуку необхідного навчання зареєструвалися 1779 користувачів (1701 державних службовців, зокрема за категоріями посад державної служби: “А” – 6, “Б” – 610, “В” – 1085).

Створено допоміжну платформу для кандидатів на державну службу Help Desk

Даний інформаційний ресурс створено для допомоги потенційним кандидатам у реєстрації на порталі career.gov.ua, правильному та своєчасному поданні документів і декларацій, підготовці до тестувань та співбесід, інформаційному супроводі кандидатів на державну службу.

Зазначений онлайн-ресурс включає в себе:

- детальну інструкцію проходження конкурсної процедури на державну службу для категорій “А”, “Б” та “В”;
- більше 100 питань в форматі FAQ, які постійно оновлюються;
- корисні посилання на нормативно-правові акти, які роз’яснюють особливості вступу на державну службу;
- 12 детальних візуалізацій всіх етапів проходження конкурсу на державну службу, які поповнюються.

Help Desk має зворотній зв’язок з кожним кандидатом. Відповідь на всі актуальні питання можливо отримати миттєво.

Довідково: опитування більше 200 потенційних кандидатів показали, що 94 % бажать отримувати інформаційну підтримку в такому форматі. 300 кандидатів категорії “А” вже скористались новою допоміжною платформою.

Запроваджено iDoc в роботі Секретаріату Кабінету Міністрів України

Переведено з паперової в електронну форму сім бізнес-процесів, з використанням системи “IDoc”, зокрема, підготовку доручень (окремих доручень) Прем’єр-міністра України, виконавцями яких є структурні підрозділи Секретаріату Кабінету Міністрів України, оформлення відпусток, надання матеріальної допомоги у зв’язку із щорічною основною відпусткою, оформлення службових відряджень в межах України, оформлення звільнення за власним бажанням, погодження ввозу товарно-матеріальних цінностей та проходження доповідних та службових записок.

Крім того, проектом змін до Регламенту Кабінету Міністрів України передбачається переведення з паперового в електронний формат процесів розроблення, погодження, внесення до Кабінету Міністрів та експертизи проектів актів.

Запроваджено державний сервіс перевірки квитанцій (Check.gov.ua)

Запроваджено експериментальний проект щодо спрощення процесу перевірки факту оплати адміністративних та інших послуг з використанням програмного продукту “check” (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1113).

Також зазначеною постановою встановлено, що підтвердженням сплати адміністративного збору (внесення іншої плати) за надання адміністративної або іншої послуги є квитанція (документ про сплату) або інформація про сплату (код квитанції або номер транзакції), надані суб’єктом звернення.

Довідково: громадянин для підтвердження сплати може назвати код квитанції або номер транзакції, який можна перевірити на сайті check.gov.ua. Після введення коду квитанції користувач може побачити інформацію про платіж, його статус і належність до отримувача послуги, а також завантажити та роздрукувати квитанцію. Громадяни можуть надавати як документ про сплату так і інформацію про сплату – усно озвучуючи номер квитанції. На сайті check.gov.ua співробітник може роздрукувати квитанцію та прикріпити її до пакету документів.

Таким чином, процес оплати проходить для громадян швидше і зручніше – знімається з громадян необхідність відвідувати відділення банку, стояти в черзі для оплати і отримання квитанції, і надається можливість сплатити через Інтернет-банкінг або мобільний додаток.

Започатковано процес спрощення обліку трудової діяльності працівника

З метою запровадження обліку трудової діяльності працівника в електронній формі до Верховної Ради України подано проекти Законів України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності

працівника в електронній формі” (реєстраційний номер 2686 від 27 грудня 2019 р.) та “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” у зв’язку із запровадженням обліку трудової діяльності працівника в електронній формі” (реєстраційний номер 2687 від 27 грудня 2019 р.).

Затверджено Порядок обліку трудової діяльності працівника, фізичної особи – підприємця, фізичної особи, яка забезпечує себе роботою самостійно, в електронній формі (постанова Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 1084), яким передбачено, що громадяни зможуть попросити свого поточного роботодавця передати в електронній формі інформацію про стаж до 2000 року (на даний час у Пенсійного фонду є інформація тільки з 2000 року). Це дозволить у майбутньому зробити призначення пенсій та інших соціальних виплат повністю дистанційно, без необхідності відвідувати Пенсійний фонд.

Спрощено вимоги до реклами на радіо

З 1 січня 2020 року строком на два роки запроваджено експериментальний проект щодо припинення обов’язкового оголошення реквізитів дозвільних документів під час реклами на радіо окремих товарів (послуг) (постанова Кабінету Міністрів від 11 грудня 2019 р. № 1024), що дозволить зробити зазначену рекламу менш дратівливою для споживачів та зменшити витрати замовника на таку рекламу.

Запроваджено виключно безготівковий спосіб отримання заробітної плати та авансування відряджень в бюджетних установах

З метою скорочення витрат ресурсів, часу та бюджетних коштів, пов’язаних з виплатою готівкою заробітної плати та авансуванням відряджень в бюджетних установах проведено аналіз відомостей про виплату в готівковій та безготівковій формі заробітної плати у майже 100 державних органах, за результатами якого встановлено, що в 25 % органів виплата заробітної плати здійснювалась в безготівковій формі та через касу одночасно, що призводило до відволікання ресурсів, часу та бюджетних коштів на організацію виплат готівкою, а також що обслуговування виплати готівкою в 11 разів дорожче, ніж обслуговування безготівкових розрахунків.

За результатами прийнято постанови Кабінет Міністрів України від 3 листопада 2019 р. № 918 “Деякі питання здійснення виплат працівникам бюджетних установ” та від 11 грудня 2019 р. № 1027 “Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України”, відповідно до яких:

- запроваджується виплата заробітної плати працівникам бюджетних установ у безготівковій формі;
- запроваджено здійснення авансових виплат на відрядження (у тому числі за кордон) державним службовцям та іншим особам установами та організаціями, які фінансуються з бюджету, лише у безготівковій формі, в тому числі у гривні;

- встановлено особливості готівкових та безготівкових авансових виплат на відрядження працівникам органів, які здійснюють розвідувальну, контррозвідувальну та оперативно-розшукову діяльність;
- запроваджено авансові виплати на відрядження на корпоративний картковий рахунок, до якого випущено платіжну картку працівника.

Реалізація прийнятих рішень сприятиме економії бюджетних коштів, збільшенню активів банків, що у свою чергу сприятиме розвитку кредитування; збільшенню рівня безготівкових розрахунків у банківській системі; розвитку платіжного ринку для розбудови безготівкової економіки.

Спрощення взаємодії з податковою службою

Спільно з народними депутатами розроблено проект Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо функціонування електронного кабінету та спрощення роботи фізичних осіб-підприємців” (реєстраційний номер 2524 від 4 грудня 2019 р.), який прийнято Верховною Радою України в першому читанні. Проектом передбачається:

- відміна необхідності отримувати, реєструвати та вести книги обліку доходів та витрат, ведення обліку фізичними особами – підприємцями у довільній формі, шляхом помісячного відображення отриманих доходів;
- спрощення роботи з електронним кабінетом платника податків і подача звітності – відмінюється необхідність подавати окрему заяву про приєднання до договору про визнання електронних документів.

Протидія незаконному обігу та роздрібної торгівлі пальним

Організовано комплекс заходів з протидії незаконному обігу та роздрібної торгівлі пальним. На підставі даних, отриманих від профільних асоціацій і представників галузі, а також оперативної інформації правоохоронних органів, визначено максимально повний перелік нелегальних автозаправних станцій.

Завдяки чіткій координації організовано спільні оперативні заходи з боку підрозділів податкової міліції Державної фіскальної служби, Національної поліції МВС із залученням представників Державної податкової служби та інших органів державної влади.

Зокрема, в ході відпрацювання було виявлено 708 точок нелегальної торгівлі пальним, вилучено 7,6 тис. тонн пального вартістю 150,7 млн. гривень. Крім того, вилучено обладнання на 134,4 млн. грн., демонтовано 507 об'єктів, роботу ще 201 нелегального об'єкту припинено та буде демонтовано. Правопорушникам нараховано 105,3 млн. грн. фінансових санкцій.

У свою чергу масштабна протидія тіньовому ринку дозволила легальним трейдерам знизити ціни в мережах в середньому по країні: на 2,18 грн./л на бензин А-95 та на 1,98 грн./л на дизельне паливо (з 1 грудня 2019 р. до 28 січня 2020 р.).

Темпи зростання щоденного виторгу на легальних АЗС в середньому по країні склали понад 6 % (січень 2020 року до січня 2019 року).

Зазначені заходи також мали на меті не лише припинення нелегальної торгівлі паливом, але і виведення ринку в легальну площину. Зокрема, за період відпрацювання 2572 суб'єкти отримали ліцензії (351 – на право роздрібною торгівлі паливом, 2221 – на право зберігання пального).

Таким чином, детінізація ринку сприятиме добросовісній сплаті податків, дотриманню правил безпеки, касової дисципліни, офіційному працевлаштуванню тощо.

Справедливе ціноутворення на паливо, недопущення недобросовісної конкуренції на ринку та унеможливлення ухилення від сплати податків залишатимуться пріоритетними завданнями Уряду в подальшому.

Подальші заплановані дії

- Опрацювання питання стосовно внесення змін до законів України щодо:
  - передачі функцій від райдержадміністрацій до органів місцевого самоврядування та/або інших органів виконавчої влади у сферах архітектурної діяльності; організації пасажирських перевезень; надання адміністративних послуг; молодіжної політики, організації фізкультурно-оздоровчої роботи та проведення спортивних заходів серед населення;
  - можливості позбавлення райдержадміністрацій функцій з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, а також речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень;
  - можливості позбавлення органів виконавчої влади невласливих їм функцій та повноважень.
- Проведення моніторингу та оцінки ефективності діяльності голів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій за IV квартал 2019 року.
- Забезпечення реалізації до 31 грудня 2021 р. експериментального проекту щодо проведення щокварталу моніторингу та оцінки ефективності діяльності голів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. Підготовка протягом трьох місяців після завершення експериментального проекту висновку про результати його реалізації та пропозиції щодо внесення змін до нормативно-правових актів.
- Проведення функціонального аналізу всього державного апарату.

- Подальша оптимізація органів виконавчої влади.
- Виявлення і відмова від зайвих функцій, спрощення і автоматизація за допомогою ІТ функцій, що залишаються.
- Зменшення адміністративних витрат державного апарату шляхом оцифрування процесів та інформації.
- Вимірювання рівня задоволеності громадян від контакту з державним апаратом – від одержання публічної послуги до контакту через кол-центр або письмове звернення.
- Оновлення процесу розроблення та прийняття урядових рішень, зокрема, в частині, що стосується участі в цьому процесі об'єднаних спільними інтересами суспільних груп (заінтересованих сторін), шляхом прийняття нової редакції Регламенту Кабінету Міністрів.
- Моніторинг та оцінювання напрямів державної політики, які реалізуються, на підставі визначених в Програмі діяльності Кабінету Міністрів та в концепціях державної політики SMART-показників.
- Побудова сучасної та привабливої державної служби.
- Впровадження прозорості класифікації посад на державній службі та конкурентної системи оплати праці.
- Запуск чат-ботів на сайті Міністерства закордонних справ.
- Запуск гарячої лінії та онлайн-чату Міністерства освіти і науки для осіб з тимчасово окупованих територій.
- Запуск гарячої лінії з питань доступних кредитів для мікро та малого підприємництва.
- Підключення Державної податкової служби до єдиної системи в пілотному режимі.
- Розроблення та супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України “Про нормативно-правові акти” з метою визначення системи та видів нормативно-правових актів, врегулювання суспільних відносин, пов'язаних з розробленням нормативно-правових актів, їх прийняттям, державною реєстрацією, набранням ними чинності та обліком, встановлення вимог до техніки нормопроєктування та нормотворчого процесу, регулювання питання дії нормативно-правових актів, їх офіційного тлумачення та роз'яснення.
- Боротьба з нелегальним виробництвом і обігом лікєро-горілкової продукції; впровадження аналітичної системи контролю руху підакцизної продукції; проведення експерименту та створення передумов для запровадження електронної акцизної марки.

- Подальша координація виконання Плану заходів з виконання Стратегії у сфері протидії незаконному виробництву та обігу тютюнових виробів на період до 2021 року; розроблення концепції та впровадження автоматизованої системи контролю за обігом тютюнових виробів.

- Протидія незаконній вирубці лісу; запобігання незаконному вивезенню лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу з України.

12. Міністерство юстиції

Ціль 12.1. Люди захищені від шахрайства та введення в оману щодо юридично значущої інформації (про права на нерухомість, транспортні засоби, корпоративні права та інші вартісні об'єкти)

Впроваджено нові антирейдерські механізми:

➤ встановлено ряд дієвих запобіжників, спрямованих на боротьбу з рейдерством в державних реєстрах. Це стало можливим внаслідок прийняття Верховною Радою України Закону України від 3 жовтня 2019 р. № 159-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності”, розробленого за участю Мін'юсту. Завдяки цьому вдалося досягти наступних результатів:

- анульовано доступ до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань реєстраторам, які згідно статистики здійснювали переважну більшість незаконних реєстраційних дій;
- підвищено відповідальність за порушення у сфері державної реєстрації;
- запроваджено обов'язкове використання бланків нотаріальних документів, які подаються для проведення державної реєстрації;
- встановлено обов'язок реєстратора при вчиненні реєстраційних дій у відповідних реєстрах перевіряти дійсність нотаріально посвідченої довіреності за допомогою Єдиного реєстру довіреностей, а також перевіряти цивільну правоздатність та дієздатність фізичної особи – громадянина України за допомогою Державного реєстру актів цивільного стану громадян;
- запроваджено новий порядок здійснення контролю у сфері державної реєстрації, яким встановлено диференціацію санкцій в залежності від наслідків порушення, допущених у сфері державної реєстрації. Таким чином змінено підхід до здійснення контролю у сфері державної реєстрації, який полягає не у боротьбі з наслідками, а у вжитті заходів превентивної дії;

➤ державним реєстраторам, які здійснювали незаконні реєстраційні дії, наслідком чого мало місце незаконне заволодіння майна і бізнесу, було анульовано доступ до державних реєстрів безстроково;

➤ запроваджено механізм доступу державного реєстратора до державних реєстрів шляхом багатофакторної аутентифікації (захист від несанкціонованого втручання). Реєстраторів зобов'язано не лише використовувати електронний підпис, а й підтверджувати операцію шляхом отримання особистого паролю під час проведення державної реєстрації (пароль отримується для кожної реєстраційної дії окремо);

➤ створено Колегію з розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції;

➤ створено Офіс протидії рейдерству, який забезпечує оперативний розгляд скарг на дії державних реєстраторів, працює над узагальненням проблем в сфері державної реєстрації та формує пропозиції змін до законодавства і удосконалення програмного забезпечення державних реєстрів. В Офісі працює гаряча телефонна лінія та система оперативного зворотнього зв'язку електронними засобами. На дзвінки та повідомлення відповідають фахові юристи, які надають професійні консультації щодо захисту прав в сфері державної реєстрації;

➤ запроваджено низку антирейдерських заходів та встановлено дієві запобіжники щодо захисту майнових прав власників. Це стало можливим завдяки розробленому за участю Мін'юсту та прийнятого Верховною Радою України Закону України від 5 грудня 2019 р. № 340-ІХ “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії рейдерству”, яким:

- визначено, що власник земельної ділянки в односторонньому порядку може вимагати нотаріального засвідчення договору оренди, а також скасувати таку вимогу. Така вимога щодо обов'язковості нотаріального посвідчення договору підлягає державній реєстрації як обтяження у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно і може бути скасована за заявою власника нерухомого майна;

- надано державним кадастровим реєстраторам безпосередній доступ до відомостей, що містяться у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно, а державним реєстраторам прав – доступ до всіх відомостей, що містяться у Державному земельному кадастрі;

- зобов'язано державних реєстраторів прав при вчиненні реєстраційних дій самостійно формувати витяги про земельні ділянки з Державного земельного кадастру в електронній формі, які повинні бути збережені в електронному вигляді для підтвердження правомірності вчинення реєстрації речових прав на земельні ділянки;

- зобов'язано державних реєстраторів прав не лише перевіряти відомості з відповідного державного реєстру прав, але й відомості державного земельного кадастру, і навпаки – реєстратори державного земельного кадастру перевірятимуть відомості державного реєстру прав. Така взаємодія відбудуватиметься в онлайн-режимі;

- передбачено, що продовження дії договору оренди земельної ділянки на такий самий строк і на таких самих умовах здійснюється автоматично, якщо договір оренди землі має умову про його автоматичне поновлення та орендована земельна ділянка не належить до земель державної або комунальної власності;

- встановлено, що до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно вносяться відомості про ціну (вартість) нерухомого майна та речових прав на нього за відповідними правочинами;

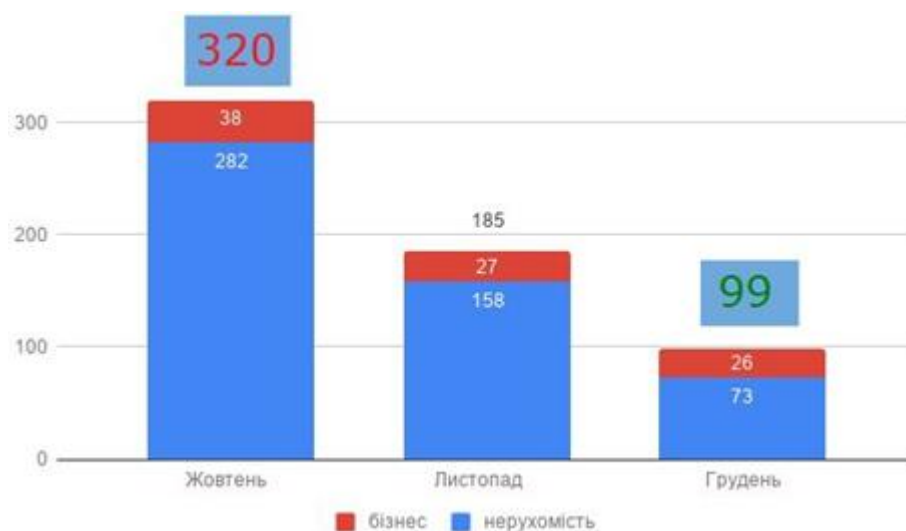
➤ удосконалено порядок розгляду скарг у сфері державної реєстрації (постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1150), зокрема:

- спрощено процедуру подання скарги для юридичних та фізичних осіб – надано можливість подання скарги в електронній формі з накладенням відповідним скаржником кваліфікованого електронного підпису;

- запроваджено механізм невідкладного розгляду скарги (протягом 24 годин) без розгляду її колегіально, у разі встановлення наявних очевидних порушень закону у рішеннях, діях або бездіяльності державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації;

➤ підвищено кваліфікаційні вимоги до державних реєстраторів, запроваджено механізм проведення спеціальної перевірки діяльності державних реєстраторів в реєстрах з метою посилення контролю за наданням ідентифікаторів доступу до державних реєстрів.

Дані заходи значно зменшили кількість шахрайських дій з юридично значущими даними та знизили кількість рейдерських атак в державних реєстрах. Зокрема, це простежується в кількості оскаржуваних реєстраційних дій, яка зменшилася з жовтня по грудень 2019 року більш ніж в три рази (дані наведено на графіку).

Проведено аудит державних реєстрів:

➤ за підтримки проекту ЄС "Pravo-JUSTICE" проведено аудит державних реєстрів. Визначені напрями забезпечення інтеперабельності реєстрів та підвищення рівня безпеки даних, подальшого оновлення реєстрів та запровадження автоматизованої взаємодії між ними;

➤ за результатами аудиту реєстрів рекомендовано запровадити єдиний ідентифікатор фізичної особи. У майбутньому це дозволить не вимагати від громадян надавати одну й ту саму інформацію та довідки з різних державних служб.

Спрощено доступ користувачів до архівних документів

Державною архівною службою разом з Міністерством юстиції в рамках формування та реалізації державної політики у сфері архівної справи розроблено та затверджено наказ Мін'юсту від 3 грудня 2019 р. № 3862/5 “Про внесення змін до Порядку користування документами Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам”, яким спрощено доступ користувачів до архівних документів, зокрема:

➤ скасовано необґрунтовану норму про можливість повторної видачі оригіналів документів не раніше ніж через 3 місяці після повернення їх до архівосховища;

➤ внесено зміни пов'язані з видами технічних засобів, за допомогою яких користувачі можуть копіювати документи. У попередній версії наказу був вичерпний перелік засобів – телефони, фотоапарати, планшетні комп'ютери. При цьому не згадувалися, наприклад, сканери. Відповідне обмеження відтепер скасовано;

➤ відвідувачам архівних установ скасовано заборону копіювати власними технічними засобами великоформатних документів (більше А4), справ з товщиною корінця більше 4 см, стародруків та інших тендітних документів. Тепер все це дозволено копіювати власними засобами, за умови дотримання інших правил копіювання архівних документів;

➤ скасовано заборону копіювання інформації, яка містилася в автоматизованих інформаційно-пошукових системах, базах даних архіву, облікових та довідкових документах архіву.

Забезпечено реалізацію міжнародного проекту з оцифрування документів про історію Української революції 1917–1921 років

Однією з важливих складових, що визначається серед пріоритетних завдань в роботі архівної служби, є оцифрування інформаційно насиченого та тематично різноманітного джерельного комплексу Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України “Українська революція: архівні хроніки”. 10 грудня 2019 р. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України уклав договір з ПП “Архівні Інформаційні Системи”, предметом якого є оцифрування документів Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України з історії Західноукраїнської Народної Республіки – усього 9 фондів, 812 справ. Станом на 10 січня 2020 р. уже оцифровано 28 500 аркушів 199 справ 8 фондів.

Подальші заплановані дії

У напрямі протидії рейдерству:

- запровадження можливості вносити учасниками юридичної особи до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань застереження про здійснення реєстраційних дій виключно в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису;
- запровадження можливості власникам встановлювати запобіжник на здійснення правочинів з їх майном у вигляді вимог щодо обов'язкового нотаріального посвідчення;
- запровадження можливості самостійного проведення окремих реєстраційних дій без звернення до державного реєстратора – особа матиме право самостійно, без участі державного реєстратора вносити записи до відповідних реєстрів з використанням власного електронного кабінету та кваліфікованого електронного підпису (зокрема, йдеться про державну реєстрацію фізичної особи-підприємця, припинення підприємницької діяльності фізичної особи, проведення деяких реєстраційних дій, пов'язаних зі зміною відомостей про юридичну особу, тощо);
- удосконалення програмного забезпечення Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань з метою диференціації інформації про засновника та кінцевого бенефіціарного власника (контролера) юридичної особи;
- запровадження швидкого та ефективного розгляду скарг Колегією з розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції.

У сфері державної реєстрації:

- надання нотаріусам повноваження щодо здійснення реєстрації укладення та розірвання шлюбу (за відсутності дітей та майнових спорів);
- надання можливості матері, яка не перебуває в шлюбі, не вказувати запис в Свідоцтві про народження дитини вигадане ім'я батька у випадку відсутності особи, що визнає батьківство;
- впровадження можливості подання заяв у сфері державної реєстрації актів цивільного стану до будь-якого органу державної реєстрації актів цивільного стану незалежно від місця проживання заявника, у тому числі в електронній формі;
- впровадження законодавчого врегулювання проведення державної реєстрації шлюбу у будь-який визначений нареченими день;
- запуск процедури анулювання реєстрації партій діяльність яких не відповідає законодавству;
- забезпечення повного підключення нотаріусів до Державного земельного кадастру.

Удосконалення нотаріальних дій:

- запровадження електронної системи нотаріату на законодавчому та технічному рівнях;
- запровадження можливості нотаріального засвідчення змісту веб-сторінок та паперових копій електронних документів;
- спрощення процедури здійснення апостилів шляхом електронної взаємодії між нотаріусами та Мін'юстом.

Покращення бізнес клімату:

- запровадження повноцінного функціонування сервісу онлайн реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю;
- скасування необхідності державної реєстрації громадських об'єднань без статусу юридичної особи;
- запровадження можливості діяльності товариства з обмеженою відповідальністю без статуту;
- спрощення реєстрації представництв іноземних юридичних осіб.

Спрощення доступу користувачів до архівних документів:

- оцифрування архівних документів, що зберігаються в центральних та обласних державних архівах, зокрема підписання Генеральної угоди про співробітництво з "Family Search" (США), а також інших угод;
- підписання у м. Прага (Чехія) Договору про співробітництво між Державною архівною службою України, Інститутом досліджень тоталітарних режимів та Архівом справ держбезпеки Чеської Республіки;
- впровадження комплексного електронного ресурсу "Archium/Архіум" Центрального державного архіву громадських об'єднань України;
- реалізація проектів щодо створення спільних електронних ресурсів;
- розроблення проектів нормативно-правових актів стосовно:
  - дерегуляції господарської діяльності, у межах якої планується скасування дозвільної системи виготовлення документів страхового фонду документації та перехід на декларативну систему (проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації дозвільних процедур у сфері страхового фонду документації");
  - децентралізації, у межах якої пропонується передача частини повноважень Укрдержархіву щодо здійснення державного контролю за додержанням законодавства суб'єктами господарювання у сфері страхового фонду документації до органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади (проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань здійснення заходів державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства у сфері страхового фонду документації").

Ціль 12.2. Сторона договору захищена від його невиконання

З метою розбудови системи виконання судових рішень та рішень інших органів, побудови швидких та ефективних процесів виконання рішень, спрощення процедури доступу до професії приватного виконавця:

➤ змінено склад Кваліфікаційної комісії приватних виконавців, робота якої ґрунтується на якісно нових принципах з метою допуску до професії фахівців високого рівня;

➤ актуалізовано перелік питань автоматизованого анонімного тестування, виключивши логічно некоректні запитання для проведення кваліфікаційного іспиту осіб, які мають намір здійснювати діяльність приватного виконавця. Це допоможе повноцінно запустити інститут приватних виконавців та залучити компетентних фахівців до системи;

➤ удосконалено порядок знищення (переробки) конфіскованих підакцизних товарів (постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1014). Встановлено прозорий та ефективний порядок розпорядження підакцизними товарами, що перейшли у власність держави, в тому числі шляхом їх конфіскації;

➤ з вересня по грудень 2019 року:

- фактично виконано 424,2 тис. виконавчих документів та стягнуто 3,5 млрд. гривень. Це на 52,5 тис. виконавчих документів більше, ніж за аналогічний період 2018 року;

- стягнуто 957,5 млн. грн. при виконанні виконавчих документів про стягнення до бюджету, що на 150,5 млн. грн. більше, ніж за аналогічний період 2018 року;

- суттєво збільшено показники по стягненню виконавчого збору. Вдалося стягнути 515,8 млн. грн. виконавчого збору, що на 210,5 млн. грн. більше, ніж за аналогічний період 2018 року;

- органами державної виконавчої служби стягнуто заборгованості по заробітній платі та інших виплатах, пов'язаних із трудовими правовідносинами, у розмірі 174,3 млн. грн., що на 7,7 млн. грн. більше, ніж за аналогічний період 2018 року;

- органами державної виконавчої служби стягнуто аліментних платежів на суму 2,3 млрд. грн., що на 583,9 млн. грн. більше, ніж за аналогічний період 2018 року.

Забезпечено ефективні процеси у процедурах банкрутства та незалежну професійну діяльність арбітражних керуючих:

➤ 20 листопада 2019 р. у місті Києві відбувся установчий з'їзд арбітражних керуючих України, в якому взяли участь 490 арбітражних керуючих. Установчим з'їздом прийнято рішення створити Некомерційну професійну організацію

“Національна асоціація арбітражних керуючих України”. Створення саморегульованої організації важливе в контексті нового Кодексу з процедур банкрутства для досягнення балансу між державним органом з питань банкрутства та інтересами спільноти арбітражних керуючих;

➤ забезпечено прозорість процедур продажу майна боржників за найвищою ціною через електронну торгову систему з продажу майна боржників у справах про банкрутство (неплатоспроможність), адміністратором якої визначено ДП “ПРОЗОРРО.ПРОДАЖІ”;

➤ забезпечено введення в дію Кодексу України з процедур банкрутства, яким спрощено порядок відкриття провадження у справах про банкрутство, усі майнові спори за участю боржника зосереджуються у справі про банкрутство, арешт майна боржника можливий виключно у межах справи про банкрутство, створюється єдина саморегульована організація арбітражних керуючих тощо. Кодексом врегульовано нову для України процедуру відновлення платоспроможності фізичних осіб. Кабінетом Міністрів України та Мін’юстом прийнято необхідні для цього нормативно-правові акти, зокрема:

- постанову Кабінету Міністрів України від 2 жовтня 2019 р. № 865 “Питання функціонування електронної торгової системи з продажу майна боржників у справах про банкрутство (неплатоспроможність)”;
- постанову Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019 р. № 872 “Про порядок і умови страхування професійної відповідальності арбітражного керуючого”;
- наказ Мін’юсту від 19 вересня 2019 р. № 2969/5 “Про затвердження Порядку формування і ведення Єдиного реєстру арбітражних керуючих України”, зареєстрований в Мін’юсті 23 вересня 2019 р. за № 1049/34020;
- наказ Мін’юсту від 24 вересня 2019 р. № 2984/5 “Про затвердження Порядку використання посвідчення і печатки арбітражного керуючого”, зареєстрований в Мін’юсті 26 вересня 2019 р. за № 1057/34028;
- наказ Мін’юсту від 25 вересня 2019 р. № 2993/5 “Про затвердження Положення про Дисциплінарну комісію арбітражних керуючих”, зареєстрований в Мін’юсті 30 вересня 2019 р. за № 1068/34039;
- наказ Мін’юсту від 25 вересня 2019 р. № 2994/5 “Про затвердження Положення про Кваліфікаційну комісію арбітражних керуючих”, зареєстрований в Мін’юсті 30 вересня 2019 р. за № 1067/34038;
- наказ Мін’юсту від 2 жовтня 2019 р. № 3076/5 “Про затвердження Переліку обов’язкових питань, за якими проводиться навчання осіб, які мають намір здійснювати діяльність арбітражного керуючого”;
- наказ Мін’юсту від 17 жовтня 2019 р. № 3190/5 “Про затвердження Порядку проведення установчого з’їзду арбітражних керуючих України”, зареєстрований в Мін’юсті 21 жовтня 2019 р. за № 1123/34094;

- наказ Мін'юсту від 17 жовтня 2019 р. № 3191/5 “Про затвердження Порядку видачі, переоформлення, видачі дубліката та анулювання свідоцтва про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого”, зареєстрований в Мін'юсті 21 жовтня 2019 р. за № 1125/34096;
- наказ Мін'юсту від 17 жовтня 2019 р. № 3192/5 “Про затвердження Порядку тимчасового зупинення права на здійснення діяльності арбітражного керуючого”, зареєстрований в Мін'юсті 21 жовтня 2019 р. за № 1122/34093;
- наказ Мін'юсту від 17 жовтня 2019 р. № 3193/5 “Питання подання арбітражними керуючими обов'язкових відомостей (інформації)”, зареєстрований в Мін'юсті 21 жовтня 2019 р. за № 1124/34095;
- наказ Мін'юсту від 18 жовтня 2019 р. № 3204/5 “Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства юстиції України від 19 червня 2013 року № 1223/5”, зареєстрований в Мін'юсті 23 жовтня 2019 р. за № 1128/34099;
- наказ Мін'юсту від 24 жовтня 2019 р. № 3258/5 “Про затвердження примірних форм плану санації боржника у справі про банкрутство та плану реструктуризації боргів боржника у справі про неплатоспроможність”;
- наказ Мін'юсту від 14 листопада 2019 р. № 3530/5 “Про затвердження Змін до Порядку проведення установчого з'їзду арбітражних керуючих України”, зареєстрований в Мін'юсті 15 листопада 2019 р. за № 1162/34133;
- наказ Мін'юсту від 6 грудня 2019 р. № 3928/5 “Про затвердження Порядку здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих”, зареєстрований в Мін'юсті 12 грудня 2019 р. за № 1228/34199;

➤ розпочато розроблення веб-порталу з питань банкрутства (неплатоспроможності), який об'єднуватиме в собі електронний кабінет арбітражного керуючого та інші сервіси. Це дасть змогу зробити інформацію про справу відкритою для учасників провадження та оптимізувати роботу арбітражного керуючого.

Закладено законодавчі основи для подальшого створення ефективної системи медіації – розроблено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про медіацію” (реєстраційний номер 2706 від 28 грудня 2019 р.), який визначає правові засади та порядок проведення медіації в Україні, що сприятиме швидкому та ефективному розгляду справ в позасудовому порядку та поширенню в суспільстві культури мирного врегулювання спорів. Ефективне застосування досудового врегулювання спору шляхом медіації зменшить навантаження на суди, скоротить строки розгляду справ та, як наслідок, покращить Індекс якості судових процесів у показнику “Виконання контрактів” в рейтингу Світового банку “Doing Business”.

Закладено законодавчі основи для вдосконалення порядку утворення та діяльності третейських судів – схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України (щодо вдосконалення порядку утворення та діяльності третейських судів з метою відновлення довіри до третейського розгляду)” (реєстраційний номер 3045 від

10 лютого 2020 р.), який удосконалює порядок утворення та діяльності третейських судів через посилення вимог до організацій, при яких можуть діяти постійно діючі третейські суди, передбачає зміну підвідомчості справ та розширює повноваження органів третейського самоврядування з метою ефективного здійснення третейського розгляду.

Здійснено ефективне представництво України у закордонних юрисдикційних органах з розгляду інвестиційних спорів – зменшено кількість інвестиційних справ за позовами іноземних інвесторів у зв'язку із підписанням Мірової угоди між Україною та ПАТ “Газпром” у справі за позовом ПАТ “Газпром” до держави Україна, яка розглядається арбітражним трибуналом ad hoc відповідно до Арбітражного регламенту Комісії ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ), справа ПТС № 2019-10, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1372. Так, кількість інвестиційних справ за позовами іноземних інвесторів – 7.

Подальші заплановані дії

Розбудова системи виконання судових рішень та рішень інших органів, побудова швидких та ефективних процесів виконання рішень:

- внесення змін до Законів України “Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень”, “Про виконавче провадження” та інших законодавчих актів, що сприятиме встановленню додаткових інструментів впливу на боржника, запровадженню засобів протидії зловживанню правами сторони виконавчого провадження та удосконаленню порядку доступу до професії виконавця;

- проведення діджиталізації процесу примусового виконання рішень, зокрема забезпечення доступу виконавців до публічного сервісу “Реєстр територіальних громад”, Державного земельного кадастру, Єдиного реєстру для ведення автоматизованого обліку тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів для встановлення зареєстрованої за боржником сільськогосподарської техніки;

- вдосконалення електронної взаємодії з Державною податковою службою з метою скорочення строків надання інформації на запити щодо рахунків боржника;

- запровадження автоматизованого арешту коштів за усіма виконавчими документами та обов'язку для банків здійснити підключення до системи (після внесення відповідних змін до нормативно-правових актів);

- запровадження автоматизації перерахунку коштів стягувачам, стягнутих виконавцями.

Забезпечення ефективних процесів у процедурах банкрутства та незалежної професійної діяльності арбітражних керуючих:

- створення інтегрованої інформаційної системи діяльності арбітражного керуючого та відображення інформації у справі (Електронний кабінет арбітражного керуючого);

- запровадження професійних стандартів професії арбітражного керуючого та підвищення кваліфікації арбітражного керуючого на постійній основі (у співпраці з Національною асоціацією арбітражних керуючих України), а також вдосконалення механізмів забезпечення професійної доброчесності;

- впровадження доступної та ефективної процедури банкрутства фізичних осіб.

Створення ефективної системи медіації, відновного правосуддя, третейських судів та арбітражів, конкурентних державним судам; збільшення конкуренції у судово-експертній діяльності:

- запровадження дієвих механізмів медіації, що дозволить вирішувати спори ефективніше і швидше в досудовому порядку;

- перезавантаження системи третейських судів, підвищення вимог до їх утворення і діяльності, що дозволить перетворити їх на реальну альтернативу системі державних судів;

- внесення комплексних змін до нормативно-правових актів, що регулюють судово-експертну діяльність, результатом яких очікується:

- надання можливості судовим експертам, які не є працівниками державних спеціалізованих установ (приватним судовим експертам), брати участь у роботі Координаційної ради з проблем судової експертизи, входити до складу президії та секцій науково-консультативної та методичної ради та брати участь у науковій роботі з створення методик проведення судових експертиз;

- розширення переліку видів експертиз, які проводяться судовими експертами, які не є працівниками державних спеціалізованих установ;

- встановлення граничних строків проведення експертиз, що сприятиме дотриманню розумних строків розгляду справи у суді;

- розроблення проекту нової редакції Закону України “Про судову експертизу”, який передбачатиме порядок створення та статус саморегульованих організацій судових експертів та делегування їм частини функцій з експертного забезпечення правосуддя.

Ефективне представництво України у закордонних юрисдикційних органах з розгляду інвестиційних спорів:

- формування ресурсів для самопредставництва держави в інвестиційних спорах – утворення нової структури представництва в міжнародних та іноземних юрисдикційних органах та в Європейському суді з прав людини в частині міждержавних спорів, зокрема шляхом прийняття постанови Кабінету Міністрів України “Про заходи з реформування системи представництва держави у закордонних юрисдикційних органах”;

- створення в Україні ефективного міжнародного арбітражу – постійно діючої арбітражної інституції, що надаватиме послуги розв’язання спорів, якість яких буде на рівні, співмірному із кращими аналогічними іноземними інституціями, такими як Арбітражний інститут Торгової палати м. Стокгольм (SCC), Лондонський міжнародний третейський суд (LCIA) та Віденський міжнародний арбітражний центр (VIAC). Серед іншого передбачається, що арбітраж матиме повноваження по розгляду комерційних та інвестиційних спорів.

Ціль 12.3. Українці рідше стикаються із злочинами завдяки зменшенню кількості рецидивів (повторних злочинів)

З метою впровадження Єдиного реєстру засуджених та осіб узятих під варту проводиться тестування програмного забезпечення в режимі дослідного використання Єдиного реєстру засуджених та осіб, узятих під варту на базі пілотних установ виконання покарань та підрозділів пробації (Голосіївський та Печерський районні відділи пробації, сектор ювенальної пробації м. Києва та державна установа “Київський слідчий ізолятор”) для визначення реального часу роботи з Реєстром для подальшої промислової експлуатації. 6 грудня 2019 року працівниками ДП “НАІС” проведено навчання для персоналу пробації та Державної кримінально-виконавчої служби. Впровадження Єдиного реєстру засуджених та осіб, узятих під варту дозволить підвищити ефективність процедури формування, ведення і користування відомостями щодо засуджених та ув’язнених.

Забезпечується функціонування центрів відеомоніторингу в усіх міжрегіональних управліннях та в кожній установі виконання покарань. Протягом ІV кварталу 2019 року встановлено додатково 690 камер відеоспостереження (на сьогодні використовується близько 8 тис. камер). У кожній установі обладнано та введено в дію пост відеоспостереження.

Для забезпечення права осіб на захист від обвинувачення Кабінетом Міністрів України схвалено та подано до Верховної Ради України законопроекти, що покликані забезпечити реальне функціонування суду присяжних як інструменту народовладдя:

- “Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення участі присяжних у здійсненні правосуддя” (реєстраційний номер 2710 від 2 січня 2020 р.);
- “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо удосконалення порядку формування списку присяжних” (реєстраційний номер 2709 від 2 січня 2020 р.).

Суд присяжних вирішуватиме питання про винуватість чи невинуватість обвинуваченого у кримінальних провадженнях, у яких за вчинення злочину передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк понад десять років або

довічного позбавлення волі. Передбачається, що ухвалене присяжними рішення зазвичай є більш виваженим, адже ухвалюється групою людей, які мають різний життєвий досвід та погляд на ситуацію. Важливість суду присяжних для справедливого судочинства полягає ще й у тому, що вердикт ухвалюється колегією громадян, які є жителями тієї громади, де відбувається розгляд справи, тож це допомагає уникнути негативної реакції, яка часто виникає під час ухвалення рішень у резонансних кримінальних справах. Вердикт присяжних буде обов'язковим для головуючого судді і матиме наслідком ухвалення ним відповідного вироку. Вирок суду присяжних може бути оскаржено в апеляційному порядку виключно з підстав призначення покарання, звільнення від покарання та від його відбування, розв'язання цивільного позову та вирішення питання про судові витрати.

Забезпечено подальший розвиток новації судового процесу – складання та подання персоналом пробації досудової доповіді щодо обвинувачених. Досудова доповідь забезпечує суд більш детальною інформацією про особу обвинуваченого та допомагає судді у прийнятті справедливого рішення про призначення виду покарання, що сприяє як дотриманню прав самого обвинуваченого, так і інтересам держави. За IV квартал 2019 року було складено 8,7 тис. досудових доповідей – 97 % від отриманих ухвал суду (у 2018 році – 97 %). Участь у їх складанні взяли 5933 обвинувачених – 68 % від загальної кількості обвинувачених, стосовно яких складалась досудова доповідь (у 2018 році 67,5 %).

Забезпечено сталу реалізацію наглядової пробації:

➤ новим ключовим елементом наглядової пробації є інструмент оцінки ризиків вчиненого повторного кримінального правопорушення (розроблено за підтримки експертів ЄС і Канади), що дозволяє індивідуально планувати роботу із суб'єктами пробації відповідно до їх криміногенних потреб;

➤ 73 834 осіб пройшли по обліку органів пробації за IV квартал 2019 року (які відбували кримінальні покарання, не пов'язані з позбавленням волі);

➤ лише 0,7 % (533 особи) тих, які пройшли по обліку за IV квартал 2019 року, вчинили повторні злочини після ознайомлення з порядком та умовами відбування покарання;

➤ в цілому у 2019 році 96 % суб'єктів пробації успішно пройшли реабілітацію під час пробації без ізоляції від суспільства.

Забезпечено подальше впровадження таких інструментів пробації, як пробаційні програми – затверджено нову пробаційну програму окремо для роботи з неповнолітніми і повнолітніми суб'єктами пробації, затверджено Міністерством юстиції пробаційну програму формування життєвих навичок.

Також забезпечено реалізацію пенітенціарної пробації:

➤ діє підписаний Меморандум про співпрацю між Міністерством юстиції України та Благодійною організацією “FREE ZONE”, щодо впровадження пенітенціарної пробації в органах і установах виконання покарань;

➤ первинно розроблено алгоритм взаємодії установ виконання покарань та органів пробації при підготовці засуджених до звільнення. У 2019 році даний алгоритм було апробовано на 124 засуджених;

➤ надано сприяння у вирішенні питань підготовки до звільнення за IV квартал 2019 року:

- у пошуку місця проживання – 1577 (86 %) осіб;

- працевлаштування – 503 (100 %) особи;

- соціального патронажу – 388 (99 %) осіб;

- влаштування до спеціальних установ для звільнених засуджених віком старше 35 років після звільнення – 143 (91 %) особи.

Забезпечено розгортання комунікаційної політики для популяризації пробації:

➤ протягом IV кварталу було опубліковано 267 інформаційних матеріалів щодо діяльності органів пробації, читацька аудиторія яких становить понад 1,5 млн.;

➤ у грудні 2019 року за результатами діяльності протягом року Центр пробації визнано одним із лідерів Рейтингу ринку юридичних послуг LIGA ZAKON AWARDS 2019 у номінації “Кримінальне право”;

➤ 23 жовтня 2019 року в м. Дубліні (Ірландія) відбулося 13 засідання Генеральної Асамблеї Конфедерації європейської пробації, на якому Державній установі “Центр пробації” надано статус постійного члена організації;

➤ підготовлено інформацію до щорічного міжнародного запитальника статистики з питань пробації Ради Європи SPACE II;

➤ у грудні 2019 року за сприяння міжнародних партнерів відкрито новий модельний офіс пробації у м. Біла Церква.

У напрямі охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби:

➤ для більш ефективного лікування хворих та діагностики захворювань закуплено 287 одиниць медичного обладнання на загальну суму 109,5 млн. грн., у тому числі 15 рентгендіагностичних комплексів на 2 робочих місця, 8 дентальних рентгенапаратів, устаткування для операційних блоків, аспіратори та кисневі концентратори, біохімічні та гематологічні аналізатори та інше;

➤ підготовлено (відремонтовано) 21 кабінет для розміщення рентгенодіагностичного обладнання, яке буде змонтоване та введене в експлуатацію у 2020 році;

➤ за кошти державного бюджету закуплено антиретровірусні препарати, які у 2020 році покривають потребу у лікуванні 60 % хворих. Це дасть можливість виконати положення угоди між Україною та Глобальним фондом по боротьбі із туберкульозом та ВІЛ/СНІДом, та досягти один із показників Стратегії ЮНЕЙДС 2016–2020 “Прискорення у напрямку “нуль” 90-90-90;

➤ вперше закуплено 60 000 тестів для визначення вірусного гепатиту та 495 курсів лікування вірусного гепатиту С.

Забезпечено діяльність 24 консультаційних кабінетів для роботи із суб’єктами пробації за підтримки проекту USAID “Serving life” та PATH, які хворі на ВІЛ-інфекцію, туберкульоз та вірусний гепатит С в підрозділах пробації.

Довідково: за IV квартал 2019 року проведено 1 140 скринінгових анкетувань – 594 громадян виявлено з підозрою на ВІЛ-інфекцію, 251 – з підозрою на туберкульоз, 460 – з підозрою на вірусний гепатит С.

Подальші заплановані дії

- Запуск класичного суду присяжних для особливо тяжких злочинів.
- Збільшення покарань, альтернативних позбавленню волі, з метою зменшення тюремного населення.
- Подальша оптимізація установ виконання покарань та забезпечення сучасної системи управління.
- Забезпечення подальшої розбудови ІТ інфраструктури та електронізації пенітенціарної системи:
  - забезпечення повноцінного функціонування реєстру засуджених та реєстру педофілів;
  - створення електронної бази ведення справ суб’єктів пробації, автоматизація статистики;
  - створення передумов впровадження моніторингу в пробації (браслетів).
- Запровадження платних послуг в слідчих ізоляторах, що забезпечить покращення умов тримання ув’язнених.
- Розвиток взаємодії з судами, прокуратурою, адвокатурою, центрами безоплатної правової допомоги, поліцією та іншими учасниками системи правосуддя.
- Відкриття сучасного оновленого корпусу Київського слідчого ізолятора.
- Розроблення проекту будівництва установ виконання покарань та СІЗО з урахуванням кращих міжнародних стандартів тримання ув’язнених.

- Розроблення та впровадження механізмів для використання активів на оновлення та будівництво нової інфраструктури Державної кримінально-виконавчої служби.

- Поглиблення співпраці з громадою, розширення практики підтримки пробації через регіональні програми, розвиток банку ресурсів з надання послуг клієнтам пробації.

- Подальше удосконалення інструментів пробації щодо роботи з суб'єктами пробації.

- Закріплення методики оцінки ризиків та потреб дорослих засуджених в установах виконання покарань на законодавчому рівні.

Ціль 12.4. Людина, яка опинилась у складній життєвій ситуації, отримає від держави юридичний захист

З метою спрощення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги:

- схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до статті 17 Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” щодо надання інформації з Державного реєстру загальнообов’язкового державного соціального страхування центрам з надання безоплатної вторинної правової допомоги” (реєстраційний номер 2479 від 21 листопада 2019 р.). Зазначений законопроект розроблено з метою ефективною реалізації права особи на отримання якісної безоплатної вторинної правової допомоги шляхом розроблення механізму спрощення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги для соціально-вразливих категорій громадян в частині отримання центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги на їх запит інформації з Державного реєстру загальнообов’язкового державного соціального страхування для підтвердження належності особи до суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу;

- прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1134 “Деякі питання спрощення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги”, якою передбачено спрощення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги, зокрема малозабезпечених осіб, осіб з інвалідністю. Актом встановлено, що строк подання інформації з реєстрів органами, що забезпечують ведення реєстрів, на запити центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги не може перевищувати трьох робочих днів з дня отримання зазначених запитів.

Запроваджено оцінювання якості безоплатної правової допомоги з використанням механізму “peer review”:

- з метою ефективною реалізації прав осіб, у тому числі дітей, недієздатних осіб та осіб, дієздатність яких обмежена, на отримання якісної безоплатної правової допомоги шляхом спрощення механізму організації надання такої допомоги, а також

вдосконалення процедури забезпечення якості безоплатної вторинної правової допомоги шляхом упровадження механізму оцінювання якості наданої правової допомоги з використанням інструменту рецензування (“peer review”) схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення доступу до безоплатної правової допомоги дітей та осіб з інвалідністю та підвищення якості її надання” (реєстраційний номер 2704 від 28 грудня 2019 р.);

➤ розпочала роботу Комісія з експертної правничої оцінки надання безоплатної правової допомоги працівниками центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги та проведено 12 засідань Комісії;

➤ початковий етап оцінювання, який уже запроваджено, охоплює перевірку якості надання первинної правової допомоги та вторинної правової допомоги юристами системи надання безоплатної правової допомоги у цивільних та адміністративних справах. Під час пілотного оцінювання опрацьовано понад 150 матеріалів надання правової допомоги.

В рамках реалізації пілотного проекту “Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину” станом на 14 січня 2020 р. укладено 64 угоди про застосування програми між потерпілими та неповнолітніми, які є учасниками програми, з метою якнайшвидшого виведення дитини із системи кримінального правосуддя. Проект ґрунтується на відновному підході у кримінальному провадженні про вперше вчинений неповнолітнім злочин невеликої або середньої тяжкості, внаслідок якого заподіяно моральну, фізичну чи матеріальну шкоду фізичній особі або матеріальну шкоду юридичній особі, передбачає можливість організації зустрічей між неповнолітнім підозрюваним і потерпілим з метою забезпечення відшкодування заподіяної шкоди, максимально раннього виведення неповнолітніх правопорушників із кримінального процесу з вжиттям заходів щодо їх ресоціалізації. Медіаторами (посередниками) у цьому процесі виступають адвокати, які включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, та успішно пройшли навчання з теми “Базові навички медіації у кримінальному процесі”.

Підвищено доступність послуг безоплатної правової допомоги:

➤ у 2019 році забезпечено 661 739 випадків надання безоплатної правової допомоги;

➤ регіональними центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги забезпечено надання 87 114 випадків безоплатної правової допомоги, з них:

- 4494 випадків захисту осіб, до яких застосовано адміністративне затримання або адміністративний арешт;
- 20 623 випадків захисту осіб, затриманих за підозрою у скоєнні злочину;
- 60 464 випадки захисту за призначенням у кримінальних провадженнях;

- 1533 випадків надання допомоги засудженим до позбавлення волі;
- досягнення адвокатів у кримінальних провадженнях:
- 2051 випадок обрання (заміни) більш м'якого запобіжного заходу, ніж тримання під вартою;
- 185 виправдувальних вироків або скасування обвинувального вироку та закриття провадження судом апеляційної, касаційної інстанції;
- 185 випадків закриття провадження за відсутності складу злочину, події злочину, у разі невстановлення доказів для доведення винуватості особи в суді і вичерпання можливостей їх отримання;
- 4969 випадків звільнення від відбування покарання з випробуванням;
- 4004 випадків призначення найменш суворого з передбачених альтернативних покарань або більш м'якого покарання, ніж передбачено законом;
- 7817 випадків призначення мінімального строку (розміру) покарання;
- до місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги надійшло 623 977 звернень за безоплатною правовою допомогою, з них:
- 558 160 випадків надання безоплатної первинної правової допомоги;
- 65 817 рішень про надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- за 2019 рік місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги видано 36 552 наказів працівникам, 26 483 – доручень адвокатам щодо надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- у розрізі точок доступу місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги розглянуто 204 979 справ, бюро правової допомоги – 418 998 справ.

Для правопросвітництва та спрощення доступу громадян до інформації щодо можливостей вирішення проблем правового характеру:

- до єдиного контакт-центру системи надання безоплатної правової допомоги за номером 0-800-213-103 у 2019 році надійшло 328 946 дзвінків. З них щодо отримання юридичних консультацій, правової інформації та роз'яснень – 127 415 дзвінків (39 %);

- за 2019 рік інформація, розміщена на довідково-інформаційній платформі правових консультацій “WikiLegalAid”, переглянута громадянами понад 1 700 000 разів. Станом на 31 грудня 2019 року платформа містила понад 1500 консультацій, що включають посилання на нормативно-правові акти, судову практику та зразки документів правового і процесуального характеру;

- за 2019 рік працівниками системи надання безоплатної правової допомоги проведено 45 414 правопросвітницьких заходів, зокрема на теми:

- права внутрішньо переміщених осіб;
- протидія домашньому насильству;
- захист прав учасників АТО;
- тимчасова зміна місця голосування без зміни виборчої адреси;
- права дитини та їх захист;
- допомога малозабезпеченій сім'ї: порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям;

➤ наказом Координаційного центру з надання правової допомоги від 27 грудня 2019 року № 76 затверджено Стратегію з правопросвітництва системи надання безоплатної правової допомоги. Стратегія містить загальні засади здійснення правопросвітницької діяльності та організаційно-методичні рекомендації щодо проведення правопросвітницьких заходів у регіонах;

➤ запрацював оновлений сайт системи надання безоплатної правової допомоги за адресою: <http://legalaid.gov.ua>. На сайті є форми зворотного зв'язку, за допомогою яких можна отримати юридичну консультацію загального характеру, повідомити про затримання, написати скаргу, дати інформацію на антикорупційну лінію, зателефонувати до єдиного контакт-центру за номером 0-800-213-103.

З метою професійного розвитку працівників системи надання безоплатної правової допомоги, її партнерських інституцій та правничої спільноти:

➤ забезпечено повноцінну діяльність мережі п'яти правових клубів PRAVOKATOR у містах Дніпро, Київ, Львів, Одеса та Харків для забезпечення навчання та розвитку правників та зацікавлених сторін, мережування та об'єднання зусиль професійної правничої спільноти та експертного середовища, обміну досвідом, генерування та просування інноваційних ідей у сфері права, налагодження діалогу між владою та громадянським суспільством, сприяння кооперації соціального та лідерського капіталу;

➤ протягом 2019 року правовими клубами PRAVOKATOR проведено 619 заходів (тренінги, семінари, лекції, круглі столи, робочі зустрічі), в яких взяли участь 13 363 учасники;

➤ правовими клубами PRAVOKATOR та управлінням розвитку людських та інформаційних ресурсів у сфері надання правової допомоги надано методичну, організаційну та експертну допомогу в розробленні та реалізації 17 проектів, спрямованих на підвищення правової спроможності громад та розвиток системи надання безоплатної правової допомоги.

Для забезпечення доступу до медіації у сімейних та спадкових спорах з 2019 року система надання безоплатної правової допомоги почала надавати допомогу у забезпеченні вразливим категоріям клієнтів доступу до альтернативного механізму

врегулювання сімейних та спадкових спорів – медіації. Зокрема, розроблено спеціальну програму дводенного навчального тренінгу, підготовлено 10 експертів та 20 медіаторів, які на безоплатній основі надають послуги медіації, відкрито 2 кабінети медіації на базі Вінницького та Одеського місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги. За 2019 рік понад 100 клієнтів місцевих центрів отримали доступ до медіації.

З метою забезпечення взаємодії органів державної влади для повного та ефективного виконання рішень Європейського суду з прав людини у справах щодо України розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України “Про утворення Комісії з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини”. Станом на 1 січня 2020 р. Урядом України вирішено 71 проблему, констатовану Європейським судом у рішеннях у справах щодо України.

В напрямку укладення та виконання міжнародних договорів України з правових питань підписано 7 міжнародних договорів:

- Договір між Україною та Королівством Марокко про правову допомогу у цивільних і комерційних справах (21 жовтня 2019 року);
- Договір між Україною та Королівством Марокко про передачу засуджених осіб (21 жовтня 2019 року);
- Договір між Україною та Королівством Марокко про правову допомогу у кримінальних справах та екстрадицію (21 жовтня 2019 року);
- Договір між Україною та Йорданським Хашимітським Королівством про взаємну правову допомогу у цивільних справах (27 листопада 2019 року);
- Договір між Україною та Йорданським Хашимітським Королівством про взаємну правову допомогу у кримінальних справах (27 листопада 2019 року);
- Договір між Україною та Йорданським Хашимітським Королівством про передачу засуджених осіб (27 листопада 2019 року);
- Договір між Україною та Йорданським Хашимітським Королівством про видачу правопорушників (27 листопада 2019 року).

Зазначені міжнародні договори створюють важливі гарантії забезпечення прав та свобод громадян України на території Йорданії та Марокко через механізм співробітництва Договірних Сторін у питаннях взаємної правової допомоги у кримінальних справах під час розслідувань та судових проваджень щодо правопорушень, вчинених їх громадянами; а також надання правової допомоги у цивільних і комерційних справах, включаючи взаємне визнання та виконання судових рішень у цивільних справах та вироків у кримінальних справах у частині цивільного позову; закріплюють механізми співробітництва з питань видачі правопорушників, які переховуються від правосуддя, та передачі засуджених осіб для відбування покарання в державі їх громадянства, що сприятиме досягненню цілей правосуддя.

Верховною Радою України 14 січня 2020 р. прийнято Закон України № 452-ІХ “Про ратифікацію Договору між Україною та Федеративною Республікою Бразилія про взаємну правову допомогу та правові відносини у цивільних справах”.

Крім того, відповідно до Закону України “Про міжнародні договори України” у Верховній Раді України зареєстровано проекти Законів:

- “Про ратифікацію Договору між Україною та Аргентинською Республікою про видачу правопорушників” (реєстраційний номер 0022 від 26 грудня 2019 р.);
- “Про ратифікацію Договору між Україною та Аргентинською Республікою про передачу засуджених осіб” (реєстраційний номер 0023 від 26 грудня 2019 р.);
- “Про ратифікацію Договору між Україною та Аргентинською Республікою про взаємну правову допомогу у кримінальних справах” (реєстраційний номер 0024 від 26 грудня 2019 р.).

Подальші заплановані дії

- Розширення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги особам з інвалідністю шляхом збільшення межі малозабезпеченості таких осіб (як умови отримання ними права на безоплатну вторинну правову допомогу).

- Забезпечення дітям та недієздатним особам або особам, дієздатність яких обмежена, права на самостійне звернення за безоплатною вторинною правовою допомогою з питань, звернення з якими до суду їм дозволяється, та визначення порядку такого звернення.

- Спрощення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги шляхом впровадження інструменту обміну інформацією між Центрами та іншими державними органами і скорочення строку такого обміну; надання можливості подати документи на підтвердження права на безоплатну вторинну правову допомогу дистанційно.

- Запровадження мобільного застосунку для людей, через який можна отримати первинну консультацію та доступ до безоплатної правової допомоги.

- Запровадження механізму фінансування незалежних провайдерів з надання правової допомоги з державного та місцевих бюджетів одночасно.

- Запровадження Програми відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину в усіх областях та м. Києві.

- Створення Наглядової ради Координаційного центру з надання правової допомоги.

- Збільшення розміру окладів юристів, що надають безоплатну правову допомогу у системі Центрів.

- Проведення 12 конкурсу для адвокатів. Визначення рівня оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, захищеними видатками бюджету.
- Автоматизація системи розподілу доручень для надання безоплатної вторинної правової допомоги між адвокатами.
- Автоматизація подання звітності адвокатами відповідно до порядку оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.
- Забезпечення кількості письмових консультацій під час надання первинної безоплатної правової допомоги з земельних питань на рівні не менше 80 % від загальної кількості наданих консультацій.
- Проведення загальнонаціонального соціологічного дослідження правових проблем, зокрема з земельних питань.
- Створення державного фонду відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень.
- Розроблення та затвердження необхідної правової бази та персонального складу Комісії з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини.
- Розроблення та затвердження Національної стратегії щодо реалізації заходів загального характеру на виконання рішень Європейського суду з прав людини у справах “Юрій Миколайович Іванов проти України” і “Бурмич та інші проти України” та Плану дій на її виконання.
- Розроблення та подання до Верховної Ради України проектів законодавчих актів, спрямованих на вжиття заходів загального характеру з метою виконання рішень Європейського суду з прав людини.
- Розроблення 7 законопроектів про ратифікацію вже підписаних двосторонніх міжнародних договорів України з Королівством Марокко та Йорданським Хашимітським Королівством та 11 законопроектів про ратифікацію таких багатосторонніх міжнародних договорів та їх імплементацію в національне законодавство України.

13. Міністерство внутрішніх справ

Ціль 13.1. Кожен українець почуває себе захищеним від фізичних загроз

Завдяки підвищенню ефективності діяльності Національної поліції за результатами роботи у 2019 році відмічається зменшення кількості:

- тяжких та особливо тяжких злочинів (zareєстровано 142,5 тис. злочинів, що на 17 % менше показника 2018 року (171,9 тис.);
- злочинів, пов'язаних з незаконними заволодіннями транспортними засобами (на 17 % менше показника 2018 року (зменшення з 6,5 тис. до 5,4 тис.);
- злочинів проти власності та проти безпеки руху і експлуатації транспорту – 246,6 тис. злочинів, що на 15 % менше, ніж у 2018 році (289 тис.).

Протягом 2019 року із використанням мобільного додатку “My Pol” (екстрений виклик поліції) надійшло 3899 повідомлень. За результатами реагування розпочато 42 кримінальних провадження та складено 20 протоколів про адміністративні правопорушення.

Загалом у 2019 році поліцією здійснено понад 7,3 млн. виїздів до місця скоєння правопорушень, з яких 82 % в рамках нормативно визначеного строку прибуття (20 хв). У 2018 році цей показник становив 78 % з 7,1 млн. виїздів.

Продовжується вжиття заходів, спрямованих на подальше реформування кримінальної поліції та органів досудового розслідування з метою підвищення ефективності розкриття та розслідування кримінальних правопорушень. Триває робота щодо запровадження у Національній поліції інституту розслідування кримінальних проступків.

Національною поліцією вживаються заходи щодо запровадження інтелектуальної системи відеоспостереження з потужною аналітичною складовою, одним з напрямів використання якої є розкриття та розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним заволодінням транспортними засобами.

Впроваджено інформаційну підсистему “Гарпун” Інформаційного порталу Національної поліції, до якої підключено 1,8 тис. камер відеоспостереження з функцією відеоаналітики. Система здатна розпізнавати реєстраційні номерні знаки транспортних засобів та перевіряти їх щодо причетності до вчинення правопорушень або викрадень. Використання працівниками поліції такої інформації значно підвищує ефективність розкриття злочинів по гарячих слідах.

Подальші заплановані дії

- Нормативно-правове врегулювання питань запровадження інституту кримінальних проступків та побудови системи відеоспостереження з подальшим розширенням кола доступу до неї поліцейських.

- Створення підрозділів дізнання в структурі Національної поліції, які будуть займатися досудовим розслідуванням кримінальних проступків у формі дізнання за спрощеною процедурою та в скорочені строки – не більше 72 годин з моменту повідомлення особі про підозру чи затримання, або в інших випадках у строк до одного місяця.

- Впровадження в м. Києві та Київській області мобільного додатку “My Pol”.

Ціль 13.2. Людина, яка потрапила в біду (надзвичайну чи іншу життєву ситуацію, що загрожує її життю чи здоров'ю), отримає допомогу навіть у найвіддаленіших куточках країни

Підвищено відсоток населення, до якого забезпечено розрахунковий (нормативний) 20-хвилинний термін прибуття (до 92,4 %).

У 2019 році зросла кількість населених пунктів України, що охоплюється вчасним (нормативним) прибуттям до місця події або надзвичайної ситуації (на 238 населених пунктів за рахунок утворення 34 місцевих пожежно-рятувальних підрозділів).

У рамках Угоди між урядами України та Французької Республіки компанією “AIRBUS HELICOPTERS” поставлено 3 гелікоптери типу H225 для ДСНС, а на базі “AIRBUS HELICOPTERS” забезпечено навчання 8 пілотів та 12 інженерно-технічних спеціалістів авіації ДСНС.

За рахунок коштів Державного бюджету України для ДСНС закуплено:

- 10 універсальних снігоболотоходів;
- 132 автоцистерни пожежні АЦ-4-60 (530927)-515М;
- 51 автомобіль Ford Ranger (САРМ-Л);
- 20 легкових спеціалізованих автомобілів служби безпеки дорожнього руху;
- 3 тис. літніх повсякденних робочих костюмів;
- 1 тис. 138 зимових курток;
- 1 тис. 100 комплектів спеціальних захисних костюмів.

За рахунок міжнародної технічної допомоги отримано:

- 52 одиниці аварійно-рятувальної техніки та обладнання (крани, автодрабини, грейдери, автопідйомники), 12 спеціальних аварійно-рятувальних машин легкого типу на шасі Volkswagen Т6 та 10 автомобілів марки Ford;
- засоби та обладнання для проведення піротехнічних робіт (3 роботизовані системи, 1 хімічний детектор вибухових речовин, 4 детектори з графічним дисплеєм та подвійним сенсором, 6 захисних костюмів для піротехніків, 3 портативних генератори рентгенівського випромінювання та комплектуючі до них);

- обладнання та майно РХБЗ (4 хімічні детектори, 1 тис. 60 костюмів хімічного захисту, комплект MCD для деконтамінації з витратними матеріалами);
- 2 автомобілі РХБЗ Toyota Hilux Business та двоосьовий причіп;
- 30 бронежилетів “Модуль-4” та 30 кулезахисних шоломів “TOR”;
- 12 радіостанцій та 40 акумуляторів;
- 3 піротехнічні автомобілі Toyota Hilux та 2 піротехнічні автомобілі Volkswagen TRANSPORTER T6 Kombi;
- 14 металошукачів, засоби малої механізації, засоби для маркування території, засоби для облаштування пункту управління;
- 5 планшетів Lenovo IdeaPad;
- 23 ручних хімічних детектори ChemPro 100i;
- 30 компресорів з робочим тиском до 330 бар;
- 16 комплектів захисного одягу рятувальників;
- 13 металошукачів з аксесуарами.

У рамках гуманітарної допомоги міжнародними організаціями до територіальних органів ДСНС передано 9 пожежних автомобілів, спеціалізований водолазний автомобіль та 2 екскаватора-навантажувача.

Розпочато тестову експлуатацію програмного забезпечення системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112.

Проведено комплексну перевірку загальнодержавної та територіальних автоматизованих систем централізованого оповіщення, а також спеціальних систем оповіщення на гідротехнічних спорудах Дніпровського каскаду.

Розроблено проект нормативно-правового акту з впровадження Європейської Директиви 2004/107/ЄС з якості повітря щодо внесення змін до “Порядку здійснення моніторингу за вмістом миш’яку, кадмію, ртуті, нікелю та поліциклічних ароматичних вуглеводнів в атмосферному повітрі” в частині інформування населення про вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі.

З метою побудови безпечного простору в громадах, взаємодії поліції з населенням на засадах партнерства, надання якісних поліцейських послуг і постійної поліцейської присутності Національною поліцією, в рамках реалізації принципу “Community Policing”, реалізується проект “Поліцейський офіцер громади”.

Довідково: на даний час проект охоплює 7 регіонів України (Волинська, Дніпропетровська, Кіровоградська, Рівненська, Харківська, Хмельницька, Черкаська області).

Для організації сталої співпраці з громадою та створення спільного безпечного середовища, задоволення безпекових потреб громадян і забезпечення ефективного вирішення локальних потреб ведеться робота зі створення та розбудови підрозділів поліції за типом “поліцейська станція” у населених пунктах. На даний час відкрито 222 поліцейські станції, 12 з яких функціонує у центрах безпеки.

В обласних центрах, а також містах Бердянськ, Маріуполь, Краматорськ, Біла Церква, Сєверодонецьк (загалом 37 міст) розпочато функціонування 45 мобільних груп з реагування на факти вчинення домашнього насильства.

Для створення ефективної системи реагування на правопорушення, надзвичайні ситуації та небезпечні події до підрозділів поліції передано 25 автомобілів марки “Skoda Rapid”, які будуть задіяні в мобільних групах реагування на факти вчинення домашнього насильства, та 52 – для підрозділів патрульної поліції.

Усього у 2019 році для потреб Національної поліції було закуплено наступний автотранспорт:

- 200 – “Skoda Octavia”;
- 250 – “Skoda Rapid”;
- 100 – “Renault Dokker”;
- 7 – “Fiat Ducato”;
- 5 – автобусів “Ataman”.

Довідково:

- ДСНС забезпечено оперативне реагування на 146 класифікованих надзвичайних ситуацій та 95 915 пожеж, під час яких врятовано життя 5899 осіб;
- ДСНС виявлено та знешкоджено 67 415 вибухонебезпечних предметів, обстежено та розміновано територію загальною площею 6 949 гектарів та 45,8 гектара акваторії водних об’єктів. Під час виконання завдань із гуманітарного розмінування територій Донецької та Луганської областей перевірено та розміновано 3176 гектарів території та 3,5 гектара акваторії водних об’єктів, виявлено та знешкоджено 18 481 вибухонебезпечний предмет;
- утворено 34 місцевих пожежно-рятувальних підрозділи у 17 областях;
- відкрито 8 Центрів безпеки.

Подальші заплановані дії

• Отримання 8 одиниць авіаційної техніки (6 гелікоптерів “AIRBUS HELICOPTERS” H225 (для ДСНС – 3 од., Національної гвардії – 3 од.) та 2 – H145 для Національної поліції).

• Поширення за підтримки місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування проекту “Поліцейський офіцер громади” на всю територію України (29,7 тис. населених пунктів), забезпечивши при цьому добір та навчання поліцейських, їх матеріально-технічне оснащення, а також надання транспортних засобів, насамперед в місцях без розвинутої транспортної інфраструктури.

• Відкриття ще понад 250 поліцейських станцій та поширення проекту щодо функціонування мобільних груп з реагування на факти вчинення домашнього насильства в 50 містах з кількістю населення більше 50 тис. осіб.

• Розширення меж пілотного проекту впровадження діяльності служби екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112 з міста Біла

Церква до м. Києва, Київської та Дніпропетровської областей, з подальшим розповсюдженням на всі регіони України.

- Оснащення пожежно-рятувальних підрозділів пожежно-рятувальними автомобілями у кількості 28 одиниць за рахунок коштів Державного бюджету на 2019 р. та 75 одиниць за рахунок коштів Державного бюджету на 2020 рік.

- Забезпечення пожежно-рятувальних підрозділів захисним та робочим одягом на суму 31 млн. гривень.

- Проведення понад 3 тис. методичних та практичних заходів з метою надання допомоги органам місцевого самоврядування в утворенні нових та реформуванні існуючих пожежно-рятувальних підрозділів місцевої і добровільної пожежної охорони в об'єднаних територіальних громадах, в тому числі у складі центрів безпеки.

- Розроблення та подання на розгляд Уряду проектів Концепції та Державної цільової програми матеріально-технічного переоснащення національної гідрометеорологічної служби на період 2021–2023 років.

Ціль 13.3. Українці та їх майно убезпечено від пожеж та аварій

У 2019 році під час гасіння пожеж врятовано 1914 осіб та матеріальних цінностей на суму понад 5,3 млрд. гривень.

З метою підвищення відсотку відшкодованої страховими компаніями шкоди від пожеж та надзвичайних ситуацій розроблено проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо способів здійснення державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки” (реєстраційний номер 2702 від 28 грудня 2019 р.). Законопроектом надається можливість відтермінування на 6 або 10 років перевірок суб'єктів господарювання із середнім і незначним ступенем ризику відповідно, у разі укладення ними договору добровільного страхування цивільної відповідальності.

З метою посилення відповідальності керівників суб'єктів господарювання за порушення вимог пожежної та техногенної безпеки шляхом запровадження дієвих адміністративних санкцій Кабінетом Міністрів України схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо визначення строків розгляду справ за позовами, які подаються у разі виявлення порушень у сфері техногенної та пожежної безпеки” (реєстраційний номер 3046 від 10 лютого 2020 р.), яким пропонується встановити максимальний штраф у розмірі до 8500 гривень за порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки та за невиконання приписів і постанов посадових осіб ДСНС.

Утворено робочу групу з розроблення проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства з питань цивільного захисту”, яким, зокрема, передбачається запровадження ризик-орієнтованого підходу до аналізу ризиків пожежної і техногенної безпеки та інституту приватної пожежної охорони.

Розпочато роботу з розроблення методики оцінювання ризиків пожежної та техногенної безпеки. Утворено міжвідомчу робочу групу, визначено відповідні завдання науковим на навчальним закладам ДСНС.

Подальші заплановані дії

Розроблення проектів законів України:

- “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства з питань цивільного захисту” щодо запровадження ризик-орієнтованого підходу до аналізу ризиків пожежної і техногенної безпеки та інституту приватної пожежної охорони;

- “Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки”;

- “Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за створення перешкод при проведенні перевірок з питань техногенної та пожежної безпеки”.

Ціль 13.4. Українці захищені від організованої злочинності та масових заворушень

У 2019 році знешкоджено 275 організованих груп і злочинних організацій, що на 7 % більше, ніж у 2018 році (258).

На 9 % збільшилась кількість виявлених кримінальних правопорушень, учинених членами організованих груп та злочинних організацій (з 2,3 тис. у 2018 році до 2,5 тис. у 2019 році) та на 2 % – кількість осіб, викритих у скоєнні злочинів у складі організованих груп та злочинних організацій (з 1064 осіб у 2018 до 1082 осіб у 2019 році).

У 2019 році проведено 8 спеціальних поліцейських операцій, під умовною назвою “ГРІМ”, з яких 2 – звільнення заручників та 6 – затримання озброєних злочинців. Зазначені операції проведено без жертв.

З метою уніфікації роботи поліцейських, впровадження єдиного підходу у забезпеченні правопорядку затверджено стандартні операційні процедури щодо

забезпечення публічної безпеки і порядку органами та підрозділами Національної поліції України під час проведення масових заходів відповідно до Скандинавської моделі забезпечення правопорядку.

У структурі Національної поліції створено міжрегіональний територіальний орган – Департамент стратегічних розслідувань, функціями якого є:

- аналіз оперативної обстановки, а також чинників, що впливають на її ускладнення;
- вивчення тенденцій розвитку організованої злочинності;
- проведення оперативно-розшукових заходів з викриття організованих груп і злочинних організацій.

Довідково: кількість масових заходів, які відбувалися на території держави у 2019 році, зменшилась на 32 % у порівнянні з 2018 роком (з 87,9 тис. у 2018 році до 59,7 тис. у 2019 році). При цьому на 54 % зменшилась кількість травмованих громадян під час акцій протесту, а також травмованих поліцейських на 56 %.

Подальші заплановані дії

- Забезпечення підготовки особового складу, який виконує завдання з забезпечення публічної безпеки і порядку, та покращення матеріально-технічного стану підрозділів поліції відповідно до пакету підтримки “Забезпечення публічної безпеки та порядку” проекту “Підтримка реформ з розвитку верховенства права в Україні у сферах діяльності поліції, прокуратури та належного врядування” (ПРАВО-Поліція), який реалізовується Міністерством внутрішніх справ у взаємодії з Управлінням Організації Об’єднаних Націй з обслуговування проектів в Україні та Консультативною місією Європейського Союзу з реформування сектору цивільної безпеки в Україні.

- Розроблення проекту Закону України “Про мирні зібрання”.

- Подальше запровадження методології Європолу з оцінки загроз тяжких злочинів та організованої злочинності (SOCTA) в діяльності правоохоронних органів з метою посилення протидії організованій злочинності, виявлення, розслідування, припинення та запобігання правопорушенням, учиненим учасниками організованих груп і злочинних організацій.

- Придбання для Національної гвардії України 60 спеціальних автомобілів (мікроавтобусів) для патрулювання, 630 одиниць озброєння та 2,6 млн. штук боєприпасів.

- Збільшення кількості груп реагування патрульної поліції, які щозміни заступають на чергування, з 850 до 1181 з метою забезпечення своєчасного реагування на заяви й повідомлення про вчиненні правопорушення та інші події.

- Впровадження новітніх методів документування кіберзлочинів та імплементації Конвенції про кіберзлочинність: збереження провайдерами

інформації, обмін деперсоніфікованими даними, ідентифікація кіберзлочинців та місць їх перебування, отримання поліцією мережевого трафіку “NETFLOW”, введення додаткового інструментарію для поліції, як “припис”.

Ціль 13.5. Українці захищені надійним кордоном та задоволені сервісом при його перетині

З метою визначення рівня задоволеності людей сервісами при перетині кордону, вивчення громадської думки про діяльність органів та підрозділів охорони кордону у грудні 2019 року опитано 1 тис. громадян, які слідували через пункти пропуску.

За результатами опитувань встановлено, що:

- 92,2 % опитаних задоволені виконанням прикордонниками відомчих стандартів культури прикордонного контролю в більшості пунктів пропуску;
- у середньому 81 % опитаних перетинають державний кордон систематично (один раз на тиждень або щодня).

Вивчення громадської думки здійснюється також в рамках загальнонаціонального дослідження, яке проводить Фонд “Демократичні ініціативи” ім. Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Українського центру економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова.

Під час дослідження з 13 по 18 грудня 2019 року, в усіх регіонах України, за винятком тимчасово окупованих територій Автономної Республіки Крим, Донецької та Луганської областей, було опитано 2 тис. 17 респондентів віком від 18 років. Громадян, які довіряють прикордонному відомству – на 28 % більше за тих, котрі не довіряють.

Підписано міжурядову угоду між Україною і Францією щодо офіційної підтримки у посиленні системи морської охорони та безпеки кордонів, за якою планується будівництво 20 сучасних патрульних катерів для нарощення спроможностей Морської охорони Держприкордонслужби та підвищення ефективності охорони річкової та морської ділянок державного кордону та захисту національних інтересів в територіальному морі України та її виключній (морській) економічній зоні.

Наприкінці 2019 року корабельно-катерний склад підрозділів Морської охорони Держприкордонслужби поповнили два нові спеціалізовані малі катери (типу “Бриг N730M”) для відділів спеціальних дій.

Затверджено план заходів на 2020–2022 роки щодо реалізації Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1409). Головною метою

зазначеної Стратегії є інтеграція до єдиного європейського та світового безпекового простору, а також впровадження європейських принципів інтегрованого управління кордонами, вдосконалення міжнародного, прикордонного та міжвідомчого співробітництва та механізмів співпраці між його суб'єктами.

У межах реалізації Плану заходів з інженерно-технічного облаштування українсько-російського державного кордону, територій, прилеглих до району проведення операції Об'єднаних сил та Автономної Республіки Крим у 2019 році облаштовано 60,5 км протитранспортних ровів, 67,3 км рокадних доріг, 3,7 км загороджувального паркану, 21,7 км загородження із спіралі “Єгоза”, 34 переходи дороги через яри.

У рамках інвестиційного проекту “Єдина система авіаційної безпеки та цивільного захисту МВС України” 3 січня 2020 року Держприкордонслужба отримала два нових вертольоти Н125.

Довідково: у 2019 році органами Держприкордонслужби складено 4358 протоколів про адміністративні правопорушення, відповідальність за які передбачена ст. 204-1 КУпАП “Незаконне перетинання або спроба незаконного перетинання державного кордону України”, що у 7 разів менше ніж у 2018 році (30 440 протоколів), у тому числі за незаконне перетинання (спробу) державного кордону затримано 1 тис. 350 нелегальних мігрантів (2018 рік – 1 тис. 203 осіб).

З метою забезпечення населення України якісними та доступними адміністративними послугами у сферах міграції ДМС забезпечено усі 24 територіальні органи та всі 580 територіальних підрозділів 2 тис. 242 робочими станціями, з комплектами обладнання для оформлення документів та взяття біометричних даних, і захищеними каналами зв'язку.

Територіальними органами ДМС забезпечено функціонування 54 мобільних автоматизованих робочих станцій в захисному кейсі для оформлення документів та взяття біометричних даних особам з обмеженими можливостями.

У 2019 році до Єдиного державного демографічного реєстру підключено 55 Центрів надання адміністративних послуг та їх територіальних підрозділів.

Довідково: всього до Єдиного державного демографічного реєстру ДМС підключено 189 ЦНАПів та їх територіальних підрозділів, в яких встановлено 382 робочі станції для оформлення біометричних паспортів громадянина України, у тому числі 23 ЦНАПи в сільській місцевості.

ДМС спільно з Київською міською державною адміністрацією забезпечено оформлення з січня 2020 року посвідок на тимчасове проживання для іноземців та осіб без громадянства у ЦНАП м. Києва.

Подальші заплановані дії

- Підвищення рівня прикордонної безпеки шляхом запровадження системи технічно-інтелектуального захисту кордону.
- Оптимізація регіональних управлінь Держприкордонслужби, перехід на трирівневу систему управління.
- Нарощення можливостей відомчої авіації та морської охорони.
- Вдосконалення висвітлення надводної обстановки.
- Демаркація українсько-білоруської ділянки державного кордону стосовно визначення місць та встановлення прикордонних знаків.
- Запровадження пілотного проекту “Е-черга” в міжнародному пункті пропуску для автомобільного сполучення “Краківець” з метою створення комфортних умов для учасників міжнародного автомобільного руху для завчасного бронювання місця в черзі через Інтернет-сайт або мобільний додаток.

14. Міністерство цифрової трансформації

Ціль 14.1. Українцям доступні всі публічні послуги онлайн

Збільшено кількість послуг, що надаються онлайн та розширено функціонал окремих сервісів:

➤ комплексна послуга “єМалятко” – спрямована на отримання 10 послуг, пов’язаних з народженням дитини за одною заявою. Це дозволить отримати послуги одразу ж в пологовому будинку, в ЦНАП, чи в органі державної реєстрації актів цивільного стану. В результаті, зменшується кількість візитів батьків до державних установ з 10 до 1 (у разі подання заяви в пологовому будинку – з 10 до 0), а також кількість необхідних для отримання послуг документів з 37 до 1 завдяки впровадженню електронної взаємодії між державними та місцевими інформаційними системами. На даний час послуга вже доступна в тестовому режимі у містах Харків, Луцьк, Кривий Ріг та Вінниця;

➤ електронний кабінет забудовника, через який громадяни можуть отримати 9 онлайн-послуг у будівельній сфері, які покривають 85 % усього будівництва в Україні (<https://e-dabi.gov.ua>). Реалізація цього проекту дозволила надавати послуги в автоматичному режимі (без участі чиновників) та зменшити до 0 % кількість відмов на паперові запити щодо надання послуг. Е-кабінет не лише дозволяє спростити взаємодію з регулятором та ефективніше обробляти дані, а й мінімізувати корупційні ризики. З 13 грудня 2019 р. кабінетом успішно скористалися понад 650 разів: 451 об’єкт будується, 205 об’єктів введено в експлуатацію;

➤ транспортний портал електронних послуг, на якому доступно 2 онлайн-послуги з отримання дозволів на перевезення та 6 онлайн-послуг з ліцензування автоперевезень (<https://e-transport.gov.ua>). Запуск порталу дозволив громадянам здійснювати онлайн-подачу та сплату заявок, швидко перевірку документів, значно пришвидшити процедури. Зменшилась паперова тяганина та кількість часу, витраченого на отримання транспортних послуг, знизилась корупційна складова послуги;

➤ мобільний застосунок “Дія”, через який для громадянина доступно 2 онлайн-послуги: електронне посвідчення водія, електронне свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу. Він дозволив громадянам отримати зі смартфонів доступ до цифрового посвідчення водія та свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу, якими вони можуть користуватися у повсякденному житті. Верифікація документів співробітниками поліції відбуватиметься за допомогою QR-коду через смартфони або спеціальні гаджети. З моменту запуску (6 лютого 2020 р.) понад 1,1 млн. користувачів завантажили мобільний застосунок;

➤ електронний кабінет водія, в якому стали доступні онлайн-послуги:

- верифікація водійських прав в реєстрі;
- верифікація свідоцтва про транспортний засіб;

- заміна посвідчення водія;
- запис в електронну чергу до сервісних центрів МВС;
- отримання повної інформації про адміністративні порушення та сплата штрафів за них;
- отримання інформації про участь транспортного засобу в дорожньо-транспортній пригоді;
- отримання безкоштовного і платного витягу з Єдиного державного реєстру МВС по VIN-коду транспортного засобу;
- перевірка обтяжень транспортного засобу.

За допомогою електронного кабінету водія громадяни зможуть актуалізувати дані в реєстрі, що дозволить швидше виправляти помилки. Також можна визначити іншу особу як належного користувача автомобіля. Це означає, що належний користувач буде нести відповідальність за порушення правил дорожнього руху коли керуватиме автомобілем власника, і це буде зафіксовано системою автоматичної фото-відео фіксації порушень.

Додатково 15 листопада 2019 р. прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 946 “Про внесення змін до Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами”, якою передбачено розширення функціональних можливостей “Електронного кабінету водія”, зокрема передбачено можливість замовлення ще 4 послуг:

- обмін посвідчення водія, виданого особі вперше, після закінчення строку його дії (два роки);
- обмін посвідчення водія в разі непридатності його для подальшого використання;
- обмін посвідчення водія в разі зміни персональних даних власника;
- отримання посвідчення водія замість втраченого або викраденого.

Для забезпечення електронної взаємодії між національними реєстрами, реєстрами органів місцевого самоврядування, а також іншими електронними інформаційними ресурсами:

➤ офіційно введено у промислову експлуатацію систему “Трембіта”, яка дозволяє інформаційним ресурсам державних органів безпечно обмінюватись електронними повідомленнями між собою. Саме за допомогою “Трембіти” можливе впровадження зручних електронних послуг. Система “Трембіта” отримала атестат відповідності комплексної системи захисту інформації, таким чином система відповідає всім вимогам до захисту інформації, й обмін даними є безпечним та захищеним. На даний час вже 47 державних органів підписали угоди щодо підключення до “Трембіти”. Дані про використання “Трембіти” українськими державними органами у промисловому середовищі:

- понад 300 000 – кількість обмінів даними (транзакцій), здійснених через систему “Трембіта”;
- 14 державних реєстрів підключено до “Трембіти”;
- 16 взаємодій побудовано між органами влади;
- 17 веб-сервісів опубліковано для взаємодії між реєстрами державних органів;

➤ проведено аудит інформаційних ресурсів (202 органи державної влади та місцевого самоврядування пройшли аудит) та обстеження 1141 ІТ-системи. На даний час проводиться аналіз зібраних даних, до якого залучено проект міжнародно-технічної допомоги “Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах”. Зокрема, вже виявлено дублювання даних в реєстрах про юридичну особу, про фізичну особу, адресних даних, даних про паспорти.

З метою запровадження безпечних, надійних та доступних способів електронної ідентифікації реалізовано пілотний проект з Приватбанком “SMART ID” – електронна ідентифікація за електронним підписом. Реалізація “SMART ID” дозволяє отримати електронний підпис менше ніж за хвилину, частина ключа електронного підпису зберігається у хмарі, інша – на смартфоні в додатку.

ID-картка із кваліфікованим електронним підписом – запис кваліфікованого електронного підпису при оформленні ID-картки. Протягом 3 років ID картки видавались без кваліфікованого електронного підпису, тобто 4 млн. ID карток виконують лише функцію паспорту. Завершено технічну реалізацію, отримано атестат відповідності на комплексну систему захисту інформації та проведено навчання техпідрозділів ДМС для видачі ID-картки із кваліфікованим електронним підписом. Таким чином, громадяни зможуть використовувати ID картку для підписання документів.

З метою запровадження системи моніторингу та оцінювання якості надання публічних послуг побудовано онлайн-систему моніторингу якості надання адміністративних послуг на платформі diia.gov.ua. Онлайн-система забезпечуватиме моніторинг з надання послуг та оцінку з метою реагування на проблемні питання, що виникатимуть в процесі отримання. Також, технічне завдання системи передбачає наявність оцінки задоволеності від отримання послуги. Розроблено інструмент, що передбачає опитування клієнта за певним алгоритмом. На даний час 123 центри надання адміністративних послуг приєдналися до онлайн-системи.

Впроваджено інформаційну кампанію, спрямовану на підвищення обізнаності суспільства про доступні публічні послуги – розроблено бренд “Дія”, мета якого – змінити ставлення українців до держави і якості її сервісів. “Дія” – це і мобільний застосунок, і портал, які об’єднують у єдиному електронному вікні всі послуги, що надає держава громадянам і бізнесу. Таким чином, для громадянина “Дія” зможе максимально спростити і прискорити будь-яку взаємодію людини з державою,

зробивши максимум процесів електронними та автоматичними. На даний час згадки в засобах масової інформації “Дія” та “Держава в смартфоні” майже 1 млн. разів.

Здійснено заходи щодо розвитку відкритих даних:

➤ Єдиний державний веб-портал відкритих даних отримав атестат відповідності комплексної системи захисту інформації. Таким чином, дані, які оприлюднено у форматі відкритих даних, надійно захищені, а вимоги законодавства щодо захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах повністю виконані;

➤ реєстр Державної архітектурно-будівельної інспекції опубліковано у форматі відкритих даних. Це дозволяє забезпечити повну прозорість процесу будівництва та публічний антикорупційний контроль, а також використовувати ці дані для створення та розвитку наявних сучасних громадських та комерційних сервісів, зокрема таких як: Monitor.Estate, Nora або Мапа реновації;

➤ оновлено набір даних в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань. В результаті реєстр опубліковано у коректному машиночитаному форматі, а обсяг даних, які містяться в ньому, збільшено в 4 рази;

➤ оприлюднено розклад судових засідань у форматі відкритих даних. Відтепер фізичні та юридичні особи зможуть дізнаватися про судові засідання в яких вони приймають участь;

➤ опубліковано реєстр боржників. В реєстрі на даний момент знаходиться понад 1,7 млн. українців. Відсутність інформації про включення до реєстру могла призвести до незручних ситуацій, зокрема, при перетині державного кордону, відкритті нових рахунків в банках, наданні нотаріальних послуг, а також при відчуженні майна. Тепер перевірити свою наявність в реєстрі стало можливо зручним способом.

Подальші заплановані дії

• Удосконалення порталу та застосунку “Дія”:

- запровадження механізму для підтримки якісного та безпечного функціонування мобільного застосунку “Дія”;
- створення механізмів для постійного збільшення кількості послуг на порталі “Дія”;
- розроблення та впровадження модулів та підсистем порталу “Дія” (зокрема, електронного кабінету користувача);
- координація поетапного переведення надання електронних послуг на порталі “Дія”;
- запровадження системи підтримки надання е-послуг.

• Розвиток та збільшення можливостей послуги “Електронний кабінет водія”:

- спрощення процедури надання послуг з перереєстрації транспортного засобу шляхом запровадження можливості оформлення договору купівлі-продажу в електронному вигляді без особистої присутності продавця або покупця в територіальному сервісному центрі МВС;
- спрощення процедури надання послуги з перереєстрації переобладнаного транспортного засобу шляхом автоматичного внесення інформації стосовно виданих документів про погодження переобладнання транспортного засобу в Єдиному державному реєстрі МВС.
- Розвиток спроможностей центрів надання адміністративних послуг:
  - наповнення та упорядкування реєстру адміністративних послуг;
  - перегляд моделі фінансування діяльності центрів надання адміністративних послуг;
  - збільшення кількості послуг, які надаються в центрах надання адміністративних послуг;
  - проведення інтеграції підсистеми моніторингу з інформаційними ресурсами центрів надання адміністративних послуг та суб'єктів надання публічних послуг;
  - внесення законодавчих змін для трансформації центрів надання адміністративних послуг та формування єдиної об'єднаної мережі "Центри Дії".
- Забезпечення електронної взаємодії між реєстрами:
  - розроблення та супроводження у Верховній Раді законопроекту "Про публічні електронні реєстри";
  - проведення верифікації даних в реєстрах;
  - розроблення плану оптимізації державних реєстрів;
  - підключення електронних інформаційних ресурсів до "Трембіти".
- Покращення якості надання публічних послуг:
  - визначення пов'язаних послуг та об'єднання за життєвими ситуаціями;
  - оптимізація кількості документів, що подаються для надання послуг, і термінів надання послуг відповідно до мети послуги та цілі подачі документів;
  - розроблення комунікаційної стратегії та плану заходів;
  - розроблення інформаційних продуктів щодо доступності публічних послуг;
  - визначення пріоритетних послуг для переведення в онлайн;
  - переведення публічних послуг в електронну форму;
  - розроблення нормативного регулювання для фінансування переведення послуг в електронну форму;
  - приведення законодавчого регулювання у сфері електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг у відповідність до законодавства ЄС (eIDAS);
  - запровадження контролю за якістю надання публічних послуг;
  - впровадження експериментального проекту з видачі електронних паспортів громадянина України та для виїзду за кордон;

- введення екстериторіального принципу оформлення паспорту громадянина України (у будь-якому центрі).

Ціль 14.2. Українці можуть користуватися високошвидкісним Інтернетом на всіх міжнародних автошляхах та в усіх населених пунктах

Досліджено характеристики підключення та реальний стан покриття Інтернетом:

➤ проведено масштабне дослідження, опитано заклади соціальної інфраструктури щодо доступності та наявності широкосмугового доступу до Інтернету в мережах об'єктів соціальної інфраструктури та об'єктів, що надають публічні сервіси та послуги. Проводиться аналіз рівня забезпечення Інтернетом зазначених мереж;

➤ в тестовому режимі запущено портал <https://broadband.gov.ua>, який надає змогу усім громадянам та представникам закладів соціальної інфраструктури перевірити характеристики Інтернет-підключення та залишити зворотній зв'язок про якість Інтернету. Мінцифри отримує достовірну інформацію про реальне покриття і зможе на її основі приймати відповідні рішення, а користувачі Інтернету – покращити якість доступу у своєму регіоні. Оператори, у свою чергу, отримають дані для розширення та вдосконалення своїх мереж. Портал є прототипом майбутньої мапи покриття та проникнення широкосмугового доступу до Інтернету в Україні.

Внесено зміни до Державних будівельних норм стосовно будівництва житлових будинків з метою запобігання припинення надання послуг з доступу до Інтернету у житлових будинках. Даними змінами надано можливість операторам та провайдерам забезпечувати громадян доступом до широкосмугового доступу до Інтернету шляхом встановлення нового обладнання та модернізації вже існуючих мереж у житлових будинках.

Розроблено та реалізуються умови для розвитку мобільного широкосмугового доступу до Інтернету (розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1272):

➤ Антимонопольним комітетом надано мобільним операторам дозвіл на проведення рефармінгу радіочастот у діапазоні 900 МГц;

➤ операторами мобільного зв'язку подано заявки на проведення рефармінгу частотного ресурсу в діапазоні 900 МГц;

➤ внесено зміни до “Плану використання радіочастотного ресурсу України” в частині припинення використання радіотехнології CDMA і розгортання на цих частотах технології LTE;

➤ утворено робочу групу з метою визначення коефіцієнту придатності радіочастотного ресурсу, який має враховувати ступінь ураженості радіочастотного

ресурсу радіозавадами, територіальні та технологічні обмеження з боку спеціальних користувачів радіочастотного ресурсу;

➤ прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 30 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2006 р. № 200”, метою якої є стимулювання мобільних операторів щодо впровадження технології LTE, щоб українці могли користуватися високошвидкісним інтернетом на всіх міжнародних автошляхах та в усіх населених пунктах;

➤ запропоновано зміни до плану заходів щодо вивільнення смуг радіочастот у діапазонах 694-790 МГц, 790-862 МГц від радіоелектронних засобів радіомовної служби (телебачення) для можливості впровадження радіотехнології LTE.

Подальші заплановані дії

• Розвиток покриття мобільним Інтернетом, зокрема:

- узгодження з операторами мобільного зв'язку термінів та черговості територій покриття технологією LTE;
- видання мобільним операторам технологічно нейтральних ліцензій 900 МГц;
- розроблення плану заходів з метою вивільнення діапазонів радіочастот 700 МГц, 800 МГц, 900 МГц від спеціальних користувачів радіочастотного ресурсу відповідно до стандартів НАТО з метою їх придатності для використання загальними користувачами радіочастотного ресурсу;
- розроблення законопроекту про внесення змін до Податкового кодексу України щодо встановлення мораторію на індексацію ставок рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України для виду радіозв'язку “стілниковий радіозв'язок” на строк 48 місяців; застосування під час визначення розміру рентної плати за користування радіочастотним ресурсом коефіцієнта придатності радіочастотного ресурсу.

• Розвиток покриття фіксованим Інтернетом:

- збір статистики покриття і проникнення широкосмугового доступу до Інтернету;
- створення механізмів регулярного збору статистики по широкосмуговому доступу до Інтернету;
- визначення стану підключення і узгодження механізмів забезпечення широкосмугового доступу до Інтернету для закладів соціальної інфраструктури;
- підключення 90 % шкіл до фіксованого широкосмугового доступу до Інтернету;
- розроблення повної карти покриття широкосмуговим доступом до Інтернету в Україні;
- розроблення Національного плану широкосмугового доступу до Інтернету.

Ціль 14.3. Українець, який хоче мати цифрові навички, може їх вільно набути

Проведено перше в Україні дослідження з цифрової грамотності українців.

Загальнонаціональне опитування з цифрової грамотності населення передбачало реалізацію 5 основних компонентів: фокусована групова дискусія, опитування населення України, опитування населення з вадами слуху, опитування молоді, опитування населення окупованих територій Донецької та Луганської областей. За основу визначення рівня володіння цифровими навичками було взято методологію, що використовується Європейською комісією для обрахунку Індексу цифрової економіки та суспільства. Перші результати:

➤ 37,9 % українців у віці 18–70 років мають цифрові навички на рівні нижче базового, ще 15,1 % взагалі не володіють ними. Таким чином, 53 % населення України за методологією оцінки цифрових навичок, яка застосовується Європейською комісією, знаходяться нижче позначки “базовий рівень”;

➤ українці зацікавлені в навчанні цифровим навичкам: 47 % українців у віці 18–70 років говорять про актуальність для них навчання цифровим навичкам: 61,4 % – молоді у віці 18–29 років, 67,5 % – дітей середнього та старшого шкільного віку (10–17 років), 65 % – осіб з вадами слуху.

Результати дослідження включають також інформацію щодо: карти цифрових навичок України, проведеного часу українцями в Інтернеті, кількості українців, які стали жертвами шахрайських дій в Інтернеті і яких саме дій, актуальності навчання цифровим навичкам в двох портретах – сільської та міської місцевості, чотирьох портретах українців (відсутні навички, навички нижче базового, базовий та вище базового) у розрізі місцевості, статусу зайнятості, регіону, рівня освіти. Також дослідження включає портрети та дані щодо конкретних навичок, контактування з державними органами через Інтернет, інформацію щодо доступу в Інтернет та кількість техніки.

Повні результати дослідження можна переглянути на сайті osvita.diiia.gov.ua.

Також проведені перші в Україні хакатони з питань зручного формату навчання цифровій грамотності для людей старшого віку та хакатони з питань цифрової грамотності батьків очима дітей за допомогою ПРООН в Україні.

Створено первинну концепцію та план запуску проекту цифрової освіти населення, що має дві складові: онлайн – запущена освітня платформа osvita.diiia.gov.ua та оффлайн.

Створена програма та записані наступні курси у формі освітніх серіалів:

- базовий курс з цифрової грамотності, мета якого навчитися впевнено користуватися смартфоном, комп’ютером і планшетом: вміти знайти відповідь

на будь-яке запитання, швидко та безкоштовно надіслати листа чи обмінятися фото з близькими, не стати жертвою інтернет-шахрайства, ділитися своїми новинами онлайн і читати новини друзів;

- курс з цифрової грамотності для вчителів, мета якого ефективніше організовувати заходи, зберігати та створювати файли, автоматично оцінювати завдання учнів, результативно організовувати роботи в групах, навчитися застосовувати онлайн-інструменти, щоб навчальний процес став більш захопливим і ефективним;

- курс з онлайн-безпеки для батьків, мета якого дізнатися, як уберегти дітей онлайн від шкідливих матеріалів, кібербулінгу, суїцидальних Інтернет-спілок, сексуального насильства.

Доступ до освітніх серіалів є абсолютно безкоштовним для всіх громадян.

Кожен, хто успішно здасть фінальне тестування, отримає електронний сертифікат, яким можна поділитися у соціальних мережах в якості свого досягнення або використати під час працевлаштування.

При цьому були залучені експерти, селебріті та міжнародні компанії, що надавали контент (Google, CFC Consulting, Microsoft, Академія ДТЕК, CISCO та ін.).

Підписано меморандум з Українською бібліотечною асоціацією щодо співпраці з 6000 комп'ютеризованих бібліотек.

Створена первинна партнерська база для розміщення перших хабів, що включає в себе бібліотеки, ЦНАПи, школи та університети.

Запланований старт промо-кампанії з метою збільшення вмотивованості населення до навчання цифровій грамотності.

Подальші заплановані дії

- Вирівнювання диспропорції між міською та сільською місцевістю у доступі до телекомунікаційних послуг.

- Запровадження стандартів якості для надання телекомунікаційних послуг.

- Створення умов для доступу до цифрових гаджетів.

- Здійснення підготовки персоналу, який працюватиме з населенням в офлайн та надаватиме онлайн-підтримку.

- Адаптація освітньої політики під стратегію діджиталізації.

- Створення повної екосистеми з реалізації політики цифрової освіти - онлайн-платформа з доступними курсами цифрової грамотності в 5 різних категоріях, що завжди будуть доступними (безкоштовними) для українців.

- Погодження продуктової лінійки освітніх програм 2020, розроблення та впровадження плану щодо створення та зйомки освітніх серіалів (мінімум 12 освітніх серіалів щорічно).

- Створення великої власної, партнерської та волонтерської мережі:

- відкриття перших власних та партнерських хабів (загальна кількість за рік – 1000);
- організація офлайн-навчання за допомогою мережі партнерів та волонтерів, створення осередків.
- Забезпечення інформаційної підтримки політики з формування цифрових навичок населення.
- Проведення першої масштабної інформаційної кампанії із залученням національного та регіонального телебачення.
- Проведення тижня цифрової грамотності.
- Проведення регіональних форумів з цифрової грамотності.

15. Міністерство оборони

Ціль 15.1. Українець є більш захищеним від воєнних загроз через нову оборонну політику

Розпочато формування засад нової воєнної політики шляхом розроблення проєктів Стратегії воєнної безпеки України, Стратегічного оборонного бюлетеня України.

Триває визначення формату та орієнтовного змісту стратегії міжнародного оборонного співробітництва.

Здійснюється удосконалення процедур оборонного планування, запровадження оборонного менеджменту, заснованого на сучасних бізнес-практиках управління ресурсами, завершено проведення оборонного огляду, сформовано Звіт про його результати, який схвалено на засіданні Кабінету Міністрів України та надано на розгляд і затвердження до Ради національної безпеки і оборони України.

Відбувається вдосконалення нормативно-правової бази, що передбачає запровадження ефективної системи керівництва силами оборони, зокрема видано спільні директиви Міністерства оборони та Генерального штабу Збройних Сил України щодо трансформації органів військового управління Збройних Сил України.

Підготовлено пропозиції щодо формату, порядку розроблення та затвердження нового програмного документу з питань розвитку Збройних Сил України на період до 2025 року.

Підготовлено пропозиції і матеріали до проєкту Закону України щодо внесення змін до Закону України “Про національну безпеку України”, які опрацьовуються створеною спільною робочою групою Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки.

Проведено Комплексне тренування системи управління державою під час переведення на функціонування в умовах особливого періоду із залученням 14 міністерств і відомств, 10 органів управління сектору безпеки і оборони, 10 органів військового управління та 24 обласних військових комісаріатів Збройних Сил України. За підсумками прийнято рекомендації щодо удосконалення алгоритму взаємодії органів влади в умовах особливого періоду.

З метою введення в дію плану оборони України, розроблено проєкт Указу Президента України “Про структуру плану оборони України”, який схвалено на засіданні Кабінету Міністрів України та направлено Президентові України.

В рамках впровадження технічних та адміністративних стандартів НАТО триває визначення основних адміністративних і господарчих процесів Міністерства оборони, Генерального штабу Збройних Сил України та напрямів військової діяльності Збройних Сил України, які потребують переведення на стандарти НАТО,

здійснюється формування переліку відповідних технічних та адміністративних стандартів НАТО.

Подальші заплановані дії

- У рамках формування засад нової воєнної політики забезпечення затвердження Стратегії воєнної безпеки України.

- Запровадження ефективної системи керівництва силами оборони, практична реалізація заходів трансформації органів військового управління Збройних Сил України.

- Розроблення та введення в дію плану оборони України та Стратегічного замислу застосування Збройних Сил України.

- Удосконалення процедур оборонного планування, запровадження оборонного менеджменту, заснованого на сучасних бізнес-практиках управління ресурсами та забезпечення розроблення:

- Стратегічного оборонного бюлетеня України;

- нового комплексу програмних документів з питань розвитку Збройних Сил України на період до 2025 року, стратегій розвитку видів (родів військ, сил) Збройних Сил України.

- Ухвалення переліку відповідних технічних та адміністративних стандартів НАТО, організація вивчення і засвоєння персоналом органів військового управління та особовим складом Збройних Сил України визначених стандартів НАТО. У подальшому – запровадження визначених технічних та адміністративних стандартів НАТО у окремих військових частинах Збройних Сил України (5–10 % від загального складу військових частин).

Ціль 15.2. Сили оборони України досягли нових визначених спроможностей, що відповідають військовим критеріям членства України в НАТО

З метою забезпечення програмного розвитку Збройних Сил України підготовлено інформацію для розроблення нового комплексу програмних документів з питань розвитку Збройних Сил України на період до 2025 року. Визначено пріоритети розвитку озброєння та військової техніки, окреслено головні перспективи розвитку озброєння та військової техніки для досягнення нових визначених спроможностей, що відповідають військовим критеріям членства України в НАТО.

В межах виділеного фінансового ресурсу протягом 2019 року до військ (сил) Збройних Сил України поставлено 7436 од. нового і модернізованого ОВТ та виробів спеціального призначення (у 2018 році – 6764 од.), а саме:

- 162 од. переносних ракетних комплексів (“Стугна”, “Корсар”);

- 24 од. самохідних гаубиць (2С1 “Гвоздика”);
- 451 од. мінометів (82 мм, 60 мм);
- 42 од. бронетанкового озброєння (БТР-4, БТР-3, БТР-70Ді, БМП-1, “ONCILLA”);
- 806 од. автомобільної техніки (КрАЗ, МАЗ, Козак, Варта);
- 64 од. безпілотних авіаційних комплексів (Фурія, Лелека, PD-1);
- 22 од. літаків (МіГ-29, Су-27) і вертольотів (Мі-8, Мі-2);
- 18 од. радіолокаційних станцій;
- 5 од. бойових катерів (Island, МБАК, “Кентавр”);
- 23 од. станцій РЕБ (“Нота”, “Буковель”, Р-330TRC, “Мандат”);
- 635 од. засобів зв’язку.

Укладено контракти на постачання:

- 10 ПТРК “Javelin” і ракет до них;
- по 100 ПТРК “Корсар”, “Стугна” та ракет до них;
- 2 станцій артилерійської розвідки “Зоопарк”;
- 50 броньованих автомобілів “Козак-2”;
- 37 БМП-1;
- модернізованого літака Су-27;
- 10 станцій РЕБ і радіотехнічної розвідки (3 од. Р-330 УМ зі складу комплексу “Мандат” та 5 од. станцій “Нота”, 2 од. станцій “Діаграма”).

Ведеться робота з організації виробництва боєприпасів та будівництва цехів спеціального призначення (будуються 3 цехи).

Відремонтовано (модернізовано) – 59 одиниць верстатного обладнання.

Поставлено ракет та боєприпасів:

- 300-мм реактивних снарядів Р624 “Вільха” (перша партія) – 48 шт.;
- 152-мм осколково-фугасний снаряд до гармат “Гіацинт” – 2160 шт.;
- стартові порохові заряди до 73 мм СПГ-9:
  - до ОГ-9 – 42 000 шт.;
  - до ПГ-9 – 60 000 шт.;
- підривники ГО-2 – 41 000 шт.

На підприємствах вітчизняного оборонно-промислового комплексу відремонтовано 507 од. озброєння та військової техніки:

- Літак Іл-76 – 1 од.;
- бронетанкова техніка – 458 од.;
- ракетно-артилерійське озброєння – 48 од.

У 2019 році прийняті на озброєння та постачання 55 зразків озброєння та військової техніки, основними з яких є модернізований ЗРК “Оса-АКМ”, безпілотний авіаційний комплекс “Spectator-M1”, патрульні катери “Island”, пошуково-рятувальне судно “Олександр Охріменко”, радіолокаційний комплекс

розвідки вогневих позицій “Зоопарк”, бронетранспортери БТР-80Т, “ONCILLA”, БТР-60ПБ-Т та БТР-60МК, зенітна самохідна установка ЗСУ-23-4М-А1, 30 мм гранатомет КБА-117, бригадні і батальйонні командно-штабні машини зв’язку, парашутні системи AD-95, Т-11, Intruder та інші.

За підсумками оборонного огляду розроблено візію Генерального штабу Збройних Сил України щодо розвитку Збройних Сил України на найближчі 10 років.

Прийнято відповідні нормативно-правові акти щодо введення в дію настанов та стандартів з підготовки і застосування Сил спеціальних операцій Збройних Сил України:

- наказ Генерального штабу Збройних Сил України “Про затвердження Стратегії розвитку Сил спеціальних операцій Збройних Сил України на період до 2035 року” від 12 грудня 2019 р. № 466дск;
- наказ Генерального штабу Збройних Сил України “Про розподіл повноважень між командуваннями Сил спеціальних операцій Збройних Сил України і Повітряних Сил Збройних Сил України щодо набуття спроможностей повітряним компонентом Сил спеціальних операцій Збройних Сил України” від 23 грудня 2019 р. № 483дск.

Підготовлено близько 1100 військовослужбовців ССПО Збройних Сил України, у тому числі за кордоном більше 100 військовослужбовців.

Оснащено та підготовлено Тактичну групу ССПО Збройних Сил України для дій у складі сил реагування НАТО, її включено до Спільного фонду оперативних сил та можливостей НАТО. За підсумками оцінювання на міжнародних навчаннях “Flaming Sword-19” тактична група ССПО Збройних Сил України готова до дій у складі сил реагування НАТО (NRF).

Міністерство оборони набуло спроможностей щодо здійснення прямих закупівель озброєння і військової техніки за імпортом, що дозволяє поступово здійснювати постачання до Збройних Сил України вискоєфективного новітнього озброєння, у тому числі іноземного виробництва.

У 2019 році в Міністерстві оборони вперше практично реалізовано прямі міжнародні угоди щодо закупівлі та постачання за імпортом зразків озброєння і військової техніки, а також комплектуючих до них, що не виробляються в Україні, зокрема:

- катерів класу “Island” та протитанкових комплексів “Javelin”;
- гусеничних стрічок до бойових машин піхоти (БМП) та бойових модулів до спеціальних броньованих автомобілів.

Здійснено запровадження нової методології з розвитку критичних технологій. Прийнято акт Уряду стосовно розвитку критичних технологій у сфері виробництва озброєння та військової техніки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1358). Зазначеним актом унормовано питання щодо:

- формування науково-обґрунтованих основ щодо системного підходу до формування напрямів розвитку критичних технологій;
- створення Фонду розвитку базових і критичних технологій та підтримки інновацій в ОПК;
- підготовки положень щодо системи оцінювання розвитку критичних технологій на всіх етапах;
- формування методології з визначення напрямів розвитку критичних технологій на основі об'єктно-орієнтованого підходу та практичної спрямованості;
- формування переліку критичних технологій, що ґрунтується на об'єктно-орієнтованому підході.

Визначено джерела фінансування розвитку базових і критичних технологій та підтримки інновацій в ОПК, а також окреслено для наукових та науково-виробничих підприємств і організацій України головні напрями розвитку критичних технологій, необхідних для досягнення нових визначених спроможностей сил оборони України, що відповідають військовим критеріям членства України в НАТО, у частині розвитку озброєння та військової техніки.

Подальші заплановані дії

- Розроблення і закупівля озброєння у 2020 році на підставі визначених Генеральним штабом Збройних Сил України потреб та пріоритетів з нарощування спроможностей.

- Пріоритетне спрямування ресурсів на розвиток ракетно-артилерійського озброєння і бронетанкової техніки, відповідно до основних показників державного оборонного замовлення.

- Залучення підприємств вітчизняного оборонно-промислового комплексу усіх форм власності до виконання 89,8 % заходів державного оборонного замовлення. Реалізація інших заходів державного оборонного замовлення – за рахунок закупівель за імпортом.

Ціль 15.3. Українці мають реальні інструменти цивільного контролю над силами оборони

В рамках співробітництва Міністерства оборони та Координатора проектів ОБСЄ в Україні у 2019 році організовано і забезпечено реалізацію проекту “Посилення демократичного контролю над Збройними Силами України”. Головною метою проекту (програми) є розбудова спроможностей українських органів військового управління щодо підготовки військового персоналу (старшого офіцерського складу) з питань демократичного контролю над збройними силами.

З метою популяризації принципів демократичного цивільного контролю здійснюється розміщення на офіційному веб-сайті Міністерства оборони відповідної інформації.

З метою вдосконалення системи захисту прав військовослужбовців та членів їх сімей практично налагоджено ефективну взаємодію з комітетами Верховної Ради України. До складу робочої групи з напрацювання законодавчих ініціатив щодо соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, яка створена у Комітеті Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки, включено представників Міністерства оборони та Генерального штабу Збройних Сил України.

Робочою групою опрацьовується проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”, яким урегулюються питання щодо надання військовослужбовцям відпусток в особливий період (в тому числі відпусток на навчання та відпусток учасникам бойових дій), запровадження норми стосовно надання військовослужбовцям права, за їх бажанням, замінювати частину щорічної основної відпустки грошовою компенсацією, визначення мінімального розміру посадового окладу та окладу за військовим званням залежно від прожиткового мінімуму, уточнення окремих питань реалізації права військовослужбовців на забезпечення житлом тощо.

Організовано системне інформування особового складу та громадськості про соціальні програми у Збройних Силах України, гарантії соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей, які закріплені в Конституції та законах України.

З метою реалізації демократичного контролю над Збройними Силами України створено робочу групу з питань інформування військовослужбовців Збройних Сил України щодо їх прав, пільг і соціальних гарантій. До складу зазначеної групи включено представників апарату Міноборони, структурних підрозділів Генерального штабу Збройних Сил України, Національного університету оборони України ім. Івана Черняхівського, Науково-дослідного центру гуманітарних проблем Збройних Сил України та громадських організацій “Ліга офіцерів” і “Майбуття”.

Подальші заплановані дії

- Опрацювання питання щодо можливості продовження реалізації у 2020 році відповідного спільного проекту Міністерства оборони та Координатора проектів ОБСЄ в Україні з питань посилення демократичного контролю над Збройними Силами України.

Ціль 15.4. Військовослужбовець має можливості професійного зростання та особливого соціального захисту

Розпочато розроблення проекту нової Концепції військової кадрової політики у Збройних Силах України на період до 2025 року, спрямованої на запровадження у Збройних Силах України інтегрованої військової кадрової політики, що у комплексі визначатиме керівні принципи управління персоналом, кар'єрного зростання, освіти, професійної підготовки і соціального захисту військовослужбовців. Проводиться прогнозування ризиків переходу до управління кар'єрою за військовими званнями осіб офіцерського складу та осіб рядового, сержантського та старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом.

Затверджено Статут проекту “Розвиток системи військової освіти та підготовки військових фахівців” та Календарний план-проект.

Впроваджено в освітній процес сучасні інформаційні, інформаційно-комунікаційні та особистісно-орієнтовані педагогічні методики і технології дистанційного навчання відповідно до стандартів НАТО. Зміст військової освіти та якості підготовки військових фахівців приведено у відповідність до потреб і завдань Збройних Сил України з урахуванням досвіду операції Об'єднаних сил (антитерористичної операції). На 20–25 % збільшена практична складова підготовки військових фахівців.

На базі Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (НАСВ) та Національного університету оборони України ім. Івана Черняхівського завершено перший етап апробації “лідерських курсів” – курсів професійної підготовки офіцерського складу тактичного, оперативного та стратегічного рівнів військової освіти.

Розпочато роботу щодо пошуку найбільш прийнятної, адаптованої до сучасних умов, структури грошового забезпечення військовослужбовців на шляху створення національного війська за євроатлантичним зразком. З цією метою розроблено проект наказу Міністерства оборони “Про створення робочої групи з розроблення пропозицій щодо реформування грошового забезпечення військовослужбовців”.

В рамках формування професійного сержантського і старшинського складу Збройних Сил України:

➤ здійснюється впровадження нового переліку військових звань осіб рядового, сержантського (старшинського) складу у відповідності до Закону України від 17 жовтня 2019 р. № 205-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання військового обов’язку та проходження військової служби”;

➤ видано Методичні рекомендації командирам військових частин та підрозділів щодо ефективного функціонального застосування головних старшин (головних сержантів), організації дієвої взаємодії з ними, надання необхідних прав та повноважень;

➤ створено вертикаль (структуру) посад професійного сержантського і старшинського складу за командним, штабним, інструкторським та логістично-технічним напрямками, на усіх рівнях підрозділів та управління, від тактичного до стратегічного рівня.

Збудовано 84 казарми поліпшеного планування на 10 500 лішко-місць.

З метою покращення умов проживання особового складу Збройних Сил України, які задіяні до участі в операції об'єднаних сил на другій і третій лініях оборони, та забезпечення особового складу польовою базою модульного типу для розміщення підрозділів типу “батальйон” продовжується виконання заходів з розгортання модульних військових містечок.

Розгорнуто польову базу модульного типу у с. Воздвиженка Покровського району Донецької області (на відстані 25 км від лінії зіткнення).

Розроблено законодавчі та інші нормативно-правові акти, спрямовані на створення системи управління кар'єрою військовослужбовців, вдосконалення військової освіти, підготовки кадрів, соціально-правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей, створення нових механізмів забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей житлом за принципами держав – членів НАТО. Зокрема:

➤ Верховною Радою України прийнято Закон України від 17 жовтня 2019 р. № 205-ІХ “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання військового обов'язку та проходження військової служби”;

➤ Кабінетом Міністрів України схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо заохочення громадян України до проходження військової служби за контрактом, поліпшення соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей” (реєстраційний номер 3044 від 10 лютого 2020 р.);

➤ опрацьовується проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (з питань військової освіти та науки)”;

➤ опрацьовується проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань забезпечення житлом громадян” щодо запровадження нових механізмів забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України, інших, утворених відповідно до законів України військових формувань, осіб рядового і начальницького складу, та членів їх сімей житлом;

➤ розроблено та внесено на розгляд Кабінету Міністрів України проект Указу Президента України “Про внесення змін до Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України”, яким передбачено виключення підстави звільнення з посад та зарахування у розпорядження військовослужбовців, яким повідомлено про підозру у вчиненні злочину у сфері службової діяльності, але до яких не застосовано заходів

забезпечення кримінального провадження, визначення порядку укладення перших контрактів із громадянами, які мають освітній ступінь вищої освіти не нижче бакалавра та приймаються на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу з одночасним присвоєнням первинного військового звання офіцерського складу;

➤ видано накази Міністерства оборони від 20 грудня 2019 р. № 653 “Питання управління кар’єрою військовослужбовців Збройних Сил України, які проходять військову службу за контрактом”, від 3 січня 2020 р. № 1 “Про затвердження Змін до Номенклатури посад для призначення військовослужбовців наказами по особовому складу”.

Подальші заплановані дії

- Розроблення та супроводження проектів законодавчих, інших нормативно-правових актів та нормативних документів щодо реалізації завдань та заходів з питань створення за принципами держав – членів НАТО системи управління кар’єрою військовослужбовців, вдосконалення військової освіти, підготовки кадрів, соціально-правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей, створення нових механізмів забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей житлом.

- Розроблення нової Концепції військової кадрової політики на період до 2025 року та Плану її реалізації.

- Удосконалення нормативних підстав та процедур приведення рівня грошового забезпечення військовослужбовців до рівня армій країн НАТО, з урахуванням можливостей держави.

- Реалізація проекту “Розвиток системи військової освіти та підготовки військових фахівців”.

- Розроблення нової редакції “Концепції військової освіти”, Галузевої рамки кваліфікацій галузі знань 25 “Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону” та особливих ліцензійних умов провадження освітньої діяльності у системі військової освіти.

- Розроблення нормативно-правових актів та керівних документів щодо впровадження нового переліку військових звань осіб рядового, сержантського (старшинського) складу.

- Подальше виконання спланованих заходів з розгортання модульних військових містечок.

- Здійснення обрахунку та складання загального прогнозу ризиків переходу до управління кар’єрою за військовими званнями осіб офіцерського складу, які проходять військову службу за контрактом.

Ціль 15.5. Рівень корупції в силах оборони суттєво знижено

В апараті Міністерства оборони створено Відділ координації внутрішнього контролю. Здійснюється пошук персоналу, підготовка штатно-посадових обов'язків. Розроблений проект положення – триває опрацювання. Функції координатора внутрішнього контролю покладені на Головну інспекцію.

Змінено керівництво Головної інспекції, нове керівництво здійснює планування подальшої діяльності, в тому числі оновлення особового складу.

Структурними підрозділами Міністерства оборони та Збройних Сил України (внутрішній аудит і ВСП) проведено ряд аудитів і перевірок, результати яких було передано до правоохоронних органів. Низка перевірок триває.

Формується перелік внутрішніх нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до вимог антикорупційного законодавства (інструкції, вимоги, накази, плани, програми).

Забезпечено моніторинг і виконання заходів Антикоруційної програми Міноборони на 2018–2020 роки.

У комітетах Верховної Ради України на розгляді перебуває проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей” (реєстраційний номер Верховної Ради України № 2343 від 29 жовтня 2019 р.).

Верховною Радою України 5 грудня 2019 р. прийнято за основу проект Закону України “Про оборонні закупівлі” (реєстраційний № 2398-д від 27 листопада 2019 р.), в розробленні та супроводженні якого брало участь Міноборони. Законопроект закріплює основні принципи державного регулювання у сфері планування та здійснення оборонних закупівель та окремо зосереджується на питаннях проведення закупівель за визначеними проектом процедурами. Законопроект розширює застосування процедур Закону України “Про публічні закупівлі”, описуючи особливості їх застосування у сфері оборони, а також заміняє Закони України “Про державне оборонне замовлення” та “Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони”.

Періодично відбуваються чек-наради керівництва Міноборони, Мінекономіки та Служби безпеки України з питань розроблення нового законодавства у сфері охорони державної таємниці, що забезпечить зниження рівня надмірної засекреченості державного оборонного замовлення.

Проведена перевірка готовності роботи каналів для повідомлень про корупцію в Міністерстві оборони.

13 грудня 2019 р. проведено зустріч з представниками Урядово-громадської ініціативи “Разом проти корупції” з обговорення порядку виконання антикорупційних заходів в Міноборони та погодили питання співпраці.

Розроблені календарні плани проведення курсів, визначені категорії персоналу, терміни і місця проведення та розміщені на сайті Міноборони в розділі “Запобігання проявам корупції”.

З антикорупційними експертами Великої Британії проведені перемовини стосовно організації проведення Міжнародного антикорупційного тижня на базі Наукового центру проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони Національного університету оборони України ім. Івана Черняхівського.

Протягом 2019 року проведено 62 навчальних антикорупційних заходів і підготовлено 2915 осіб, у тому числі:

➤ на базі Національного університету оборони України проведено 42 навчальних заходів (курси, спеціалізовані заняття) і підготовлено 2379 осіб;

➤ у закладах вищої освіти проведено 8 курсів і підготовлено 111 військовослужбовців та працівників Збройних Сил України;

➤ антикорупційними експертами НАТО проведено 12 навчальних заходів (курси, семінари, тренінги) і підготовлено 425 осіб.

За навчальними планами підготовки слухачів оперативно-стратегічного та оперативно-тактичного рівня денної та заочної форми навчання за всіма спеціальностями проводиться факультативний курс за темою “Виховання доброчесності та запобігання корупції” обсягом 30 годин.

Подальші заплановані дії

- Упорядкування електронного реєстру для обліку та контролю земель оборони.
- Проведення реєстрації земель оборони.
- Визначення переліку втрачених земель та будівель, а також об’єктів незаконного будівництва. Передача правоохоронним органам для розслідування фактів незаконного відчуження і виділення земель і будівель оборони, підготовка судових позовів.

- Розроблення і затвердження типових договорів для використання під час публічних закупівель пального через відкриті торги, вивчення можливості запровадження формульного ціноутворення.

- Запровадження ефективних санкцій для порушників умов договорів.

- Розроблення альтернативних варіантів соціального забезпечення військовослужбовців і стратегії виконання існуючих соціальних зобов’язань на перехідний період.

- Запровадження системи низового моніторингу та використання та/або запровадження електронної системи (Майно, Житло тощо) для підвищення прозорості, підзвітності і ефективності в питаннях інфраструктури, черг на житло та закупівельних процедур.

- Розроблення нових типових контрактів, підвищення кваліфікації з управління контрактами.
- Проведення інвентаризації та фінансової діагностики (due diligence) суб'єктів господарювання, підпорядкованих Міністерству оборони.
- Направлення виявлених порушень до правоохоронних органів для проведення розслідувань.

16. Міністерство закордонних справ

Ціль 16.1. Українці задоволені тим, як держава захищає їх за кордоном

Вжито заходи з цифровізації консульських послуг, зокрема розроблення модулів та удосконалення інформаційно-телекомунікаційної системи “е-Консул”:

➤ забезпечується тестування в Департаменті консульської служби з вересня 2019 року модулів “е-Громадянство” та “е-Постійне проживання”, “е-Нотаріат”, “е- Легалізація”, “е-Витребування”, “е-Апостиль”, “е-РАЦС”;

➤ введено в дослідну експлуатацію “е-Збірник” – актуалізований збірник нормативно-правових документів з консульських питань, який розміщений в інформаційно-телекомунікаційній системі “е-Консул” та включає діючі нормативно-правові акти, циркулярні доручення МЗС, інші корисні інформаційно-довідкові та інструкційні матеріали з питань звітування тощо, необхідні для здійснення консульськими посадовими особами своїх функцій;

➤ наприкінці 2019 року підписано договір на створення КСЗІ у 2020 році для ІТС “е-Консул” (обов’язкова вимога до введення ІТС у промислову експлуатацію);

➤ здійснено під’єднання існуючих ІТС консульської служби до державних реєстрів та забезпечення автоматичного обміну даними, у тому числі засобами системи “Трембіта”;

➤ розроблено модуль “е-Черга”. З грудня 2019 року він проходить тестування в Посольствах України в Державі Ізраїль та в Федеративній Республіці Німеччина, завершується розробка терміналу.

З метою надання консульських послуг громадянам України додатково введено до штатного розпису закордонних дипломатичних установ України 7 консульських посад (зокрема, Посольств України в Польщі, КНР, Іспанії, Генеральне консульство України в Кракові).

Опрацьовується питання щодо винесення на відкритий конкурс придбання 20 мобільних комплектів для оформлення закордонних паспортів.

Отримано згоду Президента України на відкриття Посольства України в Албанії, Генерального консульства України в Г’юстоні та Генерального консульства України в Марселі. На даний час отримано погодження від Урядів Албанії та США на відкриття вищезазначених установ. Очікується відповідь від Уряду Франції.

Започатковано діяльність 9 почесних консульств: в м. Бордо (Франція, вересень 2019), в м. Турин (Італія, жовтень 2019), в м. Лілль (Франція, жовтень 2019), в м. Айзенштадт (Австрія, жовтень 2019), в м. Штуттгарті (Федеративна Республіка Німеччина, жовтень 2019), в м. Батумі (Грузія, листопад 2019), в м. Вітебськ (Білорусь, грудень 2019), в м. Веленьє (Хорватія, грудень 2019), в м. Бельмопан (Беліз, грудень 2019).

Направлено до Мінцифри орієнтовний перелік найпоширеніших питань-відповідей на консульському напрямі з метою підготовки до запуску чат-бота.

В МЗС та закордонних дипломатичних установах забезпечено цілодобову роботу телефонних “гарячих ліній”.

Подальші заплановані дії

- Опрацювання змін до штатних розписів з метою збільшення чисельності працівників на консульському напрямі закордонних дипломатичних установ, які цього потребують.

- Опрацювання штатних розписів новостворених Посольства України в Албанії, Генеральних консульств України в Г'юстоні та в Марселі. Готуються та опрацьовуються організаційно-розпорядчі заходи, спрямовані на відкриття цих установ у 2020 році.

- Започаткування діяльності почесних консульств України в м. Котону (Бенін), м. Канкун (Мексика), м. Маніла (Філіппіни), м. Комрат (Молдова), м. Улаанбаатар (Монголія), м. Бандунг та м. Денпасар (Індонезія), м. Асан (Корея), м. Джорджтаун (Малайзія).

- Доопрацювання за результатами тестування та поступове впровадження електронної черги у закордонних дипломатичних установах України.

- Розроблення необхідного програмного забезпечення для технічного під'єднання МЗС до Єдиного державного реєстру транспортних засобів, персонально-довідкового обліку єдиної інформаційної системи МВС (інформація щодо притягнення / неpritягнення особи до кримінальної відповідальності). Здійснення узгодження додатків до протоколів взаємодії з реєстрами на рівні програмного забезпечення інтерфейсу додатку (API).

- Впровадження новітніх засобів електронного спілкування з заявниками (чат-бот, автовідповідач зі “штучним інтелектом”).

- Завершення процедури прийняття та державна реєстрація наказу Міністерства юстиції про приєднання МЗС до Єдиного реєстру довіреностей.

- Оголошення відкритих торгів з метою забезпечення закордонних дипломатичних установ 20 мобільними комплектами для оформлення паспортів громадянина України для виїзду за кордон.

- Удосконалення та спрощення процедури консульського обліку громадян у закордонних дипломатичних установах шляхом запровадження дистанційної онлайн-процедури взяття на облік, актуалізації даних обліку та зняття з обліку.

Ціль 16.2. Українці вільно подорожують світом без віз

Реалізовано кроки щодо лібералізації візового режиму для громадян України, які подорожують іноземними країнами, зокрема шляхом укладення відповідних двосторонніх угод, збільшення терміну безвізового перебування, а також запровадження інших дієвих механізмів поліпшення умов отримання в'їзних віз.

Набрали чинності 2 міжнародні договори України у візовій сфері: Співдружність Домініки та Північна Македонія (скасування візових вимог для дипломатичних та службових паспортів):

- Угода між Урядом України та Урядом Співдружності Домініки про взаємне скасування візових вимог;

- Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Північна Македонія про умови взаємних поїздок громадян.

Укладено 6 міжнародних угод у сфері спрощення режиму поїздок громадян (Колумбія, Еквадор, Маршаллові острови, Монголія (оновлена угода), Аргентина (збільшення строку безвізового перебування), Шрі-Ланка (скасування візових вимог для дипломатичних та службових паспортів)):

- Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Колумбія про взаємне скасування візових вимог для пред'явників звичайних паспортів та інших проїзних документів;

- Угода між Урядом України та Урядом Республіки Еквадор про взаємне скасування візових вимог;

- Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Демократичної Соціалістичної Республіки Шрі-Ланка про звільнення від оформлення віз громадян, які користуються дипломатичними, службовими або офіційними паспортами;

- Угода між Урядом України та Урядом Монголії про взаємне скасування віз;

- Протокол між Урядом України та Урядом Аргентинської Республіки про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Аргентинської Республіки про скасування віз (збільшення строку безвізового перебування удвічі - до 90 днів протягом 180 днів);

- Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Маршаллові острови про взаємне скасування візових вимог.

На даний час сторонами здійснюються внутрішньодержавні процедури, необхідні для набрання угодами чинності.

На розгляд Верховної Ради України внесено проект Закону України “Про внесення зміни до статті 5-2 Закону України “Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства” щодо отримання посвідки на тимчасове проживання” (реєстраційний номер 2551 від 6 грудня 2019 р.). Законопроектом передбачається

скасування необхідності оформлення іноземцям-громадянам безвізових держав віз типу D для видачі посвідок на тимчасове проживання. Прийняття Закону дозволить суттєво спростити режим перебування в Україні іноземців з безвізовим порядком в'їзду в Україну.

Також на розгляд Верховної Ради України внесено проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства” щодо подання іноземцями та особами без громадянства біометричних даних для оформлення віз” (реєстраційний номер 2478 від 21 листопада 2019 р.). Законопроектом передбачається створення правових підстав для збору біометричної інформації, що подаватиметься іноземцями та особами без громадянства у рамках процедури оформлення віз. Прийняття закону дозволить МЗС вжити комплекс заходів щодо запровадження оформлення біометричних українських віз.

За результатами скоординованих консульсько-правових заходів в 2019 році:

➤ надано допомогу та повернуто в Україну 91 українського моряка, які входили до складу екіпажів морських суден “Sea Shark”, “Іван Голубець”, “Marmalaita”, “M/V Laetitia V”, “CONTSHIP OAK”, “Temeteron”, “Pearl Coast”, “Delphi Ranger”, з яких 6 українців були звільнені з піратського полону;

➤ завдяки зусиллям української сторони 7 вересня 2019 р. були звільнені 35 незаконно утримуваних росіянами громадян України, зокрема: В. Балух, П. Гриб, М. Карпюк, С. Кlich, О. Кольченко, Є. Панов, О. Сенцов, О. Сизонович, Р. Сущенко, Е. Бекіров, А. Панов та 24 військовослужбовця ВМС України;

➤ звільнено з-під арешту та надано сприяння поверненню до України громадянина України І. П. Мазура, якого 9 листопада 2019 р. було затримано на території Республіки Польща у зв'язку із внесенням зазначеного громадянина у міжнародний розшук Інтерполу за запитом Російської Федерації.

Подальші заплановані дії

• Підписання двосторонньої угоди з Гренадою про запровадження безвізового режиму.

• Набрання чинності “безвізовими” угодами з Еквадором, Колумбією, Маршалловими островами, Монголією, Аргентиною та Шрі-Ланкою, укладеними у 2019 році.

• Удосконалення чинних візово-міграційних процедур (запровадження оформлення біометричних українських віз та спрощення процедури оформлення посвідок на тимчасове проживання іноземцям, які в'їжджають в Україну в безвізовому порядку).

Ціль 16.3. Український бізнес, культура та спорт отримують гідну підтримку за кордоном

Впродовж звітного періоду відбулося закріплення позитивних тенденцій щодо зростання обсягів експорту та активізації інвестиційної активності. За підсумками 11 місяців 2019 р. експорт товарів збільшився у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року на 6,3 % (+2,7 млрд. доларів США) та склав 46 млрд. доларів США.

Започатковано модернізацію інструментів Ради експортерів та інвесторів при МЗС з підтримки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. У рамках діяльності цієї Ради надано сприяння понад 1000 українським підприємствам у поширенні комерційних пропозицій та налагодженні контактів з потенційними партнерами. Окрім того, здійснювалося системне інформування українських ділових кіл про міжнародні тендери, виставкові заходи та бізнес форуми за кордоном.

На тлі активізації інвестиційного співробітництва з країнами світу проводилася активна робота з популяризації інвестиційного потенціалу України, а також потенціалу регіонів нашої держави.

Здійснено візит Прем'єр-міністра України О. Гончарука до Великої Британії (м. Лондон, 21–22 листопада 2019 р.) з метою участі у першому Інвестиційному саміті Східного партнерства, в рамках якого, зокрема, відбулося підписання двох документів щодо проекту співфінансування реконструкції українських доріг Європейським інвестиційним банком та Європейським банком реконструкції та розвитку будівництва (на загальну суму 900 млн. євро), а також розроблено план заходів з реалізації досягнутих домовленостей.

Забезпечено координацію з організаторами та надано сприяння в процесі підготовки до участі іноземних делегацій у Першому інвестиційному форумі під егідою Президента України “RE:THINK. Invest in Ukraine” (м. Маріуполь, 29 жовтня 2019 р.). В рамках цього заходу відбулося відкриття Офісу проектів ЄС, через який реалізовуватимуться програми підтримки ЄС для Приазов'я.

Загалом завдяки проведеній впродовж 2019 року роботі на підтримку Приазов'я було залучено фінансування від ЄС на суму близько 200 млн. євро. Євросоюзом було заявлено про готовність акумулювати до 450 млн. євро грантових та кредитних коштів для цього регіону. 12 грудня 2019 р. розпочато реалізацію нового проекту ЄС “Надання підтримки Україні в розвитку сучасної системи громадського здоров'я” на 2019–2022 роки, бюджет якого становить близько 3 млн. євро. 19 грудня 2019 р. у рамках реалізації програми FinancEast, яка спрямована на економічне відновлення Донбасу та фінансується Євросоюзом через німецьку Кредитну установу з відбудови (KfW) в рамках ініціативи ЄС EU4Business, ЄС надав Україні грант у розмірі 9,5 млн. євро.

В ході 50-го Щорічного засідання Всесвітнього економічного форуму у м. Давос (Швейцарська Конфедерація) було забезпечено проведення зустрічей Прем'єр-міністра О. Гончарука з Прем'єр-міністром Республіки Польща

М. Моравецкім та Прем'єр-міністром Фінляндії С. Марін, на яких було обговорено подальший розвиток політичного діалогу та взаємодії з широкого кола важливих питань торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва, реалізації спільних проектів.

Президент В. Зеленський провів переговори з Прем'єр-міністром Нідерландів М. Рютте, Президентом Швейцарії С. Соммаругою, Директором-розпорядником МВФ К. Георгієвою, Президентом ЄБРР С. Чаक्रабарті та засновником і Виконавчим головою ВЕФ проф. К. Швабом.

Ключовою темою зустрічі з Директором-розпорядником МВФ К. Георгієвою була перспектива реалізації програми розширеного фінансування в обсязі 5,5 млрд. доларів США. Порухувалися також питання проведення судової реформи в Україні, зміцнення верховенства права та впровадження інших структурних реформ.

В рамках зустрічі з Президентом ЄБРР С. Чаक्रабарті висловлено вдячність ЄБРР за портфель проектів в Україні у розмірі 1,115 млрд. євро у 2019 році. С. Чаक्रабарті запевнив, що Банк розглядає можливості для нових проектів.

Продовжувалась активна робота з залучення міжнародної допомоги на проведення реформ, відбудову та відновлення інфраструктури Донбасу, допомогу внутрішньо переміщеним особам, а також на реалізацію пріоритетних інфраструктурних проектів в Україні. Зокрема, МЗС надано сприяння у процесі залучення:

- ресурсів для відновлення інфраструктури окремих регіонів сходу України та допомоги внутрішньо переміщеним особам;
- консультативно-дорадчої допомоги від іноземних держав з метою прискорення реформ у секторі державного управління України;
- кредитних коштів міжнародних фінансових організацій на реалізацію пріоритетних інфраструктурних проектів.

Погоджено низку проектів угод з міжнародними фінансовими організаціями з метою залучення коштів для реалізації пріоритетних інфраструктурних проектів в Україні, зокрема у галузях енергетики, енергоефективності та енергозбереження; розвитку залізничної та транспортної інфраструктури і безпеки руху; водопостачання та водовідведення; врегулювання надзвичайних ситуацій.

Залучено кошти міжнародних організацій, іноземних країн, а також громадських організацій для відновлення економіки постраждалих від російської агресії регіонів, а також на вирішення соціально-побутових проблем внутрішньо переміщених осіб та осіб, які проживають в районі проведення операції Об'єднаних сил.

Залучено кошти і фахівців міжнародних організацій та іноземних держав з метою підвищення ефективності системи державного управління і виконання функцій держави.

Реалізовано 210 заходів в рамках просування міжнародного позитивного іміджу України. Зокрема, закордонними дипломатичними установами реалізовано близько 105 іміджевих проєктів, розміщено 14 іміджевих матеріалів про Україну, розроблено 4 друковані та аудіовізуальні інформаційні та іміджеві матеріали.

В рамках експертної дипломатії проведено близько 50 ознайомчих поїздок українських експертів за кордон та іноземних експертів в Україну. Серед найбільш успішних прикладів: участь колишніх політичних в'язнів у заходах культурної дипломатії в Словаччині, Франції та Польщі (IV квартал 2019 р.), організація прес-туру в Україну турецької знімальної групи з метою підготовки документального фільму про Україну (жовтень), участь українського експерта у проведенні в Італії фотовиставки “Промка” та “12 знімків Донбасу” у контексті протидії російській агресії (вересень-жовтень) тощо.

За сприяння закордонних дипломатичних установ проведено 19 заходів з популяризації українського кінематографу за кордоном, серед яких варто відзначити такі: підтримка Українського заходу на Канському кінофестивалі, представлення українського кінопродукту на фестивалі “Toronto International Film Festival” у Канаді, забезпечення інформаційно-іміджевої та протокольної підтримки участі України у міжнародному заході “Haifa International Film Festival”.

На постійній основі забезпечувалася підтримка книговидавничої галузі та надання практичного сприяння українському книговидавництву у відкритті нових перспективних майданчиків.

Зокрема, у 2019 році за безпосереднього сприяння з боку МЗС забезпечено участь нашої держави у низці найвідоміших міжнародних книжкових виставок та ярмарків, серед яких: Скандинавський книжковий ярмарок (вересень), Франкфуртський міжнародний книжковий ярмарок (жовтень); Міжнародний ярмарок книги в Сербії (жовтень); Книжкова виставка “Buch Wien”; Варшавський книжковий ярмарок; 42-й Книжковий салон в Монреалі (листопад); 62-й Міжнародний книжковий форум в Бейруті (IV квартал 2019 р.).

Проведено низку інформаційно-іміджевих кампаній, зокрема щодо: міжнародного інвестиційного форуму “RETHINK: Invest in Ukraine”; #JusticeForMH17, приурочену до п'ятих роковин збиття літака рейсу MH17, #LetMyPeopleGo до Дня прав людини та #StopNordStream2 з тематики енергетичної безпеки України.

Продовжено роботу в рамках кампанії “#CorrectUA” щодо коректного написання латиницею назви столиці України та інших українських міст, за результатами якої вже 63 міжнародних аеропорти використовують правильну транслітерацію українських топонімів, у тому числі іноземні авіаперевізники (WizzAir, Ryanair, Air France), медіахолдинги (The Guardian, Associated Press та ін.) та міжнародні організації (ЄС, МАГАТЕ, Рада США з географічних назв, ЮНЕСКО,

СТВТО, IATA). Крім того, проводилась робота щодо підготовки онлайн-кампанії #MadeInUkraine, запуск якої заплановано на початок 2020 року.

Упродовж 2019 року одним з пріоритетів залишалася інституційна розбудова державної установи “Український інститут” як важливого інструменту системної презентації України за кордоном. У цілому в 2019 році Українським інститутом проведено близько 88 масштабних заходів за кордоном, серед яких слід відзначити успішну реалізацію магістрального проекту “Рік України у Австрії”.

Подальші заплановані дії

- Проведення модернізації інструментів Ради експортерів та інвесторів при МЗС з підтримки суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності (розроблення та впровадження плану перезапуску РЕІ, оновлення її персонального складу, затвердження нового Положення), забезпечення оптимізації веб-сторінки.

- Впровадження проекту нової моделі взаємодії між МЗС, економічними відділами закордонних дипломатичних установ та діловими асоціаціями, об’єднаннями підприємців та представництвами українських компаній за кордоном з метою оптимізації взаємодії з представниками вітчизняного бізнесу та створення дієвої системи державно-приватного партнерства.

- Підготовка четвертої міжнародної конференції з питань реформ в Україні (м. Вільнюс, Литва), концепцією якої передбачається залучення додаткової фінансової допомоги для впровадження реформ в Україні.

- Сприяння залученню фінансових коштів Групи семи та МФО для впровадження реформ в Україні.

- Реалізація щонайменше 290 культурно-іміджевих заходів за кордоном у 2020 р. з подальшим щорічним зростанням кількості заходів та фінансування на 10 % з метою підвищення рівня поінформованості іноземної аудиторії щодо досягнень громадянського суспільства, традиційної та сучасної культури України.

- Розширення кола країн, охоплених діяльністю Державної установи “Український інститут”.

- Проведення 12 інформаційних кампаній на протидію антиукраїнській пропаганді за кордоном.

- Впровадження нового веб-порталу МЗС з інтерактивними функціями.

Щодо взаємодії з ключовими міжнародними партнерами з метою протидії російській агресії, посилення міжнародного тиску на Російську Федерацію та відновлення суверенітету і територіальної цілісності України

Зусилля МЗС були спрямовані на посилення підтримки світовою спільнотою суверенітету та територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаних кордонів. Жодна держава світу офіційно не визнає спробу анексії Криму, на міжнародному рівні засуджуються агресивні дії Російської Федерації на Донбасі, в акваторії Чорного моря та Керченської протоки, мілітаризація Криму та Азовського моря, порушення Росією прав людини на тимчасово окупованих територіях.

2 вересня 2019 р. Генеральний секретар ООН опублікував доповідь щодо стану прав людини на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь, у якій зафіксовано порушення окупаційною владою норм загального міжнародного права, прав людини і міжнародного гуманітарного права.

16 жовтня 2019 р. Виконавча рада ЮНЕСКО ухвалила рішення “Моніторинг ситуації в Автономній Республіці Крим (Україна)”, яким продовжено прямий моніторинг ЮНЕСКО ситуації в тимчасово окупованому Криму.

9 грудня 2019 р. Генеральна Асамблея ООН ухвалила посилену резолюцію “Проблема мілітаризації Автономної Республіки Крим та м. Севастополь, Україна”, визнавши дії Російської Федерації такими, що загрожують стабільності у Чорному морі, а також матимуть наслідки.

19 грудня 2019 р. Генеральна Асамблея ООН ухвалила оновлену і посилену резолюцію “Ситуація з правами людини в Автономній Республіці Крим та м. Севастополь, Україна”, підтвердивши кваліфікацію протиправних дій Російської Федерації у Криму як “агресію” та порушення міжнародного гуманітарного права.

МЗС організовано низку адвокаційних візитів звільнених політв’язнів до країн ЄС та міжнародних інституцій з метою привернення уваги до порушення Росією прав людини на окупованих територіях та триваючих репресіях проти українських громадян, у тому числі кримських татар (25–27 вересня 2019 р. – Олег Сенцов в Німеччині, 6 листопада – Євген Панов в Німеччині, 18–21 листопада – Роман Сущенко у Франції, 25–27 листопада – Олег Сенцов у Європейському Парламенті, 1–3 грудня – Роман Сущенко з інституціями ЄС, 10–21 грудня – всі 11 звільнених політв’язнів в Латвії тощо). Окремо варто відзначити проведення 5 грудня у м. Братислава (Словацька Республіка) інформаційного заходу міністерського рівня “на полях” Ради міністрів закордонних справ ОБСЄ за участю О. Сенцова та Р. Сущенка.

Протягом звітного періоду забезпечено збереження та посилення санкцій та обмежувальних заходів Європейського Союзу проти Російської Федерації.

12 вересня 2019 р. Рада ЄС за письмовою процедурою затвердила Рішення та Регламент, якими термін дії персональних обмежувальних заходів, запроваджених у

зв'язку з підривом територіальної цілісності, суверенітету та незалежності України, подовжено на наступні 6 місяців – тобто до 15 березня 2020 року. 13 вересня 2019 р. Рішення та Імплементацийний Регламент Ради ЄС були опубліковані в Офіційному журналі ЄС.

19 грудня 2019 р. Рада ЄС схвалила рішення щодо подовження економічних та секторальних санкцій проти Російської Федерації (запроваджених на підставі Рішення Ради ЄС 2014/512/CFSP від 31 липня 2014 р., на наступні 6 місяців) до 31 липня 2020 року. 20 грудня 2019 р. рішення Ради ЄС було опубліковане в Офіційному журналі ЄС, а 21 грудня – набуло чинності.

Окремим напрямом діяльності МЗС була робота із забезпечення підтримки Франції та ФРН в рамках проведення саміту глав держав та урядів країн Нормандського формату 9 грудня 2019 р. у м. Парижі. За результатами засідання лідерами були погоджені Загальні узгоджені висновки. Франція та Федеративна Республіка Німеччина на засіданні солідаризувалися з Україною у вимогах до Російської Федерації щодо пріоритетного виконання безпекових положень Мінських домовленостей як необхідної передумови для прогресу у політичній площині мирного врегулювання, а також активізації процесу звільнення незаконно утримуваних осіб.

Важливим напрямом діяльності стали заходи з перешкоджання реалізації Росією геополітичного проекту “Північний потік – 2”, який суперечить енергетичним інтересам України. 20 грудня 2019 р. Президент США Д. Трамп підписав ухвалений Конгресом США Закон про оборонний бюджет на 2019 рік, до якого були включені положення щодо запровадження санкцій проти компаній, які реалізують проект “Північний потік – 2”. Як наслідок, головний підрядник проекту “Північний потік – 2” компанія “Allseas” призупинила роботи по проекту.

Подальші заплановані дії

- Активізація роботи зі збереження позиції на підтримку незалежності, територіальної цілісності та суверенітету України, у тому числі з доведення правдивої інформації щодо дій Російської Федерації в анексованому Криму та на Донбасі з метою продовження дії обмежувальних заходів ЄС стосовно Російської Федерації до повного розв'язання ситуації.

- Забезпечення активної участі іноземних партнерів України у пленарному засіданні Генеральної Асамблеї ООН 20 лютого 2020 р. у ході розгляду питання “Ситуація на окупованих територіях України”.

- Регулярне інформування іноземних партнерів щодо заходів з протидії російській агресії, а також щодо протиправних дій Російської Федерації на тимчасово окупованих територіях Криму та Донбасу в рамках Ради ООН з прав людини, Комітету Міністрів Ради Європи та Постійної Ради ОБСЄ.

- Забезпечення ухвалення іноземними партнерами України офіційних заяв та резолюцій у зв'язку із 6-ми роковинами з початку незаконної окупації Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, а також вторгнення на Донбас.

- Організація адвокаційних заходів за участю звільнених політв'язнів з метою привернення уваги до порушення Росією прав людини на окупованих територіях та триваючих репресій проти українських громадян, зокрема проведення заходу в рамках Сегменту високого рівня 43 сесії Ради ООН з прав людини (24–26 лютого 2020 р.), та “на полях” засідання РБ ООН (березень 2020 року).

- Продовження системної роботи зі стороною ЄС щодо збереження та посилення санкційного тиску на Російську Федерацію, зокрема у контексті ініціатив ЄС щодо запровадження єдиного санкційного режиму за серйозні порушення прав людини.

- Продовження системної роботи з американською стороною щодо збереження та посилення санкційного тиску на Російську Федерацію, зокрема, забезпечення практичної імплементації положень закону США від 2017 р. “Протидія супротивникам Америки через санкції”, а також Виконавчих указів Президента США №№ 13660, 13661, 13662 та 13685 у частині збереження санкційного тиску на Російську Федерацію.

- Надання іноземним партнерам наявної інформації щодо фактів порушень чинної санкційної політики з метою запровадження вторинних санкцій з боку США.

- Взаємодія з Адміністрацією США та Конгресом США щодо практичної імплементації положень NDAA в частині блокування реалізації російського геополітичного проекту “Північний потік – 2”.

- Запобігання міжнародним контактам представників російської окупаційної влади в Автономній Республіці Крим та м. Севастополь та їх участі у заходах міжнародного характеру, протидія спробам Російської Федерації просувати представників окупаційної адміністрації для участі у міжнародних заходах шляхом включення їх до делегацій Російської Федерації.

- Проведення зустрічей, підготовка та передача документів з аргументацією щодо необхідності підтримки ключових для України резолюцій у рамках міжнародних організацій, передусім ООН.

Щодо притягнення Російської Федерації до міжнародно-правової відповідальності за порушення міжнародного права

7 вересня 2019 р. в рамках двостороннього обміну 24 українські моряки разом з 11 полоненими Російською Федерацією громадянами України були повернуті в Україну.

8 листопада 2019 р. отримано переможне рішення Міжнародного Суду ООН, яким відхилено всі попередні заперечення Російської Федерації щодо юрисдикції Суду та дозволено перехід справи про застосування і тлумачення Міжнародної конвенції про ліквідацію усіх форм расової дискримінації та Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму в МС ООН до розгляду по суті.

18 листопада 2019 р. захоплені Російською Федерацією українські військово-морські кораблі передані представникам українських органів влади.

Заблоковано спроби Російської Федерації затягнути розгляд справи в Арбітражному трибуналі, сформованому відповідно до Додатку VII Конвенції ООН з морського права 1982 року щодо затримання 3 українських військово-морських суден та 24 членів їх екіпажів, шляхом забезпечення ухвалення Арбітражним трибуналом рішення за результатами першого процесуального слухання 21 листопада 2019 р. щодо скорочення часу підготовки Меморандуму України (до 22 травня 2020 р.) з метою оперативного розгляду справи.

Подальші заплановані дії

- Розроблення правових стратегій відповіді на Контрмеморандум Російської Федерації у справі про застосування і тлумачення Міжнародної конвенції про ліквідацію усіх форм расової дискримінації та Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму в Міжнародному суді ООН.

- Підготовка правової позиції та Меморандуму України у справі щодо затримання 3 українських військово-морських суден та 24 членів їх екіпажів в Арбітражному трибуналі, сформованому відповідно до Додатку VII Конвенції ООН з морського права 1982 року.

- Розроблення правових стратегій відповіді на Контрмеморандум Російської Федерації у справі стосовно прав прибережної держави в Чорному і Азовському морях та у Керченській протоці в Арбітражному трибуналі, сформованому відповідно до Додатку VII Конвенції ООН з морського права 1982 (у разі винесення Трибуналом рішення щодо наявності юрисдикції розглядати справу).

Щодо розвитку партнерських добросусідських відносин із сусідніми державами

Зняття українською стороною у вересні 2019 р. мораторію на проведення пошукових робіт сприяло покращенню атмосфери українсько-польського діалогу та дало підстави говорити про відновлення довірливих відносин між двома державами на найвищому рівні. 19 листопада 2019 р. на підставі наданих Міністерством культури, молоді і спорту дозволів польська сторона безперешкодно розпочала відповідні пошукові роботи у двох місцях польських поховань. У відповідь на цей крок уряд Польщі задекларував готовність відновити сплюндрований вандалами український пам'ятник на горі Монастир у с. Верхрати Підкарпатського воєводства.

Відбулась зустріч Президента України В. Зеленського та Президента Республіки Білорусь О. Лукашенка під час Другого форуму регіонів України та Білорусі у Житомирі (4 жовтня 2019 р.), який об'єднав понад 1000 учасників. В рамках форуму підписано 15 двосторонніх документів, а також укладено 40 комерційних контрактів на загальну суму понад 500 млн. доларів США.

За сприяння МЗС погоджено з румунською стороною та підготовлено відкриття поромної переправи та пункту пропуску “Орлівка-Ісакча” на українсько-румунському державному кордоні. У грудні 2019 р. проведено тестовий запуск порому.

Подальші заплановані дії

• Розвиток політичного діалогу та конструктивної співпраці з державами Вишеградської групи, зокрема:

- сприяння відновленню українсько-польських консультацій з виконання Угоди про охорону пам'ятних місць поховань жертв війни і політичних репресій, підписаної у Варшаві 21 березня 1994 р. з метою врегулювання усіх спірних питань, пов'язаних з українськими і польськими місцями пам'яті в Польщі та Україні, у тому числі відбудови сплюндрованих українських пам'ятників у Польщі;

- продовження активної роботи з угорською стороною щодо вирішення питання розблокування Угорщиною діяльності Комісії Україна – НАТО;

- сприяння підписанню Угоди між Урядом України та Урядом Словацької Республіки щодо надання авіаційних експлуатаційних послуг українським постачальником цих послуг у визначеній частині повітряного простору Словацької Республіки відносно аеропорту “Ужгород”.

• Активізація двосторонньої співпраці з Румунією, Болгарією, державами Балканського регіону.

• Реалізація домовленостей, досягнутих в ході 8-го засідання Стратегічної ради високого рівня між Україною та Туреччиною.

- Проведення чергового засідання Ради Президентів України та Азербайджанської Республіки.
- Підготовка до проведення Третього форуму регіонів України та Білорусі за участі президентів обох країн; завершення договірно-правового оформлення українсько-білоруського кордону з підписанням відповідних демаркаційних документів.
- Розвиток прагматичного співробітництва з Республікою Молдова з метою забезпечення національних інтересів України.
- Сприяння у відновленні діяльності спільних міжурядових комісій з питань економічного співробітництва з сусідніми державами.

17. Європейська та євроатлантична інтеграція

Ціль 17.1. Україна відповідає критеріям членства в Європейському Союзі

20 листопада 2019 р. проведено “євроінтеграційне” засідання Уряду, за результатами якого, зокрема:

➤ з метою актуалізації завдань у сфері європейської інтеграції та імплементації останніх тенденцій у розвитку права ЄС в національне законодавство України оновлено план заходів з виконання Угоди про асоціацію (постанова Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2019 р. № 1005);

➤ відкрито публічний доступ до інформаційної системи планування, моніторингу та оцінки результативності виконання Угоди про асоціацію “Пульс Угоди” (до цього доступ до системи мали лише органи державної влади);

Довідково: система “Пульс Угоди” (<http://pulse.eu-ua.org/ua>) є всеохоплюючою та включає чіткі завдання, що згруповані за 24 сферами суспільного життя, і оновлюється кожних два тижні. Показники системи відображають прогрес у виконанні Україною зобов’язань, передбачених Угодою про асоціацію.

➤ започатковано роботу щодо запуску пілотного проекту зі створення Офісу євроінтеграції у м. Херсон як центру, спрямованого на максимальне залучення регіонів до освітніх, наукових, культурних, ділових проектів / програм ЄС. Цей крок покликаний забезпечити децентралізацію європейської інтеграції та покращити доступ населення регіонів до інформації про нові можливості, що відкриваються у рамках співробітництва України з ЄС;

➤ запроваджено на національному рівні систему управління та контролю за виконанням Угоди про фінансування Дунайської транснаціональної програми, що відкрило Україні доступ до ресурсів Європейського інструменту сусідства (5 млн. євро для фінансування участі України у зазначеній програмі) на підтримку політики інтеграції у Дунайському регіоні та сприяння реалізації проектів за участю українських партнерів у рамках Дунайської транснаціональної програми (постанова Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2019 р. № 1038);

➤ прийняті рішення про укладення додаткових угод з ЄС для продовження підтримки у сфері управління міграційними процесами та надання притулку, регіонального розвитку та реформи у сфері юстиції. Також Урядом ухвалено відповідні зміни щодо заходів по реформуванню державного управління в Україні, виконанням яких обумовлено отримання фінансування від Сторони ЄС (розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2019 р. № 1094 та № 1095);

➤ на підтримку в актуальному стані Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) відповідно до змін в Гармонізованій системі опису та кодування товарів 2017 року (ГС-2017) і Комбінованої номенклатури Європейського Союзу (КН ЄС) схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про Митний тариф України” (реєстраційний номер 2482 від 21 листопада 2019 р.);

➤ для удосконалення законодавчого регулювання організаційних та правових засад мультимодальних перевезень вантажів в Україні, а також державної підтримки мультимодальних перевезень схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про приєднання до Угоди про розвиток мультимодальних перевезень ТРАСЕКА” (реєстраційний номер 0010 від 21 листопада 2019 р.) та проект Закону України “Про мультимодальні перевезення” (реєстраційний номер 2685 від 27 грудня 2019 р.). Їх прийняття та подальша реалізація сприятиме використанню більш екологічно чистих видів транспорту, що створить передумови для зміцнення та збереження здоров’я населення, зниження рівня забруднення атмосферного повітря;

➤ схвалено та подано до Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо об’єктів підвищеної небезпеки” (реєстраційний номер 2562 від 10 грудня 2019 р.), спрямований на упорядкування процедури віднесення майнових комплексів суб’єктів господарювання до об’єктів підвищеної небезпеки (ідентифікації), зменшення адміністративного тиску на суб’єкти господарювання шляхом скасування погоджень плану локалізації та ліквідації аварій, передачі функцій із забезпечення безпеки та захисту населення за межами об’єктів підвищеної небезпеки на місцеві органи виконавчої влади.

З метою розроблення спільного робочого плану між Україною та ЄС для інтеграції України у Єдиний цифровий ринок ЄС розпочато роботу експертною місією ЄС з оцінки національного законодавства та інституційної спроможності.

18–19 листопада 2019 р. на четвертому засіданні Комітету асоціації Україна – ЄС (м. Брюссель) українська сторона зробила запит про взаємне визнання електронних довірчих послуг між Україною та ЄС. Крім того, за ініціативи української сторони було запропоновано започаткувати неформальний переговорний процес стосовно перегляду та модернізації Угоди про асоціацію з метою подальшої лібералізації тарифних та нетарифних заходів між Сторонами. Вже розпочато формування запитальної позиції української сторони, яка створюватиме базис для подальшої дискусії зі стороною ЄС.

З метою приєднання України до Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI) у грудні 2019 року вперше проведено соціологічне дослідження цифрових навичок громадян, ініційоване Міністерством цифрової трансформації.

У сфері зміни клімату Україна висловила намір синхронізувати свою політику з політикою ЄС відповідно до цілей, визначених в новій ініціативі ЄС “Європейська зелена угода” (“European Green Deal”).

24 січня 2020 р. рішенням Уряду створено міжвідомчу робочу групу з питань подолання наслідків зміни клімату в рамках ініціативи Європейської Комісії “Європейська зелена угода” під головуванням Віце-прем’єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Д. Кулеби.

28 січня 2020 р. відбулось шосте засідання Ради асоціації між Україною та ЄС, ключовими результатами якого стало:

➤ домовленість продовжувати поглиблення економічної інтеграції і регуляторної адаптації України з ЄС у таких секторах як цифрова економіка, сприяння торгівлі, митне співробітництво та юстиція і внутрішні справи;

➤ відзначення оновлення Додатку XXVII до Угоди про асоціацію щодо енергетики, а також необхідність його належної імплементації відповідно до узгоджених керівних принципів;

➤ домовленість працювати над оновленням інших додатків, де це необхідно;

➤ визнання прагнень України до продовження адаптації її законодавства до *acquis* ЄС у сфері цифрової економіки та готовності ЄС до подальшої підтримки цифрової трансформації України, зокрема за допомогою програми щодо електронного урядування та цифрової економіки;

➤ в рамках Європейської зеленої угоди, домовленість сторін продовжувати співпрацювати щодо декарбонізації та захисту навколишнього середовища;

➤ визнання важливості якнайшвидшого укладення Угоди про спільний авіаційний простір між Україною та ЄС;

➤ в контексті початку переговорів щодо Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (АСАА), сторони підтвердили взаємне зобов’язання щодо проведення та сприяння місії з попередньої оцінки стану української системи якості та адаптації національного законодавства до права ЄС;

➤ відзначення важливості залучення регіонів України та кроків Української Сторони, спрямованих на відкриття регіональних Офісів євроінтеграції, завданням яких є підтримка зв’язків регіонів з ЄС;

➤ відзначення сфери взаємного інтересу в сфері юстиції, свободи та безпеки: інтегроване управління кордонами, національні системи притулку та управління ідентифікацією на основі біометричних засобів, протидія відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, боротьба з організованою злочинністю та тяжкими міжнародними злочинами. Україна представила ЄС свою пропозицію щодо Нового порядку денного Україна – ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки;

➤ підтвердження наміру обох сторін докладати спільних зусиль для забезпечення підтримки підготовки українських державних службовців у співпраці з Коледжем Європи в Натоліні (Республіка Польща).

Створено спільну Урядово-Парламентську платформу для вжиття системних, спільних, послідовних кроків щодо наближення законодавства України до права ЄС.

У взаємодії з Верховною Радою України проведено значну нормотворчу роботу у сфері європейської інтеграції, за результатами якої ухвалено основоположні євроінтеграційні закони, зокрема, щодо:

у сфері інтелектуальної власності

➤ впровадження європейських стандартів якості товарів (Закон України від 20 вересня 2019 р. № 123-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правової охорони географічних зазначень”);

➤ спрощення умов отримання і захисту права власності на компонування мікросхем як для великих компаній, так і для простих громадян (Закон України від 19 вересня 2019 р. № 111-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення охорони прав на компонування напівпровідникових виробів”);

➤ боротьби з контрафактом та підробками, потік яких йде через митний кордон до нашої держави. Завдяки новому рівню захисту інтелектуальної власності, яка перетинає кордони України, фальшиві товари, які наносять шкоду виробникам та економіці, будуть зупинятись на кордоні (Закон України від 17 жовтня 2019 р. № 202-IX “Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України”);

у сфері транспорту, інфраструктури, безпеки перевезень

➤ впровадження технічних умов експлуатації доріг, підвищення безпеки дорожнього руху, ефективного використання бюджетних коштів під час ремонту автомобільних доріг (Закон України від 11 вересня 2019 р. № 54-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань здійснення габаритно-вагового контролю”);

➤ впровадження механізму аудиту безпеки автомобільних доріг загального користування, який використовують, у тому числі, країни ЄС (Закон України від 17 жовтня 2019 р. № 200-IX “Про внесення змін до деяких законів України щодо управління безпекою автомобільних доріг”);

➤ залучення приватного капіталу до управління держмайном без приватизації (Закон України від 3 жовтня 2019 р. № 155-IX “Про концесію”);

➤ встановлення адміністративної відповідальності за порушення правил перевезення дітей з метою підвищення рівня безпеки дітей на дорозі, сприяння

зменшенню дитячого травматизму і смертності під час дорожньо-транспортних пригод (Закон України від 29 жовтня 2019 р. № 224-IX “Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення правил перевезення дітей”);

у сфері захисту прав громадян, у соціальній сфері

➤ оперативного реагування на порушення прав громадян, які стали споживачами неякісних фінансових послуг (Закон України від 20 вересня 2019 р. № 122- IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав споживачів фінансових послуг”);

у сфері сприяння та захисту бізнесу, митниці, боротьби з корупцією

➤ вдосконалення нормування у будівництві для боротьби з корупцією в будівельній галузі (Закон України від 3 жовтня 2019 р. № 156-IX “Про внесення змін до Закону України “Про будівельні норми” щодо удосконалення нормування у будівництві”);

➤ добровільності застосування національних стандартів (Закон України від 20 вересня 2019 р. № 124-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв’язку з прийняттям Закону України “Про стандартизацію”);

➤ вдосконалення публічних закупівель, яке надає можливість відкриття ринку публічних закупівель ЄС для українських компаній у різних секторах економіки (Закон України від 19 вересня 2019 р. № 114-IX “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель”);

➤ перезапуску НАЗК (Закон України від 2 жовтня 2019 р. № 140-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції”);

➤ запровадження в українському законодавстві положень Конвенції про процедуру спільного транзиту, яку підписали 35 країн Європи (Закон України від 12 вересня 2019 р. № 78- IX “Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи”);

➤ створення інституту авторизованих економічних операторів (Закон України від 2 жовтня 2019 р. № 141-IX “Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів”);

➤ внесення змін до Додатка І-А до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині зміни зобов’язань ЄС щодо обсягів тарифних квот на м’ясо птиці, що зробить можливим забезпечити збереження інтересів українських виробників м’яса птиці (Закон України від 5 грудня 2019 р. № 345-IX “Про ратифікацію Угоди у формі обміну листами між Україною та Європейським Союзом про внесення змін до торговельних преференцій щодо м’яса птиці та переробленого м’яса птиці, передбачених Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та

Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони”);

➤ удосконалення законодавства в сфері державного ринкового нагляду (Закон України від 12 грудня 2019 р. № 367-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо зменшення тиску на бізнес з боку органів ринкового нагляду”);

➤ запровадження захисту прав та законних інтересів громадян, суспільства і держави, забезпечення національної безпеки шляхом визначення правового механізму запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (Закон України від 6 грудня 2019 р. № 361-IX “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” (набрання чинності – 28 квітня 2020 р.);

➤ скорочення кількості регуляторних та контролюючих органів у фінансовому секторі, забезпечення конкурентного середовища та нівелювання діяльності недобросовісних компаній (“спліт”) (Закон України від 12 вересня 2019 р. № 79-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг” (набрання чинності – 1 липня 2020 р.);

у сфері захисту довкілля та енергетики

➤ впровадження європейських стандартів поводження з радіоактивними відходами і довгострокової безпеки остаточного їх захоронення (Закон України від 17 жовтня 2019 р. № 208-IX “Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення законодавства у сфері поводження з радіоактивними відходами”);

➤ регулювання правовідносин щодо виробництва, імпорту, експорту, зберігання, використання, розміщення на ринку та поводження з озоноруйнівними речовинами, фторованими парниковими газами, товарами та обладнанням, які їх містять або використовують, що впливає на озоновий шар та на рівень глобального потепління (Закон України від 12 грудня 2019 р. № 376-IX “Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами” та Закон України від 12 грудня 2019 р. № 377-IX “Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів”);

➤ реформування ринку природного газу України з метою досягнення його лібералізації, ефективності, прозорості та подальшої інтеграції з ринком ЄС (Закон України від 31 жовтня 2019 р. № 264-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв’язку з відокремленням діяльності з транспортування природного газу”);

➤ забезпечення встановлення високого рівня радіаційної безпеки та радіаційного захисту при застосуванні ядерної енергії у різних сферах економіки та

безпеки життєдіяльності людини (Закон України від 18 вересня 2019 р. № 107-IX “Про внесення змін до деяких законів України у сфері використання ядерної енергії”).

Щодо залучення допомоги ЄС:

➤ забезпечено підвищення ефективності використання допомоги ЄС, зокрема розблоковано 472 млн. євро кредитних та грантових коштів від міжнародних фінансових організацій (що були заблоковані близько двох років) – Верховною Радою України ратифіковано міжнародні фінансові угоди. Ці кошти підуть на реалізацію інфраструктурних проектів в Україні;

➤ з метою посилення фінансової підтримки аграрного сектору, розвитку малих і середніх фермерських господарств та підприємств ЄС буде надано 26 млн. євро в рамках нової програми;

➤ забезпечено підтримку ЄС регіону українського Приазов'я, який безпосередньо постраждав від російської агресії та фактичної морської блокади Росією українських портів м. Маріуполя і м. Бердянська. За результатами роботи оціночної місії ЄС з питань підтримки регіону Приазов'я, загальна сума реально акумульованих ЄС коштів для потреб Приазов'я становить 60 млн. євро, очікуваний пакет має сягнути 450 млн. євро. У листопаді 2019 р. за участі ЄС в м. Маріуполі відбулась Інвестиційна конференція з підтримки Приазов'я. У м. Маріуполь було відкрито Офіс ЄС з імплементації проектів з децентралізації та боротьби з корупцією;

➤ у 2019 році залучено гуманітарну допомогу ЄС для України на суму 23 млн. євро, зокрема для подолання соціально-економічних і гуманітарних наслідків російської агресії;

➤ забезпечено відкриття ЄС кредитних ліній для України через свої фінансові установи, зокрема Європейський інвестиційний банк. Станом на 31 грудня 2019 р. загальний обсяг наданих ЄІБ фінансових ресурсів в Україні, як в державному, так і приватному секторі, складає більше 6,4 млрд. євро.

Щодо підтримки України:

➤ в ускладнених умовах перезавантаження інституцій ЄС забезпечено збереження єдності держав-членів ЄС, а також послідовності дій Євросоюзу на підтримку суверенітету і територіальної цілісності України. Крім того, забезпечено посередницьку роль ЄС та його підтримку позиції України у рамках тристоронніх переговорів Україна – ЄС – Російська Федерація щодо укладення українсько-російського контракту про умови транзиту російського газу територією України відповідно до норм законодавства ЄС;

➤ забезпечено продовження на наступні періоди обмежувальних заходів у рамках “кримського”, “секторального”, “індивідуального” санкційних пакетів ЄС, а

також запровадження додаткових санкцій ЄС у зв'язку з актом агресії Російської Федерації у Керченській протоці;

➤ забезпечено впровадження на загальноєвропейському рівні інструкцій щодо ідентифікації російських паспортів, що незаконно видаються Російською Федерацією на тимчасово окупованих територіях сходу України та застосування обмежень щодо видачі державами-членами ЄС віз за такими документами.

Подальші заплановані дії

у митній сфері:

- розроблення підзаконних нормативно-правових актів, необхідних для впровадження програми авторизованого економічного оператора, розроблення IT-рішень, тренування та інформування із запуску авторизованого економічного оператора;

- прийняття двостороннього рішення між Україною та ЄС про взаємне визнання уповноважених економічних операторів;

- адаптація програмного забезпечення, необхідного для реалізації національного компонента нової комп'ютеризованої транзитної системи (NCTS) в Україні;

- повномасштабне тестування національної складової системи NCTS;

- проведення попередньої всебічної діагностичної місії ЄС для визначення дій, необхідних Україні для приєднання до Конвенції про спільну транзитну процедуру та Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами;

- приєднання України до Конвенції про загальний режим транзиту та Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами після успішного завершення встановлених процедур;

- інтеграція національної складової системи NCTS до загальноєвропейської NCTS;

у цифровій сфері:

- оновлення Доповнення XVII-3 до Угоди про асоціацію з метою імплементації нових актів права ЄС та отримання “режиму внутрішнього ринку” у телекомунікаційному секторі;

- укладання угоди про транскордонне визнання довірчих послуг між Україною та ЄС;

- приєднання України до Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI);

- розроблення спільного робочого плану дій з ЄС щодо розвитку додаткових форм співробітництва з метою інтеграції України в Єдиний цифровий ринок ЄС;

щодо Угоди АСАА:

- проведення попередньої оцінки експертною місією ЄС інституцій української інфраструктури;

- досягнення домовленостей зі стороною ЄС щодо початку проведення переговорів з метою підписання Угоди АСАА;

щодо актуалізації Угоди про асоціацію:

- започаткування переговорного процесу щодо параметрів лібералізації торгівлі та інших питань, пов'язаних з торгівлею;

- продовження роботи щодо актуалізації взаємних зобов'язань за Угодою про асоціацію, у тому числі з урахуванням розвитку права ЄС (зокрема оновлення Додатків I-A, XV, XVII-2, XVII-3, XVII-4, XVII-5, XXII-A, XXII-D, XXVIII, XXX, XXXI, XXXV, XXXIX—XLI);

у транспортній сфері:

- забезпечення якнайшвидшого укладення Угоди про спільний авіаційний простір;

- вжиття заходів щодо прискорення адаптації законодавства України у сфері транспорту;

у сфері енергетики:

- подальша імплементація актів права ЄС, передбачених у Додатку XXVII до Угоди про асоціацію, зокрема щодо забезпечення незалежності Енергетичного регулятора і Державної інспекції ядерного регулювання та створення конкурентних і прозорих ринків електроенергії та природного газу;

щодо подальшого тиску на Російську Федерацію:

- забезпечення збереження єдиної позиції ЄС у підтримці суверенітету і територіальної цілісності та подальшого політико-дипломатичного і економічного тиску на Російську Федерацію, зокрема шляхом розширення та удосконалення санкційних режимів, спрямованих проти Російської Федерації. Опрацювання зі Стороною ЄС питання щодо встановлення санкцій у зв'язку із проведенням Російською Федерацією незаконних місцевих виборів на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим, а також протиправного запуску залізничного сполучення між територією Російської Федерації та тимчасово окупованою територією Автономної Республіки Крим;

- вжиття заходів для сприяння застосуванню до Російської Федерації санкційного режиму ЄС за здійснення кіберзлочинів та нового глобального правозахисного санкційного механізму у контексті реагування на порушення прав людини в окупованому Криму;

щодо залучення допомоги ЄС:

- залучення допомоги ЄС для відновлення та розвитку постраждалих регіонів від агресії Російської Федерації;

- забезпечення отримання Україною другого траншу макрофінансової допомоги ЄС обсягом 500 млн. євро;

- залучення допомоги та ресурсів ЄС з метою підтримки реалізації соціально-економічних реформ в Україні;

щодо інших напрямків інтеграції:

- узгодження позицій України та ЄС щодо модальностей перегляду окремих положень Угоди про асоціацію в частині функціонування зони вільної торгівлі;

- подальша робота над Новим порядком денним Україна – ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки;

- забезпечення підтримки Європейським Союзом та його державами-членами подальшої секторальної інтеграції України з ЄС.

Ціль 17.2. Україна відповідає принципам та критеріям, необхідним для набуття членства в Організації Північноатлантичного договору

Проведено візит Північноатлантичної ради на чолі з Генеральним секретарем НАТО в Україну (30–31 жовтня 2019 року, м. Київ, м. Одеса).

З метою посилення спроможностей Збройних Сил України та досягнення взаємосумісності з НАТО і подальшої участі у спільних операціях Україною у ході засідання Комісії Україна – НАТО (м. Брюссель, Королівство Бельгія) оголошено заяву щодо приєднання до Програми посилених можливостей НАТО.

Україна активно бере участь в операціях Альянсу (планується відправка національного персоналу України до 20 осіб на підтримку тренувальної Місії НАТО в Іраку).

У ході впровадження стандартів НАТО розроблено 244 національних нормативних документа у різних сферах щодо:

- покращення взаємосумісності Збройних Сил України з Альянсом;
- процесів, якісних вимог до речового, харчового та іншого забезпечення Збройних Сил України;
- адміністративного регулювання, процедур розроблення нормативних документів, інструкцій, настанов тощо.

На забезпечення потреб безпеки і оборони держави у державному бюджеті на 2020 рік передбачено 245,8 млрд. грн. (5,45 % ВВП, водночас вимога НАТО – 2 %).

Створено міжвідомчу робочу групу з розбудови Національної системи стійкості відповідно до підходів та принципів НАТО, до складу якої входить близько 100 фахівців з 25 державних органів. Міжвідомча робоча група працює над підготовкою правової основи для функціонування національної системи стійкості. З метою посилення інституційної спроможності українських державних органів у сфері розбудови системи стійкості досягнуто домовленості про залучення підтримки Програми професійного розвитку Україна – НАТО.

Ураховуючи суттєві зміни у середовищі безпеки та зростання гібридних загроз навколо України, підписано специфікацію спільних з НАТО командно-штабних навчань із захисту критичної інфраструктури в Чорному морі “Непорушна стійкість – 2020” (“Coherent Resilience – 2020”), що відбудуться у жовтні 2020 року в м. Одесі.

Завершено виконання Річної національної програми Україна – НАТО на 2019 рік, що є дорожньою картою стратегічних реформ та інших заходів, необхідних для забезпечення ефективної, цілеспрямованої та системної підготовки України до членства в Альянсі. З метою результативного виконання програми вперше у 2019 році було створено систему моніторингу на основі введення показників ефективності – індикаторів виконання. У процесі виконання Річної національної програми Україна-НАТО на 2019 рік брали участь більше 80 державних органів, у тому числі державні підприємства та місцеві органи влади.

У жовтні 2019 р. за результатами оціночного візиту в Україну експертів Міжнародного секретаріату НАТО та під час засідання Комісії Україна – НАТО на рівні послів (15 січня 2020 р.) стороною НАТО була надана позитивна оцінка виконання Україною Річної національної програми Україна – НАТО.

5 лютого 2020 р. Урядом схвалено проект Річної національної програми Україна – НАТО на 2020 рік, при розробці якого використовується міжнародна методика управління, орієнтованого на результат – Results-Based Management (RBM).

У проекті Річної національної програми на 2020 рік вперше:

➤ побудоване “дерево цілей”, що забезпечує чітку ієрархію поставлених цілей, пріоритетних завдань та заходів, які необхідно впровадити з метою досягнення критеріїв членства НАТО;

➤ застосовується “людиноцентричний” підхід – у документі головний акцент поставлений на зусиллях держави, спрямованих на забезпеченні безпеки і добробуту людини, як ключового суб’єкту національної безпеки;

➤ до 2025 року розписані покрокові заходи з очікуваними результатами;

➤ здійснено синхронізацію з бюджетним процесом, що забезпечило фінансове підкріплення заходів проекту Річної національної програми.

В цілому зростає підтримка населенням України євроатлантичного курсу (55 % – станом на грудень 2019 року).

Подальші заплановані дії

• Проведення заходів, спрямованих на прийняття НАТО позитивного рішення щодо приєднання України до Програми посилення можливостей НАТО.

• Впровадження 219 нормативних документів НАТО.

- Приведення процесу розроблення річних національних програм під егідою Комісії Україна – НАТО, моніторингу та оцінки їх виконання до міжнародних стандартів стратегічного планування.

- Взаємодія з Парламентом у процесі підготовки та проведення в Україні Весняної сесії Парламентської Асамблеї НАТО (22–25 травня 2020 року).

- Проведення за підтримки Посольства США та офісу оборонного співробітництва протягом 2020 року низки семінарів з розбудови системи стійкості, спрямованих на розроблення концепції створення Національної системи стійкості та посилення інституційної спроможності державних органів у відповідній сфері.

- Проведення у м. Одесі 6–9 жовтня 2020 року спільних з НАТО командно-штабних навчань “Непорушна стійкість – 2020” з протидії гібридним загрозам критичній інфраструктурі.